

O MIE ȘI UNA DE NOPȚI

14

Textul actualei versiuni reproduce ediția *Le livre des Mille nuits et une nuit*, traduction littérale et complète du texte arabe par le dr. *J. C. Mardrus*, Editions de la Revue Blanche, Paris, 1899, versiune coroborată cu traducerea în limba rusă *Kniga tâsiaci i odnoi noci*, perevod s arabskogo *M. A. Salie*, Gosudarstvennoe Izdatelstvo Hudojestvennoi Literaturî, Moskva, 1959.

O MIE ŞI UNA DE NOPŢI

Volumul XIV

(Nopţile 923–971)

Text integral

Traducere şi note de Haralambie Grămescu

©ErcPress

Design copertă: Carmen Lucaci
Ilustrații: Ion Manea

Editura Erc Press
Piața Presei Libere, nr. 1,
sector 1, București
Tel./fax: 021.318.70.27, 021.318.70.28
office@ercpress.ro
comenzi@ercpress.ro
www.ercpress.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
O mie și una de nopți / trad.: Haralambie Grămescu. -
București: Erc Press, 2009 -
15 vol.
ISBN 978-973-157-712-8
Vol. 14. - 2009. - ISBN 978-973-157-750-0

I. Grămescu, Haralambie (trad.)

821.411.21-91-34=135.1
398(=411.21)

Editori: Ciprian Ene, Adriana Ene
Redactor: Mihaela Pogonici
Consilier literar: Mihail Grămescu
DTP: Florin Bărănescu
Corectori: Daniel Adrian Olaru, Raluca Sălcudean,
Ana-Maria Nedelea

Iar Șeherezada spuse:

CÂTEVA NĂZDRĂVĂNII ȘI CÂTEVA PARIMII DE-ALE DASCĂLULUI LAFURILOR ȘI PERDAFURILOR

Se istorisește, o, doamne al vremurilor, în hrisoavele înțelepților de demult și în cărțile învățaților, și se pomenește și în povești, că în cetatea Cairo, leagăn al snoavelor și al șotiilor, trăia un om cam tâmp la înfățișare, dar care ascundea sub învelișul acela de măscărici smintit o comoară fără seamăn de iscusință, de judecată, de deșteptăciune și de înțelepciune, fără a mai pune la socoteală și că, neîndoielnic, el era omul cel mai șugubăț, cel mai știutor și cel mai ghidici de pe vremile sale. Pe nume îl chema Goha, iar de meserie nu era chiar nimic nimica, măcar că din întâmplare îndeplinea slujba de propovăduitor pe la geamii.

Or, într-o zi, prietenii săi îi spuseră:

– O, Goha, au nu ți-e ție rușine să-ți treci viața în lenevealǎ și să nu te slujești de cele zece degete ale mâinilor tale decât ca să ți le duci pline la gură? Și nu socoți că ar cam fi vremea să pui capăt vieții de haimanalâc și să te porți și tu la fel ca toată lumea?

Or, la acestea, Goha nu răspunse nimic. Da într-o zi prinse o barză mare și frumoasă, împodobită cu niște aripi falnice cu care putea să zboare până sus, în slava cerului, și cu un cioc minunat, spaimă a păsăretului, și cu două tulpini de crin drept picioare. Și, după ce

o prinse, se sui pe terasa casei lui, de față aflându-se și cei care îl certaseră, și, cu un cuțit, îi tăie penele cele falnice ale aripilor, și ciocul cel minunat, și picioarele cele frumoase și atâta de subțiri, și, împingând-o în gol cu piciorul, îi zise: „Zboară! Zboară!" Iar prietenii, mâniați, țipară la el:

– Bătu-te-ar Allah, o, Goha! Pentru ce ai săvârșit asemenea nebunie?

Iar el le răspunse:

– Barza asta mă necăjea și îmi sta în ochi, întrucât nu era ca toate celelalte păsări. De-acuma am făcut-o să fie și ea la fel ca toată lumea.

Și, într-o altă zi, Goha le spuse celor din jurul său:

– O, musulmanilor, și voi toți câți vă aflați aici de față, au știți voi pentru ce Allah Preaînaltul și Darnicul – preamărit și preacinstit fie El! – n-a dat aripi nici cămilei, nici elefantului?

Iar ei se puseră pe râs și răspunseră:

– Nu, pe Allah, habar n-avem, o, Goha! Da tu, căruia nicio știință și nicio taină nu-ți este ascunsă, grăbește de ne spune, ca să aflăm și noi.

Și Goha le zise:

– Păi să vă spun. Nu le-a dat pentru că, dacă elefantul ori cămila ar avea aripi, s-ar lăsa cu toată greutatea lor pe florile din grădinile voastre și le-ar prăpădi.

Și, într-altă zi, un prieten de-al lui Goha veni să-i bată la ușă și să-i spună:

– O, Goha, în temeiul prieteniei noastre, împrumută-mi măgarul tău, întrucât am mare trebuință de el pentru un drum grabnic.

Iar Goha, care nu prea avea multă încredere în prietenul acela, îi spuse:

– Tare mi-ar plăcea să-ți împrumut măgarul, însă nu mai este aici, l-am vândut.

Or, chiar în clipita aceea, măgarul începu să zbiere din staul, iar omul îl auzi cum zbiera de zor, și îi zise lui Goha:

– Măgarul tău se află acolo!

Goha atunci răspunse cu glas îmbufnat:

– Ei na, pe Allah! iacătă acuma că dai crezare măgarului, da pe mine nu mă crezi! Du-te, și să nu te mai văd!

Iar altă dată, vecinul lui Goha veni la el ca să-l poftească la o masă, spunându-i:

– Vino, o, Goha, să mănânci în casa mea.

Și Goha primi poftirea. Iar când se aflară amândoi așezați dinaintea tăvilor cu bucate, li se aduse o găină friptă. Și Goha, după mai multe încercări de-a rupe din ea cu dinții, până la urmă se lăsă păgubaș în ce privește găina aceea, care era o găină bătrână dintre găinile cele mai bătrâne, și care avea o carne tare ca pingeaua; și se mărgini să soarbă oleacă din zeama în care fusese fiartă. După care se ridică, luă găina și, așezând-o înspre Mecca, se pregăti să-și facă rugăciunea asupra ei. Iar gazda, supărată foc, îi spuse:

– Ce vrei să faci, o, păcătosule? Și de când își fac musulmanii rugăciunile asupra găinilor?

Iar Goha răspunse:

– O, taică, îți faci năluci! Pasărea aceasta, asupra căreia vreau să-mi fac rugăciunea, nu este o pasăre! Pare numai a fi pasăre; întrucât, în fapt, este o sfântă femeie bătrână preschimbată în găină, ori poate că o fi vreun santon bătucit de ani. Întrucât a trecut prin foc, și focul nu s-a atins de ea!

Altă dată plecase cu o caravană, și merindele erau pe sponci, iar foamea chervangiilor era năprasnică. În ce-l privește pe Goha, atâta îl chinuiau pântecele, încât ar fi înfulecat și tainul cămilelor. Or, așadar, după ce toată lumea șezu jos, la cel dintâi popas, ca să mănânce,

Goha se purtă cu atâta sfiiciune și chibzuință, încât îi minună pe tovarășii săi. Și cum ei îl tot îndemnau să-și ia pâinea și oul tare ce i se cuvenea pe bună dreptate, Goha răspunse:

– Nu, pe Allah! mâncați voi și fiți mulțumiți; mie mi-ar fi peste putință să mănânc singur o pâine întreagă și un ou tare! Luați-vă, așadar, pâinea și oul tare care sunt partea voastră; pe urmă, dacă veți binevoi, mi-ați da și mie câte o jumătate din pâinea și din oul vostru; întrucât numai atâta încape în pântecele meu, care-i gingaș.

Și, într-o altă împrejurare, se duse la măcelar și îi zise:

– Astăzi am un praznic în casă! Așa că dă-mi bucata cea mai bună de carne dintr-o oaie grasă.

Și măcelarul scoase tot mușchiul de pe spinarea oii, care atârna destul de greu, și i-l dete. Iar Goha luă mușchiul și-l duse nevesti-sii, spunând:

– Fă-ne din mușchiul acesta minunat niște frigărui cu ceapă. Și drege-le strașnic pe gustul meu.

Pe urmă plecă să dea o raită prin suk.

Or, soția se prilejui de lipsa lui Goha spre a găti în mare grabă mușchiul de oaie și a-l mânca pe tot cu fratele ei, fără a mai lăsa nimic. Iar atunci când se întoarse acasă, Goha simți mireasma ispititoare a frigăruilor prăjite, și nările i se umflară, și pântecele îi tresări. Da când se așeză dinaintea tablalei, nevasta îi aduse drept toată mâncarea o bucată de brânză grecească și o pâine mucegăită. Cât despre chebap, nici urmă. Și Goha, care nu se gândise decât la acel chebap, îi spuse nevesti-sii:

– O, fiică a socrului meu, da chebapul? Când ai să mi-l aduci?

Iar ea răspunse:

– Mila lui Allah fie asupra ta și asupra chebapului! Pisica noastră l-a înfulecat pe tot, în vreme ce mă dusesem la umblătoare.

Atunci Goha, fără a scoate o vorbă, se sculă și prinse pisica și o cântări în cântarul bucătăriei. Și văzu că pisica atârna cât și mușchiul de oaie pe care îl adusese. Și se întoarse înspre soția lui și îi zise:

– O, pui de cățea, o, nerușinato! dacă pisica aceasta din brațele mele a înfulecat carnea, unde-i greutatea pisicii? Iar dacă ceea ce țin eu în brațe este pisica, unde este carnea?

Și, într-altă zi, soția lui, având treabă la bucătărie, i-l dete în seamă pe fiul lor, care era sugaci, născut de trei luni, și îi spuse:

– O, taică al lui Abdallah, ține copilul și leagănă-l, până isprăvesc cu tigaia. Pe urmă îl iau eu iarăși.

Și Goha binevoi să-l ia pe copil în brațe, măcar că nu-i prea plăcea treaba asta. Or, taman atunci, copilul fu cuprins de nevoia de a se ușura, și își dete drumul pe caftanul cel nou al lui taică-său. Iar Goha, până peste poate de necăjit, se grăbi să pună copilul jos pe podea; și, în mânia sa, începu să se ușureze și el la rându-i asupra lui. Iar nevastă-sa, văzându-l ce face, se repezi la el, țipând:

– O, chip de catran, ce faci pe copil?

Iar el îi răspunse:

– Da ce, ești oarbă? Nu vezi că numai mă ușurez pe el, și nu cum aș face cu plodul unor străini? Întrucât, cu adevărat, de s-ar fi ușurat pe mine plodul unor străini, și nu chiar fiul meu, fără de nicio îndoială că mi-aș fi slobozit toate lăuntrurile în nasul lui.

Și, într-o seară, prietenii săi, aflându-se laolaltă, îi spuseră:

– Ya Si-Goha, tu, care te pricepi la științe și ești iscusit la astronomie, poți să ne spui ce se întâmplă cu luna care a trecut pătrarul ei cel de pe urmă?

Și Goha răspunse:

– Păi da pe voi ce v-or fi învățat dascălii la școală, o, tovarășilor? Pe Allah! ori de câte ori luna ajunge la pătrarul ei din urmă este sfărâmată ca să se facă din ea stelele!

Și, într-altă zi, Goha se duse la unul dintre vecinii săi și îi zise:

– Vecinul se ajută cu vecinul. Împrumută-mi și mie cratița ta, că avem de gătit o căpățână de oaie acasă.

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a nouă sute douăzeci și treia noapte

Urmă:

... Împrumută-mi și mie cratița ta, că avem de gătit o căpățână de oaie acasă.

Și vecinul îi împrumută lui Goha cratița cerută. Și se găti în ea mâncarea care se găti. Și, a doua zi, Goha îi duse vecinului îndărăt cratița. Ci avu grijă să mai pună o cratiță în ea, ceva mai mică. Iar vecinul rămase tare nedumerit când își luă înapoi cratița, văzând ce plodise. Și îi zise lui Goha:

– Ya Si-Goha, da ce este cu crăticioara pe care o văd în cratița mea?

Iar Goha spuse:

– Nu știu, da aș zice că, pe cât se pare, cratița ta a fătat as'noapte.

Iar celălalt spuse:

– *Allahu akbar!* asta-i o dobândă de la mila lui Allah, prin mijlocirea ta, o, chip de bună-vestire!

Și puse cratița și pe fiică-sa pe polița din bucătărie.

Or, peste o vreme, Goha veni iarăși la vecin și îi zise:

– De nu m-aș sfii să nu te stânjenesc, o, vecine, ți-aș cere astăzi cratița și pe fiică-sa pentru niște treburi!

Iar celălalt răspunse:

– Cu tot dragul inimii, o, vecine.

Și îi dete cratița, cu cea mică înlăuntru. Iar Goha le luă și plecă. Și trecură mai multe zile, fără ca Goha să dea îndărăt ceea ce împrumutase. Iar vecinul se duse la el și îi zise:

– Ya Si-Goha, nu că n-aș avea încredere în tine, de bună seamă, ci-i trebuință astăzi în casă de lucrurile acelea.

Iar Goha întrebă:

– Care lucruri, o, vecine?

El spuse:

– Cratița pe care ți-am împrumutat-o și care a făcut pui!

Iar Goha răspunse:

– Aibă-o Allah întru mila sa! A murit.

Iar vecinul zise:

– Nu este alt dumnezeu decât numai unul Allah! Cum, o, Goha? Cum poate să moară o cratiță?

Iar Goha spuse:

– Tot ce se naște moare! De la Allah venim și la El ne întoarcem!

Și, altă dată, un felah îi aduse ca plocon lui Goha o găină grasă. Iar Goha puse să fie gătită și îl pofti pe felah la masă. Și mâncară găina, și rămaseră mulțumiți. Or, peste o bucată de vreme, un alt felah veni să bată la ușa lui Goha și ceru să fie găzduit. Iar Goha îi deschise ușa și îi zise:

– Fii binevenit, da cine ești?

Iar felahul răspunse:

– Sunt vecinul celui care ți-a adus în dar găina.

Goha zise:

– Pe capul și pe ochii mei.

Și îl găzdui cu toată prietenia, și îi dete să mănânce,

și nu-l lăsă să ducă lipsă de nimic. Și omul plecă mulțumit. Și, peste câteva zile, un alt felah veni și bătu la ușă. Și Goha întrebă:

– Cine-i acolo?

Iar omul spuse:

– Sunt vecinul vecinului celui care ți-a dat în dar găina.

Și Goha spuse:

– Nu avem nimica împotrivă.

Și îl pofti să intre și să șadă dinaintea tablalei cu bucate. Ci, drept toată mâncarea și toată băutura, îi puse dinainte o cratiță cu apă caldă pe fața căreia sticleau vreo câteva picăturele de grăsime. Iar felahul, văzând că nu mai vine nimic altceva, întrebă:

– Ce este aceasta, o, preacinstită gazdă?

Și Goha răspunse:

– Aceasta? păi este sora sorii apei în care a fost fiartă găina.

Și, într-o zi, prietenii lui Goha, vrând să se veselească pe seama lui, se vorbiră să-l poftească să meargă cu ei la hammam. Iar ei luaseră niște ouă, fără ca Goha să știe. Și, după ce ajunseră la hammam și după ce se dezbrăcară toți, intrară cu Goha în odaia cu aburi și spuseră:

– Acuma-i vremea! Fiecare dintre noi are să se ouă un ou.

Și adăugară:

– Acela care nu are să poată să se ouă, va avea de plătit prețul hammamului pentru toți ceilalți.

Și pe dată se lăsară toți pe vine, cârâind care mai de care, cum fac găinile. Și fiecare scoase la urmă un ou de sub el. Iar Goha, dacă văzu așa, își flutură deodată moștenirea ce o avea de la tătâne-său și, scoțând un strigăt de cocoș, se repezi la prietenii săi și se pregăti să-i calce. Și toți săriră cu mare zor, țipând la el:

– Ce vrei să faci, o, scârbavnicule?

Iar Goha răspunse:

– Păi voi nu pricepeți? Pe viața mea, iacătă colea dinaintea mea niște găini, și, aflându-mă numai eu cocoș printre ele, este de datoria mea să le calc!

La fel ni se mai povestește că Goha își făcuse obiceiul de a ieși în fiecare dimineață dinaintea ușii casei sale și de a-i face lui Allah următoarea rugă, zicând: „O, Mult-darnicule, îți cer o sută de dinari de aur, niciunul mai mult, niciunul mai puțin, întrucât taman de atâția am trebuință. Și de-a fi, ca urmare a mărinimiei tale, să treacă peste sută măcar cu un dinar, ori de-o fi, ca urmare a nevredniciei mele, să lipsească și numai un dinar din cei o sută pe care ți-i cer, nu am să primesc darul!"

Or, printre vecinii lui Goha era și un ovrei îmbogățit – bogăția ne vine de la Allah! – prin tot soiul de negustorii culpeșe – fir-ar el îngropat în focurile din cel de al cincilea iad! Și ovreiul acela îl auzea în fiecare zi pe Goha cum își făcea rugăciunea cu glas tare dinaintea ușii. Și gândi în sineși: „Pe viața lui Ibrahim și a lui Yacub! am să fac încercarea cu aurul asupra lui Goha! Și-o să văd răzvedit cum are să iasă din încercare." Și luă o pungă plină cu nouăzeci și nouă de dinari de aur nou-nouți, și o aruncă de la fereastra lui la picioarele lui Goha, care își făcea rugăciunea obișnuită, stând în picioare dinaintea pragului casei sale. Și Goha ridică de jos punga, pe când bogătanul îl pândea spre a vedea cam cum are să meargă treaba. Și îl văzu pe Goha cum dezleagă băierile pungii, cum își golește dinarii în sân și cum îi numără unul câte unul. Pe urmă îl auzi pe Goha care, văzând că lipsește un dinar din cei o sută pe care îi ceruse, strigă ridicându-și mâinile înspre Atoateziditorul: „O, Preadarnicule, lăudat să fii pentru binefacerile tale, și preamărit, și proslăvit! ci darul nu este întreg; și precum m-am juruit, nu pot să-l primesc așa cum este." Și adăugă: „Drept care am să-l fericesc pe

evreul acesta, vecinul meu, care-i om sărac, împovărat cu o casă grea, și care-i o pildă de omenie". Și, rostind acestea, luă punga și o aruncă în lăuntrul casei îmbogățitului. Pe urmă plecă în calea sa.

Dacă văzu și dacă auzi toate acestea, evreul rămase până peste poate de uimit și îi zise: „Pe coarnele cele luminoase ale lui Mussa! vecinul nostru Goha este un om plin de neprihană și de bună-credință. Da eu tot nu mă pot rosti pe deplin în privința lui, decât dacă am să-i prubuluiesc și cea de a doua parte a spuselor." Și-a doua zi luă punga, puse în ea o sută de dinari și încă unul, și o aruncă la picioarele lui Goha, în vreme ce musulmanul își făcea rugăciunea obișnuită dinaintea porții. Și Goha, care cam știa de unde cădea punga, da care se prefăcea mai departe că ar crede în vreo minune a Celui Preaînalt, se aplecă și culese darul. Și, numărând pe neascuns gălbiorii, găsi că de data aceasta erau o sută și unul. Atunci, ridicând mâinile înspre cer, zise: „Ya Allah, dărnicia ta este fără de margini! Iacătă că mi-ai dăruit ce ți-am cerut cu toată credința, ba chiar ai binevoit să mergi până dincolo de dorința mea, dăruindu-mi mai mult decât nădăjduisem eu. Încât, ca să nu-ți încalc bunătatea, primesc darul tău așa cum este, măcar că în punga aceasta se află un dinar peste ceea ce îți cerusem!"

Și, grăind așa, puse punga la chimir și își mai cam îndemnă picioarele să pășească unul înaintea celuilalt.

Când ovreiul, care sta cu ochii holbați înspre uliță, îl văzu pe Goha cum își pune punga la brâu și cum pleacă liniștit, îngălbeni de tot la chip și, de mânie, își simți sufletul cum îi dă pe nas. Și se repezi afară din casă și dete fuga după Goha, strigându-i:

– Așteaptă, o, Goha, așteaptă!

Iar Goha se opri din drum și, întorcându-se înspre negustor, îl întrebă:

– Ce vrei, bre?

Acela răspunse:

– Punga! dă-mi punga îndărăt!

Iar Goha zise:

– Să-ți dau punga cea cu o sută și unul de dinari pe care mi-a dăruit-o Allah? O, câine ce ești, nu cumva ți-or fi dospit azi-dimineață mințile în doască? Sau nu care cumva socoți că sunt dator să ți-o dau și pe aceasta, așa precum ți-am dat-o pe cea de ieri? Dacă-i așa, schimbă-ți gândul! întrucât pe cea de acum o primesc, ca nu cumva să-l supăr pe Cel Preaînalt în mărinimia sa față de nevrednicul de mine. Știu că în pungă este un dinar mai mult, da treaba aceasta nu păgubește pe nimeni. Așa că ia-ți valea!

Și înșfăcă un ciomag noduros și se făcu a-l lăsa să cadă cu toată greutatea pe capul negustorului. Iar amărâtul de urmaș al lui Yacub fu nevoit să se întoarcă acasă cu mâinile goale și cu nasul alungit pân' la picioare.

Și, într-altă zi, Si-Goha îl asculta în geamie pe khatebul care rostea predica. Și taman atunci khatebul le lămurea ascultătorilor o judecată de-a *Pravilei celei sfinte*, spunând: „O, drept-credincioșilor, să știți că dacă soțul își îndeplinește, la căderea serii, datoria de soț vrednic față de soția sa, va fi răsplătit de către Atoateîmpărțitorul ca pentru jertfa unei oi. Dar dacă împreunarea pravilnicească are loc la vremea zilei, i se va socoti soțului cât slobozirea unui rob. Iar dacă treaba se înfăptuiește la miez de noapte, răsplata are să fie cât aceea dobândită cu jertfa unei cămile!“

Or, întorcându-se acasă, Si-Goha îi spuse și soției sale vorbele acestea. Pe urmă se culcă lângă ea să doarmă. Ci femeia, simțindu-se cuprinsă de o mare ispită, îi spuse lui Goha:

– Ia scoală-te, bre bărbate, ca să dobândim răsplata jertfei unei oi.

Iar Goha zise:

– Prea bine.

Și făcu treaba, și se culcă. Ci, pe la miez de noapte, puica de cățea își simți iarăși lăuntrurile gata de jertfă, și îl trezi pe Goha, spunându-i:

– Haide, bre bărbate, să îndeplinim amândoi dobânda jertfei unei cămile.

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a nouă sute douăzeci și patra noapte

Urmă:

... Haide, bre bărbate, să îndeplinim amândoi dobânda jertfei unei cămile.

Iar Goha se deșteptă, gemând, și, cu ochii închiși pe jumătate, săvârși treaba. Și adormi la loc numaidecât. Ci, dis-de-dimineață, nevasta, năpădită iarăși de cucernicie, îl trezi din somn pe Goha, zicându-i:

– Repede, o, bărbate, scoală-te până nu răsare soarele, și hai să facem amândoi ceea ce ne va aduce de la Atoateîmpărțitorul prețul hotărât pentru slobozenia unui rob!

Ci, de data aceasta, Goha nu mai vroi să audă de nimic și răspunse:

– O, femeie, da ce robie-i mai rea decât aceea a unui bărbat care este silit să și-l jertfească pe chiar copilul său? Lasă-l, dară, pe copil părintelui său, și slobozește-mă până una alta pe mine, care sunt rob la tine.

Și, într-altă zi, într-o altă geamie, Si-Goha îl asculta cu evlavie pe imamul care spunea: „O, drept-credincioșilor, voi, aceia care le ocoliți pe soțiile voastre, ca să vă țineți de cine știe ce nădrăgei, să știți că ori de câte ori

un drept-credincios își îndeplinește cu soția lui datoria casnică, Allah îi ridică un chioșc în rai."

Și Goha, întorcându-se acasă, îi spuse și nevesti-sii vorbele imamului, la taifasul lor, fără să le dea vreo luare-aminte. Da nevastă-sa, care nu lăsase să-i iasă pe-o ureche ceea ce-i intrase pe cealaltă, așteptă să se culce copiii, apoi îi spuse lui Goha:

– Ia hai să ridicăm un chioșc pe numele copiilor noștri!

Și Goha răspunse:

– Nu am nimica împotrivă.

Și învârti mistria zidarului în lada cu mortar. Pe urmă se culcă.

Ci, peste vreun ceas de vreme, soția cea cu ochi nesățioși îl trezi pe Goha și îi zise:

– Uitasem că avem o fată de măritat, și că trebuie să-și aibă și ea casa ei. Hai, dară, să-i zidim un chioșc.

Și Goha zise:

– Eh, uallahi! Hai să jertfim copilul pentru fată!

Și îl băgă pe copilul cu pricina în leagănul care îl cerea. Pe urmă se întinse suflând greu pe salteaua lui și adormi.

Da pe la nămiezi de noapte, soția îl trase de picior și mai ceru un chioșc, pentru mama ei. Ci Goha strigă:

– Bătu-i-ar Allah pe cerșetorii nesățioși! Au tu nu știi, o, femeie cu ochi năuci, că Allah are să-și curme dărnicia dacă avem să-l silim a ridica atâtea chioșcuri numai pentru noi?

Și își văzu de sforăit mai departe.

Și într-o zi ca toate zilele, o drept-credincioasă, dintre vecinele lui Si-Goha, scăpă un vânt tocmai când își făcea rugăciunea, și cum nu mai pățise așa ceva, nu-și dădu seama dacă vântul cu pricina ieșise din ea, sau dacă nu cumva zgomotul auzit venise de la frecarea piciorului ei de dale, sau era vreun geamăt scos în timp

ce se ruga, și, frământată de remușcări, se duse la Goha, pe care-l știa priceput la legi, și-i povesti pățania, cerându-i părerea.

Goha, în loc de răspuns, trase un vânt puternic, după care o întrebă pe drept-credincioasă:

– Așa a fost zgomotul, mătușă?

Iar bătrâna răspunse:

– Era ceva mai puternic!

Goha trase atunci un nou vânt, mai puternic decât primul, și o întrebă iar:

– Era cam așa?

Și ea răspunse:

– Era și mai puternic.

Atunci Goha strigă:

– Nu, pe Allah! ăla n-a fost un vânt, a fost o furtună! Du-te în pace, o, Mamă a Vânturilor, dacă nu, din cauza efortului, o să dau drumul unei plăcinte!

Și, într-o zi, înfricoșătorul cuceritor tătar Timur-Lenk, șchiopul cu picior de fier, ajunse lângă cetatea în care locuia Si-Goha.

Iar locuitorii cetății se adunară și, după ce rostiră o sumedenie de lafuri despre cum să facă spre a-l opri pe hanul tătarilor de-a le jefui cetatea, se învoiră a-l ruga pe Si-Goha să-i scoată dintr-o încurcătură atâta de cruntă. Și numaidecât Si-Goha ceru să se aducă toată muselina câtă se afla în sukuri, și își întocmi un turban mare cât o roată de car. Pe urmă încălecă pe măgar și ieși din cetate, să-l întâmpine pe Timur. Și când ajunse dinainte-i, tătarul luă seama la turbanul acela nemaipomenit și îi zise lui Goha:

– Ce-i cu turbanul acesta?

Iar Goha răspunse:

– O, stăpâne al lumii, este fesul meu de noapte, și mă rog ție să mă ierți că am venit dinaintea ta cu tichia de noapte, da într-o clipită am să-mi pun fesul de zi care

vine pe urmă, încărcat într-o căruță tocmită anume.

Atunci Timur-Lenk, speriat de fesul nemăsurat al locuitorilor de acolo, nu mai intră în cetate. Și, cuprins de dragoste față de Goha, îl opri la el și îl întrebă:

– Tu cine ești?

Iar Goha răspunse:

– Eu, așa cum mă vezi, sunt idolul pământului!

Iar Timur, care era de neam tătăresc, se afla înconjurat la ceasul acela de niște tineri, cei mai frumoși din norodul său, și care aveau, precum le șade celor din neamul lor, niște ochi tare mici și înguști. Și îi zise lui Goha, arătându-i pe copiii aceia:

– Ei bine, o, idole al pământului, îi sunt pe plac copiii aceștia de colea? Iar frumusețea lor își are seamăn pe lume?

Iar Goha zise:

– Nu ți-o spun ca să te supăr, o, stăpâne al lumii, da găsesc că acești copii au ochii prea mici și, ca urmare, privirea lor este lipsită de gingășie.

Iar Timur zise:

– Asta-i altceva! Da, de vreme ce ești idolul pământului, fă-mi hatârul de-a le face ochii mai mari!

Iar Goha răspunse:

– O, doamne al meu, în ceea ce privește ochii feței, numai unul Allah poate să-i facă mai mari; iar în puterea mea, ca idol al pământului, nu stă decât să le fac mai mare ochiul pe care îl au sub cingătoare!

Iar Timur, auzind vorbele acestea, pricepu cu ce fel de soitariu avea de-a face, și se veseli de răspunsul lui, și îl ținu de-aci înainte pe lângă sine, ca măscărici obișnuit al lui.

Și, într-o zi, Timur, care nu era doar șchiop și avea un picior de fier, da mai era și chior și până peste poate de urât, tăifăsuia ba despre una, ba despre alta cu Goha. Și, estimp, bărbierul lui Timur veni și, după ce îl rase pe cap, îi puse înainte o oglindă ca să se privească în ea.

Și Timur începu să plângă și el cu amar, și să scoată un potop de suspine printre gemete; și o ținu așa vreme de un ceas, ori de două, ori de trei. Încât Timur se oprise de mult din plâns, pe când Goha nu mai contenea să ofteze și să se văicărească. Iar Timur, nedumerit, îi zise:

– Ce ai? Eu, dacă am plâns, am plâns că m-am privit în oglinda bărbierului acestuia al pacostei, și m-am văzut urât într-adevăr. Dar tu pentru care pricină verși atâtea lacrimi și tot gemi atâta de jalnic?

Iar Goha răspunse:

– Cu toată cinstirea pe care ți-o port, o, doamne al nostru, tu te-ai privit o clipită în oglindă și ți-a fost destul ca să plângi vreme de două ceasuri! Ce-i de mirare atunci că robul tău, care te vede toată ziua, plânge mai mult decât tine?

Iar Timur, la vorbele acestea, în loc să se supere, se puse pe-un râs de se răsturnă pe spate.

Și, într-altă zi, aflându-se la masă, Timur râgâia mereu drept în nasul lui Goha. Iar Goha se minună:

– Hei, o, doamne al meu, râgâiala-i faptă de rușine!

Atunci Timur, mirat, spuse:

– Râgâiala nu e socotită de rușine în țara noastră.

Iar Goha nu mai zise nimic; ci, pe la sfârșitul mesei, slobozi o vântuitură bolborosită. Atunci Timur, burzuluit, strigă:

– O, pui de cățea, ce faci? Au nu ți-e rușine?

Iar Goha răspunse:

– O, stăpâne al meu, în țara noastră fapta aceasta nu e socotită ca rușinoasă. Și, întrucât știu că nu pricepi limba țării noastre, nu m-am simțit stânjenit!

Într-altă zi, într-o altă împrejurare, Goha ținea locul khatebului, într-o geamie dintr-un sat vecin. Și, după ce își sfârși predica, le spuse celor ce-l ascultau legănând din cap:

– O, musulmanilor, vântul din satul vostru este întocmai ca și cel din satul meu.

Iar ei întrebară:

– Cum așa?

El răspunse:

– Păi iată că mi-am pipăit țâncul cel de la tătâne-meu, și-l văd, ca și în satul meu, tot cuminte și așezat. Salamalecul fie cu voi! Am plecat!

Și, într-altă zi, Goha predica în geamie; și, în chip de încheiere, își ridică mâinile spre cer și rosti:

– Îți mulțumim și te proslăvim pentru milele tale, o, Allah Cel Adevărat și Atotputernic, pentru că nu ne-ai pus fundul în palmă!

Iar cei care îl ascultau, uimiți de proslăvirea aceea, îl întrebară:

– Ce vrei să spui cu această rugă ciudată, o, khatebule?

Iar Goha îi lămuri:

– Păi da, pe Allah! Că dacă Atoatedătătorul ne-ar fi făcut să avem fundul în palmă, ne-am fi mânjit pe nas de mai bine de-o sută de ori pe zi.

Și, altă dată, tot așa aflându-se în strană, luă cuvântul și rosti:

– O, musulmanilor, mărire lui Allah, carele nu ne-a pus dindărăt ceea ce ne-a fost pus dinainte!

Iar ei întrebară:

– Cum așa?...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a nouă sute douăzeci și cincea noapte

Urmă:

... O, musulmanilor, mărire lui Allah, carele nu ne-a pus dindărăt ceea ce ne-a fost pus dinainte!

Iar ei întrebară:

– Cum așa?

El spuse:

– Întrucât dacă ceea ce avem dinainte ne-ar fi fost pusă dindărăt, fiecare am fi putut, fără de voie, să ajungem asemeni soților lui Loth, săvârșind ceea ce numai lui Loth i-a fost să-i fie menit.

Și, într-o zi, soția lui Goha, fiind singură și dezgolită de tot, se apucă să-și mângâie fericirea cu ardoare, zicând:

– O, comoara mea, de ce nu am eu două, sau trei, sau patru ca tine? Tu ești izvorul plăcerilor mele, și îmi aduci și atâtea câștiguri.

Destinul a făcut ca Goha să sosească tocmai atunci acasă. Auzi acele cuvinte, și văzând la ce se referea soția lui când spunea acestea, își scoase și el moștenirea din pantaloni și, i se adresă plângând:

– O, târâtură, o, codoașă, câte nenorociri ai atras asupra capului meu! N-ai mai fi fost să fii!

Și, în altă zi, Goha pătrunse în via vecinului său, și se apucă să mănânce strugurii ca o vulpe, băgând ciorchinii întregi în gură și scoțându-i fără niciun bob. Dar, iată că deodată apăru vecinul care, amenințându-l cu bastonul, strigă la el:

– Ce faci acolo, blestematule?

Și Goha îi răspunse:

– Mă durea burta, și am intrat aici ca să-mi deșert pântecele.

Și celălalt îl întrebă:

– Dacă-i adevărat, unde este ce-ai făcut?

Goha se fâstâci pentru o clipă; dar, privind într-o parte și în alta, ca să găsească ceva cu care să se justifice, îi arătă stăpânului viei o balegă de măgar, spunându-i:

– Uite dovada!

Și omul îi zise:

– Taci, mincinosule! De când ai devenit măgar?

Goha își scoase pe dată zebbul, care era enorm, și zise:

– De când Atoateîmpărțitorul m-a procopsit cu instrumentul ăsta nenorocit pe care-l vezi.

Și, într-o zi, pe când Goha se plimba pe malul râului, văzu o ceată de spălătorese care spălau rufe. Și, observându-l, spălătoresele se apropiară de el și-l învăluiră ca un roi de albine. Și, una dintre ele, ridicându-și fustele, lăsă să i se vadă dedesubturile. Goha, văzând-o, își întoarse capul, spunând:

– O, Protector al bunului simț, mă refugiez în tine!

Spălătoresele jignite, îi spuseră:

– Ce, tântălăule? Nu știi cum se numește fericirea asta?

El răspunse:

– Ba, știu foarte bine, se numește Originea necazurilor mele!

Dar ele strigară:

– Nu-i adevărat! E Paradisul Săracului!

Atunci Goha ceru voie să se dea puțin deoparte, și-și înfășă odorul în turbanul său, ca într-un lințoliu, și se întoarse spre spălătoresele care-l întrebară:

– Ce-i asta, o, Goha?

El zise:

– E un sărac mort care vrea să intre în paradisul de care vorbirăți.

Și ele se tăvăliră de râs. În același timp, observară ceva care atârna afară din lințoliu, și care era punga enormă a lui Goha.

Și ele ziseră:

– Bine, dar ce-i aia care atârnă sub mort, ca două ouă de struț?

El răspunse:

– Sunt cei doi fii ai săracului, care au venit să-i viziteze mormântul!

Odată, Goha se duse în ospeție la sora soției lui. Iar cumnată-sa îi zise:

– Ya Si-Goha, sunt nevoită să plec la hammam. Mă rog ție să ai grijă de sugarul meu, în lipsa mea.

Și plecă. Atunci micuțul începu să scâncească și să se smiorcăie. Iar Goha, tare necăjit, se apucă să-l liniștească. Așa că scoase niște rahat-locum de-al său și i-l dete să-l molfăie; și sugaciul nu zăbovi să adoarmă. Iar când mama se întoarse și când îl văzu pe copil adormit, îi mulțumi din suflet lui Goha, care îi spuse:

– Pentru nimica, o, fiică a socrului meu! Întrucât dacă aș fi făcut și cu tine la fel, și dacă ai fi gustat și tu din leacul meu de nesomnie, ai fi adormit cu capunaintea picioarelor.

Și, altă dată, pe când Goha tocmai se ușura la poarta unei moschei retrase, întâmplător, apăru un om care venise să se roage în moschee. Îl văzu pe Goha, care era foarte atent la treaba respectivă. Cuprins de dezgust, scuipă pe pământ, provocator. Și, Goha, aruncându-și privirea către el, spuse:

– Mulțumește-i lui Allah! că dacă n-aș fi avut în mână o treabă atât de grabnică, te-aș fi învățat eu să mai scuipi aici!

Și, altă dată, Goha ședea culcat în drum, în plin soare, într-o zi de arșiță, ținându-și în mână clironomia. Iar un trecător îi zise:

– Rușine să-ți fie, o, Goha! Ce faci acolo?

Iar Goha răspunse:

– Taci, bre, și nu-mi sta în calea vântului! Nu vezi că-mi vântur plodul ca să-l răcoresc?

Și, în altă zi, veni careva să-l întrebe pe Goha, pentru un sfat pravilnicesc:

– Dacă imamul, în geamie, sloboade o vântuitură, ce trebuie să facă drept-credincioșii?

Iar Goha, fără a șovăi, răspunse:

– Păi e limpede ce trebuie să facă, trebuie să răspundă!

Și, într-o zi, Goha și nevastă-sa mergeau pe malul apei, la vremea de creștere a apelor. Și deodată, la un pas greșit, femeia alunecă și căzu în apă. Și cum șuvoiul apei era tare năvalnic, o luă și-o duse. Iar Goha nu pregetă să sară în apă, spre a o pescui pe nevastă-sa; da în loc să urmeze curgerea apei, porni să-și caute nevasta înspre izvor. Iar lumea care se afla de față băgă de seamă isprava și îi zise:

– Ce cauți, ya Si-Goha?

El răspunse:

– Hei, pe Allah! o caut pe fiica socrului meu, a căzut în apă!

Iar ei răspunseră:

– Păi, o, Goha, șuvoiul trebuie s-o fi dus în jos, și tu o cauți înspre susul apei!

El spuse:

– Ba deloc! Îmi cunosc eu nevasta mai bine decât voi! Are o fire atâta de potrivnică, încât sunt încredințat dintru început că a luat-o în susul apei!

Și, în altă zi, fu adus în fața lui Goha, pe când împlinea funcția de cadiu, un om, și i se spuse:

– Omul acesta a fost prins în mijlocul străzii pe cale să-ncalece o pisică.

Și cum existau mai mulți martori, omul nu mai putu să tăgăduiască.

Și Goha îi zise:

– Hai, vorbește! dacă-mi spui adevărul, vei dobândi mila lui Allah! Spune-mi ce ți-a venit să încaleci o pisică?

Și omul răspunse:

– Pe Allah! o, stăpâne al nostru, cadiule, am făcut ceea ce știi, la poarta plăcerii, și am forțat poarta ținând labele bestiei în palmele mele și capul între genunchii mei! Și cum treaba a mers prima dată, am avut chef să mai fac încă o dată! Mărturisesc că am greșit, o, stăpâne, cadiule!

Dar Goha strigă:

– Minți, pui de cățea! Că eu am încercat de peste treizeci de ori să fac ce spui tu și n-am reușit niciodată!

Și puse să fie ciomăgit.

Într-o altă zi, pe când Goha se afla în ospeție la cadiul cetății, veniră doi pricinași și spuseră:

– O, doamne cadiule, casele noastre sunt atâta de apropiate, încât stau lipite una de alta. Or, în noaptea aceasta, un câine a venit și și-a lăsat murdăria între cele două uși ale noastre, taman la mijloc. Și am venit la tine ca să ne spui în seama cui se cade grija de a curăța treaba.

Iar cadiul se răsuci înspre Goha și îi zise cu glas zeflemitor:

– Las la județul tău grija cercetării acestei pricini, și grija hotărârii.

Iar Goha se răsuci înspre cei doi împricinați și îi grăi unuia dintre ei:

– Ia să vedem, bre, isprava este întrucâtva mai aproape de ușa ta?

Acela răspunse:

– Ca să spun drept, treaba se află chiar la mijloc!

Iar Goha îl întrebă pe cel de al doilea:

– Așa este, ori mai degrabă treaba se află mai înspre partea ta?

Omul răspunse:

– Minciuna este un păcat! Treaba se află chiar la mijloc între noi doi, în uliță.

Atunci Goha, în chip de județ, spuse:

– Pricina-i lămurită! Grija aceasta nu vă privește nici pe unul, nici pe altul, ci pe acela ce are în seamă, ca slujbă a lui, curățenia ulițelor; și acela-i stăpânul nostru cadiul.

Și, într-o zi, copilul lui Goha, care avea pe atunci vreo patru anișori, se afla cu părintele său la niște vecini, la un praznic. Acolo i se arătă o pătlăgea vânătă, tare frumoasă, și fu întrebat:

– Ce e asta?

Iar țâncul răspunse:

– Este un vițeluș care încă n-a făcut ochi!

Și toată lumea se puse pe râs, în vreme ce Goha strigă:

– Pe Allah! nu eu l-am învățat una ca asta!

Și, în sfârșit, într-o altă zi, Goha, bântuit de niște doruri grele, scoase în vânt copilul de la tătâne-său. Or, din întâmplare, o albină veni și poposi pe creștetul său.

Iar Goha se umflă în piept, strigând...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a nouă sute douăzeci și șasea noapte

Urmă:

... Iar Goha se umflă în piept, strigând:

– Pe Allah! tu știi ce este bun, o, muscă! Întrucât iacătă o floare vrednică de-a fi aleasă dintre toate florile spre a face miere!

– Și acestea-s, o, mult-norocitule sultan, urmă Șeherezada, numai câteva dintre multele zicale, vorbe, năzbâtii și parimii ale dascălului lafurilor și perdafurilor, mult-plăcutul și neuitatul Si-Goha – fie-i mila lui Allah asupra-i, și mântuirea! Și rămâie-i pomenirea pururea vie până la Ziua de Apoi!

Iar sultanul Șahriar zise:

– Poznele astea ale lui Goha m-au făcut să-mi uit de grijile cele grele, Șeherezada!

Iar micuța Doniazada strigă:

– O, surioară, ce dulci și ce gustoase și ce proaspete sunt vorbele tale!

Iar Șeherezada zise:

– Da ce sunt acestea față de *Povestea cu copilandra Vraja Inimilor, isprăvniceasa păsărilor*?

Iar sultanul Șahriar strigă:

– Pe Allah! o, Șeherezada, cunosc și eu destule copilandre, și am văzut încă și mai multe; da nu țin minte deloc un nume ca acela! Cine este, așadar, Vraja Inimilor, și cum este ea isprăvniceasa păsărilor?

Iar Șeherezada spuse:

POVESTEA CU COPILANDRA VRAJA INIMILOR, ISPRĂVNICEASA PĂSĂRILOR

Mi s-a izvodit, mult-norocitule sultan, că la Bagdad, cetatea păcii și sălașul tuturor bucuriilor, cuib al desfătărilor și grădină a minții, califul Harun Al-Rașid, imam al Domnului peste trei lumi, și emir al dreptcredincioșilor, avea ca tovarăș de pahar și ca prieten de inimă, printre apropiații și soții săi de zaiafet, pe acela ale cărui degete mânuiau cântecul, ale cărui mâini erau iubitele lăutelor, și al cărui glas le era pildă privighetorilor, pe cântărețul domn al cântăreților și minune a cântării de pe vremile lui, pe vrăjitul lăutar Isac Al-Nadim, din Mossul. Iar califul, care îl îndrăgise cu o dragoste până peste poate, îi dăruise ca adăpost saraiul cel mai frumos și cel mai ales dintre saraiurile sale. Și acolo Isac avea ca sarcină și ca slujbă să le deprindă cu meșteșugul cântării și cu ghiersul pe copilele cele mai înzestrate dintre cele ce erau cumpărate de la sukurile de roabe și de prin târgurile lumii, pentru haremul califului. Și, de îndată ce vreuna se dovedea mai presus de soațele sale și le întrecea în măiestria cântării, a lăutei ori a cobzei, Isac o ducea dinaintea califului și o punea să cânte și să joace în fața lui. Și, dacă fata îi era califului pe plac, era primită pe dată în haremul acestuia. Iar dacă nu îi era chiar pe plac, fata se întorcea la locul ei printre ucenicele din saraiul lui Isac.

Or, într-o bună zi, emirul drept-credincioșilor, simțindu-și pieptul apăsat, trimise după vizirul său cel mare, Giafar barmakidul, și după Isac, tovarășul de pahar, și după Massrur, purtătorul spadei răzbunării. Iar când aceștia se aflară dinainte-i, le porunci să se străvestească, întocmai precum avea să facă și el. Și, străvestiți așa, păreau asemenea unei cete obișnuite de oameni de rând. Iar Al-Fazl, fratele lui Giafar, și Yunus, cel priceput la meșteșugul poveștilor, li se alăturară și ei, tot așa străvestiți. Și ieșiră cu toții din sarai fără a fi băgați de seamă, și ajunseră la apa Tigrului, și chemară un caicgiu, și îi cerură să-i ducă până în mahalaua Al-Taf din Bagdad. Iar acolo coborâră pe uscat și porniră la noroc pe drumul întâlnirilor nepregătite și al întâmplărilor negândite.

Și, cum mergeau așa pălăvrăgind și râzând, văzură venind înspre ei un moșneag cu barba albă și cu chipul preacinstit, care se temeni dinaintea lui Isac și îi sărută dreapta. Iar Isac îl cunoscu a fi unul dintre cei ce rostuiau copii și copile pentru saraiul califului. Și chiar de șeicul acela se slujea Isac ori de câte ori dorea vreo ceată proaspătă de școlari la școala lui de muzică.

Or, îndată după ce șeicul îl întâmpină astfel pe Isac, fără a-i da prin gând că soții lui Isac ar fi emirul drept-credincioșilor și vizirul său Giafar și prietenii săi, își ceru adâncă iertăciune că îl supără și că îi tulbură preumblarea, și adăugă:

– O, stăpâne al meu, de multă vreme vroiam să te văd. Ba mă și hotărâsem să vin la tine la sarai. Da, de vreme ce Allah mă scoase astăzi în calea milei tale, am să-ți spun numaidecât ce-mi muncește cugetul.

Iar Isac întrebă:

– Și despre ce este vorba, o, preacinstite? Și cu ce aș putea să te ajut?

Iar negutătorul de robi răspunse:

– Iacătă. Am, la ceasul de față, în oborul de robi, o

copilă tare iscusită la cântarea din alăută, și care nu are să zăbovească, atâta-i de bine dăruită, să ajungă a face cinste școlii tale; întrucât fata aceea s-ar pricepe mai bine decât oricare să soarbă învățătura ta cea minunată. Și cum, pe deasupra, gingășia-i este ca o împlinire a darurilor minții, mă gândeam că n-ai să pregeți a-ți repezi asupra-i o aruncătură de ochi. Și dacă are să-ți placă, totul are să fie bine și frumos. De nu, am s-o vând vreunui negutător, și nu are să-mi mai rămână decât să-mi cer încă o dată iertăciune pentru osteneala pricinuită ție și acestor preacinstite fețe, prietenii tăi.

La vorbele acestea ale bătrânului negutător de robi, Isac îl cercetă pe calif dintr-o aruncătură repede de ochi și răspunse:

– O, taică, ia-o așadar înaintea noastră înspre oborul de robi și dă-i de știre copilei să fie gata de-a fi văzută și auzită de noi toți. Întrucât au să mă însoțească și prietenii mei.

Iar șeicul răspunse că ascultă și că se supune, și pieri zorind pasul, în vreme ce califul și soții săi, călăuziți de Isac care știa drumul, porniră agale înspre oborul de robi.

Or, măcar că întâmplarea nu se arăta a fi nimic altceva decât o treabă de rând, ei o primiră totuși cu inimă voioasă, așa cum un pescar pe malul mării primește norocul, oricât de neînsemnat ar fi, pe care Allah i l-a scris întru întâia aruncătură de năvod. Și văzură, când se apropiară de oborul de robi, o clădire cu ziduri înalte și largă, care ar fi putut să adăpostească în voie toate noroadele din pustie. Și trecură pragul și intrară într-o sală mare, menită vânzărilor și cumpărărilor, și mărginită de lavițe pe care ședeau cumpărătorii. Și șezură și ei pe lavițele acelea, în vreme ce bătrânul, care ajunsese înaintea lor, plecă s-o aducă pe copilă.

Iar pentru ea se pregătise chiar în mijlocul sălii un fel de jeț din lemn de preț, și acoperit cu un chilim

chindisit de la Ionia, iar la picioarele lui se afla o alăută de la Damasc cu strunele de argint și de aur.

Și, deodată, copila cea așteptată intră în sală, gingașă ca o creangă când se leagănă. Și șezu în jețul pregătit, temenindu-se dinaintea celor ce veniră s-o vadă. Și fu asemenea soarelui când strălucește în slava cerului la nămiază. Și, măcar că mâinile-i tremurau oleacă, apucă lăuta, o sprijini pe piept cum face o soră cu frățiorul ei, și o sili să scoată un pestref ce vrăji mințile. Și numaidecât după aceea pișcă pe un alt rost strunele cele supuse și cântă stihurile acestea ale poetului:

Suspină, tu, o, blândă dimineață,
Că poate vreun suspin de-al tău cumva
Se va răzni spre țara ce răsfață
Și dragostea și fericirea mea!
Și du binețea mea înmiresmată
Spre cei cu care mi-a fost bine-odată.

Și spune celui drag că i-am lăsat
Și inima-mi și gândul chezășie
A unui dor mereu nealintat!
Că dragostea mea e cu mult mai mare
Decât orice iubire de sub soare.

Și spune-i că mi-a săgetat de moarte
Și inima și ochii amândoi.
Ci dorul meu de el nu se desparte
Și-l port în suflet ca pe un altoi
Pe care-l simt adânc în piept cum crește,
Sfânt mugur înflorind fără nădejde.

În fiecare noapte gândul meu,
Gonind pe drumuri arse de iubire
Și tresărindu-mi pleoapele mereu,

A dezvățat mult-trista mea privire
Să se supună somnului ei dulce,
Atunci când vine ceasul să se culce.

Când fata sfârși de cântat stihurile acestea, califul nu se putu opri să nu strige:

– Mașallah asupra glasului tău și asupra măiestriei tale, o, binecuvântato! Ai strălucit, într-adevăr.

Ci, deodată, își aduse aminte de străvestia lui, și nu mai rosti o vorbă, de frică să nu se dea în vileag. Iar Isac la rându-i luă cuvântul spre-a o firitisi pe fată. Da nici nu apucă el să deschidă gura bine, că fetișcana cea dulce-cântătoare se și sculă grabnic de pe scaunul ei și veni la el și îi sărută mâna cuviincios, spunând:

– O, stăpâne al meu, mâinile înțepenesc dinaintea ta, iar la vederea ta limbile tac, și limbuția, măsurându-se cu tine, amuțește. Și numai tu poți să fii, în ceea ce mă privește, dezlegătorul vălului.

Și îi spuse vorbele acestea, în vreme ce ochii îi lăcrimau.

Văzând acestea, Isac, tare uluit și tulburat, o întrebă...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a nouă sute douăzeci și șaptea noapte

Urmă:

... Văzând acestea, Isac, tare uluit și tulburat, o întrebă:

– O, preascumpă copilă, pentru ce ți se mohorăște sufletul și îți face ochii să plângă? Și cine ești, o, tu cea pe care nu te cunosc?

Iar ea lăsă ochii în jos fără a răspunde, și Isac înțelese că fata nu vroia să vorbească de față cu toată lumea. Și, după ce îl întrebă din privire pe califul nedumerit, trase

perdeaua care putea s-o despartă pe roabă de târgul de cumpărători, și spuse cu dulceață:

– Poate că acuma ai să vrei a grăi în toată voia și slobozenia.

Și, de cum se văzu singură cu Isac, fata își săltă iașmacul de pe față cu o mișcare plină de gingășie și se ivi tot ceea ce era ea cu adevărat, numai frumusețe, albă ca luna plină, cu câte un cârlionț negru pe fiecare tâmplă, cu un nas drept și strălucitor ca sideful cel străveziu, cu o gură tăiată din carnea rodiilor coapte, și cu o bărbie însemnată cu o gropiță. Și, pe chipul cel frumos, lăsat fără de văl, se dealungeau doi ochi mari și negri sub arcul de două ori scris al sprâncenelor, cele care parcă stau să treacă până dincolo de tâmple.

Iar Isac, după ce se uită la ea o clipă fără a rosti nimic, îi spuse apoi încă și mai dulce:

– Vorbește, o, copilo, cu toată încrederea.

Ea atunci grăi cu un glas ca șoapta apei de izvor:

– Așteptarea cea lungă și zbuciumul din sufletul meu m-au urâțit întru totul, o, stăpâne al meu; iar lacrimile pe care le-am vărsat mi-au spălat obrajii de frăgezimea lor. Și niciunul dintre trandafirii de altădată nu mai înflorește pe ei.

Iar Isac zâmbi și zise, curmându-i vorba:

– Da de când, o, copilo, înfloresc trandafirii pe fața lunei pline? Și pentru ce încerci, cu vorbele acestea ale tale, să-ți ponegrești frumusețea?

Ea răspunse:

– La ce-ar putea să nădăjduiască o frumusețe care până acuma nu a ars decât numai pentru sine? O, doamne al meu, de luni în șir îmi treceau zilele în oborul acesta de robi, pe când mă străduiam la fiecare mezat să născocesc tot altă pricină ca să nu fiu vândută; întrucât îți tot așteptam venirea, ca să intru la școala ta de cântăreți, despre care a ajuns faima până și în câmpiile din țara mea.

Și, pe când fata vorbea astfel, veni negoțătorul, stăpânul ei. Și Isac îl întrebă:

– Ce preț vrei pe copilă? Și, mai întâi, cum o cheamă?

Iar șeicul răspunse:

– În ceea ce privește numele ei, o, stăpâne al meu, noi îi spunem Tohfat Al-Kulub, Vraja Inimilor! Întrucât chiar că niciun alt nume nu i s-ar potrivi mai bine. În ceea ce privește prețul, trebuie să-ți spun că a fost deseori dezbătut între mine și mușteriii cei bogați care s-au înfățișat rând pe rând, ispitiți de ochii ei. Și este pe puțin de zece mii de dinari. Și sunt dator să adaug, ca să știi, că numai ea până acuma i-a oprit pe cumpărători să urce mai sus prețul, întrucât ori de câte ori, la rugămințile ei, o lăsam să vadă chipul celui ce venea s-o cumpere, îmi răspundea, știind că nu am s-o vând fără învoirea ei: „Acesta nu-mi place pentru *cutare* sau *cutare* pricină, iar cu cestălaltul nu am să ajung niciodată să mă îngăduiesc, din *cutare* sau *cutare* pricină!“ Și, în felul acesta, a ajuns să-i alunge de-a binelea de la ea pe toți cumpărătorii obișnuiți, și să-i lehămetească pe străini. Întrucât toți ajunseseră să știe de la început că fata are să bage de seamă la el vreo meteahnă grea ori vreun cusur; și nimeni nu mai cuteza să-i înfrunte cârtelile supărătoare. Drept care cinstea mă silește să nu-ți cer, ca preț pentru roaba aceasta copilandră, decât numai zece mii de dinari: preț care de-abia dacă îmi scoate cheltuielile.

Iar Isac zâmbi și zise:

– O, șeicule, mai pune încă de două ori zece mii de dinari la cei pe care îi ceri, și poate că așa fata va ajunge la prețul cuvenit.

Și, după ce spuse acestea dinaintea negoțătorului uluit, adăugă:

– S-o duci chiar astăzi pe fată la mine acasă, spre a ți se plăti prețul hotărât între noi.

Și îl lăsă, după ce îi zâmbi copilei tulburate, și se duse la calif și la ceilalți care îl însoțeau pe calif. Și îi

găsi până peste poate de nerăbdători, și le istorisi, fără a le tăinui niciun amănunt, tot ceea ce se petrecuse. Și toți laolaltă ieșiră din oborul de robi, spre a-și vedea de plimbare, după toanele întâmplării.

În ceea ce o privește pe copila Vraja Inimilor, bătrânul șeic, stăpânul ei, se grăbi s-o ducă pe clipă de dată la saraiul lui Isac, și să-și primească cei treizeci de mii de dinari ce-i fuseseră hotărâți drept preț de cumpărare. Pe urmă plecă la rosturile lui.

Atunci copilițele roabe din casă se strânseră în jurul ei și o duseră la hammam unde o scăldară desfătător, și o îmbrăcară, o pieptănară și o împodobiră cu odoare de toate felurile, cu salbe și cu inele și cu lănțuguri la mâini și la picioare, și cu vâlnice chindisite cu zarafir, și cu pieptar de argint. Iar dulcea gălbeneală de pe chipu-i luminos și luciu era ca a lunii la vremea Ramadanului deasupra unei grădini împărătești.

Când stăpânu-său Isac o văzu pe copilandra Vraja Inimilor cu înfățișarea ei cea nouă, mai tulburată și mai fâstâcită ca o mireasă în noaptea nunții, se firitisi pentru cumpărătura pe care o făcuse și își zise în sineși: „Pe Allah! după ce copila aceasta are să învețe un șir de zile la școala mea, și are să se mai desăvârșească la meșteșugul lăutei și al cântării, și după ce, ca urmare a mulțumirii inimii ei, are să-și capete iarăși pe deplin frumusețea-i firească, are să fie o dobândă de neprețuit pentru haremul califului: întrucât chiar că fetișcana aceasta nu e o urmașă de-a lui Adam, ci-i chiar o hurie de viță aleasă.

Și dete poruncă să i se pună fetei la îndemână tot ce-i era de trebuință pentru învățarea pravilelor cântării, și stărui să nu se precupețească nimic pentru ca șederea ei în saraiul cântecului să-i fie plăcută din toate privințele. Și-așa se făcu. Și, în felul acesta, totul ajunse a-i fi lesne copilei pe calea desăvârșirii meșteșugului și a frumuseții.

Or, într-o bună zi, pe când toate soațele ei, copilele cu lăute și cu țimbale, se împrăștiaseră prin grădinile ce erau puse la cheremul lor, și pe când saraiul cântecului era gol-goluț de tinerele lui lune, copila Vraja Inimilor se sculă de pe divanul pe care se odihnea și intră singură în sala de învățătură. Și se așeză în scaunul ei, și își puse lăuta pe piept, cum își pune o lebădă capul sub aripă. Și toată frumusețea ei întreagă i se întorsese, pe când până nu de mult fusese galbenă și stinsă. La fel cum într-un strat de flori, spre sfârșitul primăverii, bujorul ia locul zarnacadelei cea cu obrajii topiți de moartea iernii. Și-așa că, în felul acesta, copila era o ispită pentru ochi, o vrajă pentru inimi și un cântec de bucurie înălțat către Acela carele a zămislit-o.

Și, singură-singurică, își făcu alăuta să sune, scoțând din inima lemnului un șir de pestrefuri care ar fi îmbătat până și făptura cea mai împietrită. Pe urmă luă de la capăt procedeul dintâi, cu o iscusință ce întrecea toate trilurile și toate ciripiturile păsărilor cântărețe. Întrucât chiar că în fiecare deget de-al ei se afla tăinuită câte o minune.

Și de bună seamă că nimănuia nu avea cum să-i dea prin gând, în saraiul lui Isac, cum că meșterul însuși își găsise în fata aceea un meșter pe măsura lui, de nu cumva fata era chiar mai presus. Întrucât din ziua când, în oborul de robi, tulburarea făcuse să tremure și mâinile și glasul minunatei copile, ea nu mai avusese prilejul să cânte nici din lăută, nici din gură, dinaintea nimănuia, nefăcând altceva, ca și soațele sale, decât să asculte învățăturile lui Isac, și pe urmă să cânte, da nu singură, ci numai împreună cu toate ucenicele.

Așa încât, atunci când făcu lemnul cel răsunător al lăutei să spună toate glasurile păsăretului ce încununaseră copacul din care lăstărise odinioară, copila își dete capul pe spate și lăsă să i se reverse de pe buze, cântând, stihurile acestea ale poetului...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a nouă sute douăzeci și opta noapte

Urmă:

... Așa încât, atunci când făcu lemnul cel răsunător al lăutei să spună toate glasurile păsăretului ce încununaseră copacul din care lăstărise odinioară, copila își dete capul pe spate și lăsă să i se reverse de pe buze, cântând, stihurile acestea ale poetului:

Când sufletul e ars de dor
Spre cel la care visu-l poartă,
Nimic nu-i poate fi opor,
Nici măcar ne-ndurata soartă.

O, tu, cel care mi-ai zdrobit
De-a pururi inima și gândul,
Hai, ia-mi și viața-ntr-un sfârșit,
Și stăpânește-le de-a rândul.

De vreme ce niciun alt chin
Ci numai chinul lipsei tale
Mă poate frânge pe deplin
Și mă ucide-acum de jale.

Râzând, mi-ai spus: „Doar eu aș ști
Să-ți vindec răul ce te arde,
Când niciun vraci n-ar izbuti
Să te mai mântuie de moarte,

Și numai o privire-a mea
Ar fi de-ajuns s-aducă leacul!

Și inima ți-aș vindeca,
Și sufletul din piept, săracul!"

Cât ai să-ți râzi, o, crud călău,
De rana care mă ucide?
Drept țintă pentru ochiul tău
Și pentru lăncile-i cumplite,

Pe nimeni n-a mai scris Allah
Pe-ntreg pământu-acesta mare,
Decât pe mine să-ți fiu, ah,
Batjocură și desfătare!

Or, în vreme ce fata cânta, Isac, care toată dimineața fusese plecat la calif, se întorsese fără să le fi dat de veste slugilor despre venirea lui. Și, de cum ajunse în odaia de la intrare a casei, auzi glasul ce cânta, vrăjit și dulce ca adierea dintâi a dimineții când dă binețe palmierilor, și mai întăritor pentru sufletul care îl asculta decât uleiul de migdale pentru trupul luptătorului.

Și Isac rămase atâta de tulburat de mlădierile acelui glas însoțit de sunetele de alăută și care nu putea să fie, fără nicio îndoială, un glas dintre glasurile de pe pământ, ci vreo revărsare căzută din cântările raiului, nu se putu opri să scoată un strigăt mare, de înfiorare și de minunare totodată. Iar tânăra cântăreață Tohfa auzi strigătul și dete fuga, ținând încă alăuta în brațe. Și îl găsi, sprijinit de peretele odăii de la intrare, cu o mână la inimă, pe stăpânul ei Isac, atâta de îngălbenit la chip și atâta de tulburat, încât fata își aruncă alăuta și se repezi la el, plină de spaimă, strigând:

– Asupra-ți fie milele Celui Preaînalt, o, stăpâne al meu, și ușurează-te de tot răul! Deie el să nu ai vreo boală ori supărare!

Iar Isac, venindu-și în fire, întrebă cu glas stins:

– Oare tu cântai în sala goală, o, Tohfa?

Iar copila se tulbură și se îmbujoră și nu știu ce răspuns să dea la o întrebare a cărei pricină nu o știa. Ci, întrucât Isac stăruia, se temu să nu-l supere tăcând mai departe, și răspunse:

– Vai, o, stăpâne al meu, era slujnica ta Tohfa!

Iar Isac, auzind răspunsul, lăsă capu-n jos și își spuse: „Iacătă ziua prăbușirii! O, Isac, suflet îngâmfat, care te credeai cel dintâi din veacul tău la glas și la cântare, nu mai ești, față de fiica aceasta a cerului, decât un rob văduvit de orice har!“

Și, tulburat până peste poate, luă mâna copilei și și-o duse la buze cu mare cinstire, apoi la frunte. Iar Tohfa se simți gata să leșine; ci tot mai avu puterea de a-și trage mâna repede, strigând:

– Numele lui Allah fie asupra-ți, o, stăpâne al meu! De când oare stăpânul sărută mâna roabei?

Ci el răspunse, cu toată umilința:

– Taci, o, Vrajă a Inimilor, o, tu, cea mai presus dintre toate făpturile, taci! Isac și-a găsit stăpânul, el care până acuma socotea că nu-și are seamăn pe lume. Întrucât, pe Prorocul! – asupra-i fie rugăciunea și pacea! – mă jur că până acuma am crezut că nu am seamăn pe lume, și mă jur că acuma meșteșugul meu, pe lângă al tău, nu mai este decât ca o drahmă pe lângă un dinar. O, Tohfa, tu ești chiar desăvârșirea! Și pe clipă pe dată vreau să te duc la emirul drept-credincioșilor, califul Harun Al-Rașid. Și-atunci când privirea lui va scânteia asupra ta, ai să ajungi o domniță între femei, întocmai precum și ești o sultană între făpturile lui Dumnezeu. Și-așa, au să-ți fie încununate măiestria și frumusețea. Drept care, slăvire și proslăvire ție, o, stăpână a mea, Vrajă a Inimilor! Și deie Allah numai ca, atunci când ursita-ți preaminunată te va așeza la locul de cinste în saraiul emirului drept-credincioșilor, să nu-l izgonești departe de amintirea ta pe robul tău Isac cel zdrobit!

Iar Tohfa, cu ochii scăldați în lacrimi, răspunse:

– O, stăpâne al meu, cum să te uit pe tine care ești începutul norocului meu întreg și însăși temelia inimii mele?

Iar Isac o luă de mână și o puse să-i jure pe *Cartea cea Sfântă* că nu are să-l uite. Și adăugă:

– Da, hotărât! ursita ta este o ursită minunată, iar pe fruntea ta văd pecetluită bucuria emirului dreptcredincioșilor. Încât îngăduie-mi să te rog să cânți dinaintea califului ceea ce cântai adineaurea numai pentru tine, pe când eu te ascultam de dincolo de ușă și mă socoteam din rândul celor miluiți de raiul lui Allah.

Și, dobândind făgăduiala copilei, îi mai spuse:

– O, Vrajă a Inimilor, ai putea tu acuma să-mi spui, făcându-mi hatârul cel din urmă, prin ce șir de întâmplări ciudate a putut o domniță să ajungă a fi amestecată în rândul robilor ce se vând și se cumpără, câtă vreme ar fi cu neputință să i se plătească prețul, nici de i s-ar grămădi dinainte toate comorile din zăcămintele cele tainice și toate bogățiile de sub pământ și din apa mărilor pe care Allah Preaînaltul le-a îngropat în inima pietrelor?

Iar Tohfa, la vorbele acestea, zâmbi și spuse:

– O, stăpâne al meu, povestea roabei tale Tohfa este o poveste ciudată; iar întâmplările prin care a trecut sunt uluitoare; încât, de-ar fi scrise cu acul pe colțul dinlăuntrul ochiului, ar sluji de învățătură celui ce le-ar citi cu luare-aminte. Și, într-una din zilele ce vin, de-o vrea Allah, am să-ți istorisesc povestea aceasta, care-i povestea vieții mele și a venirii mele la Bagdad. Ci astăzi este de ajuns să afli că am fost pradă de război la un maghrebin, și am trăit printre maghrebini.

Și adăugă:

– Stau la poruncile tale, gata să te urmez la emirul drept-credincioșilor!

Iar Isac, care avea o fire chibzuită și blândă, se feri să stăruie a afla mai mult și, ridicându-se, bătu din

palme și le porunci roabelor care alergaseră la chemarea lui să pregătească hainele de ieșire pentru stăpâna lor Tohfa. Și numaidecât roabele deschiseră lăzile cele mari cu țoale, și scoaseră de acolo un șir întreg de rochii, minunat învrâstate, făcute din mătase de la Nishabur, înmiresmate cu balsamuri ușoare, și dulci la pipăit și la vedere. Și, tot așa, scoaseră de prin sipeturile cu giuvaieruri un dichis întreg de odoare plăcute de privit. Și o îmbrăcară pe copilandră, stăpâna lor, cu șapte rochii puse una peste alta, de culori felurite, și o împodobiră cu nestemate, și o făcură asemeni unei preafrumoase idolițe chinezești.

Iar când toată găteala se sfârși, veniră de se rânduiră lângă ea și o sprijiniră și din dreapta și din stânga, pe când alte fete avură grijă să poarte la mâinile lor poalele cu ciucuri ale fustelor. Și ieșiră cu ea de la școala de muzică, iar Isac mergea înainte-le, deschizând drumul și avându-l alături pe un băietan arap ce ducea läuta vrăjită.

Și alaiul ajunse la saraiul califului și intră în sala de așteptare. Iar Isac se grăbi a se duce să se înfățișeze dintru-ntâi singur dinaintea califului, și grăi, după temenelile cuvenite:

– Iacătă, o, emire al drept-credincioșilor, aduc astăzi dinaintea ta o copilă fără de asemuire nici printre cele mai frumoase, un dar ales, o minune a aceluia carele a zămislit-o, o venită din rai, dăscălița și ucenica mea, cântăreața cea minunată Tohfa, Vraja Inimilor!

Iar Al-Rașid zâmbi a râde și zise:

– Și unde-i vraja aceea, o, Isac? N-o fi cumva copilandra pe care am întrezărit-o într-o zi la oborul de robi, atunci când era de nevăzut și sta sub izar, ferită de ochii cumpărătorului?

Iar Isac răspunse:

– Chiar ea, o, doamne al meu! Și, pe Allah! este mai reavănă decât dimineața cea reavănă, și mai dulce

pentru urechi decât șopotul izvorului printre pietre!

Și Al-Rașid răspunse:

– Atunci, o, Isac, nu mai zăbovi să poftești aici dimineața, și pe aceea care este mai reavănă decât dimineața. Și nu ne lipsi mai mult de cântecul izvorului și de aceea care este mai dulce decât cântecul izvorului. Întrucât, într-adevăr, niciodată nu se cade ca dimineața să fie tăinuită, și nici apa să înceteze a cânta.

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a nouă sute douăzeci și noua noapte

Urmă:

... nu mai zăbovi să poftești aici dimineața, și pe aceea care este mai reavănă decât dimineața. Și nu ne lipsi mai mult de cântecul izvorului și de aceea care este mai dulce decât cântecul izvorului. Întrucât, într-adevăr, niciodată nu se cade ca dimineața să fie tăinuită, și nici apa să înceteze a cânta.

Și Isac ieși s-o aducă pe Tohfa, în vreme ce califul se minuna în sufletul său că îl vedea pentru întâia oară și cu atâta tărie lăudând o cântăreață. Și îi spuse lui Giafar:

– Au nu-i de mirare, o, vizirule, că Isac vorbește cu atâta lăudare pe seama altcuiva în afară de el? Iacătă ce mă minunează până peste marginile minunării.

Și adăugă:

– Da avem să vedem numaidecât cum va fi treaba.

Și, peste câteva clipite, urmându-l pe Isac, care o ținea de mână, intră fetișcana. Și ochiul emirului scăpără asupra ei. Și sufletul lui rămase tulburat de gingășia ei; și ochii lui rămaseră fermecați de umbletul ei vrăjit, ca

o fluturare de văluri de mătasă. Și, pe când el o sorbea din ochi, fata veni și se temeni dinaintea lui, și își dete la o parte iașmacul de pe față. Și rămase ca luna în cea de a paisprezecea noapte a ei, neprihănită, strălucitoare, albă și senină. Și măcar că era tulburată de faptul că se afla dinaintea emirului drept-credincioșilor, nu își uită de nimic din câte cereau buna-purtare, buna-creștere și cuviința; și, cu glasul ei fără de asemuire, se ploconi dinaintea califului și rosti:

– Salamaleikum asupra ta, o, urmaș al celui mai ales dintre fiii oamenilor, o, vlăstar binecuvântat din vița domnului nostru Mahomed – asupra-i fie rugăciunea, pacea și milele cele sfinte! – cămin și adăpost al celor ce umblă pe calea dreaptă, judecător fără de greș peste cele trei lumi. Primește salamalecul celei mai supuse și mai neînsemnate dintre roabele tale.

Iar Al-Rașid, auzind vorbele acestea, rostite cu un glas atâta de desfătător, se însenină și se îmbujoră și strigă:

– Mașallah, o, tipar al desăvârșirii!

Și se uită la ea cu și mai mare luare-aminte, și sta să se topească de mulțumire. Iar Giafar și Massrur ședeau și ei la fel, gata să-și dea duhul de bucurie. Pe urmă Al-Rașid se sculă din jețul lui domnesc și coborî la fată, și se duse lângă ea și, cu multă dulceață, îi trase peste față iașmăcuțul de mătasă: ceea ce vroia să însemne că de-aici înainte fata ținea de haremul lui, și că de aici înainte era primită în taina hărăzită soțiilor drept-credincioșilor.

După care o pofti să șadă jos și îi spuse:

– O, Vrajă a Inimilor, tu chiar că ești un dar ales. Da n-ai putea oare, odată cu venirea ta care ne luminează casa, să faci să intre și cântecul în sarai? Iacătă că auzul nostru este în slujba ta, ca și vederea noastră!

Iar Tohfa luă alăuta din mâinile arăpuțului rob și șezu jos la piciorul scaunului califului, spre a începe

numaidecât un pestref în stare să topească și urechea cea mai nesimțitoare. Și minunea din degetele ei era o răzvedire mai tulburătoare decât cea din gușa păsărilor. Pe urmă, între răsuflările tăiate ale celor din jur, își lăsă buzele să cânte stihurile acestea ale poetului:

Când dincolo de marginile zării
Copila lună iese din crivat
Și-l întrevede-n umbra înserării
Pe domnul mare-n purpură-mbrăcat,

Se rușinează toată să se știe
Cu chipul gol sub lungile-i priviri,
Și-și trage peste fața șofrănie
Iașmacul alb al norilor subțiri.

Pe urmă-așteaptă până ce se-afundă
Emirul strălucit departe-n zări,
Apoi și ea, pe boltă sus, rotundă,
Dă pas prealiniștitei ei plimbări.

Și dacă ea, domnița, nu e-n stare
Să-nfrunte ochiul craiului avan,
Cum să-l înfrunte-o fată oarecare
Pe mult-strălucitorul ei sultan?

Și Al-Rașid se uită la fată cu dragoste, cu poftă și cu dulceață, și fu atâta de vrăjit de harurile ei firești, de frumusețea glasului ei, și de măiestria danțului și a cântecului ei, încât coborî din scaunul împărătesc și se duse să șadă pe chilim lângă ea, și îi zise:

– O, Tohfa! Pe Allah! tu, într-adevăr, ești un dar ales.

Pe urmă se întoarse înspre Isac și îi zise:

– Chiar că, o, Isac, nu ai fost îndestul de drept în judecata ta despre minunăția aceasta, cu toate câte ne-ai

spus în privința ei. Întrucât nu mă sfiesc să adaug că te întrece până și pe tine, fără de tăgadă. Și-a fost scris ca nimănuia să nu-i fie dat a-i face dreptate, afară de calif!

Iar Giafar strigă:

– Pe viața capului tău, o, doamne al meu, adevăr spui! Copila aceasta este o răpitoare de minți!

Iar Isac zise:

– O, emire al drept-credincioșilor, eu chiar că nu am nimica împotriva judecății tale, mai ales că, atunci când am auzit-o întâia oară, am simțit tare limpede, numaidecât, că toată măiestria mea și tot ceea ce mi-a menit Allah ca har nu mai erau nimic în chiar ochii mei. Și mi-am grăit: „O, Isac, ziua de astăzi este pentru tine ziua prăbușirii!“

Iar califul grăi:

– Atunci e bine!

Pe urmă o rugă pe Tohfa să mai cânte o dată cântecul acela. Și, după ce o ascultă încă o dată, iarăși se minună și se înfioră de bucurie. Și îi spuse lui Isac:

– Pe volniciile strămoșilor mei! mi-ai adus un dar care prețuiește cât împărăția lumii.

Pe urmă, nemaiputând de bucurie, da nevroind să se arate prea aprins de față cu tovarășii săi, califul se sculă și îi spuse lui Massrur hadâmbul:

– O, Massrur, ridică-te și du-o pe stăpâna ta Tohfa la iatacul de cinste din harem. Și ai grijă să nu-i lipsească nimic.

Și hadâmbul spătar ieși cu Tohfa. Iar califul, cu ochii umezi, se uita după ea cum se depărta cu mersul ei de gazelă, cu podoabele și rochiile ei dungate. Și îi spuse lui Isac:

– E îmbrăcată minunat. De unde are hainele acestea cum n-am mai văzut altele asemenea în saraiul meu?

Și Isac spuse:

– Le are de la robul tău, ca urmare a dărniciilor tale

asupra capului meu, o, doamne al meu. Toate sunt un dar pe care l-a căpătat de la tine, prin mijlocirea mea. De altminteri, pe viața ta! toate darurile din lume nu mai sunt nimic pe lângă frumusețea ei.

Iar califul, care niciodată nu se dovedea lipsit de filotimie, se întoarse înspre Giafar și îi zise:

– O, Giafar, să-i numeri pe dată credinciosului nostru Isac cinci mii de dinari din vistierie; și să-i dai zece rânduri de rochii din dulapurile împărătești.

Pe urmă, cu fața înseninată și cu gândurile scuturate de toată grija, porni înspre iatacul cel tainic unde Tohfa fusese dusă de spătar. Și intră la fată, rostind:

– Pacea fie cu tine, o, Vrajă a Inimilor!

Și se duse lângă ea, și o luă în brațe, acolo, în umbra perdelei de taină. Și o găsi fecioară neprihănită, curată ca un mărgăritar de sub apele mării, cules proaspăt. Și se bucură de ea.

Și, din ziua aceea, Tohfa dobândi un cin tare înalt în inima lui, de nu mai putea califul să-i îndure lipsa nici măcar o clipită. Ba, până la urmă, ajunse să pună în mâinile ei cheile de la toate treburile împărăției. Întrucât găsise în ea o femeie plină de înțelepciune. Și Tohfa, ca tain rânduit pentru ea, avea două sute de mii de dinari pe lună, și cincizeci de fete roabe în slujirea ei zi și noapte. Și cu darurile și cu lucrurile de preț ce le căpăta, ar fi putut să cumpere toate țările Irakului și toate pământurile de la Nil.

Și dragostea de această copilă se împlântă atâta de tare în inima califului, încât Al-Rașid nu vroi să se încreadă în nimenea pentru straja ei. Iar când ieșea de la ea, ținea el însuși cheia de la iatacul de taină. Ba chiar, într-o zi, pe când copila cânta dinaintea lui, fu cuprins de o revărsare de patimă atâta de mare, încât dete să-i sărute mâna. Ci ea se trase îndărăt dintr-o zvâcnitură și, în tresărirea aceea repezită, își sparse läuta. Și începu să plângă. Și atunci Al-Rașid, tulburat peste măsură,

îi șterse lacrimile și, cu un glas tremurând, o întrebă pentru ce plânge, și strigă:

– Deie Allah, o, Tohfa, ca niciodată să nu cadă vreo lacrimă nici măcar dintr-un ochi de-al tău!

Iar Tohfa zise:

– Ce sunt eu, o, doamne al meu, de vrei să-mi săruți mâna? Au vrei cumva ca Allah și Profetul său – asupra-i fie rugăciunea și pacea! – să mă pedepsească pentru aceasta și să-mi spulbere fericirea? Întrucât nimenea de pe lume nu a ajuns la o asemenea cinstire!

Iar Al-Rașid fu mulțumit de răspunsul ei și îi spuse:

– Acuma, când știi, o, Tohfa, locul adevărat la care te-ai ridicat în cugetul meu, nu am să mai încerc faptul care te-a tulburat. Înseninează-ți așadar ochii, și să știi bine că numai tu îmi ești scumpă și că am să mor de dragul tău.

Și Tohfa căzu la picioarele lui și îi cuprinse genunchii cu mâinile. Iar califul o ridică și o luă în brațe și îi zise:

– Numai tu ești sultana mea. Și ești mai presus chiar decât fiica moșului meu, Sett Zobeida.

Or, într-o zi, Al-Rașid plecase la vânătoare, iar Tohfa se afla singură în iatacurile ei, stând sub un sfeșnic de aur ce-o lumina cu lumânările lui îmbălsămate. Și citea dintr-o carte. Și deodată un măr înmiresmat căzu pe genunchii ei. Și ridică fruntea și văzu, afară, cine aruncase mărul. Și era Sett Zobeida. Și Tohfa, cât putu de iute, se ridică și, după salamalecurile cuviincioase, spuse:

– O, stăpână a mea, iertăciune! Pe Allah! de-aș fi fost slobodă de dorurile mele, aș fi venit în fiecare zi ca să te rog să primești slujbele mele de roabă! Să nu ne lipsească niciodată Allah de pașii tăi!

Iar Sett Zobeida intră la cadână și șezu jos lângă ea. Iar chipu-i era mâhnit și îngândurat. Și grăi:

– O, Tohfa, știu că ai o inimă mare, așa că vorbele tale nu mă minunează. Întrucât la tine mărinimia este

un har firesc. Or, eu, pe viața emirului drept-credincioșilor! nu prea am năravul să ies din iatacurile mele și să mă duc în musafirlâc pe la soțiile și pe la cadânele califului, vărul și soțul meu. Ci astăzi am venit spre a-ți zugrăvi starea stânjenitoare în care m-a lăsat de când ai intrat tu în sarai. Află, așadar, că sunt dată cu totul uitării, și sunt coborâtă la treapta de cadână de rând. Întrucât emirul drept-credincioșilor nici nu mai dă pe la mine și nici nu mai întreabă nimic despre mine.

Și începu să plângă. Iar Tohfa plânse laolaltă cu ea de să-și dea sufletul. Și Zobeida îi spuse:

– Așa că am venit să-ți cer un nazar, și anume să faci în așa fel încât Al-Rașid să-mi hărăzească și mie o noapte pe lună, numai atât, ca să nu fiu coborâtă chiar pe treptele roabelor.

Iar Tohfa sărută mâna sultanei și îi spuse:

– O, cunună de pe capul meu, o, stăpână a noastră, doresc din tot sufletul ca emirul drept-credincioșilor să-și petreacă luna întreagă și nu numai o noapte cu tine, încât să ți se însenineze sufletul, iar eu să-mi dobândesc iertarea, eu care, cu venirea mea, sunt pricina mâhnirii tale. Și deie Allah ca într-o zi să nu mai fiu decât o roabă în mâinile tale de doamnă și de stăpână!

Or, estimp, Al-Rașid se întoarse de la vânătoare și se duse drept la iatacul cadânei sale dragi. Iar Sett Zobeida, zărindu-l de departe, dete zor să fugă, după ce Tohfa îi făgăduise sprijinul ei. Iar Al-Rașid intră, și șezu jos zâmbind, și o pofti pe Tohfa să stea pe genunchii lui. Pe urmă mâncară și băură amândoi, și se dezbrăcară. Și numai atunci Tohfa îi vorbi despre Sett Zobeida și îl rugă să-i împlinească dorul inimii și să se ducă la ea în noaptea aceea. Iar el zâmbi și zise:

– De vreme ce este atâta de zornic să mă duc la Sett Zobeida, s-ar fi căzut, o, Tohfa, să-mi fi spus până a nu fi apucat să ne dezbrăcăm.

Ci ea răspunse:

– Am făcut așa, spre a da dreptate poetului care a spus:

Femeia, care cere, să nu șadă
Ascunsă sub iașmac și sub izar!
Mai bine e să fie goală toată,
Spre-a dobândi mai repede-un nazar.

Iar Al-Rașid, când auzi răspunsul, fu mulțumit și o strânse pe Tohfa la piept. După care o lăsă, spre a face așa cum îi ceruse ea în privința mândrei Sett Zobeida. Și închise cu cheia ușa de la iatacul copilandrei, și plecă. Și-atâta cu el.

Ci în ce o privește pe Tohfa, ceea ce i se întâmplă din clipita aceea este atâta de ciudat și de uluitor, încât se cade a fi povestit cu domolul...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a nouă sute treizecea noapte

Urmă:

... Ci în ce o privește pe Tohfa, ceea ce i se întâmplă din clipita aceea este atâta de ciudat și de uluitor încât se cade a fi povestit cu domolul.

După ce Tohfa rămase singură în iatacul ei, își luă iarăși cartea și își urmă citirea mai departe. Pe urmă, simțindu-se oleacă obosită, își luă lăuta și începu să cânte numai pentru ea. Și cânta atâta de frumos, încât lucrurile cele neînsuflețite din iatac începură să dănțuiască de desfătare.

Și deodată simți lăuntric că ceva neobișnuit se petrece în odaia ei, luminată atunci de strălucirea lumânărilor. Și se întoarse și văzu în mijlocul odăii un om bătrân care

dănțuia în tăcere. Ținea ochii lăsați în jos, avea o înfățișare falnică, iar călcătura îi era domnească. Și dănțuia un danț cucernic, cum nicio făptură omenească nu ar putea să dănțuiască vreodată.

Iar Tohfa se simți înghețată de spaimă. Căci ferestrele și ușile erau închise, iar ieșirile erau păzite strașnic de hadâmbi. Și ea nu își aducea aminte să fi văzut cumva vreodată la sarai chipul bătrânului acela ciudat. Încât grăbi să-și rostească lăuntric rugăciunea de izbăvire de cel necurat: „Mă adăpostesc întru Allah Preaînaltul împotriva Celui bătut cu pietre!" Și își zise: „Hotărât! n-am să mă arăt că am băgat de seamă făptura aceasta străină care se află aici. Mai degrabă am să cânt mai departe, și întâmple-se ce-o vrea Allah!" Și, fără a se opri din cântat, avu tăria de a urma să cânte cântecul început; ci degetele îi tremurau pe lăută.

Și iacătă că, peste un ceas de vreme, șeicul cel jucăreț se opri din danț, veni lângă Tohfa și sărută pământul dintre mâinile ei, grăind:

– Ai strălucit, o, tu, cea mai slăvită din Răsărit și din Apus! Fie ca lumea să nu rămâie vreodată lipsită de icoana ta și de desăvârșirile tale! O, Tohfa, o, Vrajă a Inimilor, au nu mă cunoști?

Și ea strigă:

– Nu, pe Allah! nu te cunosc! Da socot că trebuie să fii vreun ginn de pe tărâmurile Ginnistanului – alungat fie Cel-Viclean!

Iar el răspunse, zâmbind a râde:

– Adevăr grăiești, o, Tohfa! Sunt căpetenia tuturor neamurilor din Ginnistan, sunt Eblis!

Iar Tohfa strigă:

– Numele lui Allah fie cu mine și împrejurul meu! Mă adăpostesc întru Allah!

Ci Eblis îi luă mâna, i-o sărută și și-o duse la buze și la frunte, și grăi:

– Să nu-ți fie frică de nimic, o, Tohfa, întrucât de

mult te afli sub ocrotirea mea și ești mult-iubita tinerei domnițe a ginnilor, care ca frumusețe printre fiicele ginnilor este ceea ce ești tu printre fiicele lui Adam. Află, dar, că de tare multă vreme vin cu ea în ospeție la tine, în fiecare noapte, fără ca tu să ne vezi, și te privim fără ca tu să știi. Întrucât preafrumoasa noastră domniță Kamariya este îndrăgostită de tine până la pierderea minților și nu se jură decât pe numele și pe ochii tăi. Iar atunci când vine aici și te privește, în vreme ce dormi, se topește de dor și moarte după frumusețea ta. Iar curgerea vremii nu mai este pentru ea decât lungoare, afară de vremea nopții, când vine la tine și când se bucură de vederea ta fără ca tu s-o vezi. Așa că vin la tine ca sol, spre a-ți istorisi chinurile ei și aleanul în care zace departe de tine, și să-ți spun din partea ei și din partea mea că, dacă binevoiești, te duc în Ginnistan, unde vei fi ridicată la cinul cel mai de sus printre sultanii ginnilor. Și vei domni peste inimile noastre, precum domnești aici peste inimile oamenilor. Or, astăzi, împrejurările se potrivesc de minune pentru venirea ta. Întrucât sărbătorim nunta fetei mele și tăierea-împrejur a fiului meu. Și petrecerea ar fi luminată de venirea ta, iar ginnii ar fi fericiți de vederea ta, și te-ar primi toți ca sultană a lor. Și ai ședea printre noi atâta cât ai dori. Și de nu ți-o plăcea în Ginnistan, și de nu ți-o fi pe voie traiul nostru, care este un trai de zaiafete necurmate, fac jurământ că, fără de stăruințe ori anevoințe, am să te aduc aici de unde te iau.

Și, auzind spusele acestea ale lui Eblis – afurisit să fie el! – înfricoșata de Tohfa nu cuteză a nu-i primi poftirea, de teama vreunor încurcături drăcești. Și răspunse că „da“, cu un semn din cap. Și numaidecât Eblis luă într-o mână läuta pe care i-o încredință Tohfa, iar pe Tohfa o luă de cealaltă mână, rostind: „Bismillah!“ Și, ducând-o astfel, deschise ușile, fără a se sluji de vreo

cheie, și merse cu ea până ce ajunseră la intrarea de la umblători.

Or, umblătorile, iar adesea fântânile și havuzurile, sunt locurile de care se slujesc ginnii de sub pământ și efriții spre a veni la fața pământului. Și, din pricina aceasta, niciun om nu intră la umblători fără a rosti rugăciunea de alungare a duhurilor rele și fără a se adăposti cu gândul întru Allah. Și, întocmai precum ies prin umblători, ginnii se și întorc la ei acasă tot pe acolo. Și nu se știe vreo abatere de la pravila aceasta și niciun fel de coteală de la acest obicei.

Încât atunci când speriata de Tohfa se văzu dinaintea umblătorilor, cu șeicul Eblis, își pierdu firea. Ci Eblis începu să spună șotii spre a-i schimba gândurile, și coborî cu ea în sânul pământului. Și după ce trecură fără de necazuri pârleazul acela anevoios, ajunseră la o trecere de sub pământ, săpată ca o boltă. Și după ce trecură prin bolta aceea, ajunseră deodată afară, sub cer. Și la ieșirea de sub pământ, un cal înșeuat îi aștepta, fără de vreun paznic ori de vreun grăjdar. Iar șeicul Eblis îi spuse preafrumoasei Tohfa:

– Bismillah, o, stăpână a mea!

Și, ținând scările șeii, o ajută să se suie pe cal, în șaua cea largă. Și Tohfa se așeză pe cât putu mai bine, iar calul numaidecât se undui ca un val sub ea, și pe dată întinse niște aripi uriešești în noapte. Și se înălță în văzduhuri, în vreme ce șeicul Eblis zbura, cu putințele lui, alături de ea. Și, din toate astea, Tohfa se înfricoșă atâta încât leșină, prăbușită în șa.

Iar când, mulțumită vântului reavăn, Tohfa își veni în simțiri din leșinul ei, se văzu într-o pajiște largă, atâta de plină de flori și de prospețime, încât ai fi zis că vezi o rochie ușoară zugrăvită în culori vrăjite. Iar în mijlocul acelei pajiști strălucea un sarai, cu turnuri înalte în văzduh și mărginit de o sută și optzeci de porți de aramă roșie. Iar în pragul porții celei mari se aflau

căpeteniile ginnilor, îmbrăcați în haine strălucite.

Iar când căpeteniile acelea îl văzură pe șeicul Eblis, strigară:

– Iacătă că vine Sett Tohfa!

Și de îndată ce calul poposi dinaintea porții, se înghesuiră cu toții împrejurul ei, o ajutară să descalece și o poftiră în sarai, sărutându-i mâinile. Și, înlăuntrul saraiului, Tohfa văzu o sală mare, alcătuită din patru săli ce se legau între ele, cu pereții de aur și cu pilaștrii de argint, o sală ce-ar face să crească păr pe limba care s-ar încerca s-o zugrăvească. Iar în fund de tot se vedea un jeț împărătesc de aur roșu, împodobit cu mărgăritare de mare. Și fu poftită să șadă, cu mare falǎ, pe jețul acela. Iar căpeteniile ginnilor veniră și se rânduiră pe treptele jețului împărătesc, împrejurul și la picioarele ei. Iar în ceea ce privește înfățișarea lor, erau asemenea cu fiii de Adam, afară de doi dintre ei, care aveau niște chipuri înfricoșătoare. Întrucât aceia doi nu aveau, fiecare, decât numai câte un ochi în mijlocul feței, croit în lung, și niște dinți ieșiți înainte precum colții porcilor mistreți.

Iar când fiecare își luă locul cuvenit cinului său și când toată lumea se potoli, se ivi o domniță tânără, gingașă și frumoasă, cu un obraz atâta de strălucitor, încât lumina sala împrejurul ei. Și alte trei copile ca zânele veneau după ea, legănându-se care mai de care. Și când ajunseră dinaintea scaunului împărătesc al preafrumoasei Tohfa, i se închinară cu un salamalec gingaș. Iar sultana cea tânără, care mergea în frunte, păși pe treptele jețului, în vreme ce Tohfa cobora. Iar când ajunse piept în piept cu Tohfa, domnița o sărută îndelung pe obraji și pe buze.

Or, domnița aceea era chiar sultana ginnilor, domnița Kamariya, cea îndrăgostită de Tohfa. Iar celelalte trei erau surorile sale; iar pe una o chema Gamra, pe cea de a doua Șarara, și pe cea de a treia Wakhima.

Iar Kamariya era atâta de fericită de-a o vedea pe Tohfa, încât nu se putu opri să se scoale iarăși de pe jețul ei spre a veni s-o mai sărute o dată, și s-o strângă la piept, mângâind-o pe obraji.

Și, văzând acestea, șeicul Eblis începu să râdă și strigă:

– O, ce îmbrățișare frumoasă! Fiți drăguțe și luați-mă între voi!...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a nouă sute treizeci și una noapte

Urmă:

... Și, văzând acestea, șeicul Eblis începu să râdă și strigă:

– O, ce îmbrățișare frumoasă! Fiți drăguțe și luați-mă între voi!

Și un râs mare cutremură ceata ginnilor. Și Tohfa râse și ea. Iar preafrumoasa Kamariya îi zise:

– O, sora mea, te-am îndrăgit, iar inimile sunt atâta de adânci, încât nu-și pot avea ca mărturie decât sufletele. Iar sufletul meu mărturisește că te-a îndrăgit încă de dinainte de-a te fi văzut.

Și Tohfa, nevroind să pară cumva prost crescută, răspunse:

– Pe Allah! și tu îmi ești dragă, ya Setti Kamariya. Și am ajuns roaba ta, de cum te-am văzut.

Și Kamariya îi mulțumi, și o sărută iar, și i le înfățișă pe cele trei surori ale sale, grăind:

– Sunt măritate cu căpeteniile noastre.

Iar Tohfa se temeni cum se cuvine dinaintea fiecăreia. Iar ele veniră, la rândul lor, și se temeniră dinaintea ei.

După care robii ginnilor intrară în sală aducând tablaua cu bucate, și așternură masa. Iar sultana Kamariya

o pofti pe Tohfa să vină să stea cu ea și cu surorile ei împrejurul tablalei, în mijlocul căreia erau încrustate stihurile acestea:

Făcută sunt să port tot felul de bucate;
Cu bucurie vă aduc de toate;
Așa încât mâncați pe săturate.
Fac semne înspre mine frumoase mâini curate:
Să spună fiecare ce poftă îi abate,
Iar eu numaidecât mă voi supune
Cu bunătățile cele mai bune.
Căci fala mea cea mare
Este că sunt în stare
S-aduc cu bucurie și să dărui
Tot ce-i mai bun, pe placul fiecărui.

După ce citiră stihurile acestea, începură să mănânce. Da Tohfa nu mânca prea cu poftă, întrucât era stânjenită de înfățișarea celor două căpetenii de ginni, cei cu chipurile hidoase. Și nu se putu opri să nu-i spună domniței Kamariya:

– Pe viața ta, o, sora mea, ochii mei nu mai pot să îndure vederea aceluia de colo, și a celui de lângă el! Pentru ce sunt atâta de fioroși, și cine sunt ei?

Iar Kamariya începu să râdă și spuse:

– O, stăpâna mea, acela este căpetenia Al-Șisban, iar celălalt este marele Maimun, spătarul. Dacă îi vezi atâta de urâți, este pentru că nu au vroit, din pricina făloșeniei lor, să facă la fel ca toți ginnii și să-și schimbe înfățișarea lor adevărată cu aceea a făpturilor omenești. Întrucât să știi că toate căpeteniile pe care le vezi sunt, în starea lor obișnuită, asemenea cu cei doi, atât la trupuri, cât și la obraze; ci astăzi, ca să nu te înspăimânte, au îmbrăcat o înfățișare de fii de-ai lui Adam, în așa fel încât tu să poți să te deprinzi cu ei și să te simți bine.

Iar Tohfa răspunse:

– O, stăpâna mea, chiar că nu pot să mă uit la ei. Mai cu seamă Maimun acela tare-i înfricoșător! Într-adevăr, mi-e frică de el! Da, tare mi-e frică de fârtații aceia doi!

Iar Kamariya nu se putu stăpâni să nu pufnească de râs. Iar Al-Șisban, unul dintre cele două căpetenii cu chipuri înfricoșătoare, o văzu cum râdea și o întrebă:

– Pentru ce râzi, o, Kamariya?

Iar ea îi vorbi într-un grai pe care nicio ureche de-a vreunui fiu de Adam nu ar fi putut-o pricepe, și îi lămuri cele ce spusese Tohfa despre el și despre Maimun. Iar blestematul de Al-Șisban, în loc să se supere, începu să râdă cu un râs atâta de năprasnic, încât ai fi crezut dintr-ntâi că vreo furtună cumplită ar fi buit în sală.

Și masa se încheie în felul acesta, în mijlocul hohotelor de râs ale tuturor căpeteniilor ginnilor. Și după ce toată lumea se spălă pe mâini, se aduseră pocalele cu vin. Iar șeicul Eblis veni lângă Tohfa și îi spuse:

– O, stăpâna mea, tu înseninezi sala aceasta și o luminezi și o împodobești cu făptura ta. Da ce înfiorare am trăi noi, sultane și sultani, dacă ai binevoi să ne dai prilejul a asculta câte ceva din lăuta-ți, însoțind-o cu glasul tău. Întrucât iacătă că noaptea și-a și deschis aripile-i a plecare, și nu are a și le mai desfășura prea mult. Așa că, până ce nu are să ne părăsească, fă-ne hatârul, o, Vrajă a Inimilor!

Și Tohfa răspunse:

– A auzi înseamnă a mă supune!

Și își luă alăuta și cântă minunat, de li se părea celor care o ascultau că saraiul tot dănțuia odată cu ei, precum o corabie în ancorele sale, ca urmare a vrăjii cântării. Și gunguri stihurile acestea:

Să fie pacea cu voi toți, cei care
Juratu-mi-ați credință fiecare.
Au nu mi-ați spus că o să mă găsiți,

Voi, cei ce m-ați găsit, ai mei iubiți?
Certa-v-aș cu glas dulce și ușor,
Ca reveneala vântului din zori,
Ca șopotul cel proaspăt de izvor!
Că pleoapele-mi, plângând de-atâta dor,
Mi le-au topit al lacrimilor spor,
Iar curăția sufletului meu
E leac pentru cei ce-au râvnit mereu
Să se adape din fântâna lui.
O, dragostea mea cum să v-o mai spui?

Și căpeteniile ginnilor, auzind stihurile acestea și cântecul tot, rămaseră cuprinși de vraja desfătării. Iar hâdul de Maimun, păcătosul acela, fu atâta de răpit, încât începu să dănțuiască și el, ca un smintit. Iar șeicul Eblis îi zise minunatei Tohfa:

– Mă rog ție, ia-o pe altă glasnă, întrucât plăcerea, pătrunzându-mi în inimă, mi-a tăiat și sângele și răsuflarea!

Iar sultana Kamariya se ridică și veni s-o sărute între ochii amândoi, spunându-i:

– O, răcoare a sufletului meu! O, inimă a inimii mele!

Și o rugă fierbinte să mai cânte. Iar Tohfa răspunse:

– A auzi înseamnă a mă supune!

Și cântă, însoțindu-se de lăută:

Adesea când aleanu-n suflet crește,
Te-alini numai cu-o brumă de nădejde.
S-ar face moale piatra, ca o ceară,
De-ai ști ce e răbdarea, bunăoară.
Tot ce-i departe s-ar apropia,
De-ar ști să te împaci cu sinea ta.

Și toate acestea fură cântate cu un glas atâta de frumos, încât căpeteniile ginnilor începură să dănțuiască de-a valma. Iar Eblis veni la Tohfa și îi sărută mâna și îi spuse:

– O, minunato, oare ar fi să trec măsura mărinimiei tale dacă ți-aș mai cere un cântec?

Și Tohfa răspunse:

– Dar Sett Kamariya pentru ce nu-mi cere să cânt?

Iar tânăra domniță sări numaidecât și, sărutând amândouă mâinile vrăjitoarei Tohfa, îi spuse:

– Pe viața mea și a ta, mai cântă o dată!

Și Tohfa zise:

– Pe Allah! glasul meu a ostenit să cânte; ci, dacă binevoiești, am să vă spun tuturora, fără a le cânta, ci numai rostindu-le, după rostul lor, cântecele vântului de seară, ale florilor și ale păsărilor. Și, ca început, am să vă spun mai întâi *Cântecul vântului de seară*:

Sunt pristavul celor care
Se au dragi. Și port cu mine
Toate visele iubirii,
De chemări și de suspine.

Cu credință le duc taina
Și le-o spun în fapt de noapte,
În cuvinte pătimașe
Și-n potop de blânde șoapte.

Gingaș sunt cu cei ce umblă
Pe cărarea ta, iubire!
Pentru ei, suflarea-mi poartă
Doar alint și ispitire.

Ci îmi potrivesc măsura
După cum e-ndrăgostitul:
Celui bun și cumsecade-i
Smulg din inimă cuțitul;

Pe când celui ce se-arată
Fără suflet și credință,
Răsuflarea mea-i aduce
Numai jar și suferință.

Când sub lina-mi mângâiere
Frunza se înfiorează,
Cel îndrăgostit tresare
Și de-un dor adânc oftează.

Iar când glasul meu l-ajunge,
Ca-ntr-un vis fără pereche,
Înspre dragostea-i se-nclină
Și-i șoptește la ureche.

Când prefir cu gingășie
Dulcea chinului cămașă,
Sunt ca sunetul lăutei
În cântarea pătimașă.

Dacă hoinăresc prin lume,
Nu vreo toană mă cuprinde,
Ci ca să mă aflu-n preajma
Crugurilor celor sfinte.

Zice-se c-aduc foloase,
Pe când eu sunt numai mreajă;
Când suflarea primăverii
Pomii-i scutură cu vrajă,

Eu mă-ntorc din Miazănoapte
Ca s-aprind lumina-n muguri,
Să fac nopțile potrivă
Cu-ale zilelor dulci cruguri.

Când căldura verii-ncepe,
Iau din Răsărit lumină
Ca să pun în pomii lumii
Frumusețea lor deplină.

Dinspre Miazăzi mă-ntoarce
Pleoapa soarelui de toamnă,
Lângă poamele bogate,
Ca să le arăt ce-nseamnă

Setea de desăvârșire,
Și ca să le-nvăț s-aștepte
Ceasul sfânt al împlinirii
Și-al rodirii înțelepte.

Iarna,-ntr-un sfârșit, mi-au drumul
Din către Apus, deodată,
Și prieteni-mi, copacii,
Îi despovărez de roadă,

Le usuc din creștet frunza,
Pentru ca în nopți de gheață
Mult-frumoasele lor ramuri
Să-și păstreze sfânta viață.

Eu fac să se-ngâne șoapta
Dintre-o floare și-altă floare,
Eu călăuzesc alene
Lanurile-n legănare.

Eu prind râurile-n lanțuri
De argint, și palmierii
Eu îi fac să se-ncovoaie
Grei de rod în faptul verii;

Eu dezvăluiesc iubitei
Taina inimii ce arde
Pentru ea; și-miresmata-mi
Răsuflare, de departe,

Dă de veste dintr-odată
Celui hăituit de jale
Că e-aproape și-l așteaptă
Cortul cald al dragei sale.

– Și-acuma, dacă vreți, o, stăpânii mei și stăpânele mele, grăi Tohfa iarăși, am să vă spun *Cântecul Trandafirului*...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a nouă sute treizeci și doua noapte

Urmă:

– Și-acuma, dacă vreți, o, stăpânii mei și stăpânele mele, grăi Tohfa iarăși, am să vă spun *Cântecul trandafirului*. Iacătă-l:

Eu sunt oaspele ce-alungă
Iarna, și aduce vara;
Ci mă trec cum trece-n noapte
Umbra unui duh, ușoară.

Bucurați-vă de vremea
Scurtă a-nfloririi mele,
Și să nu uitați că timpu-i
Spadă cu tăișuri grele.

Port culoarea ce-nflorește
Al iubitelor obraz,
Iar iubiți-și pun ca mine
Haină scumpă de atlaz.

Dulce-nmiresmez pe-acela
Care-asupra mea se pleacă;
Iar copila mă primește
Tremurând, din mâna dragă.

Sunt binevenit oriunde,
Dar cel ce nădăjduiește
Să mă aibă vreme lungă
Lepede-și orice nădejde.

Eu sunt cel pe care, iată,
L-a-ndrăgit privighetoarea.
Ci, cu toată-această slavă,
Mult necaz mi-ndură floarea;

Orișiunde, tânăr încă,
Dau în mugur, mă-mpresoară
Spinii strânși în juru-mi roată,
Și-n lăuntru și-n afară.

Cu potop de lăncii crunte
Pieptul tânăr mi-l sfâșie,
Iar sub sângele ce curge
Pururea-s o rană vie.

Ci, tu toate câte sufăr,
Eu sunt cea mai strălucită
Dintre florile ce-și scutur
Trecătoarea lor ispită.

Mi s-a pus cândva un nume
Mândru: „Fala Dimineții".
Straiul prospețimii mele
Mi-e podoabă frumuseții.

Vine însă fără milă
Mâna omului, ne strânge
Și ne fierbe în cazane
Să ne stoarcă viul sânge.

Atunci trupu-mi se topește,
Inima-mi pe flăcări arde,
Lacrimile-mi curg, și nimeni
Nu mă mântuie de moarte.

Focu-mi mistuie făptura,
Lacrimile-mi fierb cu larmă,
Inima-mi se face aburi,
Toată ființa mea se sfarmă.

Curge gâlgâind sudoarea,
Semn vădit al grelei trude.
Sufletu-mi e leac de suflet
Celor arși de patimi crude.

Iar acei pe care dorul
Îi usucă, se alină
Cu mireasma mea-nflorită
Cândva fragedă-n grădină.

Astfel, după ce se trece
Frumusețea-mi din afară,
Proaspăt sufletu-mi rămâne,
Oamenii să-l soarbă iară.

Înțeleptul care știe
Cum să tragă-nvățăminte
Din podoaba trecătoare
Ce-am avut-o mai nainte,

N-are să jelească vremea
Când, cu florile-mi boghete,
Straturilor din grădină
Le-mpleteam cununi în plete;

Ci mereu îndrăgostiții,
Cu iubirea lor, nebuna,
Ar vroi ca vremea ceea
Să dureze totdeauna.

Iar acuma, o, stăpânii mei și stăpânele mele, dacă binevoiți, am să vă spun *Cântecul Iasminului*. Iacătă-l:

O, voi, cei ce priviți, lăsați suspinul!
Sus în azur, pe cerurile sfinte,
Ard stelele-mi sclipind. Eu sunt iasminul,
Mai alb decât argintu-n zăcăminte.

Când mă ivesc pe lume, ies de-a dreptul
Din sufletul dumnezeirii-nalte,
Și fericit mă odihnesc la pieptul
Femeilor cu inimile calde.

Dintre podoabe sunt cea mai de seamă,
Cu care se-ncunună orice frunte.
Beți vinul meu, și nu vă fie teamă
De cei ce știu atâta: să se-ncrunte.

Culoarea mea-i a camforului soră,
Mireasma-mi e-al miresmelor izvor.
Ea va rămâne-n preajma tuturora
Și-atunci când plec cu pas nepăsător.

Iar numele-mi ias-min închide-n sine
O taină-al cărei înțeles desfată

Pe cei ce îndrăgesc cum se cuvine
A minții desfătare luminată:

Din două vorbe-i zămislit, ce-nseamnă
Eres *și* jale. *Tâlcu-i pe-nțeles:*
În graiu-i mut ne-arată și ne-ndeamnă
Să știm că jalea este un eres.

De-aceea vin cu fericirea-n horă
Să povestesc norocuri cu temei.
Iasminul sunt. Culoarea mea e soră
Cu camforul, o, dragi stăpânii mei!

Și acuma, dacă binevoiți, o, stăpânii mei și stăpânele mele, am să vă spun *Cântecul Narcisei*. Iacătă-l:

Puțin îmi pasă de frumusețea mea:
Privirea mea e languroasă
Când mă legăn armonioasă,
Și nobilă îmi e originea.

Mereu printre flori, le apreciez,
Mereu la sfat cu ele
Sub clar de lună șez –
Prietene fidele.

Deși ca-nfățișare
Am primul drept al Firii
Le-ajut, curtenitoare –
Dau lecții la slujire.

Parfum, cu dărnicie
Ofer cui mă alege
Fără-ndărătnicie
La mâna ce culege.

Sting setea cu caliciul –
Vestmânt imaculat –
Pe tijă de smaragd
Port rochii de-argint, capriciu.

Că am și eu cusururi
Confuză, mă înclin,
Și mă pălesc de chin
Gândind ce voi ajunge.

Prin umilință cer
Iertare de defecte
Și-o să-mi scuzați, mai sper,
Ocheadele cochete.

Adesea îmi plec capul
Nu spre-a privi în ape,
Ci amintindu-mi pragul
Sfârșitului aproape.

Și acuma, dacă binevoiți, o, stăpânii mei și stăpânele mele, am să vă spun *Cântecul Micșunelei.* Iacătă-l:

Port mantie de frunză verde
Și bluză-albastră viorie.
Plăpândă sunt, o-nchipuire
De visuri și de gingășie.

Să-l cheme Fală-a Dimineții
Pe trandafir, în mândra-i haină –
Eu, cu făptura mea sfioasă,
Nu sunt decât a zilei taină.

El, mult-slăvitu-mi frate,-i vrednic
De toată strălucirea vieții,

Preafericit în rostu-i falnic,
Și sfânt martir al frumuseții.

Eu, veștejită din pruncie,
Într-al mâhnirii trist linţoliu
Sub bolta-naltă-a primăverii
Mă nasc înfășurată-n doliu.

Ce scurte-s clipele-mi voioase
Când pot să râd și să mă bucur!
Și, vai, ce lungi sunt cele-n care
Îmi scutur ofilitul ciucur!

Că, iată, de cum dau în floare,
Mă smulg întreg, din rădăcină,
Fără să-mi dea răgaz și mie
S-ajung la vremea mea deplină.

Și, fiind fără apărare,
Destui vin viața să-mi sugrume;
Sfiala-mi nu-i înduioșează,
Nici gingășia mea pe lume.

O desfătare-s pentru-aceia
Ce-n preajmă-mi știu să se abată,
Și mă-ndrăgesc cu-nflăcărare
Cei care mă zăresc vreodată.

Ci până la sfârșitul zilei,
Adeseori chiar mai degrabă,
Vai, nu mai dau un ban pe mine,
Stau prizărită pe tarabă.

Și-atunci mă vând mai pe nimica,
Ei, care mă slăveau nainte;

Și-mi tot găsesc cusururi grele
Cei ce mă lăudau fierbinte.

Vrăjmașa soartă-mi vestejește
Pe noapte florile firave,
Și dimineața le găsește
Pălite, triste și bolnave.

Atunci, cei care știu pătrunde
Într-ale vieți taine-ascunse,
Și-mi știu puterile, adună
Și florile-mi murind și frunze.

Cu ajutorul meu alungă
Boli grele, chinuri mari alină,
Și scot din piepturi fierbințeala
Cu suferința ei haină.

Cu floarea mea-i desfăt pe oameni!
Și, poate mai presus de toate,
Mireasma ei le-ncântă viața.
Uscată, le dau sănătate.

Iar omul prost habar nu are
De harurile mele bune,
Și niciodată nu ia seama
Să-mi vadă-ascunsa-nțelepciune.

Ci-i sunt prilej de cugetare
Și de învățătură vie
Acelui ce-mi pricepe viața
Și care glasul minții-l știe.

Și dacă prea puțini știu, totuși,
Să-mi dea cinstita prețuire,

Mă mângâi luând bine seama
Cum florile-mi, ca o oștire,

Cu coifuri de smarald gătite-s
Și lănci cu vârfuri de zamfir,
Și-n gingașele lănci îi poartă
Pe toți vrăjmașii lor în șir.

Și acuma, dacă binevoiți, o, stăpânii mei și stăpânele mele, am să vă spun *Cântecul Nufărului*. Iacătă-l:

Atâta de sfios sunt eu din fire,
Și-atâta sunt de rușinos, încât
Mă înspăimântă orișice privire,
Și mă ascund în apă pân' la gât.

Și floarea-mi doar, din tot prisosul ființii,
Mi-o las afară-n straiul ei curat,
Mai mult să fiu ghicit cu ochiul minții,
Decât să fiu văzut cu-adevărat.

Îndrăgostiții, de-ar lua aminte
La pilda mea, cu-ntregul său temei,
Ar ști să-nvețe ceea ce-i cuminte,
Ca să se poarte tot așa și ei!

Crivatu-n care-mi place să-mi duc dorul
Sunt locurile ce se scaldă-n ape,
Căci drag îmi este să dezmierd izvorul
Și șopotele lui să-mi fie aproape.

Să ne despartă nu-i putere-n stare,
Iar soarele, și stelele, și luna,
În toi de iarnă, ori în miez de vară,
La fel ne vor găsi întotdeauna.

Ciudată soartă! Dragostea-mi adâncă
Suspină după mult-iubita apă
În care mă cufund, și care încă
Nu-mi stinge dorul care-n mine sapă.

S-a mai văzut vreodată-n lume oare
Ceva la fel cu triștea mea năucă:
În apă-a fi, și nu a fi în stare
Să-ți stâmperi setea care te usucă?

Pe zi, sub geana soarelui aprinsă,
Îmi desfășor cununa aurie,
Ci când adorm sub haina nopții-ntinsă
Pământ și ape-n liniștea târzie,

Din nou mă cheamă mult-iubita undă,
Și, legănată, floarea mi se-nclină
Și-n sânul apei line se afundă,
În cuibul de verdeață din rovină;

La gândurile mele-nfrigurate
Mă-ntorc atunci, iar ochiul meu se-ncântă,
Sub apa nopții și-n singurătate,
De fericire-i limpede și sfântă.

Iar oamenii cei ușurei la minte
Habar n-au ei unde mă aflu-anume,
Și nu știu cum în taină mă cuprinde
Această fericire fără nume;

Și niciun cârcotaș nu se arată
Cu limba-i ascuțită să mă certe,
Iar pe iubita mea înlăcrimată
S-o tulbure când vrea să mă dezmierde.

Și orișiunde dorurile-mi multe
M-ar duce să colind în rătăcire,
Iubita-mi pururi stă să mă asculte
Și să-mi șoptească blânda ei iubire.

De-o rog să-mi stingă focul ce mă arde,
Ea mă adapă cu licoarea-i dulce;
De-i cer un adăpost, duioasă foarte
La sânu-i drag mă strânge să mă culce.

Și gândurile-mi toate și făptura
Sunt împletite cu ființa-i dragă.
Ca să trăiesc, ea-mi dăruie căldura,
Ea înflorește viața mea întreagă.

Atâta de sfios sunt eu din fire,
Și-atâta sunt de rușinos, încât
Mă înspăimântă orișice privire,
Și mă ascund în apă pân' la gât.

Și floarea-mi doar, din tot prisosul ființii,
Mi-o las afară-n straiul ei curat,
Mai mult să fiu ghicit cu ochiul minții,
Decât să fiu văzut cu-adevărat.

– Și acuma, o, stăpânii mei și stăpânele mele, am să vă spun, dacă binevoiți, *Cântecul Garoafei*...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a nouă sute treizeci și treia noapte

Urmă:

– Și acuma, o, stăpânii mei și stăpânele mele, am să vă spun, dacă binevoiți, *Cântecul Garoafei*. Iacătă-l:

Revoluțiile vremii
Culoarea mi-au schimbat
În trei nuanțe diferite
Ce rând pe rând am îmbrăcat
În varietăți bine definite.

Prima e-al geloziei galben;
A doua, de neliniște, cauza albirii;
Iar cea de-a treia e albastră
Precum durerile iubirii
Și ca nefericirea noastră.

Nici strălucire, nici parfum
N-am, palidă când sunt, ca Moartea,
Dispreț, pentru corola ca un fum
Ce nu ridică vălul nicidecum
Ce îmi ascunde farmecul postum.

Dar, astfel neglijată, nu mă tulbur
De tihna mea retrasă și dorită –
Îmi țin parfumu-n mine, culoarea tăinuită –
Comori ascunse cu grijă ferită
Nici dorul să vântur, nici ochiul să bucur.

Din contră, de-s galbenă vreau să seduc
Și sunt, în acest scop, voluptuoasă
Răspândind în zori și-n amurg parfum de mosc
Lansându-mi în crepuscule miasma oțioasă
Cu care către aurul din mine să conduc.

Nu mă vorbiți de rău, surorile mele,
Dacă presată de dorința turbată

Îmi destăinui iubirile, disperată,
Adierii zefirului, defăimătoare:
Nu amanta trădându-și dragostea e vinovată!
Ea e învinsă doar de violența dragostei mistuitoare.

Albastră când sunt, îmi comprim ardoarea
Doar în lumina zilei, împlinirii,
Și îmi suport pedeapsa prin răbdarea
De-a nu-mi expune și parfumul firii
Spre-a nu stârni cu el lingoarea.

Dacă îndat' după căderea nopții,
În umbrele sale, prietenilor mă arăt
Și le dezvălui comorile mele –
Prietenilor cărora sorții
Le-au hărăzit aceleași suferințe grele.

Și, în grădina în care stăm așezați,
Prietenii își trec din mână-n mână
Cupele pline cu licoarea păgână –
Ciocnesc și eu, din propria mea inimă adăpați,
Și bem din ea, din darnica fântână.

Și, de îmi pare clipa fericită,
Eman în noapte un parfum, dar vag,
La fel de dulce ca apropierea de iubită
Îmbrățișată de-un prieten drag
Cu care îl înlănțui și atrag.

Atunci, dacă dorită mi-e prezența
Și-i căutată-apropierea mea
Răspund îndată la îndemn cu complezența
Ce uită suferința și stridența
Ce inimile împietrite mi-o stârneau.

Îmi place întunericul în care-amanții
Îmbrățișați, ei se topesc de dor
Când răspândesc eu lacrimi parfumate
Spre a mă revela ispititor
Surorilor ce nu-s înmiresmate.

– Și acuma, o, stăpânii mei și stăpânele mele, am să vă spun, dacă binevoiți, *Cântecul Busuiocului*:

Surori iubite, iată scumpa vreme
Când fericite-mpodobiți de zor
Grădina-n care florile-mi pun steme
Și mă adăpostesc în taina lor.
Aștept porunca voastră, și vă rog:
Primiți-mă în sfântul vostru joc!

Prieten cu izvoarele-s, ce-mi sună
Cântecul lor; eu tainelor fierbinți,
Ce se șoptesc pe sub polog de lună,
Le sunt chelar de visuri și dorinți,
Iar gingașele-mi frunze subțirele
Dovadă sunt a harurilor mele.

Primiți-mă, surorilor iubite,
Ca pe-un tovarăș la ospățul sfânt!
Cum fără de lăutele vrăjite
Nu are haz nici danțul pe pământ,
La fel fără de mine nu-și dă ghes
La bucurie-un om cu duh ales.

Credeți-mă, iubite surioare,
În pieptul meu comori vrăjite-ascund:
Miresme scumpe și amețitoare,
Care-n adâncul inimii pătrund.

Făgăduitu-s celor ce-au să vină
În luminoasa lui Allah grădină.

O, dragi surori, v-am spus: făptura-mi toată
E-al tainelor de inimă chelar.
Ci poate-o zvoană v-a ajuns vreodată
Cum că în neamul meu solomonar
Ar fi și-o limbă ce să mă dezmintă,
Flecară fără seamăn: biata mintă.

Ci eu vă rog să nu-i păstrați vreo pizmă,
Și mai degrabă s-o priviți cu drag:
Neprihănita, blânda noastră izmă
Numai mireasma ei și-o dă-n vileag!
Ea, biata, niciodată nu destaină
Decât duioasa inimii ei taină.

Cel ce se dă pe față doar pe sine
Nu poate fi vreodată-asemuit
Cu cel ce spune tainele străine
Pe care altul i le-a-mpărtășit,
Nu i se cade rușinosul nume
De vânzător de inimi și de lume.

Oricum ar fi – și nu v-o spun cu ciudă –
Nu e pădure fără uscături:
Doar de departe sunt cu minta rudă,
Și n-am cu ea prea strânse legături.
De-aceea deci, cu sufletul fierbinte
Vă rog pe toate să luați aminte.

Prieten cu izvoarele-s, ce-mi sună
Cântecul lor; eu tainelor fierbinți
Ce se șoptesc pe sub polog de lună
Le sunt chelar de visuri și dorinți.

Iar gingașele-mi frunze subțirele
Dovadă sunt a harurilor mele.

Surori iubite, iată scumpa vreme
Când fericite-mpodobiți de zor
Grădina-n care florile-mi spun steme
Și mă adăpostesc în taina lor.
Aștept porunca voastră și vă rog:
Primiți-mă în sfântul vostru joc!

Iar acum, o, stăpânii mei și stăpânele mele, dacă binevoiți, am să vă spun *Cântecul Romaniței*. Iacătă-l:

Dacă în semne știi să deslușești
Atuncea, haide, vino să-ți arăt!
De nu, mergi de te culcă, la povești:
Ești ignorant! Natura n-o „citești".

Ce zile bune-au fost când floare-am dat!
Cu frumusețea mea îndulcesc lumea –
Petale albe de departe-arat
Și discul galben al corolei legănat.

Culorile-mi surale-s din Coran:
Când luminoase, când întunecate –
Ca să-nțelegi cum mor-trăind prin an
Furtuna vieții răscolind avan.

Tu vii să îmi admiri floarea mea, care
Încântă câmpurile azi, când se deschide,
Iar peste-un timp, de treci din întâmplare
Că nu mai sunt, vedea-vei cu mirare.

Când plângerile mele-ndurerate
Urcau spre frații mei, iubiții porumbei,

Credeai că sunt refrene deșucheate,
Vesele flori de stil pentru păcate.

Petale albe ți-arăt de departe –
Dar tu nu-nțelegi semnul care-l fac –
E trist să nu știi a distinge ce desparte
Ce-i trist, ce-i vesel; dragostea, de moarte.

Iar acum, o, stăpânii mei și stăpânele mele, dacă binevoiți, am să vă spun *Cântecul Levănțicăi*. Iacătă-l:

Ah, fericită sunt că nu fac parte
Din rându-acelor flori de prin grădini
Ce cresc trudite; eu răsar departe
De mâinile murdare și de chin,
La adăpost de vorbele deșarte.

Legi slobode mi-au fost din veci menite,
Nu-mi place viața prinsă pe araci,
Fug de izvoare și fug de ispite,
Grădinile-ntre garduri nu-mi sunt dragi
Și nici pământurile-amar muncite.

O nesupusă sunt. Fugind de lume,
Pustiurile doar îmi știu de rost.
Doar prin singurătăți fără de nume
Îmi caut eu tihnitul adăpost.
Nu-mi place zarva gloatei de legume.

Și cum nu-i nimeni să mă îngrijească
Și nici să mă sădească pe pământ,
Nu poate nimeni să se necăjească
Și să mă certe cu niciun cuvânt
Cum că s-ar fi trudit ca să mă crească.

Sunt liberă, trăiesc în libertate.
Și mâna hâdă a niciunui rob
Și a niciunui ins din vreo cetate,
Mânate de nesațul lor neghiob,
Nu mi-au atins podoabele curate.

Ci de-ai să vii pe pajiștea de cituri
În Nejdul din Arabia, cândva,
Departe de grădinile cu ziduri,
Mă vei găsi: acolo-i țara mea,
Sub strălucirea altor răsărituri.

Acolo, unde-n șoapte care-adie
N-ajunge om cu chipul veștejit,
Pe pajiști largi, trăiesc cu bucurie
În cântec de albină fericit
Și-ntr-a gazelelor tovărășie.

Acolo, frate-al sihăstriei mele
E doar pelinul cel cu gust amar.
Mă îndrăgesc cei îndrăgiți de stele.
Alin i-am fost pe vremuri lui Agar,
Pe Ismail l-am vindecat de rele.

Sunt liberă, trăiesc în libertate!
Și sunt ca fetele de neam ales
Pe care nimeni nu le scoate
Pe la mezaturi, ca să deie ghes
Vânzării lor în târgul din cetate.

Cu omul trândav nu pot fi pereche,
Doar cel viteaz îmi știe-ntregul preț:
Pe calu-i vânteș, ca în vremea veche,
Spre țelu-i sfânt gonește îndrăzneț,
Cu floarea mea înfiptă la ureche.

Aș vrea să vii odată pe la mine,
Cu dulcea mea mireasmă să te-mbăi,
În Nejdul cald, sub zările-i senine,
Când vântul dimineții-adie-n văi
Rotind în juru-mi horele lui line.

Parfumul meu înmiresmat îl scaldă
Pe mult însinguratul beduin;
Iar florile-mi ca de-un fior tresaltă
Ca să-i desfete pe toți cei ce vin
Și fac popas în preajmă-mi laolată.

Și-atunci când asprul cămilar începe
Să-mi zugrăvescă frumuseți și har,
Chervanagii-nfășurați în zeghe
Stau să-l asculte și, oftând arar,
Îi fură-o vrajă ce n-o pot pricepe.

Iar acuma, dacă binevoiți, o, stăpânii mei și stăpânele mele, am să vă spun, într-un sfârșit, *Cântecul Bujorului.* Iacătă-l:

De-aș fi și înlăuntrul meu asemeni
Cum sunt pe dinafară-mpodobit,
Nu i-aș mai pizmui nicicând pe semeni
Și nici nu m-aș mai plânge, negreșit.

E lăudat oriunde, bunăoară,
Bogatul meu veșmânt, de obicei,
Și sunt slăviți obrajii de fecioară
Când sunt la fel de rumeni ca ai mei.

Ci ochiul ce s-apleacă să mă vadă
Nu e cuprins de-un osebit răsfăț;

Nu sunt aduse vreodată ca podoabă
În glastrele din sala de ospăț;

Nu-i nimeni ispitit să preamărească
Podoabele cu care mă-nfășor,
Și nu mi-e dată lauda firească
Ce se aduce celorlalte flori;

În larga strălucire din grădină
Nu mi se lasă niciun cin ales;
Ba chiar sunt smuls cu tot din rădăcină
Și izgonit afară prea ades.

Se pare că aș face numai silă
Și cum arăt la chip și cum miros.
Din ce pricină oare mă împilă?
De ce par oare o podoabă de prisos?

Vai! vai! Pricep! Pe cât mă duce gândul,
Și-așa precum tot chibzuiesc mereu,
Pricina nu-i că roșu mi-e veșmântul,
Ci inima, că-i neagră-n pieptul meu.

Dar ce pot eu când crâncena mea soartă
Așa mi-a fost menit dintru-nceput?
Rămâne-n veci strădanie deșartă
De-a fi altfel de cum ai fost făcut.

Cusururile de mi se măsoară,
Și inima mea neagră n-are preț,
Au dacă mă priviți pe dinafară,
Nu sunt ca un sarai de frumuseți?

Mă dau înfrânt. Vai, de-aș fi fost asemeni
Pe dinlăuntru ca pe dinafar',

Nu i-aș mai pizmui acum pe semeni
Și nu mi-aș plânge soarta cu amar.

Vai mie, vai! Ce rânduială proastă
Îmi umple viața toată de urât!
Pe cât pricep, întreaga mea năpastă
Îmi vine de la inimă, și-atât!

Iar acuma, când am sfârșit cântecele zefirului și ale florilor, am să vă spun, dacă binevoiți, o, stăpânii mei și stăpânele mele, câteva dintre cântecele păsărilor. Iacătă mai întâi *Cântecul Rândunicii*...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a noua sute treizeci și patra noapte

Urmă:

... Iar acuma, când am sfârșit cântecele zefirului și ale florilor, am să vă spun, dacă binevoiți, o, stăpânii mei și stăpânele mele, câteva dintre cântecele păsărilor. Iacătă mai întâi *Cântecul Rândunicii*:

Eu, de-mi fac totdeauna casă
Pe lângă vreun privaz sub geamuri
Ori sub vreun zid de la terasă,
Și nu prin scorburi ori prin ramuri,
Și de nu fug de om fricoasă
Ca toate celelalte neamuri
De păsăret, e din pricină
Că-n ochii mei nimic nu este
Mai de folos pentru-o străină!

(Iar ce vă spun nu e poveste!).
Deci între oameni îmi fac rostul,
Căci nu sunt de un neam cu mine;
Așa zidindu-și adăpostul,
Un biet străin o duce bine.
Eu sunt de-a pururi călătoare
Și pot astfel să iau aminte
Ce viață duce omul care
E dăruit cu-nvăț și minte.
De ți-a fost scris să pleci departe
Pe drumurile pribegiei,
A vrut Allah să-ți facă parte
De sfânta lege-a ospeției.
Când îmi găsesc oblăduință
Pe la vreo casă undeva,
Nu-mi iau nicicând îngăduință
Să le aduc vreo supărare
Celor ce locuiesc în ea, –
Și cuib zidesc, după putință,
Cuviincios, la umbra sa,
Din toate câte sunt în stare
Să strâng cu trudă și răbdare
Pe lângă maluri și izvoare.
Și chiar de le sunt spor la casă,
Nu cer să-mi dea din pâinea lor;
Agoniseala mea de masă
N-o iau din bietul lor ogor;
Încât strădaniile-mi grele
Și faptul că nu cer pomană
Mi-aduc iubirea tuturor.
Altminteri poate multe rele,
Nu ocrotire, ci izgoană,
Mi-ar fi ghelirul după zbor.
Când râd și cântă laolaltă,
Rotesc prin preajma lor voioasă:

Ci zbor spre bolta lumii-naltă
Când masa lor și-o ospătează;
Căci doar la sfânta bucurie
Râvnesc eu să le fiu ortac;
Nu la ospățul care-mbie
Un pântec lacom la posmag;
Nu la ce au în farfurie,
Ci numai să le fiu pe plac;
La scumpa lor prietenie,
Nu la un bob de mei sărac.
Încât, trăind în cumpătare,
Nelacomă la bunul lor,
Mă bucur de-o iubire mare
Și mă primește fiecare
În casa lui, ca pe-un odor
Pe care-l strângi la piept cu dor.

Iar acum, dacă binevoiți, o, stăpânii mei și stăpânele mele, am să vă spun *Cântecul Bufniței*: Iacătă-l:

Stăpâna-nțelepciunii mi se spune.
Înțelepciunea, însă, ce e, acest nume?

Înțelepciunea, Pacea, Fericirea
Doar baftă dacă ai găsești pe lume!

Retrasă lumii, de când sunt, de-aceea stau –
Că dintr-un pic, torentul crește-n spume!

Când Fericirea nu e nicăieri,
Eu prin ruine-o caut, fără nume.

Acolo doar, fără prieteni, rude, frați
De zarvă și invidii fug anume.

Las somptuos Palat cu mese-ntinse
Nefericiților săraci cu-averi, mari sume.

În austeritate reflectez
Întoarsă doar spre duh, nu spre renume,

Că numai sufletul e vinovat, doar el,
De bine și de rău, de leac ori ciume.

Când tot e bronz, metal neimportant –
Valoarea e, în sine, o minune.

Iar bucuria și plăcerea din Palat
Nu sunt nimic – nimicuri, doar, nebune.

Eu însă, chiar vorbind confuz,
Eu mă-nțeleg ce spun și ce-am a spune

Între nimicuri spuse foarte clar
Sunt și obscurități riscant a pune

Cât semenii așteaptă de la mine
Aștept eu de la ei: nimic să sune.

Țară, avere, neam mi-am părăsit,
Palate cu sclipici, și bun renume.

În gaura din ziduri m-am retras –
E mai plăcut aici decât în lume.

Stăpâna-nțelepciunii de-aia-mi zic!
Însă Înțelepciunea ce e? Ce anume?

– Iar acum, dacă binevoiți, o, stăpânii mei și stăpânele mele, am să vă spun *Cântecul Șoimului*. Iacătă-l:

Așa e, sunt tăcut! Adeseori
Sunt chiar posac de-a binelea, așa e!
Nu sunt privighetoarea ce-și răsfoaie
Întruna tereremu-obositor
Cu limba-i necercată de opor,
Umplând de larmă codri și zăvoaie,
De-aduce peste capul tuturor
Năpastele înșiruite laie.

Sunt credincios al legilor tăcerii,
Și poate nici n-am altă însușire
Decât cea de-a tăcea, iar a vederii
E poate singura-mi desăvârșire.
Când omul mă aduce în robie,
Stau chibzuit, iar gândul niciodată
Nu mi-l arăt. Și n-are să mă vadă
Vreun ochi vreodată-n temnița-mi pustie
Plângând ruina vieții-mi de-altădată.

Pe drumurile-mi de robie grele,
Cunoașterea o caut eu, atât!
De-aceea și stăpânul vieții mele
M-a îndrăgit atât de mult încât,
De teamă să nu trag asupra-mi ura,
Mi-a pus pe frunte coif, să nu-ntărât
Pizmașii, căci ne dă învățătura
Coranul *sfânt: „Nu-ți arăta figura!“*

Iar limba, ca ispita să n-o poarte,
Îmi ferecă strâns ciocul, cu dichis,
Întocmai precum și la Sfânta Carte
„Să nu lași limba slobodă“ e scris.

Pe urmă-mi priponește năpristan
Picioarele, în lanțuri zăngănind:

Cum cere și suraua din Coran:
„Pe drumuri să nu umbli țopăind!"

Robia până-n suflet doare-adânc
Ci tot tăcut privesc jur împrejur,
Și niciodată nu am să mă plâng
De caznele pe care le îndur.

Și numai astfel, coapte îndelung
Sub coiful minții, gândurile mele
La cea mai naltă-nvățătură ajung,
Rod al tăcerii și-al răbdării grele.

Atunci ajung sultanii robi ai mei,
Și de pe pumnul lor domnesc m-iau zborul,
Apoi rotirea-naltă mi-o închei
Pe mâna lor punând semeț piciorul.

Iar acum, dacă binevoiți, o, stăpânii mei și stăpânele mele, am să vă spun *Cântecul Lebedei.* Este scurt și iacătă-l:

Stăpân fiind pe dorul meu, deplin,
Sunt domn pe ape și pământ și zare.
De nea mi-e trupul, gâtul mi-e un crin,
Iar pliscul un sipet de chihlimbar e.

Împărăția mea a prins culori
Din străluciri, din vis și-nsingurare.
Știu tainele din ape, știu comori
Ascunse, știu minunile din mare.

Și pe când eu călătoresc vâslind
Pe propriile-mi vele-n depărtare,
Cel trândav, stând pe țărmuri, picotind,

Habar nu are de mărgăritare –
Din tot belșugul apei de argint
El știe numai spumele amare.

Și acum, dacă binevoiți, o, stăpânii mei și stăpânele mele, am să vă spun *Cântecul Albinei*. Iacătă-l:

Pe sub crânguri, prin muncele,
Acolo îmi fac eu casă;
Fără-a-i păgubi pe alții,
Îmi agonisesc de masă;
Iarba toată mă cunoaște
Și mă-ntâmpină voioasă.

La vreo floare, fără teamă,
Îmi las aripa să zboare,
Fără-a vătăma o poamă,
Fără-a supăra o floare
Hrana dulce-o scot din ele,
Străvezie ca o boare.

Mă întorc pe urmă-acasă
Cu povara dobândită,
La chiverniseala-mi scumpă,
La orânda chibzuită,
Și la calda mulțumire
Ce mi-a fost din veci menită.

Zidurile casei mele,
Cu dichisu-mpletiturii,
Sunt urmarea răzvedită-a
Chibzuielii și măsurii.
Fagurii sunt însuși rodul
Legilor arhitecturii.

Chiar și Euclid vestitul,
De-ar putea cumva să vie,
Ar avea ce să învețe
În lumina aurie,
Cercetând cu minunare
Nalta lor geometrie.

Ceara mea și mierea dulce
Sunt urmare a științei
Ce s-a-mperecheat cu munca
Și cu sporul sârguinții.
Ceara-i rodul trudei aspre,
Mierea este fructul minții.

Iar hatârurile mele
Nu le dărui niciodată
Celor ce râvnesc la ele,
Ci ca vrednică răsplată
Celor ce-mi îndură acul
Cu amărăciunea-i toată.

Dacă vrei alegorie
Pentru inimă și minte,
Ți-o înfățișez eu însămi,
Și străveche, și cuminte.
Cugetă, așadar, bine,
Căutând să iei aminte:

Dacă jindui să te bucuri
De hatârurile mele,
N-ai să poți fără să suferi
Răbduriu necazuri grele,
Stăruinți ostenitoare,
Răni amarnice și rele.

Dragostea face ușoare
Toate câte-s grele-n faptă.
Iată-ntreaga-nvățătură
Dintr-o pildă înțeleaptă.
Pilda de-o pricepi, cutează!
Dacă nu, mai bine rabdă!

Și acuma, o, stăpânii mei și stăpânele mele, am să vă spun, dacă binevoiți, *Cântecul Fluturelui*. Iacătă-l:

Eu sunt îndrăgostitul care arde
De-a pururea-ntr-un dor ca un venin
După făclia-mi scumpă. Mă închin
La legea ce mă duce înspre moarte:
Să pier arzând în patimă și-n chin.

Și-n loc să-mi stingă dragostea nebună,
Cu toate câte-ndur, iubita mea
Sporește dorul, ca să mă răpună,
Stârnindu-mi ne-ncetat nădejdea rea
Că voi putea să fiu cu ea-mpreună.

Ci dacă mă apropiu fericit,
Rotindu-mă-mprejuru-i ca un fur,
Mă-njunghie într-un hanger cumplit.
Nu, niciodată un îndrăgostit
N-a îndurat atâtea câte-ndur.

Atunci făclia dragă îmi răspunde:
„Îndrăgostit cu-adevărat,
Nu-mi arunca osânda grea pe frunte,
Și iartă-mă de câte-ai îndurat,
Căci ca și tine ard în doruri crunte.

De-i dat unui îndrăgostit să ardă,
Nu-i greu de înțeles, pe cât se pare.
Ci mintea nu mai știe să se-mpartă
Când o iubită-ndură-aceeași soartă, –
Și acesta-i lucru cel mai de mirare.

Că, iată, focul m-a-ndrăgit la fel,
Așa cum eu te-am îndrăgit pe tine;
Mă prinde-n luminosul lui inel,
Mă mistuie cu multele-i suspine
Și cu dogoarea care arde-n el.

Mă caută cu ochii nesătui,
Să-mi soarbă și suflarea și ființa;
Ci patima-i nu știu cum s-o descui,
Și nu își poate împlini dorința
Decât topindu-mă-n iubirea lui.

Că focul ne-a răpit din casa mea
Pe mine și pe dulcea-mi soră, mierea.
Pe urmă, între mine-atunci și ea
Au așternut o depărtare grea,
Și lacrimi fără număr, și tăcerea.

Rămân supusa-naltului meu crez:
A arde spre-a da altora lumină!
Cu lacrimi drumu-acesta îl urmez,
Cum soarta însăși mi l-a scris haină.
Și-astfel mă mistui, ca să luminez!“

Așa-mi șopti făclia. Și-atunci focul
Se-ntoarse înspre noi și glăsui:
„De ce vă plângeți oare nenorocul
Că-n flăcările mele veți pieri,
Când astfel dorul vostru-și află locul?

Ferice de acei ce beau, când eu
Le sunt paharnic! Mărul fericirii
Îl gustă cel ce piere-n sânul meu.
Murind astfel, înfruntă legea firii,
Spre-a se supune legilor iubirii!"

Iar acuma, dacă binevoiți, o, stăpânii mei și stăpânele mele, am să vă spun *Cântecul Corbului...*

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a nouă sute treizeci și cincea noapte

Urmă:

... Iar acuma, dacă binevoiți, o, stăpânii mei și stăpânele mele, am să vă spun *Cântecul Corbului.* Iacătă-l:

Cernit în negru, cu croncănitul meu
Tulbur ce-i pur și amărăsc ce-i dulce;
În zori și-n înserare, mai mereu
Instig armata Primăverii spre răscruce.

Eu fericirii fără de cusur
Prezic îndată un final dramatic
Și mândrului Palat de aur pur
Ruina viitoare, emblematic.

De-aceea, știu, sunt luat de rău augur
Mai trist și mai sinistru decât Kisher
Și decât Jader chiar și mai obscur.

Dar tu, care bârfești purtarea mea
Dacă ți-ai ști adevărata fericire

Cum mi-o cunosc eu pe a mea, ai ezita,
Ți-ai pune strai de doliu, nu de mire.

Deșertăciune doar îți e trăirea,
Trufia te desparte de-mplinirea
La care doar Înțelepciunea duce firea.

Tu uiți că ți-e prieten cu temei
Doar cine-i sincer și te-acuză,
Nu cel ce măgulește fals femei
Ci cel ce nu lasă greșelii nicio scuză.

Acel care te mustră când greșești
Deșteaptă-așa Virtutea adormită
Avertizând de ce va să pățești
Dacă cedezi căderii în ispită

Că, îmbrăcat în doliu, eu deplâng
Viața trecătoare ce ne scapă
Ca fire de nisip din pumn ce curg
Când ghidul caravanei dă cu biciul
Într-un haotic, disperat supliciu.

Sunt ca predicatorul din moscheie
Ce haina neagră, sobru, și-o încheie.
Dar, din păcate, ceilalți nu ascultă –
Doar lucrurile-mi dau dreptate multă.

Trezește-te, tu, tare-de-urechi!
Privește norii adunați din zori –
Ia pildă de la ce-au pățit cei vechi:
Și din ce nu vezi încă poți să mori!

Dar tu nu mă asculți și n-o să știi!
Și-observ, acum, că stau la taină cu stafii.

Iar acuma, dacă binevoiți, o, stăpânii mei și stăpânele mele, am să vă spun *Cântecul Pupezei*. Iacătă-l:

Când, după drum vâslit în toată graba,
Semn de iubire trainică-am adus
Scrisorile stăpânei de la Saba,
Cea cu ochi lungi și sinilii, mi-a spus
Într-auritul rigă: „Nu degeaba,
O, pupăză, te-ai străduit pe sus,
Căci mi-ai adus o veste care-mi place
Și care-mi face inima să joace!“

Și Solomon m-a copleșit atunci
Cu toate binefacerile lui,
M-a-ncununat cu-aceste pene lungi
Ce-mi sunt și-acum pe frunte falnic tui,
M-a învățat înțelepciune-adâncă
Ce și acuma-i vie-n mine încă.

De-aceea mă întorc adeseori,
În pace sfântă și-n singurătate,
Să-mi torc prin minte iar acel fuior
Al cugetării lui prealuminate.
Cu toată-nvățătura ce mi-a dat
În ceasu-acela pururi neuitat.

Spunea: „Să știi, o, pupăză cuminte,
Că dacă omul ar lua aminte
Și dacă s-ar trudi atât cât poate
Să-și lumineze iscusita minte,
Cu-nțelepciune ar putea străbate
La tâlcu-ascuns al lucrurilor toate.

Iar cugetul, de-ar fi, și-ar stărui,
Neprihănit spre tot ce-i bun să-ndemne,

Cu limpezime ar putea ceti
Tot adevărul răzvădit în semne.

De-ar trece vămi de gânduri ispitite,
Către soliile nepipăite,
Ar dobândi fără de amăgire
Luminile cele mai sus de fire.

De-ar fi curat lăuntrul, drept dobândă
I-ar fi vădit ascunsul, la izvor!
Și s-ar lăsa văzută tuturor
Cereasca noastră Dăscăliță sfântă.

Când oamenii s-ar lepăda pe veci
De haina strâmtă-a dragostei de sine,
Întreaga viață-ar fi doar zări senine,
Iar mintea n-ar fi cuib de gânduri reci.

Și-atunci simțirea ar putea răzbate
La-naltul punct de echilibru, când,
Ca doctor sieși, fiecare gând
Ar fi a spiritului sănătate.

Atunci doar, cu-al nădejdii vânturar
Vei ști să-ți răcorești în suflet buba,
Myrobolanul de alint să-ți fierbi,
Sebestul îndreptărilor, jujuba
Bunăvoința, tamarindul rar
Al dreptei călăuze, și-alte ierbi;

Să te sfarmi în mojarul suferinții,
Și să te cerni prin sita umilinții,
Și să-ți dai singur leacul potrivit
La boala sufletului chinuit,
Când, după veghea nopții, dimineața,
Prietena din Cer și-arată fața.

Căci cel care nu știe-un tâlc să tragă
Din scârțâitul porții în țâțână,
Din zumzetele muștei, dintr-o-ntreagă
Foire de gângănii prin țărână,
Cel ce nu izbutește să-nțeleagă
Șoptitul ploii-n plopii-nalți și drepți
Mirajul zării, alba promoroacă,
Nu e din rândul celor înțelepți."

Și, după ce spuse cântecele acestea ale florilor și ale păsărilor, Tohfa copilandra tăcu. Atunci, din toate părțile, se înălțară strigătele de minunare ale ginnilor cuprinși de înflăcărare. Iar șeicul Eblis veni de-i săruta picioarele; iar sultănițele, vrăjite peste fire, cu ochii uzi, veniră s-o sărute. Și toți laolaltă, cu ochii și cu mâinile, se porniră să facă niște schime și niște semne care vroiau să mărturisească limpede: „Ni s-a înnodat limba de minunare, iar vorbele nu mai pot să ne iasă din gură!" Pe urmă începură să țopăie pe sofale icnind și să-și vânture picioarele în sus, ceea ce vroia să mărturisească limpede, în graiul lor de ginni: „A fost tare frumos! Ai strălucit! Suntem vrăjiți. Îți mulțumim!" Iar efritul Maimun, ca și soțul său întru urâciune, se sculă și se porni să dănțuiască, cu mâna la spate, ceea ce vroia să mărturisească răzvedit în rostirea lui: „Sunt nebun de minunare!"

Iar Tohfa, tulburată la vederea urmării ce-o avuseseră cântecele și stihurile sale asupra ginnilor, le spuse:

– Pe Allah! o, stăpânii mei și stăpânele mele, dacă nu aș fi ostenită, v-aș mai fi spus și alte cântece și stihuri despre celelalte flori mirositoare, despre ierburi și despre păsări, mai cu seamă cântecul privighetorii, al prepeliței, al graurului, al canarului, al turturelei, al porumbelului obișnuit și al porumbelului gulerat, al sticletelui, al păunului, al fazanului, al potârnichii, al gâii, al vulturului, al pajerei, al strutului; și v-aș fi spus și cântecele unor făpturi cumu-s: câinele, cămila, calul, colunul, măgarul,

girafa, gazela, furnica, oaia, vulpea, capra, lupul, leul și încă multe altele. Ci, inșallah! avem să ne mai întâlnim cu alt prilej. Acuma, îl rog pe șeicul Eblis să mă ducă îndărăt în saraiul emirului drept-credincioșilor, stăpânul meu, care trebuie să fie la mare îngrijorare din pricina mea. Și iertați-mă că nu pot să stau la tăierea-împrejur a copilului și la nunta tinerei efrite. Zău că nu pot!

Atunci șeicul Eblis îi zise:

– Într-adevăr, o, Vrajă a Inimilor, inima noastră se mohorăște aflând că vrei să ne părăsești atâta de curând. Oare nu s-ar găsi vreo cale să mai stai cu noi oleacă? Ne-ai făcut să gustăm dulceața, și-acuma ne-o iei îndărăt de pe buze? Allah fie cu tine, o, Tohfa! mai bucură-ne cu câteva clipe!

Și Tohfa răspunse:

– Zău că lucrul acesta este mai presus de puterile mele. Și trebuie să mă întorc la emirul drept-credincioșilor, întrucât, o, șeicule Eblis, știi bine că fiii pământului nu pot să se bucure de fericirea adevărată decât pe pământ. Iar sufletul meu este trist că se află atâta de departe de semenii lui! O, voi toți, nu mă țineți aici mai mult, împotriva inimii mele!

Atunci Eblis îi zise:

– Pe capul și pe ochii mei! Ci vreau mai întâi, o, Tohfa, să-ți spun că îl cunosc pe fostul tău dascăl de cântec, minunatul Isac Ibn-Ibrahim din Mossul.

Pe urmă zâmbi și zise:

– Și la fel mă cunoaște și el, întrucât, într-o anume seară de iarnă, s-au petrecut între noi niște lucruri pe care nu am să preget a ți le istorisi, inșallah, într-o bună zi, la rându-mi. Întrucât povestea legăturilor mele cu el este o poveste lungă; iar el pesemne că încă nu a uitat felurile de-a ține lăuta, așa cum l-am învățat eu, nici copilandra de-o seară pe care i-am rostuit-o. Și nu este acuma ceasul potrivit de a-ți povesti toate astea, de vreme ce ești atâta de grăbită să te întorci la emirul

drept-credincioșilor. Oricum, nu are să se poată spune că ai plecat de la noi fără nimic în mână. Drept aceea, vreau să-ți arăt un meșteșug de-al läutelor, de pe urma căruia ai să fii proslăvită de lumea toată și ai să fii și mai iubită de stăpânul tău califul.

Iar ea răspunse:

– Fă cum ți se pare mai bine.

Atunci Eblis luă lăuta copilei și cântă pe ea o cântare proaspăt născocită, cu niște întoarceri minunate, cu niște repetiri nemaiauzite și cu niște terereremuri desăvârșite. Iar dulcei Tohfa, auzind cântarea aceea, i se păru că tot ce învățase ea până în ceasul de-atunci fusese numai greșeală, iar ceea ce învăța acuma de la șeicul Eblis – afurisit să fie el! – era chiar obârșia și temeiul tuturor cântărilor. Și se bucură la gândul că are să-i poată face să asculte acea muzică nouă și pe stăpânul ei, emirul drept-credincioșilor, și pe Isac Al-Nadim. Și, ca să fie încredințată că nu are să greșească, dori să cânte și ea melodia auzită, de față cu cel care o născocise. Așa că își luă alăuta din mâinile lui Eblis și, călăuzindu-se după pestreful de început pe care i-l lălăi șeicul, repetă în chip desăvârșit cântecul. Și ginnii toți strigară:

– Este minunat!

Iar Eblis îi spuse:

– Iacătă că acuma, o, Tohfa, ai ajuns la capătul cel mai de sus al măiestriei. Așa că vreau să-ți scriu o dovadă pecetluită de toate căpeteniile ginnilor, prin care să fii cunoscută și adeverită drept cea mai bună cântăreață cu lăuta de pe pământ. Și, chiar prin firmanul acela, am să-ți dau numele de „isprăvniceasa păsărilor“. Întrucât stihurile pe care ni le-ai spus și cântecele cu care ne-ai cinstit te dovedesc fără de pereche, și ți se cade să fii fruntea păsărilor cântătoare.

Iar șeicul Eblis porunci să fie chemat diacul cel mai de seamă, care luă o piele de cocoș și o pregăti, atunci, pe loc, pentru firmanul cu pricina...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a nouă sute treizeci și șasea noapte

Urmă:

... Iar șeicul Eblis porunci să fie chemat diacul cel mai de seamă, care luă o piele de cocoș și o pregăti, atunci, pe loc, pentru firmanul cu pricina. Pe urmă așternu pe pielea aceea, cu o scriitură frumoasă, în slove kufice, niște rânduri desăvârșite, întocmai precum i le spunea șeicul Eblis. Și fu însemnat și hotărât, în izvodul acela, că tânăra Tohfa era de aci înainte isprăvniceasa păsărilor, și că, prin firman anume, era căftănită sultană a lăutăreselor și a tuturor cântărețelor. Iar hrisovul fu pecetluit cu pecetea șeicului Eblis, și cu pecețile celorlalte căpetenii ale ginnilor, și cu pecețile sultănițelor ginnilor. Și, când totul fu gata, firmanul fu strâns într-un sipețel de aur și fu înmânat cu mare pohfală minunatei Tohfa, care îl luă și îl duse la frunte, mulțumind.

Atunci Eblis le făcu un semn celor din jurul său, și numaidecât se și iviră niște ginni hamali, fiecare împovărat cu câte o ladă. Și puseră dinaintea strălucitei Tohfa lăzile acelea care, în număr de douăsprezece, erau toate la fel. Iar Eblis le deschise una câte una, spre a-i da putința dulcei Tohfa să vadă ce se află în ele, spunându-i:

– Sunt ale tale!

Or, lada cea dintâi era plină numai cu nestemate; cea de a doua, cu dinari de aur; cea de a treia, cu drugi de aur; cea de a patra, cu giuvaieruri orfăurite; cea de a cincea, cu candelabre de aur; cea de a șasea, cu poame zaharisite și cu myrobolan; cea de a șaptea, cu albituri de mătasă; cea de a opta, cu sulemeneli și cu parfumuri;

cea de a noua, cu tot soiul de lăute; cea de a zecea, cu tablale de aur; cea de a unsprezecea, cu haine de zarpa; iar cea de a douăsprezecea, cu haine de mătase de toate culorile.

Și, după ce Tohfa se uită la toate câte se aflau în cele douăsprezece lăzi, Eblis le făcu un alt semn hamalilor, care numaidecât luară iarăși lăzile în spinare și se orânduiră frumos în urma luminoasei Tohfa. Atunci sultanele ginnilor veniră plângând să-și ia rămas-bun de la isprăvniceasa păsărilor; iar domnița Kamariya îi spuse:

– O, sora mea, pleci de la noi, vai! ci să ne îngăduiești măcar a veni din când în când în iatacul în care locuiești și să ne bucurăm ochii cu chipul tău pierzător de minți. Ci mai binevoiește și ca, de aci înainte, în loc de a rămâne nevăzută, să iau o înfățișare de fiică a pământului și să te trezesc din somn cu suflarea mea!

Iar Tohfa zise:

– Cu tot dragul inimii, o, sora mea Kamariya. Da, de bună seamă! am să fiu bucuroasă să mă trezesc sub răsuflarea ta și să te știu culcată lângă mine.

Și iarăși se mai sărutară încă o dată și își spuseră un potop de salamalecuri și un potop de jurăminte drăgăstoase.

Atunci Eblis veni și își îndoi spinarea dinaintea copilandrei, și o luă călare pe grumazul lui. Și, în vâlvora bun-rămasurilor și a oftărilor de păreri de rău, își luă zborul cu ea, urmat îndeaproape de către ginnii hamali care aduceau pe spinările lor lăzile. Și, într-o clipire de ochi, ajunseră cu toții, fără de necaz, în iatacul emirului drept-credincioșilor, la Bagdad. Iar Eblis o așeză cu gingășie pe Tohfa în patul ei; iar hamalii orânduiră frumos pe lângă pereți cele douăsprezece lăzi. Și, după ce sărutară pământul dintre mâinile isprăvnicesei păsărilor, plecară toți, cu Eblis în frunte, fără a face niciun pic de zarvă, precum veniseră.

Or, când Tohfa se văzu în odaia ei și în patul ei, i

se păru că nici nu ieșise vreodată din iatac; și gândi că toate câte i se întâmplaseră nu fuseseră decât un vis. Încât, spre a se încredința de adevărul părerilor ei, își luă alăuta, și-o struni, și cântă cu ea în felul cel nou pe care îl învățase de la Eblis, ticluind niște stihuri repețite. Iar hadâmbul care păzea iatacul auzi sunetele lăutei și cântecul, în odaie, și strigă: „Pe Allah! acesta-i cântecul stăpânei mele Tohfa!" Și se repezi afară, fugind ca un ins gonit de o liotă de beduini, și, împiedicându-se și ridicându-se iarăși, atâta de tulburat era, ajunse la căpetenia hadâmbilor Massrur spătarul, care sta de strajă, după obiceiul lui, la ușa emirului drept-credincioșilor. Și-i căzu la picioare, bâlbâind:

– Ya sidi! ya sidi!

Massrur îi zise:

– Ce-ai pățit? Și ce cauți aici la ceasul acesta?

Și hadâmbul spuse:

– Dă fuga, ya sidi, și scoală-l pe emirul drept-credincioșilor! Aduc veste bună!

Iar Massrur începu să-l certe, spunându-i:

– Au tu ai înnebunit, o, Sawab, de mă crezi în stare să-l scol la ceasul acesta pe stăpânul nostru califul?

Ci hadâmbul o ținea întruna pe-a lui, și țipa atâta de tare, încât până la urmă califul auzi zarva și se trezi. Și întrebă din odaia sa:

– Ya Massrur, ce-i cu tărăboiul acela?

Iar Massrur, tremurând, răspunse:

– Este Sawab, o, doamne al meu, paznicul de la harem, care a venit la mine să-mi spună: „Scoală-l pe emirul drept-credincioșilor!"

Și califul întrebă:

– Ce ai să-mi spui, o, Sawab?

Iar hadâmbul nu putu decât să îngaime:

– Ya sidi! ya sidi!

Atunci Al-Rașid îi spuse uneia dintre copilele roabe care îi vegheau somnul în iatac:

– Du-te de vezi ce este.

Și copila se duse la hadâmb și îl aduse înlăuntru pe cel ce păzea iatacul. Iar hadâmbul era într-o stare atâta de aparte încât, când îl văzu pe emirul drept-credincioșilor, uită să mai sărute pământul dintre mâinile sultanului, și îi strigă de parcă ar fi vorbit cu vreunul dintre semenii lui întru hadâmbie:

– Yallah, repede, scoală-te! Stăpâna mea Tohfa este în odaia ei, și cântă din gură și din lăută. Haide repede, vino s-o auzi, bre!

Iar califul, uluit, se uita la rob fără a putea să rostească o vorbă. Și celălalt îi zise:

– Au tu n-ai auzit ce ți-am spus? Nu sunt smintit, pe Allah! îți spun că stăpâna mea Tohfa șade în odaia ei de culcare, și cântă din lăută și din gură! Haide iute! Dă zor!

Iar Al-Rașid se sculă și își puse în mare grabă cea dintâi haină care i se brodi sub mână, fără ca de altminteri să priceapă o iotă din toate vorbele hadâmbului, căruia îi zise:

– Vai de capul tău! Ce tot îndrugi? Cum de cutezi să-mi vorbești despre stăpâna ta El Sett Tohfa? Ce, tu nu știi că a pierit din odaia ei, măcar că și ușile și ferestrele erau închise, și că vizirul meu Giafar, care știe tot, mi-a arătat că pieirea ei nu este lucru curat, ci-i fapta ginnilor și-i urmarea răutăților lor? Și nu știi că de obicei nu s-a văzut să se mai întoarcă îndărăt cineva pe care l-au luat ginnii? Vai de capul tău, o, robule care cutezi să vii și să-l scoli din somn pe stăpânul tău, din pricina vreunui vis aiurea pe care l-ai copt în creierii tăi cei negri!

Iar hadâmbul spuse:

– Nu e vis, ci-i aieve! Și nici nu mănânc pleve! Așa că scoală-te fără gâlceve, și vino s-o vezi, după multele-ți chinuri, cum îți păre-ve cea mai minunată fiică a maicii Eve!

Și califul, în pofida ciudei, nu se putu opri să nu

izbucnească în hohote de râs, încredințându-se de sminteala răzvedită a hadâmbului Sawab. Și îi zise:

– Dacă spusele tale sunt adevărate, are să fie spre norocul tău, întrucât am să te slobozesc din robie și am să-ți dăruiesc o mie de dinari de aur; da dacă totul este amăgire, și pot să-ți spun de pe acum că este amăgire, fiind urmarea unui vis de arap, am să poruncesc să fii răstignit pe cruce!

Și hadâmbul, ridicând mâinile înspre cer, strigă:

– O, Allah, o, Ocrotitorule, o, Doamne al mântuirii, fă ca să nu mă fi amăgit vreun vis ori vreo închipuire de-a minților mele negre!

Și porni înainte, croind calea califului și spunând:

– Urechea este pentru auzit, și ochiul pentru văzut. Vino, dar, să vezi și să auzi, cu ochiul și cu urechea ta!

Iar când Al-Rașid ajunse la ușa iatacului, auzi sunetele de lăută și glasul dulcei sale Tohfa cântând. Și chiar atunci cânta în chipul cel nou pe care îl învățase de la șeicul Eblis. Și Al-Rașid, buimăcit și de-abia izbutind să-și țină firea care își și luase zborul, băgă cheia în zăvorul ușii; ci mâna lui nu izbuti să descuie, atâta de tare îi tremura. Într-un sfârșit, după câteva clipite, își luă inima în dinți și, opintindu-se în ușa care se dete la o parte, intră rostind: „Bismillah! Prăpădit să fie pârdalnicul! Mă adăpostesc întru Allah față de vicleniile lui!“

Când îl văzu în ușă pe emirul drept-credincioșilor, buimăcit cum era și tremurând de tulburare, Tohfa se ridică repede și sări să-l întâmpine. Și îl cuprinse în brațe și îl strânse la pieptul ei. Iar Al-Rașid scoase un țipăt de parcă și-ar fi dat sufletul, și căzu lat, fără de simțire, cu capu-naintea picioarelor. Iar Tohfa îl stropi cu apă de trandafiri înmiresmată cu mosc, și îl șterse pe tâmple și pe frunte, până ce îl trezi din leșin. Și emirul șezu un răstimp ca un om beat. Și lacrimile îi curgeau de-a lungul obrajilor și îi udau barba. Și, după ce își veni în simțiri de-a binelea, putu să-și plângă slobod

într-un sfârșit toată bucuria la pieptul mult-iubitei sale, care și ea plângea la fel. Iar vorbele pe care și le spuseră, și mângâierile cu care se alintară fură mai presus de toate vorbirile. Și Al-Rașid îi spuse:

– O, Tohfa, de bună seamă că plecarea ta este un lucru nemaipomenit, dar întoarcerea ta este și mai grozavă și întrece orice închipuire.

Iar ea răspunse:

– Pe viața ta, o, doamne al meu, așa este! Da ce-ai să mai spui după ce am să-ți istorisesc tot și am să-ți arăt tot?

Și, fără a-i mai lăsa să aștepte, îi povesti despre intrarea tăcută a șeicului cel bătrân în iatac, despre dănțuirea beată a lui Eblis, despre coborârea pe la umblători, despre calul cu aripi, despre șederea la ginni, și mai ales despre frumusețea domniței Kamariya, despre mâncăruri și despre cinstiri, despre cântecele florilor și ale păsărilor, despre învățătura ce-o căpătase de la Eblis și, într-un sfârșit, despre firmanul cu care o căftănise isprăvnicească a păsărilor.

Și desfășură dinainte-i firmanul cu pricina, scris pe pielea de cocoș. Pe urmă îl luă pe calif de mână și îi arătă, una câte una, cele douăsprezece lăzi cu tot ce se afla în ele, pe care nici o mie de limbi nu ar fi în stare să le zugrăvească, și nici o mie de hârțoage să le înscrie.

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a nouă sute treizeci și șaptea noapte

Urmă:

... îi arătă, una câte una, cele douăsprezece lăzi cu tot ce se afla în ele, pe care nici o mie de limbi nu ar fi în stare

să le zugrăvească, și nici o mie de hârțoage să le înscrie.

Și lăzile acelea ajunseră mai târziu izvorul bogățiilor neamului Bani-Barmak și ale neamului Bani-Abbas.

Cât despre Al-Rașid, apoi acesta, de bucurie că o găsise iarăși pe preaiubita-i Vrajă a Inimilor, porunci să se împodobească și să se lumineze tot Bagdadul, de la un cap la altul, și dete niște ospețe strălucite, la care nu fu uitat niciun om sărac. Și, cu prilejul acelor ospețe, Isac al-Nadim, care fu ridicat mai mult ca oricând în falǎ și în dregătorii, cântă dinaintea norodului cântecul pe care Tohfa, din îndatorință, nu pregetase să i-l împărtășească, și pe care ea însăși îl învățase de la Eblis – afurisit să fie el pururea!

Iar Al-Rașid și Vraja-Inimilor nu conteniră să trăiască o viață desfătată, în huzur și dragoste, până la venirea cea de neabătut a Slujitoarei mormintelor.

– Și-aceasta-i, o, mult-norocitule sultan, urmă Șeherezada, povestea copilandrei Tohfa, Vraja Inimilor, isprăvniceasa păsărilor.

Iar sultanul Șahriar se minună de povestirea aceasta a Șeherezadei, până peste marginile minunării, mai cu seamă de stihurile și de cântecele despre flori și despre păsări, și îndeosebi de *Cântecul Bufniței* și de *Cântecul Șoimului*. Și cugetă în sineși: „Pe Allah! Fata aceasta a vizirului meu a fost pentru mine o binecuvântare fără de preț. Iar unei ființe cu harurile și cu însușirile ei nu i se cade moartea. Așa că, până a mă hotărî pe deplin în privința ei, se cuvine să mai chibzuiesc o bucată de vreme. Și-apoi, poate că o mai avea și alte istorii nu mai puțin minunate să-mi povestească!" Și se simți cuprins de o voioșie cum nu mai trăise vreodată până atunci, de nici nu se mai putu opri să n-o strângă deodată pe Șeherezada la inima lui și să spună:

– Binecuvântate să fie femeile ca tine, o, Șeherezada! Povestea aceasta m-a tulburat până peste poate, dat fiind

cântecele despre flori și despre păsări pe care le cuprinde, și multa învățătură cu care aceste stihuri m-a îmbogățit. Așa încât, o, fiică preacurată și sfioasă a vizirului meu, dacă mai ai una, sau două, sau trei, sau patru povești ca aceasta să-mi istorisești, nu pregeta să începi. Întrucât îmi simt sufletul în seara aceasta ușurat și înseninat de vorbele tale, iar inima mi-e răpită de dulceața limbii tale!

Iar Șeherezada răspunse:

– Nu sunt decât roaba stăpânului meu sultanul, iar laudele lui sunt mai presus de harurile mele. Ci, de vreme ce așa dorești, mi-ar plăcea să-ți istorisesc unele fapte de-ale unor femei și de-ale unor cavazi de agie, și câteva alte lucruri asemenea, da tare mi-e teamă ca nu cumva vorbele mele să-ți supere cugetul și dragostea ce-o ai pentru buna purtare, dat fiind că în ele se cuprinde și oleacă de slobozenie și de cutezanță. Întrucât, o, doamne al vremilor, de obicei norodul nu prea ține seama de sfioșenii, iar vorbele lui sar uneori peste marginile cuviinței. Dacă, dar, vrei să nu țin seama de acestea, n-am să țin; iar dacă vrei să tac, am să tac.

Și sultanul Șahriar spuse:

– Hotărât, Șeherezada, poți să vorbești! căci nimic n-ar mai putea să mă minuneze din partea femeilor, și cunosc că ele se asemuie cu o frânghie răsucită; și e lucru știut de toată lumea că, atunci când vrei să îndrepți o funie răsucită, o răsucești și mai rău; iar dacă stărui, o rupi. Așa că vorbește fără sfială, întrucât înțelepciunea nu sălășluiește prea departe de noi, din ziua când s-a petrecut ticăloșia acelei soții blestemate pe care o știi!

Și la rostirea vorbelor acestora de la urmă, chipul sultanului Șahriar se înnegură deodată, ochii i se posomorâră, sprâncenele i se încruntară, obrazu-i păli, iar cheful lui bun se schimbă într-un chef rău. Și toate astea numai la amintirea stârnită de necazul de odinioară. Încât, văzând schimbarea aceea ce nu prevestea nimic liniștitor, micuța Doniazada avu grijă să strige numaidecât:

– O, sora mea, mă rog ție! grăbește de ne povestește ce ne-ai făgăduit despre căpeteniile de agie și despre femei, și să nu-ți fie frică de nimic din partea acestui domn luminat, care știe prea bine că femeile sunt ca nestematele, unele cu pete, cu vătămături și cu metehne, iar altele curate, străvezii și neprihănite. Și are să știe mai bine decât tine și mai bine decât mine să facă osebirea cuvenită, și să nu ia pietrele drept giuvaieruri.

Iar Șeherezada zise:

– Adevăr grăiești, o, micuțo! Încât, cu tot dragul inimii, am să-i povestesc stăpânului nostru *Povestea cu Al-Malek Al-Zaher Rokn Al-Din Baîbars Al-Bondokdari și cu cavazii lui de la agie și cu toate câte au pățit ei!*

Și Șeherezada spuse:

POVESTEA CU BAÎBARS ȘI CU ISPRAVNICII SĂI DE AGIE

Se povestește – ci Allah cel Nevăzut este singur știutor! – că a fost odată, în țara Egiptului, la Cairo, un sultan dintre sultanii cei mari și puternici din neamul cel preavestit al baharinilor turcomani. Și numele lui era de sultanul Al-Malek Al-Zaher Rokn Al-Din Baîbars Al-Bondokdari. Iar sub domnia lui, Islamul strălucea cu o strălucire cum nu se mai pomenise vreodată, iar împărăția se întindea falnică de la capătul cel mai depărtat al Răsăritului până la hotarele cele afunde ale Apusului. Iar pe fața pământului lui Allah și sub cerul siniliu nu mai rămăsese în picioare nimic din zidurile de cetăți ale frâncilor și ale nazareenilor, ai căror domni ajunseseră ca un preș pe sub picioarele sale. Iar prin câmpiile cele verzi și prin pustiuri și pe ape, niciun glas nu se mai ridica afară de glasul celui dreptcredincios, și niciun pas nu mai răsuna afară de pasul celui mergător pe calea cea dreaptă. Or, binecuvântat fie în veci acela carele ne-a arătat calea, preafericitul fiu al lui Abdallah khoreișanul, domnul și stapânul nostru Ahmad-Mahomed, trimisul lui Allah – asupra-i fie rugăciunea, pacea și binecuvântările cele neprihănite. Amin!

Or, sultanul Baîbars își iubea norodul, iar norodul își iubea sultanul; iar tot ceea ce, mai de aproape ori mai de departe, avea vreo legătură cu norodul, fie

obiceiuri și năravuri, fie datini și credințe de-ale locului, toate îi ședeau la inimă până peste poate. Încât nu numai că îi plăcea să le vadă pe toate cu ochiul lui și să le audă cu urechea lui, ci se desfăta cu istorisiri și cu ascultarea poveștilor; și îi ridicase în cinurile cele mai de sus pe toți musaipii, și pe toți străjerii, și pe toți cei ce ajungeau la el și știau să-i povestească frumos fapte din trecut ori să-i înfățișeze lucruri din vremile sale.

Și-așa, într-o noapte, când se afla mai cu chef ca de obicei să asculte și să învețe, îi strânse pe toți ispravnicii de la agia din Cairo și le spuse:

– Vreau să-mi povestiți în seara aceasta tot ce știți mai vrednic de a fi povestit.

Iar ei răspunseră:

– Pe capul și pe ochii noștri! Ci va vroi stăpânul nostru să-i povestim ceea ce ni s-a întâmplat chiar nouă, ori ceea ce am aflat de la alții?

Și Baîbars spuse:

– Asta-i o întrebare grea. Drept care sunteți slobozi să povestiți fiecare ce vreți, ci numai cu înțelegerea ca să fie cu totul și cu totul de-a mirărilea!

Iar ei răspunseră:

– Hei, uallah, o, stăpâne al nostru! mintea noastră este roaba ta, ca și limba și credinciosia noastră!

Și cel dintâi care veni dinaintea lui Baîbars spre a începe fu un ispravnic de agie pe care îl chema Moin Al-Din, și care era ros până la ficați de dragostea de femei și sta cu inima pururea zăcășită în fustele lor. Și, după urările de viață lungă aduse sultanului, grăi:

– Eu, o, doamne al vremilor, am să-ți povestesc o pățanie de pomină de-a mea, și care mi s-a întâmplat în anii dintâi ai slujbei mele!

Și istorisi astfel:

Povestea istorisită de către cel dintâi ispravnic de agie

Află, o, doamne și cunună a capului meu, că atunci când am intrat în slujbă la agia din Cairo, sub poruncile căpeteniei noastre Alam Al-Din Sanjar, aveam o faimă amarnică și orice plod de codoș, ori de cățea, ori de ticălos, ori de târfoștină se înfricoșa de mine și fugea ca de prăpăd și mă ocolea ca pe o ciumă. Iar când treceam călare prin cetate, oamenii mă arătau cu degetul și îmi făceau cu ochiul a înțelegere, pe când alții își așterneau până la pământ, cu mâinile lor, salamalecurile cuviincioase cu care îmi întâmpinau trecerea. Iar eu îmi vedeam de drum, cu sufletul umflat în gușă.

Or, într-o zi, ședeam în curtea valiului, sprijinit cu spinarea de un zid, și cugetam la măreția și la însemnătatea mea, când deodată văzui cum îmi cade din cer în poală ceva greu ca osânda de la Judecata de Apoi. Și era o pungă plină și pecetluită. Și o luai în mână, și o golii în poala hainei mele. Și numărai o sută de drahme, niciuna mai mult, niciuna mai puțin. Și degeaba mă tot uitai în toate părțile, deasupra capului meu și de jur împrejur, că nu putui să dau cu ochii de nimeni care ar fi putut s-o scape jos. Și zisei: „Slavă Domnului, sultanul împăraților Văzutului și Nevăzutului!“ Și lăsai fecioara să alunece la sânul tătânelui ei. Și-așa cu ea!

Și, a doua zi, slujba mă chemă iarăși la locul din ajun; și mă aflam acolo de o bucată de vreme, când iacătă că îmi căzu în cap ceva greu și care mă mânie rău. Și mă uitai cu niște ochi roșii, și văzui, pe Allah! că era o pungă plină, întru totul soră cu cea dragă părintelui său, pe care o cinstisem cu ocrotirea la pieptul meu. Și îi îngăduii și ei să se încălzească tot acolo, ca să-i țină tovărășie daică-sii, și ca s-o feresc de ocara vreunor

priviri nesățioase. Și, ca și în ajun, ridicai capul și iar îl lăsai în jos, și îmi sucii gâtul și-l răsucii, și mă învârtii și iar șezui nemișcat, și mă uitai la dreapta și la stânga, ci fără a izbuti să dovedesc vreo urmă de-a celui care o trimisese pe acea dulce binevenită. Și mă întrebam: „Dorm ori nu dorm?“ Și îmi răspundeam: „Nu dorm! Nu, pe Allah! nici vorbă de somn!“ Și, ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic, îmi strânsei poalele mantiei și ieșii de acolo cu un chip nepăsător, scuipând pe jos la fiecare pas.

Ci a treia oară luai seama să fiu mai cu grijă. Și-așa că, de cum ajunsei lângă zidul cu pricina, unde de obicei mă tolăneam fălos, mă întinsei pe pământ și, prefăcându-mă că dorm, începui să sforăi scoțând la pufnituri cât o turmă de cămile supărate. Și deodată, o, doamne sultane al meu, simții o mână dulce că mă pipăie pe la brâu, căutând habar n-am ce. Și, întrucât nu aveam nimic de pierdut în toată pipăiala aceea, lăsai mâna cu pricina să se strecoare de sus în jos înspre pacostea ei; și când socotii că se afundase pe calea cea strâmtă, la temeiul posadei, o prinsei iute, grăind:

– Încotro, o, sora mea?

Și mă săltai în capu' oaselor, holbând ochii, și văzui că stăpâna mâinii celei dulci, împodobite cu un ghiul de olmaz, care se ispitise pe acea cale a pierzării, era o copilandră vrăjită, o, doamne sultane al meu, ce se uita la mine râzând. Și era ca o iasomie. Și îi zisei:

– Noroc și voie-bună, o, stăpâna mea! Și chilipirgiul și chilipirul lui sunt bunurile tale. Spune-mi numai în ce grădină ești trandafir, în ce mănunchi iasomie, și în ce livadă privighetoare, o, tu, cea mai ispititoare dintre fete?

Și, rostind acestea, luai seama bine să nu care cumva să-mi scape.

Atunci fetișcana, fără de vreo sfială în mișcări ori în glas, îmi făcu semn să mă ridic și îmi zise:

– Ya Si-Moin, ridică-te și vino după mine, dacă dorești să știi cine sunt și care îmi este numele.

Iar eu, fără a șovăi o clipită, întocmai ca și cum aș fi cunoscut-o de când lumea, ori ca și cum i-aș fi fost frate de lapte, mă ridicai și, după ce îmi scuturai caftanul și îmi potrivii pe cap cealmaua, pornii la zece pași în urma ei, ca să nu trag luarea-aminte asupra noastră, da fără s-o scap o clipită din ochi. Și ajunserăm așa la capătul unei fundături lăturalnice, unde îmi făcu semn că pot să mă apropii fără teamă. Și mă dusei la ea zâmbind și, fără de zăbavă, dădui să-l fac pe copilul tătânelui să răsufle mireasma alături de ea. Și ca să nu par vreun prostălău ori vreun nătărău, scosei afară copilul cu pricina și grăii:

– E gata, o, stăpâna mea!

Ci ea se uită la mine cu niște ochi scârbiți și îmi zise:

– Pune-l îndărăt, o, ispravnice Moin, că are să răcească.

Iar eu răspunsei cu supunere și cu ascultare, și adăugai:

– Nu este nimica împotrivă, și tu ești stăpâna, iar eu sunt cel miluit cu milele tale. Ci, o, copilă legiuită, întrucât ceea ce te ispitește nu este acadeaua aceasta groasă și vârtoasă, nici zebbul acesta cu toată dichiseala lui făloasă, pentru ce m-ai cinstit cu cele două pungi pline, și m-ai pipăit pe la brâu, și m-ai adus în fundătura aceasta întunecoasă, prielnică la zbeguri și răzbeguri?

Iar ea îmi răspunse:

– O, ispravnice Moin, ești omul în care am cea mai desăvârșită încredere din toată cetatea, și de aceea am venit la tine, mai degrabă decât la oricare altul. Ci pentru o cu totul altă pricină decât aceea la care gândești tu!

Iar eu spusei:

– O, stăpâna mea, oricare ar fi pricina, s-a făcut! Spune ce ajutor ceri de la robul pe care l-ai cumpărat pe două pungi de o sută de drahme!

Iar ea zâmbi și îmi spuse:

– Deie-ți Allah viață lungă! Iacătă! Află, o, ispravnice

Moin, că eu sunt o femeie îndrăgostită nebunește. Și dragostea arde în lăuntrurile mele ca un foc pârjolitor. Și de-aș avea o mie de limbi și o mie de inimi, patima mea tot n-ar fi mai aprigă, atâta sunt de plină de ea. Or, minunea mea nu e alta decât fata cadiului cetății. Iar aceasta-i o taină a dragostei. Și s-a făurit o legătură pătimașă, întemeiată pe înțelegere, pe făgăduieli și pe jurăminte. Iar legăturile noastre țineau de o bună bucată de vreme, și ajunsesem nedespărțite, mâncam împreună și ne adăpam din același ulcior, până când într-o zi cadiul, barba aceea afurisită, băgă de seamă legăturile noastre și le reteză scurt, despărțind-o cu totul de lume pe odrasla lui, și îmi spuse că are să-mi rupă mâinile și picioarele dacă am să mai intru în casa lui. Și de-atunci n-am mai putut s-o văd pe minunea mea. Și chiar că, spre a-mi ușura inima și a-i aduce oleacă de bucurie, m-am hotărât să vin să te caut, o, ispravnice fără de seamăn, știind că numai de la tine poate să ne vină bucuria și ușurarea.

Or, eu, o, doamne sultane al meu, auzind vorbele copilandrei celei fără de asemuire pe care o aveam dinaintea ochilor, rămăsei minunat până peste marginile minunării și îmi zisei în sine-mi: „O, Allah Atotputernice! Au de când or fi fugind copilandrele de copilandri și căprițele de țapi? Și ce soi de patimă și ce fel de dragoste or mai fi patima și dragostea asta? Și cum să poată da mugur castravetele, dintr-o zi până a doua zi, dimpreună cu toate dichisurile lui, acolo unde ogorul nu este prielnic grădinăritului?“ Și, de minunare, îmi plesnii mâinile una de alta și îi spusei fetișcanei:

– O, stăpâna mea, pe Allah! nu pricep nimic din arătarea ta cea gingașă! Lămurește-mă mai întâi cu de-amănuntul, până una alta. Întrucât, uallahi! n-am mai auzit să se mai fi pomenit vreodată că de obicei căprițele ar suspina după căprițe și găinile după găini!

Iar ea îmi spuse:

– Taci, ispravnice, întrucât asta-i una din tainele dragostei, și puțini oameni sunt făcuți ca s-o priceapă...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a nouă sute treizeci și opta noapte

Urmă:

... Taci, ispravnice, întrucât asta-i una din tainele dragostei, și puțini oameni sunt făcuți ca s-o priceapă. Ajungă-ți să știi că mă bizui pe tine ca să mă ajuți să intru în casa cadiului; și, de-ai să faci așa, ai să dobândești îndatorința unei femei care n-o să te uite.

Iar eu, auzind-o, mă minunai până peste poate și gândii: „Hei, uallahi, o, jupâne Moin, iacătă-te acuma luat de codoș al unei muieri la altă muiere! Asta-i o poveste care nu-și are asemuire între toate poveștile codoșlâcului! N-avem nimica împotrivă, poți să iei toată angaraua în cârca sufletului tău!"

Și-i zisei copilei daurite:

– Porumbița mea, povestea ta este o poveste tare gingașă: și, măcar că nu-i pricep nici capul, nici coada, ți-ai dobândit supunerea mea, deopotrivă cu toată credința. Ci, pe viața ta! cum pot eu să-ți fiu de folos în toate astea?

Ea spuse:

– Înlesnindu-mi să ajung la minunea mea, fata cadiului!

Iar eu răspusei:

– He, he! o, turtureaua mea, unde sunt eu, și unde-i ea, fata cadiului, norocita aceea? Pe mântuirea ta cea dreaptă, depărtarea care ne desparte este cam mare!

Iar ea îmi spuse, cu glas înciudat:

– O, sărmane, au nu cumva crezi că aș fi atâta de smintită încât să te pun să intri în odaia copilandrei? Nu, pe Allah! Ci vreau numai să-mi slujești drept cârjă de sprijin pe drumul meu spre vicleșug și tertip. Și am socotit că numai tu, o, ispravnice, ai putea să înfăptuiești ceea ce năzuiesc!

Iar eu spusei:

– Ascult și mă supun, și sunt o cârjă oarbă și surdă în mâinile tale, mielușeaua mea.

Ea atunci îmi spuse:

– Ascultă, așadar, și te supune. În noaptea aceasta, eu, împodobită ca un păun cu hainele mele cele mai frumoase, și învăluită în așa fel încât nimeni altcineva în afară de tine să nu mă cunoască în mahala, am să mă duc să mă așez lângă casa cadiului, părintele minunii mele. Atunci, tu și cu străjerii pe care îi ai sub poruncile tale, călăuzindu-vă după mireasma ce are să se reverse din hainele mele, aveți să vă îndreptați înspre mine. Iar tu să vii cuviincios la mine și să mă întrebi: „Ce faci aici, la ceasul acesta târziu, singură în uliță, o, hanâmă doamnă?“ Iar eu îți voi răspunde: „Uallahi, o, vrednicule ispravnice, sunt o fată din mahalaua din mijlocul cetății, iar tatăl meu este unul dintre emirii sultanului. Or, astăzi, am plecat de acasă și din mahalaua noastră și m-am dus în târg ca să fac niște târguieli. Și după ce am târguit ceea ce aveam de târguit, și după ce am arvunit ceea ce aveam de arvunit, am băgat de seamă că se făcuse târziu; încât, când am ajuns în mahalaua noastră din inima cetății, am văzut că porțile cetății se și închiseseră. Și-atunci, nădăjduind să dau de vreun cunoscut la care să-mi petrec noaptea, m-am întors iar jos în târg; ci, spre ciuda mea, nu găsii pe nimeni. Și, deznădăjduită că mă văd așa, eu, o fată de emir, fără adăpost în toiul nopții, venii să șed pe pragul casei acesteia de-aici, care mi s-a spus că este casa cadiului, ca să mă ocrotească umbra ei. Și, de cu

ziuă, am să mă întorc la părinții mei, care pesemne că acum m-or socoti ca moartă, ori măcar ca pierdută." Tu atunci, o, ispravnice Moin, cum ești om deștept, ai să vezi că, într-adevăr, sunt îmbrăcată în haine bogate, și ai să gândești: „Nu îi este îngăduit unui musulman să lase în drum o femeie atâta de frumoasă și atâta de tânără, plină toată de mărgăritare și de giuvaieruri, care ar putea să fie siluită și prădată de niscaiva haimanale. Și apoi, dacă în mahala s-ar petrece asemenea necaz, iacătă că chiar eu, ispravnicul Moin, aș fi răspunzător de nelegiuire, dinaintea stăpânului nostru sultanul. Așa că se cade, într-un fel ori într-altul, s-o iau sub ocrotirea mea pe făptura aceasta minunată. Și-așa că am să las să stea lângă ea unul din oamenii mei înarmați, care s-o vegheze până la ziuă, ori poate că ar fi mai bine, și încă cu mult – întrucât nu prea am a mă încrede în paznicii mei – să caut fără zăbavă vreo casă de oameni de treabă care s-o adăpostească cu toată cinstirea până mâine. Și, pe Allah! nu văd unde s-ar putea găsi ceva mai bun, din toate privințele, decât în casa stăpânului nostru cadiul, la poarta căruia a adus-o soarta să se oprească. Așa că s-o ducem la el! Iar eu am să culeg așa, fără de nicio îndoială, toată dobânda, fără a mai socoti că îndatorința ar putea să facă să se încline către mine dorul acestei puicane, ai cărei ochi au și învâlvorat în lăuntrurile mele pojarul." Și, după ce vei fi cugetat pe bună dreptate astfel, vei face să răsune veriga de la ușa cadiului, și mă vei ajuta să intru în haremul lui. Și astfel am să mă văd alături de dragostea mea. Și dorul meu se va împlini. Și acesta-i gândul meu, o, ispravnice. Și-aceasta-i lămurirea mea. Uassalam!

Eu atunci, o, doamne sultane al meu, îi răspunsei copilei:

– Sporească-și Allah darurile asupra capului tău, o, stăpână a mea! Asta-i o socoteală uluitoare și lesne de înfăptuit. Deșteptăciunea este un dar de la Atoatedătătorul.

Și cu asta, după ce mă înțelesei cu ea asupra ceasului de întâlnire, îi sărutai mâna; și ne văzurăm fiecare de cale.

Și iacă veni seara, pe urmă ceasul de cină, pe urmă cel de rugăciune; și, peste câteva clipite, ieșii, în fruntea oamenilor mei înarmați cu paloșele trase din teacă, să-mi fac raita de noapte. Și, din mahala în mahala, ajunserăm, pe la miez de noapte, în ulița în care urma să se afle copila dragostei ciudate. Și mireasma bogată și tare pe care o simții încă de la capătul uliței mă ajută să adulmec unde era. Și în curând auzii clinchetul brățărilor și al lănțugurilor ei de la glezne. Și grăii către oamenii mei:

– Mi se pare, o, flăcăi, că zăresc o umbră acolo! Da ce miros tare!

Iar ei iscodiră în toate părțile ca să dibuiască obârșia. Și o văzurăm pe frumoasa cu pricina acoperită cu mătăsuri și grea de atlazuri, cum se uita la noi așteptându-ne, aplecată și cu urechea întinsă. Și mă apropiai de ea, prefăcându-mă neștiutor de nimic, și începui vorba cu ea, spunând:

– Au ce fel de hanâmă ești tu, frumoasă și împodobită, și singură-singurică, la un ceas ca acesta, o, stăpână a mea, fără de teamă de noapte și de trecători?

La acestea, ea îmi dete răspunsul așa precum ne înțelesesem în ajun; iar eu mă întorsei înspre oamenii mei, ca pentru a le cere părerea. Și ei îmi răspunseră:

– O, căpetenie a noastră, dacă binevoiești, hai s-o ducem pe femeia aceasta la tine acasă, unde are să-i fie mai bine decât oriunde altundeva. Și are să te îmbucure, nu avem nicio îndoială, întrucât este bogată, de bună seamă, și frumoasă, și dichisită cu lucruri scumpe. Și-ai să faci cu ea ce-ai să faci; și, la ziuă, ai s-o duci la maică-sa care o iubește!

Iar eu țipai la ei:

– Gura! Mă adăpostesc întru Allah de vorbele voastre!

Au casa mea este vrednică să primească o asemenea fată de emir? Și-apoi voi știți că locuința mea e tare departe de aici! Cel mai bine ar fi să cerem găzduire pentru ea la cadiul din mahala, a cărui casă se află chiar aici.

Iar oamenii mei îmi răspunseră cu ascultare și cu supunere, și începură să bată la cadiu în ușa care se deschise numaidecât. Și însuși cadiul, sprijinit pe umerii a doi robi, se ivi în prag. Și, după salamalecurile dintr-o parte și din cealaltă, îi povestii întâmplarea și îi înfățișai cum stă treaba, în vreme ce tinerica ședea în picioare, învăluită cu grijă în vălurile ei. Și cadiul îmi răspunse:

– Fie binevenită aici! Fiica mea are s-o găzduiască și va avea grijă să fie mulțumită!

Și, cu asta, îi pusei în mână comoara aceea vicleană, și îi încredințai primejdia vie. Și el o duse în haremul lui, iar eu îmi văzui de calea mea.

Or, a doua zi, mă întorsei la cadiu, spre a lua îndărăt comoara ce i-o încredințasem; și îmi ziceam în sine-mi: „Hei, uallahi! noaptea trebuie să fi fost toată albă pentru fetele acelea! Ci, hotărât! mi-ar plesni creierii până să știu vreodată ce-a urmat să se petreacă între cele două gazele. Au s-a mai auzit vreodată să se mai fi povestit de-o năzbâtie ca asta?“ Și, estimp, ajunsei la casa cadiului; și, din prag, mă pomenii într-o larmă amarnică de glasuri de slugi înspăimântate și de femei speriate. Și deodată însuși cadiul, șeicul acela cu barbă albă, se repezi la mine și îmi strigă:

– Rușine să le fie oamenilor de nimic! Tu ai adus în casa mea o insă care m-a prădat de toată averea! Ești dator s-o găsești, că, de nu, mă duc să mă plâng de tine sultanului, care are să te facă să guști moartea cea roșie.

Și întrucât îi cerui amănunte mai multe, îmi povesti, într-un potop de țipete, de ocări, de amenințări și de sudalme împotriva fetei, că, spre ziuă, aceea căreia, la rugămintea mea, îi dăduse adăpost, pierise din haremul

lui, fără a-și lua rămas-bun; și, odată cu ea, pierise și chimirul cadiului, în care se aflau șase mii de dinari, tot avutul său. Și cadiul adăugă:

– Tu o cunoști pe muierea aceea și, ca urmare, de la tine îmi cer acuma banii îndărăt!

Or, eu, o, doamne al meu, eram atâta de uluit de știrea cea neagră, încât îmi fu până peste putință să îngaim vreo vorbă. Și îmi mușcam vârfurile degetelor, zicându-mi: „O, codoșule, iacătă-te în smoală și în păcură. Unde ești tu, și unde este ea?“ Pe urmă, după un răstimp, izbutii să grăiesc și-i răspunsei cadiului:

– Dacă așa s-au petrecut lucrurile, înseamnă că așa trebuia să se întâmple, întrucât ceea ce trebuie să se întâmple nu poate să fie ocolit. Dă-mi numai trei zile de răgaz ca să văd dacă pot să aflu ceva despre muierea aceea afurisită. Și de n-am să izbutesc, ai să-ți duci atunci la îndeplinire vorba în privința pierderii capului meu.

Iar cadiul mă scrută cu luare-aminte și îmi spuse:

– Îți dau cele trei zile pe care le ceri!

Și ieșii de acolo năpădit de gânduri, zicându-mi: „Ți s-a înfundat, de data asta! A, hotărât! ești un neisprăvit, ba mai rău, un gogoman și un zevzec. Cum ai să izbutești tu să găsești în inima cetății Cairo o femeie ascunsă sub vălurile ei? Și cum ai să faci să te uiți prin haremuri, fără să intri în ele? Păi mai bine ți-ar fi să te duci și să dormi aceste trei zile de răgaz, și în dimineața celei de-a treia să te înfățișezi dinaintea cadiului și să-i dai seama de vina ta.“ Și, chibzuind așa în cugetul meu, mă dusei acasă la mine și mă întinsei pe salteaua mea, pe care îmi petrecui cele trei zile cu pricina, fără a mai vroi să mă scol, da și fără a putea să închid ochii, atâta de zbuciumat eram de întâmplarea aceea ticăloasă. Și, la isprăvirea răgazului, mă sculai și plecai, spre a mă duce la cadiu. Și, cu capul plecat, mă târam înspre osândă, când, trecând pe o uliță nu departe de casa cadiului,

o zării deodată în dosul zăbrelelor unei ferestre întredeschise pe făptașa amarurilor mele. Și se uita la mine râzând, și îmi făcu un semn din pleoape, care vroia să zică: „Urcă repede!“ Iar eu zorii să mă folosesc de poftirea aceea, de care îmi atârna viața, și într-o clipire de ochi fusei lângă ea și, uitând de orice salamalec, îi zisei:

– O, sora mea, și eu care era să scotocesc și să te caut prin toate ungherele cetății. Of, în ce belea m-ai băgat! Pe Allah! m-ai dus să cobor treptele morții celei roșii!

Iar ea veni la mine și mă sărută și mă strânse la piept:

– Cum de poți, tu, ispravnicule Moin, să fii atâta de înfricoșat? Gata, nu-mi povesti nimic din câte ți s-au întâmplat, întrucât știu tot. Ci, cum mi-e lesne să te scot din încurcătură, am așteptat, spre a o face, clipa cea de pe urmă. Și te-am chemat anume ca să te scap, măcar că aș fi putut să te las să-ți urmezi drumul înspre osânda fără de izbăvire!

Iar eu îi mulțumii, și nu putui, atâta era de dulce, să mă opresc a nu-i săruta mâna, pricina pacostei mele de-acum. Și ea îmi zise:

– Fii liniștit și potolește-ți zbuciumul, căci nu are să ți se întâmple nimic rău. De altminteri, ridică-te și privește!

Și mă luă de mână și mă duse într-o odaie în care se aflau două sipete pline cu giuvaieruri, cu pietre de rubin, cu nestemate și cu lucruri rare și scumpe. Pe urmă deschise unul dintre sipete, care se dovedi a fi plin cu aur, și, punându-l dinaintea mea, îmi spuse:

– Iacătă, poți, dacă dorești, să iei din sipetul acesta cei șase mii de dinari care au pierit odată cu chimirul cadiului acela de catran, tatăl minunii mele. Ci, o, ispravnicule, să știi bine că ar fi altceva mai bun de făcut, decât să-i dai banii îndărăt barbei aceleia afurisite. De altminteri, banii aceștia nu i-am luat de la el decât ca să moară sugrumat de turbare, că-l știu zgârcit și lacom

pe cât e de pisălog. Și-așa că n-am făcut ce-am făcut din vreo poftă de a-l prăda; iar când ești bogat ca mine, nu furi spre a fura. Și-apoi fata lui știe că nu l-am păgubit decât spre a grăbi osânda ursitei lui. Oricum ar fi, ia ascultă tertipul pe care l-am închipuit eu spre a-l face pe boșorogul de țap bătrân să-și piardă mințile de-a binelea. Ia seama cu luare-aminte la vorbele mele și să nu le uiți.

Și se opri o clipită, după care spuse:

– Iacătă. Ai să te duci numaidecât la cadiu, care pesemne că te așteaptă pe frigarea nerăbdării, și ai să-i spui: „Cadiule doamne, eu numai pentru împăcarea cugetului meu mi-am petrecut aceste trei zile iscodind prin toată cetatea, în privința acelei fete căreia, la rugămintea mea, i-ai dat adăpost pe-o noapte, și pe care o învinuiești acuma că ți-ar fi furat șase mii de dinari de aur. Or, eu, ispravnicul Moin, știu răzvădit că femeia aceea nu a ieșit din casa ta din clipa în care a intrat: întrucât, în pofida cercetărilor de tot soiul ale oamenilor noștri, și ale tuturor ispravnicilor de agie din celelalte mahalale, nu s-a găsit nici urmă, nici nimic din ea. Și niciuna dintre muierile iscoade pe care le-am trimis prin haremuri nu a dobândit vreo știre despre ea. Or, tu, ya sidi El-Kadi, vii să ne spui și să ne mărturisești că fata te-a jefuit. Învinuirea însă ar trebui să fie și dovedită. Întrucât eu nu știu, pe Allah! dacă, în povestea aceasta nemaipomenită, fata n-o fi fost, în chiar casa ta, lovită de vreo nelegiuire, ori măcar jertfă a vreunui vicleșug întunecat. Și, dat fiind că este aproape dovedit, prin cercetările noastre, că ea nu se află în cetate, ar fi de nevoie, o, cadiule doamne, să se facă o cercetare și în casa ta, anume spre a ne încredința că nu se găsește aci vreo urmă din acea fată pierdută, și spre a ni se adeveri dacă bănuiala mea este întemeiată ori este greșită. Și Allah știe mai bine!“ Și, în felul acesta, o, ispravnice Moin, urmă puicana cea vrăjită, din pârât ai să ajungi

pârâș! Iar cadiul are să vadă lumea cum se înnegurează dinaintea ochilor săi, și are să-l cuprindă o mânie amarnică; iar chipul lui are să-i fie cum e piparca, și are să strige: „Ești tare neobrăzat, jupâne Moin, când ridici asemenea prepuneri! Ci fie! poți să-ți începi numaidecât cercetările. Da pe urmă, când are să se dovedească limpede că te-ai înșelat, osândirea ta de către sultan nu are să-ți fie decât și mai cuvenită." Tu atunci, însoțit de oamenii tăi ca martori, ai să faci o cercetare în casă. Și, de bună seamă, nu ai să mă găsești. Și după ce ai să scotocești așa mai întâi pe terasă, pe urmă prin iatacuri, prin lăzi și prin dulapuri, fără de vreun folos, ai să-ți lași capu-n jos, ros de un zbucium amarnic, și ai să începi să te văicărești și să-ți ceri iertăciune. Și, în clipita aceea, ai să te afli în bucătăria casei. Atunci, ca din întâmplare, ai să te uiți în fundul unui chiup mare de ulei, ai să ridici capacul chiupului și ai să strigi: „Hei, o clipită! ia uite! văd ceva colea înlăuntru!" Și ai să-ți afunzi mâna în chiup, și ai să simți acolo înlăuntru ceva ca o boccea cu haine. Și ai să scoți afară bocceaua, și ai să vezi, și toți cei de față au să vadă ca și tine, iașmacul meu, cămașa mea, șalvarii mei și toate hainele mele. Și toate au să fie mânjite de sânge închegat. La priveliștea aceea, tu ai să te dovedești biruitor, iar cadiul are să rămână înmărmurit; și are să se îngălbenească la chip, și încheieturile au să înceapă să-i tremure; și are să damblagească, și poate că are să și moară. Iar de n-o muri numaidecât, spre a cocoloși treaba are să facă tot ce este cu putință pentru ca numele lui să nu fie băgat în această poveste ciudată. Și are să-ți cumpere tăcerea cu aur greu. Și asta-i ceea ce îți cer eu, o, ispravnice Moin!

După spusele acestea, pricepui ce tertip minunat închipuise ea spre a se răzbuna pe cadiu. Și mă uimii de mintea ei născocitoare, de viclenia și de isteciunea ei. Și mă socotii scăpat de belea de-aci înainte, și rămăsei înmărmurit și năucit. Ci nu pregetai a-mi lua rămas-bun

de la tinerică, spre a porni pe calea arătată. Și, când îi sărutai mâna, ea îmi strecură între degete o pungă cu o sută de dinari, spunându-mi:

– Aceasta-i pentru cheltuielile tale de astăzi, o, stăpâne al meu. Ci, inșallah! în curând ai să cunoști mai bine dărnicia îndatoratei tale.

Iar eu îi mulțumi fierbinte și nu putui, atâta vrăjit eram de ea, să mă opresc a-i spune:

– Pe viața ta, o, stăpâna a mea, când lucrătura se va sfârși întru mulțumirea ta, nu ai primi să te măriți cu mine?

Iar ea începu să râdă și îmi spuse:

– Păi tu uiți, ya saied Moin, că eu sunt măritată și că sunt legată prin făgăduieli, prin credință și prin jurământ? Ci numai singur Allah cunoaște ce aduce ziua de mâine! Și nimic nu are să se întâmple decât ceea ce este scris să se întâmple. Uassalam!

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a nouă sute treizeci și noua noapte

Urmă:

... eu sunt măritată și că sunt legată prin făgăduieli, prin credință și prin jurământ? Ci numai singur Allah cunoaște ce aduce ziua de mâine! Și nimic nu are să se întâmple decât ceea ce este scris să se întâmple. Uassalam!

Iar eu plecai de la ea, binecuvântând-o, și mă dusei fără de zăbavă, cu oamenii mei, la cadiul care, de cum mă zări, strigă:

– Bismillah! iacătă-l pe datornicul meu! da unde îmi este avutul?

Și răspunsei:

– O, doamne cadiule, capul meu nu este nimic pe lângă capul cadiului, iar eu nu am pe nimeni care să mă sprijine la locul de sus. Ci, dacă dreptatea va fi de partea mea, are să se vadă limpede.

Iar cadiul, mânios, țipă:

– Ce îndrugi tu despre dreptate? Au socoți că vei putea să te aperi ori să scapi de ce te așteaptă dacă n-ai găsit muierea și avutul furat? Hei, pe Allah! între dreptate și tine depărtarea este cam mare.

Eu atunci, cu o mare încredințare, mă uitai țintă în ochii lui și îi descântai povestea cea uluitoare pe care o învățasem și care, din pârât, mă făcea pârâș. Iar urmarea fu întocmai așa cum o prevestise muierușca. Întrucât cadiul, de supărare, văzu lumea înnegurându-se dinaintea ochilor săi; și pieptul i se umplu de o mânie mare; și chipu-i se făcu precum ardeiul, și strigă:

– Ce-mi îndrugi, o, tu, cel mai neobrăzat dintre oșteni? Au nu ai pic de sfială când faci asemenea prepuneri în privința mea, de față cu mine și în casa mea? Da' bine! Întrucât ai asemenea bănuieli, poți să-ți faci numaidecât cercetările. Și când are să se dovedească pe deplin că ai lucrat samavolnic, atunci osândirea ta de către sultan nu are să fie decât și mai strașnică.

Și, vorbind astfel, se făcu ca o tigaie încinsă în care verși niște apă rece.

Noi atunci năvălirăm în casa lui și cercetarăm pretutindeni, prin toate colțurile și ungherele, de sus până jos, fără să ocolim nicio ladă, niciun cotlon și niciun dulap. Și, în toiul acelor cercetări, nu conteneam să-mi furișez privirile spre gazela cea fermecată de care semena ei era îndrăgostită, în vreme ce ea fugea dintr-o odaie într-alta spre a se ascunde de ochii străinilor. Și gândeam în sine-mi: „Mașallah! ua bismillah! Și numele lui Allah fie asupra-i și împrejuru-i! Ce ramură și ce mlădiere! Ce strălucire și ce frumusețe! Binecuvântat să fie sânul

care a purtat-o, și mărire Atoatefăcătorului carele a turnat-o în tiparul desăvârșirii!" Și pricepui întrucâtva cum o copilandră ca aceasta a putut s-o înrobească pe o alta, asemenea ei, și îmi zisei: „Bobocul de trandafir se apleacă uneori peste bobocul de trandafir, și zarnacadeaua peste zarnacadea!" Și eram atâta de pe deplin de fericit de această cugetare a mea, încât aș fi vrut să i-o mărturisesc fără de zăbavă copilandrei celei vrăjitoare, spre a mi-o încuviința și ca să nu mă socotească un lipsit cu totul de gânduri subțiri și de marghiolie.

Or, ajunserăm astfel până în bucătărie, însoțiți de cadiul tot mai mâniat, fără să găsim nimic neobișnuit și fără să fi dat de nicio urmă și de nicio rămășiță din femeie.

Eu atunci, urmând sfatul dăscăliței mele celei luminate, mă prefăcui a-mi fi grozav de rușine de purtarea mea cea samavolnică, și îmi cerui iertare dinaintea cadiului care se bucura de încurcătura mea; și mă umilii dinaintea lui. Ci toate astea erau anume spre a nu dezvălui lovitura pregătită. Și cadiul cel cu mintea groasă nu pregetă a se lăsa prins în mreaja păianjenului, și se folosi de prilej spre a mă potopi cu ce credea a fi izbânda lui. Și îmi zise:

– Hei, neobrăzatule și plod de mincinos, și tu însuți mincinos din neam de neam, ce s-a făcut acuma cu învinuirile tale cele aprige și cu prepunerile tale cele ticăloase? Da fii pe pace, ai să vezi tu numaidecât cât costă să fii lipsit de cinstire față de cadiul cetății!

Iar eu, în vremea aceasta, sprijinit de un chiup de ulei peste măsură de mare, care avea capacul scos, stam cu capu-n jos și cu înfățișarea abătută. Ci deodată ridicai capul și strigai:

– Pe Allah! nu știu, da simt că din acest chiup iese o duhoare de sânge!

Și mă uitai în chiup, și îmi afundai mâna în el, și o trăsei îndărăt spunând:

– *Allah akbar! bismillah!*

Și scosei afară bocceaua cu hainele mânjite de sânge, pe care o aruncase în chiup, înainte de a fugi, stăpâna mea cea tinerică. Iar în boccea se aflau și iașmacul ei, și basmaua de pe cap, și năframa de la gât, și șalvarii, și cămașa, și papucii, și alte albituri ale ei, pe care nu le mai țin minte, toate pline de sânge.

La priveliștea aceea, cadiul, precum prevestise tinerica, rămase buimac și năuc cu totul; și îngălbeni amarnic la chip; și încheieturile începură să-i tremure; și se prăbuși pe podea, cu capu-naintea picioarelor, leșinat. Iar eu, de cum își veni iar în simțiri, nu pregetai a mă împăuna de întorsătura lucrurilor și îi spusei:

– He, he, ya sidi El-Kadi, care dintre noi este mincinosul și care-i cel ce are dreptate? Mărire lui Allah! Iacătă-mă, gândesc eu, îndrituit de a fi săvârșit așa-zisul furt, în cârdășie cu tânăra femeie! Da tu ce-ai făcut cu înțelepciunea și cu pravilnicia ta? Și cum de-ai putut, bogat cum ești și hrănit cu pravila, să iei pe cugetul tău a-i da adăpost unei biete femei spre-a o vicleni, jefuind-o și omorând-o, după ce pesemne că ai și siluit-o în chipul cel mai ticălos? Aceasta-i, pe viața mea! o faptă înfricoșătoare, despre care se cade, fără zăbavă, să dau socoată stăpânului nostru sultanul. Întrucât nu mi-aș îndeplini datoria dacă aș tăinui întâmplarea; și, cum nimic nu rămâne ascuns, n-ar trece mult până să afle din altă parte; și mi-aș pierde dintr-odată și slujba și capul.

Și amărâtul de cadiu, năuc până peste poate, sta acolo, dinaintea mea, cu ochii holbați, părând a nu auzi nimic și a nu pricepe nimic din toate astea. Și, plin de tulburare și de spaimă, ședea nemișcat, ca un pom mort. Căci, făcându-se noapte în mințile lui, nu mai știa să osebească mâna sa cea dreaptă de mâna cea stângă, nici adevărul de ceea ce este calp. Și, după ce se mai dezmetici oleacă din năuceală, îmi zise:

– O, ispravnice Moin, asta-i o treabă tare întunecată,

pe care singur Allah poate s-o priceapă. Da dacă ai vrea să n-o dai în vileag, nu vei avea a te căi!

Și, spunând acestea, începu să mă potopească cu laude și cu temeneli. Și îmi dărui o pungă în care se aflau, ca greutate, tot atâția dinari de aur câți îi fuseseră prădați. Și îmi cumpără în felul acesta tăcerea, și stinse un foc de al cărui pârjol îi era tare frică.

Atunci îmi luai rămas-bun de la cadiu, pe care îl lăsai pierit, și mă dusei să-i dau seama puicanei de cele petrecute, iar ea mă întâmpină râzând și îmi spuse:

– E limpede că nu are să mai trăiască mult!

Și chiar că, o, doamne sultane al meu, nici nu trecură trei zile până aflai vestea că bietul cadiu murise de-o plesnitură a fierii în el. Și, întrucât nu pregetai a mă duce numaidecât la puicană spre a-i da de știre despre cele ce se întâmplaseră, slujnicele îmi spuseră că stăpâna lor tocmai plecase împreună cu fata cadiului la o moșie pe care o avea pe Nil, lângă Tantah. Iar eu, mirat de toate astea, fără a ajunge să pricep cam ce-or fi săvârșind laolaltă cele două gazele fără flaut, făcui tot ce-mi sta în putință spre a da de urma lor, ci fără a izbuti. Și, de-atunci, aștept zi de zi să binevoiască a-mi da vreo știre despre ele și să lămurească pentru mintea mea o treabă atâta de anevoie de priceput.

Și-aceasta-i povestea mea, o, doamne sultane al meu, și aceasta-i pățania cea mai ciudată care mi s-a întâmplat de când îndeplinesc slujbele cu care mila ta m-a învrednicit.

După ce ispravnicul de agie Moin Al-Din își sfârși istorisirea, un al doilea ispravnic veni să se temenească între mâinile sultanului Baîbars și, după urări și închinăciuni, spuse:

– Eu, o, doamne sultane al nostru, am să-ți povestesc tot așa o întâmplare de-a mea, și care, de-o vrea Allah, are să-ți umfle pieptul.

Și spuse:

POVESTEA ISTORISITĂ DE CĂTRE CEL DE AL DOILEA ISPRAVINC DE AGIE

Află, o, doamne sultane al meu, că, înainte de a se învoi să mă ia de soț, fiica socrului meu – aibă-l Allah întru mila sa! – mi-a spus:

– O, fiu al socrului meu, de-o vrea Allah, avem să ne căsătorim: ci n-aș putea să te iau de soț decât dacă te învoiești de la bun început cu ceea ce am să-ți cer, și anume trei îndatoriri, nimic mai mult, da nimic mai puțin!

Iar eu am răspuns:

– Nu este nimica împotrivă! Da care sunt îndatoririle acelea?

Ea mi-a spus:

– Să nu te atingi vreodată de hașiș, să nu mănânci niciun fel de pepene verde, și să nu șezi niciodată pe vreun scaun!

Iar eu am răspuns:

– Pe viața ta, o, fiică a socrului meu, îmi ceri lucruri grele. Da, așa cum sunt, le primesc cu inimă deschisă, măcar că nu le pricep tâlcul.

Ea mi-a spus:

– Asta-i! Și nu ai decât să te învoiești ori să te lași păgubaș.

Iar eu am spus:

– Le primesc, și cu tot dragul inimii!

Și-așa că nunta noastră se săvârși, și treaba se făcu, și totul se petrecu așa cum se cădea să se petreacă. Și trăirăm laolaltă un șir de ani în înțelegere desăvârșită și în tihnă.

Ci veni o zi când mintea mea începu să se chinuiască amarnic de căutarea pricinei celor trei îndatoriri

de pomină, în privința hașișului, a pepenilor verzi și a scaunului; și îmi ziceam: „Da ce-o fi îndemnat-o pe fiica socrului meu să te poprească de la cele trei lucruri, care, dacă te-ai atinge de ele, nu i-ar dăuna întru nimic? De bună seamă că trebuie să fie dedesubt vreo taină pe care tare mi-ar plăcea s-o dibăcesc!" Și, nemaiputând să-mi înfrânez ispitele sufletului și tăria dorurilor, intrai în prăvălia unui prieten de-al meu și, de început, șezui pe un scaun umplut cu paie. Pe urmă cerui să mi se aducă o lubeniță minunată, răcorită mai înainte în apă. Și, după ce o mâncai cu desfătare, înghiții o boabă de hașiș și îmi luai zborul înspre vis și înspre voia bună tihnită. Și mă simțeam cu desăvârșire mulțumit; iar pântecul îmi era fericit, datorită harbuzului, și, datorită scaunului umplut cu paie, la fel de preafericit îmi era și șezutul, cel de atâta amar de vreme văduvit de fericirea scaunelor.

Ci, o, doamne sultane al meu, când mă întorsei acasă fu foc și potop. Întrucât, de cum ajunsei dinaintea ei, soția mea și sări în picioare și își trase iașmacul peste față, de parcă, în loc de a-i fi soț, nu-i mai eram decât un bărbat străin; și, uitându-se la mine cu mânie și silă, țipă:

– O, câine și plod de câine, așa îți ții tu făgăduielile? Hai încoace! De-acu, mergem la cadiu ca să ne dea despărțenia!

Iar eu, cu mintea încă amețită de hașiș și cu pântecul încă plin de lubeniță, și cu trupul mulțumit că mai simțise sub sine, după atâta vreme, un scaun moale, încercai să fac pe istețul, tăgăduind cele trei abateri ale mele. Ci nici nu apucai bine să încep a face semnul de tăgadă, că soția mea și strigă:

– Mușcă-ți limba, o, pramatie! Cutezi să tăgăduiești ceea ce e răzvedit? Duhnești a hașiș, și nasul meu te simte. Te-ai îndopat cu pepene, și-i văd urmele pe hainele tale. Și, într-un sfârșit, ți-ai pus fundul de păcură

pe un scaun, și văd semnele pe mantia ta, cum ai stat, și cum paiele și-au lăsat dungile pe ea. Așa că eu nu-ți mai sunt nimic, și nici tu nu-mai mai ești nimic...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a nouă sute patruzecea noapte

Urmă:

... Și, într-un sfârșit, ți-ai pus fundul de păcură pe un scaun, și văd semnele pe mantia ta, cum ai stat, și cum paiele și-au lăsat dungile pe ea. Așa că eu nu-ți mai sunt nimic, și nici tu nu-mai mai ești nimic!

Și, grăind astfel, se înfășură de tot în năframele ei și mă târî, spre ocara nasului meu, până la cadiu acasă. Și, când ajunserăm dinaintea cadiului, spuse:

– O, doamne al meu cadiule, eu, sluga ta, m-am legat prin căsătorie legiuită cu bărbatul acesta ticălos care se află dinaintea ta. Or, eu, înainte de nunta noastră, i-am cerut trei îndatoriri de căpătâi, pe care el le-a primit și pe care le-a ținut un răstimp de vreme; ci astăzi iacătă că le-a încălcat. Or, așadar, în temeiul dreptății mele, socot să încetez, începând din ceasul de-acum, a-i mai fi soție; și vin să-mi dai despărțenia și să-mi cer zestrea și zălogul.

Iar cadiul ceru să i se spună îndatoririle. Iar ea i le înșirui și adăugă:

– Or, plodul acesta de spânzurat a șezut pe un scaun, a mâncat o lubeniță și s-a îndopat cu hașiș.

Și își dovedi pâra împotriva mea, pe când eu nu cutezai să tăgăduiesc nicicum ceea ce era vădit, și mă mulțumii să-mi las capu-n jos, de rușine.

Atunci cadiul, care avea o inimă bună și i se făcuse

milă de starea în care mă aflam, îi spuse soției mele, înainte de a da vreo hotărâre:

– O, fiică de oameni de treabă, de bună seamă că ai dreptate, da ține de tine să fii mărinimoasă.

Și, cum ea se înfurie și se burzului și nu vroi nici să asculte, nici să ia seama de nimic, cadiul și toți cei de față începură s-o roage stăruitor să mă ierte de data aceasta. Și cum ea se arăta tot nemiloasă, o rugară ca măcar să amâne cererea de despărțenie, ca să aibă vreme să mai chibzuiască și să vadă dacă nu cumva, față cu atâtea rugăminți laolaltă, nu i se va părea mai cuminte să mai zăbovească deocamdată cu cererea ei, chiar dacă are s-o ridice altă dată, la caz de nevoie. Atunci soția mea, sătulă de stăruințe, spuse într-un sfârșit:

– Bine, primesc să mă împac cu el, ci numai cu învoiala ca domnia sa cadiul să găsească răspunsul la o întrebare ce am să-i pun.

Și cadiul zise:

– Mă învoiesc. Pune întrebarea, o, femeie!

Iar ea spuse:

– Dintru-ntâi sunt os; pe urmă mă fac vână; pe urmă ajung carne. Cine sunt eu?

Iar cadiul lăsă capu-n jos ca să cugete. Dar degeaba cugetă el mult și bine prefirându-și barba, că rămase mut. Și, într-un sfârșit, se întoarse înspre nevastă-mea și îi spuse:

– Uallahi, acuma, dat fiind că sunt ostenit de divanul cel lung al judecăților de astăzi, n-aș fi în stare să găsesc dezlegarea la asemenea cimilitură. Da te rog să vii iarăși aici mâine de dimineață, și am să-ți răspund, întrucât voi avea răgaz să cercetez cărțile mele pravilnicești.

Cu asta puse capăt judeților și se duse acasă. Și era atâta de cufundat în întrebarea cu pricina, încât nici măcar nu-i dete prin minte să se atingă de mâncarea pe care fata lui, o copilă de paisprezece ani și jumătate, i-o pusese pe masă. Și, muncit de gânduri, își tot spunea

în șoaptă: „Dintru-ntâi sunt os; pe urmă mă fac vână; pe urmă ajung carne. Cine sunt eu? Hei, uallahi, cine sunt eu? Da, cine este? Ce e asta?“ Și își prefiră toate hârțoagele de legi, și toate terfeloagele de boli, și pe cele de cetire, și toate cărțile de învățătură, și nicăierea nu izbuti să găsească dezlegarea acelei cimilituri, nici nimic care, de aproape ori de departe, să-l poată lumina ori să-l pună pe calea luminării. Și-așa că, într-un sfârșit, strigă:

– Nu, pe Allah, mă las păgubaș! Și niciun fel de carte nu are să mă lămurească vreodată în privința aceasta.

Iar fiică-sa, care se uita la el și care băgase de seamă zbuciumul lui, îl auzi rostind vorbele de la urmă, și îi spuse:

– O, tată, îmi pari îngrijorat și frământat: ce ai, fie Allah asupra-ți! și care este pricina zbuciumului și a grijilor tale?

Iar el răspunse:

– O, fata mea, este o pricină care nu poate să fie lămurită, și este o încurcătură fără de ieșire.

Ea zise:

– Ci ia arat-o. Că nimic nu rămâne ascuns la priceperea Celui Preaînalt.

Atunci cadiul se hotărî să-i istorisească toată povestea, și să-i înfățișeze cimilitura pe care i-o pusese muierușca, soția mea. Iar copila începu să râdă și zise:

– Mașallah! da ce, asta-i cimilitură de nedezlegat? Păi, o, tată, asta-i tot atâta de ușoară ca și curgerea apei din izvor. Chiar că dezlegarea este limpede și se mărginește la atât: ca folos, ca tărie și ca împotrivire, virtutea omului, de la cincisprezece până la treizeci și cinci de ani, se asemuie cu osul; de la treizeci și cinci la șaizeci, cu o vână; iar după șaizeci, nu mai este decât o zdreanță.

Auzind cuvintele acestea ale copilei sale, cadiul se umflă în sine, și se înseniă, și grăi:

– Mărire lui Allah, împărțitorul de deșteptăciune! Mi-ai mântuit mândria, o, copilă binecuvântată, și ai scăpat de la izbeliște o căsnicie.

Și nici nu se luminase bine de ziuă când cadiul se și sculă, până peste poate de nerăbdător, și dete fuga la casa divanului judeților, unde diriguia divanul pricinelor, și, după o așteptare lungă, într-un sfârșit văzu că vine femeia pe care o aștepta, adică pe soția mea, și pe robul de colea, adică chiar pe mine. Și, după salamalecurile cuvenite și dintr-o parte și din cealaltă, soția mea îi zise cadiului:

– Ya sidi, mai ții minte întrebarea mea, și ai dezlegat cimilitura?

Iar el răspunse:

– *El hamdu lillah!* mărire lui Allah, carele m-a luminat! O, fiică de oameni cumsecade, ai fi putut să-mi pui o întrebare oleacă mai grea, întrucât aceasta de-acum se dezleagă fără caznă. Și, toată lumea știe că virtutea omului, de la cincisprezece până la treizeci și cinci de ani, se asemuie cu un os; de la treizeci și cinci la șaizeci, se face asemenea cu o vână; iar după șaizeci, nu mai este decât o bucată de zdreanță fără rost.

Or, soția mea, care o cunoștea prea bine pe copila cadiului și-i știa isteciunea, ghici ce se petrecuse și, cu un glas pezevenghi, îi spuse cadiului:

– Nu are decât paisprezece ani și jumătate copila ta, da capu-i are de două ori pe-atâta, de nu și mai mult. Plecăciune! plecăciune! Da unde are să se oprească ea oare pe povârnitura aceasta? Uallahi, multe femei de meserie n-ar ști să facă atâtea! Harurile ei sunt minunate pentru meșteșug, și ziua ei de mâine este bine întemeiată.

Și, cu asta, îmi făcu semn să ies din odaia divanului judeților, și ieșii, lăsându-l pe cadiu cu buzele umflate, mofluz și năpădit de buimăcire, dinaintea tuturor câți se aflau de față, până la sfârșitul zilelor lui.

Și, după ce istorisi acestea, cel de al doilea ispravnic de agie se trase îndărăt în rândul său. Iar sultanul Baîbars îi zise:

– Tainele lui Allah sunt de nepătruns. Povestea ta este o poveste de-a mirărilea!

Atunci păși înainte cel de al treilea ispravnic de agie, pe care îl chema Ezz Al-Din, și, după ce sărută pământul dintre mâinile lui Baîbars, spuse:

– Mie, o, doamne al vremilor, nimic de pomină nu mi s-a întâmplat în curgerea vieții mele, ca să fie vrednic a răzbate până la urechile Înălțimii Tale. Ci, dacă îmi vei îngădui, ți-aș istorisi o întâmplare care, măcar că nu-i a mea, nu-i întru nimic mai puțin ispititoare și mai puțin minunată. De altminteri, iacăt-o:

POVESTEA ISTORISITĂ DE CĂTRE CEL DE AL TREILEA ISPRAVNIC DE AGIE

Află, o, doamne sultane al nostru, că mama robului tău știa o sumedenie de basme din vremurile de demult. Și, printre multele basme pe care le-am auzit de la ea, mi l-a povestit într-o zi și pe acesta:

A fost odată, pe un meleag de pe lângă marea cea sărată, un pescar care era însurat cu o mândrețe de femeie. Și mândrețea aceea de femeie îl făcea fericit; iar el, tot așa, o făcea fericită. Și pescarul acela cobora în fiecare zi să pescuiască, și-apoi își vindea peștele, iar banii pe care îi căpăta ajungeau taman atâta cât să aibă ce mânca amândoi. Or, într-o zi, pescarul căzu bolnav, și ziua aceea trecu fără nimic de mâncare. Încât, a doua zi dimineața, nevastă-sa îi zise:

– Păi bine, da tu n-ai să te duci nici astăzi la pescuit? Dacă nu te duci, cu ce-o să trăim? Ia hai, ridică-te oleacă; iar eu, dat fiind că tu ești slăbit, am să duc în locul tău năvodul de pescuit și coșul. Și-atunci, chiar

dacă n-om prinde decât doi pești, o să-i vindem să avem ce să mâncăm deseară.

Iar pescarul zise:

– Bine!

Și se ridică, iar nevastă-sa luă coșul și năvodul, mergând în urma lui. Și ajunseră pe malul mării, într-un loc bogat în pești, sub zidurile saraiului sultanului.

Or, sultanul, în ziua aceea, tocmai ședea la fereastră și privea marea. Și o zări pe nevasta pescarului, mândrețea aceea, și își aținti ochii asupra ei, și într-o clipită se îndrăgosti de ea. Și pe dată îl chemă pe vizirul său cel mare și îi spuse:

– O, vizire al meu, tocmai am văzut-o pe nevasta pescarului de colo, și m-am îndrăgostit cu patimă de ea, întrucât e o mândrețe și nu-și are pereche, nici pe de-aproape, nici pe departe, în saraiul meu.

Și vizirul răspunse:

– Treaba este gingașă, o, doamne al vremilor. Încât ce să facem?

Și sultanul răspunse:

– Nu încape șovăială: trebuie să pui străjile de la sarai să-l înșface pe pescar și să-l omoare. Eu, atunci, am să mă însor cu nevasta lui.

Iar vizirul, care era om chibzuit, îi spuse:

– Nu este cinstit să-l omorâm fără vreo vină din partea lui, că lumea are să vorbească de rău pe seama noastră. Are să spună, de pildă: „Sultanul l-a omorât pe pescar, pe săracul acela, din pricina unei femei."

Și sultanul îi răspunse vizirului:

– Așa-i, uallahi! Da ce să fac ca să-mi împlinesc dorul cu mândrețea aceea fără de pereche?

Iar vizirul zise:

– Poți să-ți ajungi ținta pe căi legiuite. Știm cum că sala de taifas a saraiului este lungă de o sută de prăjini și lată de o sută de prăjini. Așa că avem să-i poruncim pescarului să vină în sală, iar eu am să-i spun: „Stăpânul

nostru sultanul vrea să aștearnă aici în sală un chilim pe jos. Și chilimul trebuie să fie dintr-o singură bucată. Dacă nu ai să-l aduci, avem să te omorâm." În felul acesta, moartea lui va avea o pricină. Și nu are să se spună că pricina a fost o femeie.

Iar sultanul răspunse:

– Bine.

Atunci vizirul se ridică și trimise să-i fie adus pescarul. Iar când pescarul sosi, vizirul îl luă și îl duse în sala saraiului, dinaintea sultanului, și îi spuse:

– O, pescarule, stăpânul nostru sultanul vrea să-i așterni în sala aceasta, lungă de o sută de prăjini și lată tot pe-atâta, un chilim care să fie făcut numai dintr-o bucată. Drept aceea îți dă un răgaz de trei zile, după care, dacă nu ai să aduci chilimul, are să te ardă în foc. Scrie, așadar, un legământ pe hârtia aceasta, și pecetluiește-l cu pecetea ta.

Când auzi ce-i spunea vizirul, pescarul răspunse:

– Păi bine, da ce eu sunt meșter de chilimuri? Eu sunt meșter de pești. Cere-mi pești de toate culorile și de toate soiurile, și ți-aduc. Da la chilimuri nu mă pricep, pe Allah! și habar n-am de ele, și habar n-am nici baremi de mireasma ori de culoarea lor. Da pește m-aș învoi și aș pecetlui.

Ci vizirul răspunse:

– Degeaba îți mai bați gura. E poruncă de la sultan.

Iar pescarul zise:

– Hei, pe Allah! poți să-mi iei o sută de peceți, nu numai o pecete, de vreme ce iacătă-mă meșter de chilimuri!

Și își plesni mâinile una de alta, și ieși din sarai, și se duse la nevastă-sa, necăjit.

Iar nevastă-sa, văzându-l în starea aceea, îl întrebă:

– De ce ești necăjit?

El răspunse:

– Taci. Și, fără să mai scoți o vorbă, ridică-te și

strânge bruma de catrafuse pe care le avem, și să fugim din țara aceasta.

Ea întrebă:

– Pentru ce?

El răspunse:

– Pentru că sultanul vrea să mă omoare peste trei zile.

Ea îi zise:

– Păi cum?

El răspunse:

– Vrea de la mine un chilim lung de o sută de prăjini, pentru sala din saraiul lui!

Ea întrebă:

– Numai atâta?

El răspunse:

– Da.

Ea spuse:

– Bine. Culcă-te liniștit, și mâine am să-ți aduc chilimul și ai să-l așterni în sala sultanului.

El atunci zise:

– Atâta îmi mai lipsea! Acuma-i desăvârșit! Ori ai înnebunit și tu ca vizirul, bre, femeie, ori suntem noi cumva meșteri de chilimuri?

Ci ea răspunse:

– Vrei chilimul chiar acum? Și te-ai duce numaidecât să-l iei și să-l aduci aici?

El spuse:

– Da, mai degrabă numaidecât, în loc de mâine, ca să mă liniștesc. Numai așa aș putea să dorm în tihnă.

Ea îi zise:

– Dacă-i așa, o, bărbate, yallah, scoală-te și du-te în *cutare* loc, dinspre grădini. Acolo ai să dai de un pom strâmb, sub care se află un puț. Iar tu să te pleci peste puț și să te uiți în lăuntrul lui și să strigi: „O, *cutărico*, prietena ta cea dragă, *cutărica*, îți trimite cu mine salamalecul ei și îți spune să-mi dai, ca să i-l duc, fusul pe care l-a uitat la tine ieri, când se grăbea să se

întoarcă acasă până să se lase întunericul, întrucât vrem să împodobim o odaie cu fusul acela."

Iar pescarul îi zise nevesti-sii:

– Bine.

Plecă, așadar, fără de zăbavă, la puțul cu pricina, de sub pomul cel strâmb, se uită în adânc și strigă:

– O, *cutărico*, prietena ta cea dragă, *cutărica*, îți trimite cu mine salamalecul ei și îți spune: „Dă-ne fusul pe care l-a uitat la tine, întrucât vrem să împodobim o odaie cu fusul acela."

Atunci, cea din puț – singur Allah îi știa de știre! – răspunse zicând:

– Păi pot eu să nu-i dau orice prietenei mele dragi? Ține, iaca fusul! Ia-l și du-te de așterne și împodobește cu el odaia cum vei vroi. Pe urmă să mi-l aduci îndărăt.

El spuse:

– Bine.

Și luă fusul pe care îl văzu ieșind din puț. Îl puse în sân și plecă în treaba lui, îndreptându-se spre casă și zicându-și: „Muierea asta m-a făcut la fel de nebun cum e ea." Și își văzu de cale, și ajunse la nevastă-sa, și îi zise:

– O, fiică a socrului meu, iacătă că ți-am adus fusul.

Ea îi spuse:

– Bine. Acuma du-te la vizirul care îți vrea moartea și spune-i: „Dă-mi un cui mare!" Iar el are să-ți dea un cui, și tu ai să-l înfigi la un capăt al sălii celei mari, ai să legi de cui firul de pe fusul acesta și ai să întinzi chilimul, cât de lung și cât de lat ai să vrei!

Iar pescarul se minună, strigând:

– O, femeie, așadar tu vrei ca, înainte de moartea mea cea apropiată, să-și râdă oamenii de casa mea și să-și bată joc de mine, luându-mă de nebun? Păi se află un chilim de o sută de prăjini în fusul ăsta?

Ea îi spuse burzuluindu-se:

– Vrei să pleci cât mai iute, ori nu vrei? Taci odată,

bre omule, și du-te precum ți-am spus!

Iar pescarul se duse la sarai, cu fusul, zicându-și: „Nu este mântuire și tărie decât întru Allah Atotștiutorul. Iacătă, o, sărman de tine, ziua de pe urmă a vieții tale..."

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a nouă sute patruzeci și una noapte

Urmă:

„... Iacătă, o, sărman de tine, ziua de pe urmă a vieții tale."

Și se duse la sultan și la vizir. Iar vizirul îi zise, uitându-se aiurea:

– Unde este chilimul, o, pescarule?

Și el răspunse:

– Îl am aici!

Ei îl întrebară:

– Unde aici?

El le răspunse:

– Aici, în sân!

Iar ei începură să râdă de el, zicând:

– Iacătă-l pe unul care se ține de glume înainte de-a muri!

Iar vizirul îl întrebă în bătaie de joc:

– Da ce, un chilim de o sută de prăjini este o minge de copil care poate să fie băgată în sân?

El i-o întoarse:

– Da ce vă privește pe voi? Mi-ați cerut un chilim, iar eu vi l-am adus, nu aveți nimic altceva de cerut de la mine. Așa că, în loc să râzi de mine, o, vizirule, ia scoală-te și dă-mi un cui mare. Iar chilimul are să fie dinainte-vă, colea în sală!

Atunci vizirul se ridică, râzându-și de sminteala pescarului, luă cuiul, și spuse la urechea armașului:

– O, armașule, să stai colea, lângă ușa de la sală. Și, cum pescarul, când am să-i dau cuiul, nu are să poată așterne chilimul precum doresc, tu să scoți paloșul, fără să mai aștepți altă poruncă de la mine, și, dintr-o fulgerătură, să-i zbori capul.

Și armașul răspunse:

– Bine!

Iar vizirul se duse să-i înmâneze pescarului cuiul, spunându-i:

– Ia fă-ne acuma să-ți vedem chilimul.

Atunci pescarul înfipse cuiul la un capăt al sălii, legă de cui capătul firului de pe fus, și răsuci fusul, zicându-și: „Toarce-mi moartea, o, afurisitule!“ Și iacătă că se întinse și se așternu de-a lungul sălii, în toate părțile, un chilim împărătesc care nu-și afla perechea în tot saraiul. Iar sultanul și vizirul se uitară unul la altul năuci, vreme de un ceas, pe când pescarul sta cuminte, fără să spună nimic. Pe urmă vizirul clipi din ochi înspre sultan, cu o privire isteață, și se întoarse înspre pescar, și-i zise:

– Sultanul este mulțumit și îți spune: „Bine“. Da îți mai cere un lucru.

El îi zise:

– Și care-i lucrul acela?

Vizirul răspunse:

– Sultanul îți cere, și așteaptă de la tine, să-i aduci un prunc. Și pruncul să nu fie mai mare de opt zile. Și trebuie să-i istorisească stăpânului nostru sultanul o poveste. Și povestea trebuie să înceapă cu o minciună și să se sfârșească cu o minciună!

Iar pescarul, când auzi, îi spuse vizirului:

– Numai atâta? Pe Allah! nu-i o cerere prea mare. Numai că habar n-am avut până acuma că pruncii de opt zile ar putea să vorbească, și anume să vorbească spre a istorisi povești care au ca început o minciună

și ca sfârșit o minciună, măcar și de-ar fi pruncii aceia copii de efriți.

Iar vizirul răspunse:

– Să taci! Cuvântul și porunca sultanului trebuie să fie îndeplinite. Îți dăm, pentru aceasta, un răgaz de opt zile, după care, dacă n-ai să aduci pruncul cerut, ai să guști moartea cea roșie. Scrie așadar un legământ în privința aceasta și pune-ți pecetea deasupra.

Iar pescarul spuse:

– Bine, iacătă-mi pecetea, o, vizirule. Pecetluiește tu în locul meu, întrucât eu nu mă pricep. Eu nu știu decât să-mi dreg năvodul. Pecetarul meu se află în mâinile tale, fă ce vrei, și pecetluiește cu el de o sută de ori, în loc de-o dată! Iar în privința pruncului, Allah Milosârdnicul are să ne poarte de grijă!

Iar vizirul luă pecetarul pescarului și pecetlui legământul. Iar pescarul își luă îndărăt pecetarul și plecă mohorât.

Și ajunse la nevastă-sa și îi zise:

– Scoală-te și hai să fugim din țara aceasta! Ți-am mai spus o dată, și n-ai vrut să mă asculți. Scoală-te, că eu mă duc!

Ea îi zise:

– Pentru ce? Din ce pricină? Au chilimul n-a ieșit din fus?

El răspunse:

– A ieșit. Da codoșul acela, vizirul acela al dosului meu, plodul acela de cățea, îmi cere acuma un prunc care să nu aibă mai mult de opt zile, și care trebuie să-i istorisească o poveste; și povestea trebuie să fie minciună din minciună. Și au binevoit să-mi dea, pentru isprava aceasta, un răspas de opt zile.

Iar nevastă-sa îi zise:

– Bine. Da nu te necăji, bre omule! Cele opt zile încă nu s-au scurs, și până atunci avem vreme să chibzuim și să găsim chichița mântuirii!

Or, în dimineața celei de-a opta zile, pescarul îi zise soției sale:

– Tu ai uitat oare de pruncul de care trebuie să fac rost? Astăzi am ajuns la soroc!

Ea îi zise:

– Bine. Du-te la puțul pe care îl știi, de sub pomul cel strâmb. Dintru-ntâi să-i dai îndărăt fusul celei care sălășluiește în puț, și să-i mulțumești frumos. Pe urmă să-i spui: „O, *cutare*, prietena ta cea dragă, *cutărica*, îți trimite salamalecul și îți cere să-i împrumuți copilul născut ieri, întrucât avem nevoie de el pentru o treabă."

La cuvintele acestea, pescarul îi spuse nevesti-sii:

– Uallahi, nu mai știu pe nimeni atâta de aiurit și de smintit ca tine, decât poate pe vizirul acela de păcură. Cum, bre femeie! vizirul îmi cere un plod de opt zile și tu te marghiolești că, încă și mai mult, ai să-mi dai un prunc de o zi care știe să vorbească limpede și să istorisească povești!

Ea răspunse:

– Ce te bagi? Du-te numai și fă cum ți-am spus!

Iar el se minună:

– Bine. Iacătă ziua mea cea mai de pe urmă de pe pământ.

Și plecă de-acasă, și merse până ce ajunse la puț. Și aruncă fusul în puț, strigând:

– Iacătă fusul!

Și adăugă:

– Bre *cutare*, prietena ta cea dragă, *cutărica*, îți trimite salamalecul și îți cere să-i dai pruncul de o zi, întrucât avem trebuință de el pentru o treabă. Numai dă zor, că altminteri capul meu are să-mi zboare de pe grumaz!

Atunci cea care sălășluia în puț – numai unul Allah îi știa de știre! – răspunse:

– Iacătă-l! Ține-l!

Și pescarul luă plodul de o zi ce i se dărui, pe când cea care sălășluia în puț îi grăia:

– Rostește asupra-i descântecul de deochi!

Iar pescarul, luând copilul, rosti asupra-i bisimillahul, zicând:

– *Bisimillah errahman errahim!*

Și, ținând plodul în brațe, plecă.

Și pe drum își zise: „Oare s-au pomenit pe undeva copii, fie ei chiar și în vârstă de treizeci de zile, și nu de o zi ca ăsta, care să știe să vorbească și să istorisească povești, măcar fie și printre copiii efriților celor mai de-a mirărilea?“ Pe urmă, spre a-și limpezi inima în privința aceasta, îi grăi copilului cel înhorboțit pe care îl ducea în brațe:

– Ia, hai, taică, glăsuiește-mi oleacă, să văd și să mă încredințez dacă asta-i ziua morții mele!

Da copilul, auzind glasul gros al pescarului, se sperie și se zbârci, și la chip și din pântece, și făcu precum fac toți copiii, vrasăzică începu să plângă cu niște strâmbături amarnice, și să se ude pe el cât putu. Iar pescarul ajunse la nevastă-sa făcut fleașcă și înciudat, și spuse:

– Iacătă că am adus copilul. Mântuiască-mă Allah! Tot ce știe este să plângă și să se ude pe el, plodul de cățea! Ia uite în ce stare m-a adus!

Ci ea îi zise:

– Ce te bagi? Roagă-te întru Prorocul, bre omule, și fă cum îți spun! Ia și du fără zăbavă copilul acesta la sultan. Și-ai să vezi limpede dacă știe să vorbească ori nu știe. Numai ca să ceri pentru el trei perne, și să-l așezi în mijlocul divanului, și să-l sprijini cu pernele acelea, punându-i una în partea dreaptă, una în partea stângă, și una la spate! Și roagă-te întru Prorocul!

Și pescarul răspunse:

– Asupra-i fie rugăciunea și pacea!

Pe urmă, ducându-l la subsuoară pe noul-născut, plecă la sultan și la vizir.

Când îl văzu pe pescar că vine cu pruncul cel înhorboțit, vizirul începu să râdă și îl întrebă:

– Ăsta-i copilul?

Iar pescarul răspunse:

– Da.

Și vizirul se întoarse înspre copil și îi grăi cu glasul ce se ia spre a le vorbi pruncilor:

– Micuțule!

Da copilul, în loc să vorbească, își strâmbă și nasul și gura, și începu să facă: „Ua! ua!“

Iar vizirul se duse tare mulțumit la sultan și îi spuse:

– I-am vorbit copilului, da el nu mi-a răspuns și s-a mulțumit să plângă și să facă „Ua! ua!“ Or, acesta-i sfârșitul vieții pescarului. Ci dovada nu se cade să se facă decât dinaintea divanului vizirilor, emirilor și dregătorilor, întrucât am să le citesc învoielile din legământul pe care l-am pecetluit cu pescarul; și pe urmă avem să-l ucidem!

Iar sultanul spuse:

– Păi chiar așa, o, vizirule!

Și intrară amândoi în sală; iar emirii și dregătorii se strânseră acolo. Și fu adus pescarul; și vizirul citi dinaintea lui și dinaintea tuturor celor de față legământul pecetluit, și spuse:

– Acuma, o, pescarule, să aduci copilul care are să ne grăiască.

Și pescarul spuse:

– Să mi se dea mai întâi trei perne, și-apoi copilul are să grăiască!

Și i se aduseră cele trei perne; iar pescarul așeză copilul în mijlocul divanului, și îl rezemă cu cele trei perne. Iar sultanul îl întrebă pe pescar:

– Acesta-i copilul ce are să ne istorisească povestea care-i minciună din minciună din minciună?

Or, până să aibă vreme pescarul să dea răspuns, pruncul de o zi grăi:

– Întâi de toate, salamalecul fie asupra-ți, o, Măria Ta!

Iar vizirii și emirii și toți ceilalți se minunară de copil până peste poate. Iar sultanul, tot atâta de uluit ca toți cei ce se aflau de față, îi răspunse copilului la urare, și îi zise:

– Istorisește-ne, Destoinicule, povestea care-i o zumarica de minciuni!

Iar copilul îi răspunse, grăind:

– Iacătă! Odată, eram pe atunci în puterea tinerețelor mele, umblând pe afară din cetate, prin câmp, pe-o vreme de arșiță, am întâlnit un precupeț de pepeni verzi; și, cum îmi era tare cald și tare sete, am cumpărat un pepene verde pe un dinar de aur. Și am luat lubenița și am tăiat din ea o felie, pe care am înfulecat-o, și m-am răcorit. Pe urmă, cum mă uitam în lăuntrul lubeniței, am dat de o cetate cu baștia ei. Eu atunci, fără să șovăi, mi-am spălat picioarele unul după altul, și am intrat în harbuz. Și am început să mă preumblu pe acolo, uitându-mă împrejurul meu la prăvăliile și la casele și la târgoveții din cetatea aceea din lubeniță. Și am umblat așa mai departe, până ce am ajuns în câmp. Și acolo am văzut un curmal din care atârna un potop de ciorchini de curmale, toate lungi de un cot. Încât sufletul meu, care râvnea la curmalele acelea, m-a îmboldit amarnic înspre ele, și n-am fost în stare să-mi destoi ispita; și m-am suit în curmal, să rup una, sau două, sau trei, sau patru curmale, și să le mănânc. Ci găsii în curmal niște felahi care semănau mei în curmal, și secerau spicele, pe când alți felahi băteau grâul și îl vânturau. Iar eu, după ce am mai umblat o vreme prin curmal, m-am întâlnit cu unul care bătea niște ouă pe o arie, și m-am uitat mai cu luare-aminte și am văzut că din toate ouăle bătute pe arie ieșeau niște puișori. Și cocoșeii treceau într-o parte, iar găinușele în cealaltă. Iar eu m-am oprit acolo să mă uit la ei, și i-am văzut cum creșteau văzând cu ochii. Atunci am împerecheat între ei cocoșeii cu

găinușele; pe urmă i-am lăsat acolo mulțumiți, și m-am dus pe altă creangă din curmal. Și acolo am dat de un măgar care purta în spinare niște zumaricale de susan; și, cum chiar că sufletul meu era mort după zumaricale de susan, am luat o zumarica și am înfulecat-o din două-trei îmbucături. Și, după ce am mâncat-o astfel, am ridicat ochii și m-am pomenit afară din lubeniță. Iar lubenița s-a închis la loc și s-a făcut iarăși întreagă precum fusese. Și-aceasta-i povestea pe care o aveam să v-o povestesc!

Când auzi vorbele acestea ale nou-născutului, sultanul îi zise:

– He, he, o, șeicule al mincinoșilor și cunună a lor, he, he, Destoinicule! iacătă o țesătură de gogoși de tufă! Da tu chiar îți închipui că am crezut o boabă din toată povestea asta drăcească? Ai, uallah! Da de când, de pildă, se află cetăți în lubenițe? Și de când ouăle, după ce au fost bătute pe o arie, mai scot pui? Mărturisește, Destoinicule, că toate astea sunt un ghiveci de minciună cu minciună!

Iar copilul răspunse:

– Nu tăgăduiesc nimic! Da și tu, Măria Ta, ar trebui să nu tăgăduiești și nici să tăinuiești gândurile tale cele adevărate față de acest amărât de pescar, pe care vrei să-l omori spre a-i răpi femeia, mândrețea aceea, pe care ai zărit-o pe țărm! Hei, da! și nu ți-e rușine, dinaintea chipului lui Allah care ne vede, să râvnești, sultan fiind și domn, la ceea ce nu este al tău, și să furi bunul aproapelui tău, mai puțin bogat și mai puțin puternic, cum e acest pescar sărman? Pe Allah și pe harurile Prorocului – asupra-i fie rugăciunea și pacea! – mă jur că dacă, pe clipă și pe dată, nu-l lași în tihnă pe pescar și nu te lepezi de gândurile tale rele față de nevasta lui, am să vă spulber de pe pământ neamul, și ție și vizirului tău, de nici măcar muștele n-au să vă mai dea de urmă.

Și, grăind acestea cu un glas înfricoșător, copilul cel

înhorboțit lăsă toată lumea năpădită de uluială, și îi spuse pescarului:

– Acuma, unchiule, ia-mă iar și du-mă de aici la tine acasă.

Și pescarul îl luă pe pruncul de o zi, Destoinicul; și, nesupărat de nimeni, ieși din sarai și se duse mulțumit la nevastă-sa. Și, după ce femeia află ceea ce avea de aflat, îi spuse:

– Nu-ți mai rămâne decât să te duci, fără de zăbavă, să dai îndărăt copilul de unde l-ai luat. Și să nu uiți a-i duce și salamalecul meu prietenei mele dragi, și mulțumirile mele, și s-o întrebi de sănătate!

Iar pescarul spuse:

– Bine!

Și făcu precum îi spusese ea să facă. După care se întoarse acasă și își săvârși spălările cele sfinte și rugăciunea; și își împlini treaba cea de rând cu soția sa, mândrețea. Și, de-atunci, trăiră amândoi în mulțumire și huzur. Și-atâta cu ei!

Și, după ce istorisi astfel povestea aceasta, cel de al treilea ispravnic de agie se așeză la locul său, iar sultanul Baîbars zise:

– O, minunată poveste! Ce păcat, o, ispravnice Ezz Al-Din, că nu ne-ai spus ce s-a mai petrecut, în zilele care au urmat, între sultan și pescar!

Atunci păși înainte cel de al patrulea ispravnic de agie, pe care îl chema Mohii Al-Din. Și spuse:

– Eu, o, Măria Ta, dacă îmi îngăduiești, am să-ți povestesc urmarea acestei istorisiri, care este încă și mai de-a mirărilea decât începutul ei!

Iar sultanul Baîbars spuse: .

– De bună seamă! și din toată inima, și din tot cugetul!

Atunci ispravnicul Mohii Al-Din spuse:

Povestea istorisită de către cel de al patrulea ispravnic de agie

Află, dar, o, doamne al vremilor, că din mila cerească, pescarului și soției sale, mândrețea aceea, li se născu un băiețel. Iar părinții îi deteră acelui băiețel numele de Mohammad cel Destoinic, în amintirea înhorboțitului cel de-o zi care îi scăpase de la ananghie. Și copilul era frumos ca maică-sa.

Iar sultanul avea și el un copil, de-o seamă cu băiatul pescarului; da copilul sultanului era bătut de urâciune, iar la culoare era de culoarea fiilor de felahi.

Or, cei doi băieți umblau la aceeași școală, să învețe a citi și a scrie. Și când fiul sultanului, care era un trântor și un neisprăvit, îl vedea pe fiul pescarului, care era un sârguincios și un destoinic, îi zicea:

– Hei, fie-ți dimineața fericită, plod de pescar!

Și îi zicea așa spre a-l umili. Iar Mohammad cel Destoinic răspundea:

– Și ție fie-ți dimineața fericită, o, fiu de sultan, și albească-ți chipul cel negru ca pielea de iminei bătrâni!

Și cei doi băieți umblară așa laolaltă la școală vreme de un an, dându-și mereu binețe în felul acesta. Și, până la urmă, fiul sultanului se duse îmbufnat să-i povestească lui tătâne-său necazul, spunându-i:

– Copilul pescarului, câinele acela, îmi întoarce în fiecare zi salamalecul zicându-mi: „Tu, cel cu fața neagră ca pielea de iminei bătrâni."

Atunci sultanul se supără; ci, întrucât nu îndrăznea, din pricina trecutului, să-l pedepsească el însuși pe fiul pescarului, îl chemă pe șeicul dascăl al școlii și îi spuse:

– O, șeicule, dacă vei vroi să-l omori pe băiatul Mohammad, fiul pescarului, am să-ți dau un peșcheș

bogat, și am să-ți dăruiesc niște cadâne și niște roabe albe și frumoase.

Iar dascălul școlii se bucură și răspunse:

– La poruncile tale, o, doamne al vremilor! În fiece zi am să-l binecuvânt pe copil cu o ciomăgeală, până ce are să-și dea sufletul de-atâta binecuvântare!

Și-așa că, a doua zi, când Mohammad cel Destoinic se duse la școală să citească din *Coran*, dascălul le spuse școlarilor:

– Aduceți varga de pedepsit, și așterneți-l pe fiul pescarului la pământ.

Iar școlarii, cum era obiceiul, îl înșfăcară pe Mohammad și îl întinseră la pământ, și îi puseră picioarele în menghina de lemn. Iar dascălul școlii luă varga și începu să-l croiască pe băiat la tălpi, până ce țâșni sângele din ele și până ce pulpele și labele picioarelor se umflară de tot. Și îi spuse:

– Inșallah, mâine o luăm de la capăt, o, încăpățânatule!

Și băiatul, de cum îi deteră drumul din scula schingiuirilor, fugi de la școală, slobozindu-și picioarele în vânt. Și se duse la tatăl și la mama sa, și le spuse:

– Iacătă! șeicul m-a bătut de moarte, din pricina fiului sultanului. Eu nu mă mai duc la școală și am să mă fac pescar ca tata.

Iar taică-său îi spuse:

– Bine, fiule!

Și se ridică, și îi dete un năvod și un coș, și îi zise:

– Ține, iacătă-ți sculele de pescuit. Iar mâine du-te la pescuit, chiar dacă n-ai să agonisești decât atâta cât îți trebuie ca să trăiești.

Și-așa că, a doua zi, de cu zori, Mohammad băiatul se duse să arunce năvodul în mare. Da nu avu de prins în năvod decât un barbun, atâta tot. Și Mohammad strânse năvodul și își zise: „Am să prăjesc barbunul în chiar solzii lui, și am să-l mănânc de prânz." Se duse

așadar să adune niște iarbă uscată și niște vreascuri, le aprinse, și luă barbunul ca să-l frigă pe jar. Atunci barbunul deschise gura și începu să-i grăiască, spunându-i:

– Nu mă frige, ya Mohammad! Eu sunt un sultan dintre sultanii din mare. Pune-mă îndărăt în apă așa cum eram, și am să-ți fiu de folos la vreo vreme rea, și am să-ți vin într-ajutor în zilele de ananghie!

Iar el zise:

– Bine.

Și puse îndărăt în apă barbunul. Și iacă-așa cu el...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a nouă sute patruzeci și doua noapte

Urmă:

... Și puse îndărăt în apă barbunul. Și iacă-așa cu el.

Da în ceea ce îl privește pe sultan, Măria Sa, peste două zile îl chemă pe dascălul de la școală și îl întrebă:

– L-ai omorât pe băiatul Mohammad, fiul pescarului?

Iar dascălul răspunse:

– I-am tras o bătaie bună chiar din ziua dintâi, până l-am făcut de-a leșinat. Atunci a fugit și nu s-a mai întors. Iar acuma este pescar ca și tată-său.

Și sultanul îl izgoni și-i zise:

– Sictir de-aci, o, pui de cățea! Fi-ți-ar taică-tău afurisit, și mărita-ți-s-ar fie-ta cu un porc!

După care îl chemă pe vizir și îi spuse:

– Băiatul n-a murit. Ce să facem?

Iar vizirul îi răspunse sultanului:

– Am să-ți rostuiesc eu o cale pentru moartea lui!

Și sultanul îl întrebă:

– Cum ai să-i rostuiești moartea?

El răspunse:

– Știu o fată tare frumoasă, fiica sultanului din Țara Verde. Țara aceea se află departe de aici cale de șapte ani. Așa că avem să-l chemăm pe fiul pescarului, iar eu am să-i spun: „Sultanul, stăpânul nostru, are multă prețuire față de tine și se bizuie pe vitejia ta. Așa că trebuie să te duci în Țara Verde și s-o aduci de acolo pe fata sultanului acelei țări, întrucât stăpânul nostru sultanul vrea să se însoare cu ea, și nimeni afară de tine nu ar putea să i-o aducă."

Și sultanul îi răspunse vizirului:

– E bine! Trimite după băiat!

Atunci vizirul porunci să fie adus flăcăiașul Mohammad, în pofida ciudei acestuia, și îi zise:

– Stăpânul nostru sultanul dorește a te trimite să i-o aduci pe fata sultanului din Țara Verde.

Iar el răspunse:

– Da de când oi fi știind eu drumul înspre țara aceea?

Vizirul spuse:

– Trebuie.

Atunci băiatul plecă necăjit și se duse la maică-sa să-i povestească năpasta. Iar maică-sa îi spuse:

– Du-te și-ți plimbă necazul pe malul râului, aproape de locul unde se varsă râul în mare, și necazul are să ți se spulbere de la sine.

Și băiatul Mohammad se duse să se plimbe cu necazul său pe malul mării, aproape de gura râului.

Și, cum umbla așa în lung și în lat, necăjit, barbunul de odinioară ieși din mare și veni la el pe țărm, dându-i binețe. Și îi zise:

– Pentru ce ești necăjit, Mohammad Destoinicule?

El răspunse:

– Nu mă mai întreba! căci lucrul este fără de izbăvire.

Iar peștele îi zise:

– Izbăvirea este în mâinile lui Allah. Grăiește.

El spuse:

– Gândește-te, o, barbunule, că vizirul cel de păcură mi-a zis: „Trebuie să te duci să ne-o cauți pe fata sultanului din Țara Verde.“

Și barbunul îi zise:

– Bine. Du-te la sultan și spune-i: „Am să mă duc să ți-o caut pe fata sultanului din Țara Verde. Da, pentru aceasta, trebuie ca tu să pui să mi se facă o dahabia de aur. Și trebuie ca aurul acela să fie luat din averea vizirului tău.“

Și băiatul Mohammad se duse să-i spună sultanului ceea ce îi spusese barbunul. Iar sultanul nu putu să facă altminteri decât să pună să i se meșterească dahabiaua de aur, din averea vizirului și în ciuda nasului aceluia. Iar vizirul era să moară de ciudă mocnită. Și Mohammad se sui în dahabiaua de aur și plecă pe râu în sus.

Iar barbunul, prietenul său, mergea înainte-i, arătându-i drumul și călăuzindu-l de-a lungul brațelor râului și al curgerilor de ape, până ce, într-un sfârșit, ajunse la Țara Verde. Și Mohammad cel Destoinic trimise un pristav în cetate ca să strige: „Tot omul, fie femeie, fie bărbat, fie copil, fie tânăr, fie bătrân, poate să coboare pe malul râului ca să se uite la dahabiaua de aur a lui Mohammad cel Destoinic, fiul pescarului.“

Atunci toți târgoveții din cetate, cu mic cu mare, bărbați și femei, veniră să se uite la dahabiaua de aur. Și șezură să se uite la ea opt zile în șir. Atunci fata sultanului nu mai putu nici ea să-și înfrâne ispita, și ceru îngăduință de la tătâne-său, spunând:

– Vreau să mă duc și eu, ca toți ceilalți, să văd dahabiaua.

Atunci sultanul se învoi și, mai întâi, porunci să se dea de veste în toată cetatea că nimenea, nici bărbat, nici femeie, nu are îngăduință în ziua aceea să iasă din casă, nici să se preumble prin partea țărmului, întrucât domnița urma să se ducă să vadă dahabiaua.

Și-așa că fata sultanului se duse pe țărm să se uite la

dahabiaua de aur. Și îl întrebă prin semne pe Destoinic dacă ar putea să intre și s-o vadă și pe dinlăuntru. Și după ce Mohammad îi făcu din cap și din ochi un semn care însemna „da“, fata se sui pe puntea dahabialei și începu s-o cerceteze. Atunci Mohammad cel Destoinic trase binișor priponul și țărușul, și dete drumul dahabialei, și porni.

Or, când fata sultanului din Țara Verde își sfârși cercetarea și voi să iasă pe punte, ridică ochii și văzu dahabiaua plecată, destul de departe de-acuma de cetatea părintelui ei. Atunci îi spuse prietenului barbunului:

– Unde mă duci, Destoinicule?

El răspunse:

– Te duc la un sultan, ca să se însoare cu tine.

Ea îi spuse:

– Nu cumva, din întâmplare, sultanul o fi mai frumos decât tine, Destoinicule?

El răspunse:

– Nu știu. Ai să-l vezi numaidecât cu ochii tăi.

Atunci fata își scoase inelul de pe deget și îl aruncă în apa râului. Ci barbunul se afla acolo, luă inelul în gură și porni înainte, deschizându-le calea. Pe urmă fata îi spuse Destoinicului:

– Eu nu am să mă mărit decât cu tine. Și vreau să fiu de bunăvoie a ta, chiar aici.

Iar flăcăul Mohammad îi spuse:

– Bine.

Și o luă, cu fecioria ei cu tot. Și se bucură de ea pe apă.

Și, când ajunseră la capătul drumului, Mohammad, fiul pescarului, se duse la sultan și îi spuse:

– Iacătă-mă. Ți-am adus-o pe fata sultanului din Țara Verde. Da îți spune că nu are să iasă din dahabia decât dacă îi așterni pe pământ niște chilimuri de mătase verde, pe care să calce spre a veni la saraiul tău. Și tu ai să vezi atunci ce galeș umblă ea.

Iar sultanul îi zise:

– Bine.

Și puse să se cumpere, cu bani de-ai vizirului și spre ciuda nasului aceluia, toate chilimurile de mătasă verde câte se aflau în sukul de chilimuri, și porunci să fie așternute pe jos până la dahabia.

Atunci domnița din Țara Verde ieși din dahabia și păși pe chilimurile de mătasă, îmbrăcată în verde și legănându-se de răpea mințile. Și sultanul o văzu, se minună de ea și se îndrăgosti de frumusețea ei. Iar după ce copila intră în sarai, el îi zise:

– Am să pun să se scrie chiar în seara aceasta senetul de căsătorie cu tine.

Iar copila îi spuse atunci:

– Bine. Da dacă vrei să te însori cu mine, adu-mi inelul care mi-a căzut de pe deget în apele râului. Și pe urmă avem să facem senetul și ai să te însori cu mine.

Or, inelul îl dăduse barbunul prietenului său, Mohammad cel Destoinic, fiul pescarului.

Și-așa că sultanul îl chemă pe vizir și îi zise:

– Ascultă. Sultăniței i-a căzut inelul de pe deget în apele râului. Ce este acuma de făcut? Și cine poate să ni-l aducă?

Iar vizirul răspunse:

– Păi cine altul poate să ni-l aducă, de nu Mohammad, fiul pescarului, procletul și efritul?

Or, vizirul nu grăia astfel decât spre a-l face pe băiat să cadă într-o capcană fără de scăpare. Încât sultanul trimise după el în graba mare. Iar când băiatul veni, îi spuseră:

– E vorba de un inel care i-a căzut din deget sultăniței în apele râului. Și nimeni nu poate să-l aducă afară de tine.

El le răspunse:

– Bine. Na, iacătă inelul.

Iar sultanul luă inelul și se duse să i-l dea copilei din Țara Verde, și-i spuse:

– Ține, iacătă-ți inelul, și să facem în seara aceasta senetul de căsătorie!

Ea îi spuse:

– Bine. Da în țara mea, când o fată se mărită, este un obicei.

El îi zise:

– Bine. Spune-mi-l.

Ea zise:

– Se sapă un șanț de la casa mirelui până la mare, se umple șanțul cu lemne și cu vreascuri, și i se dă foc. Iar mirele se aruncă în foc, și merge prin el până la mare, unde se scaldă, spre a se duce apoi drept la mireasa lui. Și-așa, mirele se curăță în foc și în apă...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a nouă sute patruzeci și treia noapte

Urmă:

... Și-așa, mirele se curăță în foc și în apă. Și-aceasta-i datina senetului de căsătorie în țara mea.

Atunci sultanul, care era îndrăgostit de preafrumoasa domniță, porunci să se sape șanțul cu pricina, puse să fie umplut cu lemne și cu vreascuri, și chemă vizirul și îi zise:

– Mâine, pregătește-te să mergi acolo cu mine.

Și, a doua zi, când veni ceasul să se dea foc la șanțul cu lemne, vizirul îi spuse sultanului:

– Ar fi bine ca mai înainte să se arunce dintru-ntâi în focul acesta Mohammad, fiul pescarului, spre a vedea cum are să fie treaba. Dacă el are să iasă viu și nevătămat din foc, putem atunci să ne aruncăm în foc și noi.

Iar sultanul spuse:

– Bine.

Or, estimp, barbunul se suise în dahabia, la prietenul său, băiatul, și îi spusese:

– Destoinicule, dacă sultanul are să te cheme la el și are să-ți spună: „Aruncă-te în focul acesta!" tu să nu te sperii, da să-ți astupi urechile și să rostești rugăciunea cea ocrotitoare de rău: „În numele lui Allah Îndurătorul cel fără de margini și Milosârdnicul." Pe urmă să te arunci hotărât în șanțul de foc.

Și-așa că sultanul porunci să se dea foc la butuci și la vreascuri. Și îl chemară pe Mohammad și îi spuseră:

– Aruncă-te în foc și mergi până la mare; căci tu poți, întrucât ești destoinic.

El le răspunse:

– Pe capul și pe ochii mei! la poruncile voastre!

Și își astupă urechile, și rosti în mintea lui rugăciunea bismillahului, și intră hotărât în foc. Și ieși la partea dinspre mare, mai frumos decât fusese. Și toată lumea îl văzu și rămase uluită de frumusețea lui. Atunci vizirul îi spuse sultanului:

– Haide să intrăm și noi în foc, ca să ieșim frumoși ca fiul pescarului, procletul! Și cheamă-l și pe fiul tău, ca să se arunce în foc laolaltă cu noi, și să se facă frumos cum o să ne facem noi.

Iar sultanul îl chemă pe fiu-său, cel care era urât și care avea un chip ca pingeaua de iminei vechi. Și se luară tustrei de mână și se aruncară, iacă-așa, în foc. Și se făcură un morman de cenușă.

Atunci Mohammad cel Destoinic, fiul pescarului, se duse la copilă, domnița fiică a sultanului din Țara Verde, și făcu senetul de căsătorie cu ea, și o luă de soție. Și se sui în scaunul de domnie al împărăției, și fu domn și sultan. Și îi chemă pe lângă sine pe tatăl și pe mama lui. Și trăiră cu toții laolaltă în sarai, în deplină fericire și înțelegere, mulțumiți și înfloritori. Or, mărire lui Allah, stăpânul înfloririi, al mulțumirii, al fericirii și al bunei înțelegeri!

Iar după ce ispravnicul de agie Mohii Al-Din istorisi astfel povestea aceasta, și după ce sultanul Baîbars îi fu mulțumitor și îi mărturisi desfătarea sa, se întoarse la locu-i. Și păși înainte un al cincilea ispravnic de agie, pe care îl chema Nur Al-Din. Și, după ce sărută pământul dintre mâinile sultanului Baîbars, îi spuse:

– Eu, o, stăpâne al nostru și cunună a capetelor noastre, am să-ți istorisesc o poveste care nu-și află seamăn printre povești.

Și spuse:

POVESTEA ISTORISITĂ DE CĂTRE CEL DE AL CINCILEA ISPRAVNIC DE AGIE

A fost odată un sultan. Și sultanul acela, într-o bună zi, îl chemă pe vizirul său și îi zise:

– Vizirule!

Iar acesta răspunse:

– La poruncile tale! Ce este, o, Măria Ta?

El îi spuse:

– Vreau să pui a mi se scrie și ciopli o pecete care să aibă puterea anume ca, dacă aș fi vesel, să nu mă mohorăsc și, dacă aș fi mohorât, să nu mă înveselesc. Și trebuie ca acela care va scrie pecetea să-și ia îndatorința de a pune în ea puterea cerută. Iar tu, pentru aceasta, ai un răspas de trei zile!

Atunci vizirul se duse la cei care fac de obicei peceți și amulete, și le spuse:

– Scrieți-mi o pecete pentru sultan.

Și le povesti ce spusese și ceruse sultanul. Da niciunul dintre ei nu vroi să ia asupra-și a face o asemenea pecete. Atunci vizirul se ridică și plecă necăjit. Și își zise: „Nu am să-l găsesc în cetatea noastră pe acela de care am trebuință. Am să mă duc în altă țară."

Și ieși din cetate și, mergând prin câmpie, se întâlni

cu un șeic arab care își îmblătea grâul pe aria lui. Și îi dete binețe, rostind:

– Pacea fie asupra-ți, o, șeicule de arabi!

Iar șeicul de arabi îi răspunse la salamalec și îi zise:

– Unde te duci, ya sidi, acuma, pe arșița asta?

El îi răspunse:

– Drumețesc din pricina unei trebi de-a sultanului.

Șeicul îl întrebă:

– Ce treabă-i aceea?

El răspunse:

– Sultanul îmi cere să pun a i se scrie o pecete care să fie în așa fel încât, dacă el o fi vesel, să nu se mohorască, și, dacă o fi mohorât, să nu se înveselească.

Iar șeicul de arabi îi spuse:

– Numai atâta?

Vizirul răspunse:

– Da.

El îi spuse:

– Bine. Șezi jos. Iar eu am să-ți aduc de mâncare.

Și șeicul de arabi îl lăsă o clipită pe vizir și se duse la fata sa, pe care o chema Iasomia, și îi spuse:

– O, fata mea Iasomia, pregătește de masă pentru un oaspete.

Ea îi spuse:

– De unde vine oaspetele acela?

El răspunse:

– Din partea sultanului.

Ea îl întrebă:

– Și ce vrea?

Iar tatăl ei îi istorisi treaba. Ci nu ar fi de niciun folos s-o mai spunem și noi încă o dată.

Atunci Iasomia, domnița de arabi, pregăti pe dată o tavă cu ouă, pe care se aflau treizeci de ouă ce înotau în unt dulce, și i-o dete tatălui său, cu opt darabe de pâine, spunându-i:

– Du-i astea drumețului și spune-i: „Fiica mea

Iasomia, domniță de arabi, îți urează bun venit și îți trimite vorbă că are să-ți scrie ea pecetea." Și tot ea îți mai spune, pe deasupra: „Luna de-abia are treizeci de zile, marea astăzi este plină, iar opt zile fac o săptămână!"

Și tatăl ei zise:

– Bine.

Și luă mâncarea și plecă. Și, cum mergea așa, untul de pe tavă se scurse pe mâna lui. Atunci șeicul puse tava la pământ, luă una dintre pâini, șterse untul de pe mână și mâncă pâinea cu unt, precum și un ou care îl ispiti. După care se sculă și plecă să-i ducă mâncarea vizirului, și-i spuse:

– Fata mea Iasomia, domniță de arabi, îți trimite salamalecul și îți spune că are să-ți scrie ea pecetea. Și, pe deasupra, îți mai spune: „Luna de-abia are treizeci de zile, marea astăzi este plină, și opt zile fac o săptămână."

Iar vizirul spuse:

– Să mâncăm mai întâi, și-o să vedem pe urmă.

Iar când isprăvi de mâncat, îi zise părintelui Iasomiei:

– Spune-i să-mi scrie pecetea, dar mai spune-i și că luna a avut cu o zi mai puțin, că marea a fost uscată, și că săptămâna nu a avut decât șapte zile.

Atunci șeicul de arabi se întoarse la fiică-sa și-i zise:

– Vizirul îți spune să-i scrii pecetea, dar că luna a avut cu o zi mai puțin, că marea a fost uscată și că săptămâna n-a avut decât șapte zile.

Atunci fata îi zise:

– Nu ți-e rușine, o, tată, de ce-ai făcut? Ai pus tava cu mâncarea jos pe drum, ai mâncat o pâine și un ou, și i-ai dus oaspetelui ouăle fără untul lor!

El îi răspunse:

– Hei, uallahi, dreptu-i! Ci, o, fata mea, tava era plină și untul s-a vărsat pe mâna mea; atunci am stat jos și am șters untul cu o pâine, pe care am mâncat-o; și-atunci

mi s-a făcut poftă de un ou, pe care l-am înfulecat.

Ea spuse:

– Nu e nimic. Să pregătim pecetea.

Atunci ea pregăti pecetea și o întocmi cu vorbele acestea: „Orice simțământ, fie necaz, fie bucurie, de la Allah ne vine!" Și-i trimise pecetea vizirului, care o luă, după mulțumirile cuvenite, și plecă să i-o ducă sultanului.

Iar sultanul, după ce luă pecetea și citi ceea ce era scris pe ea, îl întrebă pe vizir:

– Cine a făcut pecetea?

El răspunse:

– O copilă, pe nume Iasomia, domniță de arabi.

Iar sultanul se ridică pe cele două picioare ale lui și-i zise vizirului:

– Vino și du-mă la tatăl ei, ca să mă însor cu fata.

Atunci vizirul îl luă pe sultan de mână și plecă cu el. Și se duseră la șeicul de arabi și-i spuseră:

– O, șeicule de arabi, am venit să legăm cumetrie cu tine.

El le răspunse:

– Spor în neam și spor în casă! Da prin cine?

Vizirul răspunse:

– Prin domnița de arabi, Iasomia, fiica ta, pe care stăpânul nostru sultanul, care se află dinaintea ochilor tăi, dorește s-o ia de soție.

El spuse:

– Bine. Suntem slugile voastre. Da fiica mea va fi pusă într-o cumpănă pe un talger, iar aurul pe celălalt talger. Și, greutate pentru greutate. Întrucât Iasomia este scumpă inimii tatălui ei.

Iar vizirul răspunse:

– Nu este nimic împotrivă.

Și plecară după aur, și îl puseră pe un talger de cumpănă, pe când șeicul de arabi o punea pe fiică-sa pe celălalt talger. Și când fata și cu aurul se cumpăniră,

se scrise, acolo pe loc, senetul de căsătorie. Și sultanul dete un ospăț mare în satul arabilor. Și în chiar noaptea aceea, intră la fată, în casa părintelui ei, și îi luă fecioria, și se bucură de ea. Și, dimineața, plecă cu ea și o așeză în saraiul său.

Or, după ce șezu o bucată de vreme în saraiul sultanului, preafrumoasa copilă de arabi Iasomia începu să alunece înspre slăbire și să se stingă de lungoare. Atunci sultanul chemă hakimul și îi spuse:

– Suie degrabă și cerceteaz-o pe Sett El-Arab Iasomia. Nu știu de ce slăbește așa și se stinge.

Și hakimul urcă și o cercetă pe Iasomia. Pe urmă coborî și îi spuse sultanului:

– Nu este învățată cu șederea în cetate, întrucât este fată de la câmp, iar pieptul ei se usucă din lipsă de aer.

Iar sultanul întrebă:

– Și ce trebuie să facem?

Hakimul răspunse:

– Pune să i se zidească un sarai la mare, unde va putea să răsufle aer curat; și are să se facă mai frumoasă decât era.

Și sultanul dete numaidecât poruncă zidarilor să zidească un sarai la mare. Și, când saraiul fu gata, fu dusă acolo Iasomia cea vlăguită, domnița de arabi...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a nouă sute patruzeci și patra noapte

Urmă:

... fu dusă acolo Iasomia cea vlăguită, domnița de arabi.

Or, după ce Iasomia șezu o vreme acolo în sarai,

se îngrașă și încetă de a mai tânji. Și cum ședea într-o zi sprijinită în coate la fereastra ei, să se uite la mare, un pescar veni să-și arunce năvodul chiar sub zidurile saraiului. Și, când îl trase, nu văzu în el decât niște sfărâmături de cărămizi și niște cioburi de scoici. Și se mohorî. Atunci Iasomia îi grăi și îi zise:

– O, pescarule, acuma, dacă vrei să arunci năvodul în mare întru norocul meu, am să-ți dau un dinar de aur pentru osteneala ta.

Iar pescarul răspunse:

– Bine, o, domniță!

Și aruncă năvodul în mare, întru norocul domniței de arabi Iasomia, îl trase și, strângându-l, găsi în el un șip de aramă roșie. Și i-l arătă Iasomiei, care numaidecât se învălui cu un cearceaf de pat ca într-un izar și coborî la pescar și îi zise:

– Ține, iacătă dinarul și dă-mi șipul.

Ci pescarul răspunse:

– Nu, pe Allah! nu am să iau dinarul ca plată pentru acest șip, ci un sărut de pe obrazul tău.

Or, chiar în clipita când vorbeau astfel laolaltă, dete peste ei sultanul. Și îl înșfăcă pe pescar, și îl ucise cu spada sa, și îi aruncă leșul în apele râului. Pe urmă se întoarse spre domnița de arabi Iasomia și îi zise:

– Și nici pe tine nu vreau să te mai văd. Du-te unde-ți place!

Și ea plecă. Și două zile și două nopți merse ea flămândă și însetată. Și ajunse atunci într-o cetate. Și șezu jos la ușa prăvăliei unui negustor, de dimineața până la ceasul rugăciunii de la amiază. Atunci negustorul îi zise:

– O, domnia ta, șezi aici de azi-dimineață. Pentru ce?

Ea răspunse:

– Sunt o străină. Nu știu pe nimeni în cetatea aceasta. Și nu am mâncat și nu am băut nimic de două zile.

Atunci negustorul îl chemă pe arapul său și îi zise:

– Ia-o pe femeia aceasta și du-o acasă la noi. Și spune-le, acasă, să-i dea să mănânce și să bea.

Și o luă arapul și o duse acasă, și îi spuse nevestei neguțătorului, stăpâna sa:

– Stăpânul meu îți trimite vorbă să-i dai femeii acesteia să mănânce bine și să bea.

Iar femeia neguțătorului se uită la Iasomia, și o văzu, și fu cuprinsă de pizmă, întrucât cealaltă era mai frumoasă. Și se întoarse înspre arap și îi spuse:

– Bine. Suie-o pe femeie în poiata de pe terasă.

Și arapul o luă pe Iasomia de mână și o duse sus în poiata cu pricina, de pe terasă. Și Iasomia șezu acolo până seara, fără ca nevasta neguțătorului să se îngrijească de ea în vreun fel, nici cu mâncare, nici cu băutură. Atunci domnița de arabi Iasomia își aduse aminte de șipul de aramă roșie pe care îl avea la subsuoară și își zise: „Să vedem, poate că o fi colea în șip vreun strop de apă de băut!“ Și, gândind așa, luă șipul și îi răsuci capacul. Și numaidecât ieșiră din șip un lighean cu ibricul lui. Și Iasomia se spălă pe mâini. Pe urmă ridică ochii și văzu cum iese din șip o tabla plină cu mâncăruri și cu băuturi. Și mâncă, și bău, și fu mulțumită. Atunci răsuci iarăși capacul șipului, și ieșiră din șip zece roabe albe și tinere, cu geamparalele în mâini, care începură să dănțuiască prin poiată. Și, după ce își sfârșiră dănțuirea, fiecare dintre ele aruncă zece pungi de aur pe genunchii Iasomiei. Pe urmă intrară toate îndărăt în șip.

Și domnița de arabi Iasomia rămase așa în poiată trei zile întregi, mâncând și desfătându-se cu copilele din șip. Și ori de câte ori le scotea afară din șip, ele îi aruncau, după danț, câte zece pungi pline cu aur; și tot așa până ce la urmă poiata se umplu cu aur până la bagdadie.

Or, după acest răstimp, arapul neguțătorului se sui pe terasă, într-o zi. Și o văzu pe domnița Iasomia, și se minună, întrucât o credea plecată de mult, ca urmare a

spuselor nevestei negutătorului. Și Iasomia îi zise:

– Oare stăpânul tău m-a trimis aici ca să-mi dați să mănânc, ori ca să mă lăsați și mai moartă decât înainte, de foame și de sete?

Iar robul răspunse:

– Ya setti, stăpânul meu crede că ți s-a dat pâine și că ai plecat în chiar ziua aceea.

Pe urmă dete fuga degrabă la stăpânul său, la prăvălie, și îi zise:

– Ya sidi, biata femeie pe care ai trimis-o cu mine acasă, acum trei zile, a stat toată vremea aceasta pe terasă, în poiată, fără să mănânce ori să bea ceva.

Și negutătorul, un om de treabă, se mohorî și plecă pe dată din prăvălie, și se duse să-i spună nevesti-sii:

– Cum, o, blestemato? Nu i-ai dat să mănânce nimic acelei femei sărmane?

Și o înșfăcă, și începu s-o bată, până ce mâna lui osteni s-o tot bată. Pe urmă luă niște pâine și încă alte lucruri, și se sui pe terasă și îi spuse Iasomiei:

– Ya setti, poftește de mănâncă. Și nu ne ocărî pentru uitare!

Ea răspunse:

– Allah să-ți sporească bunurile! Este ca și cum bunăvoința ta ar fi ajuns la ținta ei. Acuma, dacă ai vrea să-ți desăvârșești milele, ți-aș cere un lucru!

El spuse:

– Grăiește, o, stăpână a mea.

– Aș vrea să-mi zidești un sarai la marginea cetății, și care să fie de două ori mai frumos decât saraiul sultanului.

El răspunse:

– Nu este nimic împotrivă! De bună seamă!

Ea spuse:

– Iacătă niște aur. Ia atâta cât vrei. Dacă zidarii lucrează de obicei pentru o drahmă pe zi, tu să le dai patru, ca să grăbească zidirea.

Iar negutătorul zise:

– Bine.

Și luă banii și se duse să tocmească zidari și meșteri, care zidiră în scurtă vreme un sarai de două ori mai frumos decât saraiul sultanului. Și negutătorul se întoarse atunci la poiată, la domnița de arabi Iasomia, și îi spuse:

– Ya setti, saraiul este gata!

Ea îi spuse:

– Iacătă niște bani. Ia-i și du-te să cumperi chilimuri de atlaz pentru sarai. Și fă rost să aduci niște slujitori arapi, care să fie străini și să nu știe arăbește!

Și negutătorul se duse să cumpere chilimurile de atlaz și să facă rost de arapii ceruți ca slugi, care să nu știe și să nu priceapă arăbește; și se întoarse la poiată, să-i spună domniței de arabi Iasomia:

– O, stăpâna mea, totu-i împlinit acum. Aibi bunătatea să vii și să-ți iei în stăpânire saraiul.

Iar domnița de arabi Iasomia se ridică și, înainte de a ieși din poiată, îi spuse negutătorului:

– Poiata în care mă aflu este plină cu aur până la tavan. Ia-l pe tot, ca pe un dar din parte-mi, pentru bunătatea pe care ai dovedit-o față de mine.

Și își luă rămas-bun de la negustor. Și-atâta cu el!

Ci în ce o privește pe Iasomia, apoi aceasta își făcu intrarea în saraiul ei. Și, cumpărându-și un caftan strălucit, de sultan, îl îmbrăcă și se așeză într-un jeț. Și semăna întru totul cu un sultan frumos. Și-așa cu ea!

Ci în ceea ce îl privește pe soțul ei, sultanul, cel care îl omorâse pe pescar și cel care o alungase pe ea, apoi acela, de la o vreme, se însenină și își aduse aminte de ea la ceasul nopții. Și, atunci noaptea, își chemă vizirul și îi zise:

– Vizirule!

Iar vizirul răspunse:

– Aici sunt!

El spuse:

– Hai să ne îmbrăcăm teptil și să plecăm s-o căutăm pe domnița de arabi Iasomia, soția mea.

Și vizirul zise:

– Ascult și mă supun.

Și ieșiră din sarai, străvestiți așa, și umblară două zile tot căutând-o pe domnița de arabi Iasomia, întrebând și cercetând. Și ajunseră în cetatea în care se afla domnița. Și văzură saraiul ei. Și sultanul îi spuse vizirului:

– Saraiul acesta este de curând, căci nu l-am mai văzut în drumurile mele pe aici de mai înainte. Al cui ar putea să fie?

Iar vizirul răspunse:

– Habar n-am. Poate că o fi al vreunui sultan năvălitor, care o fi cucerit cetatea, fără ca noi să știm.

Și sultanul zise:

– Pe Allah! poate că așa o fi. Încât, spre a ne încredința, avem să trimitem un pristav în cetate să dea de veste că nimeni nu are îngăduința să aprindă lumina la noapte în casa sa. În felul acesta avem să știm dacă oamenii care locuiesc în sarai sunt supuși prea plecați ai noștri, ori sunt cumva niște emiri cuceritori.

Și-așa că pristavul se duse prin cetate să strige porunca. Și, când se făcu noapte, sultanul porni să străbată mahalalele împreună cu vizirul său. Și văzură că nicăierea nu era lumină, afară numai de saraiul cel strălucit pe care ei nu-l cunoașteau. Și auziră de acolo cântece și zvon de alăute, de cobze și de țimbale. Atunci vizirul îi zise sultanului:

– Vezi și tu, o, Măria Ta! Bine ți-am spus eu că țara aceasta nu mai este a noastră, și că saraiul acesta este locuit de emirii năvălitori!

Iar sultanul răspunse:

– Cine știe? Hai să mergem și să-l iscodim pe străjerul de la poarta saraiului.

Și se duseră să-l iscodească pe străjer. Ci, cum străjerul

era un păgân care nu știa și nu pricepea o vorbă pe arăbește, le răspunse la fiecare întrebare:

– Șanu!

Ceea ce în limba păgânească însemna: „Nu știu!“ Și sultanul cu vizirul său plecară și nu putură să adoarmă în noaptea aceea, întrucât îi cuprinsese frica.

Iar dimineața sultanul îi zise vizirului:

– Spune-i pristavului să mai crăinicească o dată prin cetate că nimeni să nu aprindă lumina la noapte. În felul acesta avem să căpătăm o încredințare.

Și pristavul crăinici; și noaptea veni; și sultanul se preumblă cu vizirul său. Ci găsiră că bezna domnea în toate casele, afară de sarai, unde lumina era de două ori mai tare decât în ajun, și unde totul era numai o strălucire. Și vizirul îi zise sultanului:

– Acuma ai încredințarea în ceea ce privește cele ce ți-am spus, despre cuprinderea acestei țări de către emirii străini.

Și sultanul zise:

– Adevăratu-i! Da ce ne rămâne de făcut?

Vizirul zise:

– Să ne ducem să ne culcăm, și mâine avem să vedem!

Și a doua zi vizirul îi spuse sultanului:

– Hai să ne ducem să ne preumblăm, ca toată lumea, prin preajma saraiului. Și am să te las jos, iar eu am să urc singur, pe furiș, să văd cu ochii mei și să aud cu urechile mele din ce țară este sultanul.

Și-așa că, atunci când ajunseră la poarta saraiului, vizirul izbuti să înșele băgarea de seamă a străjerilor și să urce până în sala scaunului domnesc. Și, când o văzu pe domnița de arabi Iasomia, i se închină, gândind că se închină unui sultan tânăr. Iar ea îi răspunse la salamalec și îi zise:

– Șezi jos.

Și, după ce el șezu, domnița de arabi Iasomia, care îl cunoscuse și care avea știre despre venirea sultanului, soțul ei, în cetate, răsuci capacul de la șip și numaidecât

răcoritoarele fură scoase; și zece roabe albe preafrumoase ieșiră din șip și începură să dănțuiască bătând din geamparale. Și, după danț, fiecare dintre ele aruncă zece pungi pline cu aur pe genunchii Iasomiei. Iar ea le luă și le dărui pe toate vizirului, spunându-i:

– Ia-le ca dar, întrucât văd că ești sărman.

Și vizirul îi sărută mâna și îi zise:

– Deie-ți Allah biruință asupra vrăjmașilor tăi, o, doamne al vremilor, și alungească-ți pentru noi zilele!

Pe urmă își luă rămas-bun și coborî la sultan, care ședea jos lângă poartă. Și sultanul îl întrebă:

– Ce-ai făcut acolo, o, vizirule?

El răspunse:

– Hei, uallah! bine ți-am spus eu că ți-a fost răpit pământul! Gândește-te că mi-a dat o sută de pungi ca dar, și mi-a spus: „Ia asta pentru tine, întrucât ești sărac!“ Iacătă ce mi-a spus sultanul acela! Mai poți tu, după una ca asta, să te îndoiești că ți-a cuprins cetatea și țara?

Și sultanul zise:

– Ba tu chiar așa socoți? Dacă-i așa, am să încerc și eu să adorm veghea străjerilor păgâni și să urc sus spre a-l vedea pe sultan!

Și făcu precum spusese.

Or, de cum îl văzu, domnița de arabi Iasomia îl și cunoscu, dar nu lăsă să se bage de seamă nimic. Și se ridică din jețul ei, în cinstea lui, și îi spuse:

– Aibi bunătatea de a ședea jos!

Și, când sultanul îl văzu pe cel pe care îl socotea a fi un sultan străin că se ridică în cinstea lui, inima i se liniști și își zise în sineși: „De bună seamă că este un supus, și nu un sultan; altminteri nu s-ar fi sculat așa pentru cineva pe care nu-l cunoaște!“ Și șezu în scaun; iar răcoritoarele se și iviră; și sultanul bău și fu mulțumit. Atunci se îmbărbătă întru totul și o întrebă pe domnița de arabi Iasomia:

– Da vouă, care vi-i hramul?
Iar ea zâmbi a râde și răspunse:
– Noi suntem oameni bogați.
Și, grăind astfel, răsuci capacul șipului și, pe clipă, zece roabe albe minunate ieșiră din șip, dănțuind în bătaie de geamparale. Și, înainte de a pieri, fiecare dintre ele aruncă zece pungi pline cu aur pe genunchii Iasomiei.
Și sultanul se minună de șip, până peste marginile minunării...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a nouă sute patruzeci și cincea noapte

Urmă:

... Și sultanul se minună de șip, până peste marginile minunării, și îi spuse domniței de arabi Iasomia:
– Poți tu să-mi spui, o, fratele meu, de unde ai cumpărat acest șip vrăjit?
Ea răspunse:
– Nu l-am cumpărat pe bani.
El întrebă:
– Atunci, pe ce l-ai cumpărat?
Ea spuse:
– Păi am văzut la cineva șipul, și i-am spus acelui cineva: „Dă-mi șipul și cere-mi pe el ce vrei!“ Iar el mi-a răspuns: „Șipul nu este nici de vândut, nici de cumpărat. Da, dacă vrei să ți-l dăruiesc, vino să faci numai o dată cu mine ceea ce face cocoșul cu găina! Și pe urmă am să-ți dăruiesc șipul.“ Și eu i-am făcut ceea ce vroise de la mine. Și el mi-a dăruit șipul.
Or, Iasomia nu grăia astfel decât pentru că avea ea un gând.

Încât, când sultanul auzi spusele acestea, îi zise:

– E bine, iar treaba-i lesnicioasă. Căci și eu, dacă ai vrea să-mi dăruiești șipul, m-aș învoi să-mi faci lucrul acela de două ori, nu numai o dată!

Iar domnița de arabi zise:

– Nu, de două ori nu este destul. Deschidă-ne Allah poarta chilipirului!

El îi spuse:

– Atunci haide și fă-mi de patru ori, pentru șipul acela!

Ea îi zise:

– Bine, scoală-te și intră în odaia de colea, pentru treaba hotărâtă!

Și intrară unul după altul în odaie.

Atunci domnița de arabi Iasomia, văzându-l pe sultan cum se așază anume pentru vânzarea cu pricina, se puse pe-un râs de se prăvăli pe spate. Pe urmă îi zise:

– Mașallah, o, doamne al vremilor! Tu ești sultan și emir, și vrei să te lași puștănit pentru un șip! Atunci cum de-ai putut, având asemenea cuget, să iei asupra-ți uciderea pescarului care mi-a spus: „Dă-mi un sărut, și ia șipul?"

Când auzi vorbele acestea, sultanul rămase năuc și înmărmurit. Apoi o cunoscu pe domnița de arabi Iasomia, și începu să râdă, și-i zise:

– Au tu ești oare? Și toate astea-s ale tale?

Și o sărută și se împăcă apoi cu ea. Și, de-atunci, trăiră laolaltă în deplină înțelegere, mulțumire și huzur. Și mărire lui Allah, Orânduitorul înțelegerii, și Împărțitorul de huzur și de fericire!

Iar ispravnicul de agie Nur Al-Din, după ce istorisi astfel povestea cu domnița de arabi Iasomia, tăcu. Iar sultanul Baîbars mult se veseli și se desfătă că o auzise, și îi spuse:

– Pe Allah, povestea ta este nemaipomenită!

Atunci un al șaselea ispravnic de agie, pe care îl chema Gamal Al-Din, veni între mâinile lui Baîbars și spuse:

– Eu, o, doamne al vremilor, dacă îmi îngăduiești, am să-ți istorisesc o poveste care are să-ți placă!

Iar Baîbars îi zise:

– De bună seamă! ai îngăduința!

Și ispravnicul de agie Gamal Al-Din spuse:

POVESTEA ISTORISITĂ DE CĂTRE CEL DE AL ȘASELEA ISPRAVNIC DE AGIE

A fost odată, o, doamne al vremilor, un sultan care avea o fată. Iar fata domnița era frumoasă, tare frumoasă, și era tare iubită, și tare răsfățată, și tare giugiulită. Și, pe deasupra, era grozav de cilibie. Pentru aceea se și numea Dalal.

Or, într-o zi, ședea și se scărpina în cap. Și găsi pe cap un păduche mititel. Și se uită la el o bucată de vreme. Pe urmă se sculă și îl luă între degete și se duse în pivnița în care se aflau rânduite chiupurile cele mari cu ulei, cu unt și cu miere. Și deschise un chiup mare de ulei, puse cu gingășie păduchele pe fața uleiului, așeză la loc capacul chiupului, astupându-l astfel peste păduche, și plecă.

Și se scurseră zile și ani. Și domnița Dalal ajunse la cei cincisprezece ani ai ei, uitându-și de multă vreme de păduche și de întemnițarea lui în chiup.

Da veni o zi când păduchele sparse chiupul cu trupul lui, și ieși de acolo, semănând, la mărime, la coarne și la înfățișare, cu un bivol de la Nil. Iar străjerul însărcinat cu paza pivniței o luă la fugă înspăimântat, chemând slugile cu strigăte amarnice. Și păduchele fu împresurat, fu înșfăcat de coarne și fu dus dinaintea sultanului.

Iar sultanul întrebă:

– Ce e ăsta?

Iar domnița Dalal, care se afla acolo de față, strigă:

– Yeh! Păi ăsta este păduchele meu!

Iar sultanul, nedumerit, o întrebă:

– Ce spui tu, fata mea?

Ea răspunse:

– Când eram mică, mă scărpinam în cap într-o zi, și am dat de păduchele acesta pe capul meu. Atunci l-am luat și m-am dus să-l pun într-un chiup cu ulei. Și-acuma a crescut mare și voinic, și a spart chiupul.

Iar sultanul, auzind-o, îi spuse fiică-sii:

– Fata mea, tu acuma se cade să fii măritată. Căci păduchele a spart chiupul, și mâine s-ar cam prea putea ca și tu să sari peste zid și să dai fuga după bărbați. Drept aceea mai bine-i să te mărit acuma. Ferească-ne Allah de orice spărtură!

Pe urmă se întoarse înspre vizirul său și-i spuse:

– Înjunghie păduchele și jupoaie-l, și atârnă-i pielea la poarta saraiului. Apoi ia cu tine pe spătarul meu și pe șeicul calemgiilor de la sarai, cel care are sarcina să scrie senetele de căsătorie. Și pe acela care va cunoaște că pielea atârnată este o piele de păduche avem să-l însurăm cu fata mea Dalal. Dar cine nu va cunoaște ce fel de piele este va fi scurtat de cap, iar pielea lui va fi atârnată la poartă, alături de pielea păduchelui.

Și vizirul înjunghie păduchele, acolo pe loc, îl jupui și îi atârnă pielea la poarta saraiului. Pe urmă trimise un crainic, care crăinici în cetate:

– Cine va cunoaște pielea spânzurată la poarta saraiului, se va însura cu El Sett Dalal, fata sultanului. Da cine nu o va cunoaște, va fi scurtat de cap.

Și mulți târgoveți din cetate se perindară pe dinaintea pielii de păduche. Și unii ziseră: „Este o piele de bivol." Și li se reteză capul. Iar alții ziseră: „Este o piele de berbec sălbatic." Și li se reteză capul. Și, în felul acesta, fură retezate patruzeci de capete, și patruzeci de

piei de fii de-ai lui Adam fură agățate alături de pielea păduchelui...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a nouă sute patruzeci și șasea noapte

Urmă:

... și patruzeci de piei de fii de-ai lui Adam fură agățate alături de pielea păduchelui.

Atunci trecu pe acolo un flăcău care era frumos ca steaua Canope când strălucește peste mare. Și întrebă lumea:

– Ce-i cu adunarea aceasta de dinaintea saraiului?

Și i se răspunse:

– Cine va cunoaște pielea aceea, se va însura cu fata sultanului!

Și flăcăul se duse la vizir, la spătar și la șeicul calemgiilor, care ședeau sub piele, și le zise:

– Am să vă spun eu ce fel de piele-i aceasta!

Iar ei îi răspunseră:

– Bine.

El le spuse:

– Este pielea unui păduche crescut în ulei.

Iar ei îi ziseră:

– Adevăratu-i! Intră la sultan, o, voinicule, și fă senetul de căsătorie.

Și flăcăul intră la sultan și îi zise:

– Este pielea unui păduche crescut în ulei.

Iar sultanul zise:

– Adevărat este! Să se scrie senetul însurătorii acestui voinic cu fata mea Dalal!

Și fu scris senetul, pe clipă pe dată. Și se prăznui

nunta. Și flăcăul cel frumos ca steaua Canope pătrunse în odaia miresei și se bucură de fecioara Dalal. Iar Dalal fu mulțumită în brațele flăcăului cel frumos ca steaua Canope când strălucește peste mare.

Și șezură laolaltă, în sarai, patruzeci de zile, după care flăcăul intră la sultan și-i zise:

– Eu sunt fiu de domn și sultan, și aș vroi să-mi iau soția și să plec, spre a mă duce în împărăția tatălui meu și să rămân în saraiul nostru.

Iar sultanul, după ce stărui să-i mai întârzie o bucată de vreme, zise într-un sfârșit:

– Bine.

Și adăugă:

– Mâine, fiule, avem să punem să se scoată pentru tine darurile, robii și hadâmbii.

Iar el răspunse:

– Da pentru ce? Avem din belșug de toate și nu vrem nimic, decât pe soția mea Dalal.

Iar sultanul zise:

– Bine. Ia-o, așadar, și du-te. Da mă rog ție s-o iei și pe mama ei cu ea, ca să știe și maică-sa unde-i sălășluiește fata, și să se ducă s-o vadă din când în când.

El răspunse:

– Da de ce s-o mai ostenim degeaba pe mama ei, femeie în vârstă? Mă leg mai degrabă s-o aduc eu aici pe soția mea, în fiecare lună, ca s-o vedeți cu toții.

Și sultanul zise:

– Taiieb.

Iar flăcăul o luă pe soția sa Dalal și plecă cu ea înspre țara lui.

Or, flăcăul acela atâta de frumos nu era altceva decât un ghul ca toți ghulii, ba chiar din soiul cel mai primejdios. Și o așeză pe Dalal în casa lui, care se afla într-o sihăstrie, pe vârful unui munte. Pe urmă plecă să bată câmpurile, să spargă drumurile, să le facă pe femeile însărcinate să lepede, să sperie babele, să înspăimânte

copiii, să urle în vânt, să latre pe la uși, să scheaune în noapte, să bântuie printre năruiturile cele de demult, să arunce vrăji rele, să se strâmbe prin bezne, să răvășească mormintele, să adulmece morții, să săvârșească sodom de nelegiuiri și să iște potop de năpaste. După care își luă iarăși chipul de flăcău și îi aduse în mână soției sale Dalal un cap de fiu de-al lui Adam, spunându-i:

– Ia, Dalal, capu-acesta, frige-l în cuptor și taie-l în bucăți, ca să-l mâncăm împreună.

Iar ea îi răspunse:

– E un cap de om! Eu nu mănânc decât cap de berbec.

El zise:

– Bine.

Și se duse să-i caute un berbec. Iar ea îl fripse și îl mâncă.

Și trăiră așa mai departe singuri-singurei în pustietatea lor, Dalal pierdută fără de apărare în puterea căpcăunului, iar căpcăunul afundându-se în răutățile lui, spre a se întoarce apoi la ea pătat de urmele omorurilor, ale siluirilor, ale măcelurilor și ale fărădelegilor.

Și, după opt zile de asemenea trai, ghulul ieși și se preschimbă, luând înfățișarea și chipul mamei soției sale; și își puse haine muierești și se întoarse să bată la poartă. Iar Dalal se uită pe fereastră și întrebă:

– Cine bate la poartă?

Iar ghulul răspunse cu glasul mamei, și zise:

– Eu sunt! deschide, fata mea.

Și domnița coborî în grabă și deschise poarta. Și fata, în cele opt zile, ajunsese slabă, galbenă și topită. Iar ghulul, în chipul mamei, îi spuse, după ce se îmbrățișară:

– O, fata mea scumpă, am venit la tine, măcar că nu am îngăduință. Întrucât noi am auzit că soțul tău ar fi un ghul, care te-ar pune să mănânci carne de fii de-ai lui Adam. Uf! Cum o duci, fata mea? Tare mi-e teamă acuma să nu te mănânce și pe tine. Hai și fugi cu mine!

Ci Dalal, care nu vroia să-l vorbească de rău pe soțul ei, răspunse:

– Taci, tu, o, mamă! Nu este niciun ghul și nicio mireasmă de ghul! Nu rosti asemenea vorbe, o, păcatele noastre! Soțul meu este un fiu de domn, frumos ca steaua Canope pe mare. Și îmi dă să mănânc în fiecare zi câte un berbec gras.

Atunci ghulul cel tânăr o părăsi cu inima bucuroasă, întrucât domnița nu-i dezvăluise taina. Și își luă înfățișarea lui cea frumoasă de la început, și veni să-i aducă un berbec și să-i spună:

– Ține, ia-l și frige-l, Dalal!

Ea îi zise:

– A fost maică-mea pe aici. Nu e vina mea. Și mi-a spus să-ți înfățișez urările ei.

El răspunse:

– Chiar că îmi pare rău că nu m-am grăbit oleacă, spre a o întâlni pe soția credincioasă a socrului meu!

Pe urmă îi spuse:

– Așa-i că ți-ar plăcea s-o vezi și pe mătușa ta, sora mamei tale?

Ea răspunse:

– Oh, da!

El îi zise:

– Bine. Mâine am să ți-o aduc.

Or, a doua zi, când se lumină de ziuă, ghulul ieși, se prefăcu în mătușa domniței Dalal și se duse să bată la poartă. Și Dalal întrebă de la fereastră:

– Cine-i acolo?

El îi zise:

– Deschide, sunt eu, mătușa ta! M-a muncit dorul de tine, și am venit să te văd.

Iar ea coborî și-i deschise poarta. Și ghulul, străvestit în mătușa domniței, o sărută pe Dalal, plânse îndelung cu un potop de lacrimi, și spuse:

– Aoleu, o, fiică a surorii mele, aoleu, o, ce durere și ce jale!

Iar Dalal întrebă:

– Da de ce? când? cum?

Ea spuse:

– Ai! Ai! Ai!

Ea zise:

– Ce te doare, tușică?

Ea zise:

– Nu mă doare nimic, o, fiică a surorii mele, da mă doare pentru tine! Am aflat că acela cu care te-ai măritat este un ghul.

Ci Dalal răspunse:

– Taci, nu rosti asemenea vorbe, tușică! Soțul meu este fiul unui domn și sultan, așa cum sunt eu fiică de domn și sultan. Bogățiile lui sunt mai mari decât bogățiile tatălui meu. Iar el se asemuie, ca frumusețe, cu steaua Canope când strălucește peste mare...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a nouă sute patruzeci și șaptea noapte

Urmă:

... Iar el se asemuie, ca frumusețe, cu steaua Canope când strălucește peste mare.

Pe urmă o pofti să mănânce dintr-un cap de berbec, spre a-i dovedi limpede că la soțul ei se mănâncă berbec și nicidecum fii de-ai lui Adam. Și ghulul plecă, după ce mâncă, mulțumit și bucuros. Și nu pregetă a se întoarce apoi în chipul său de tinerel, cu un berbec pentru Dalal și cu un cap de fiu de-al lui Adam, proaspăt tăiat, pentru sine. Și Dalal îi spuse:

– A fost pe la mine mătușa mea, și îți urează bună pace.

El zise:

– Mărire lui Allah! rudele tale sunt tare de treabă că nu m-au uitat. Da așa-i că ți-e și mai dragă cealaltă mătușă a ta, sora tatălui tău?

Ea spuse:

– O, da!

El spuse:

– Bine. Am să ți-o aduc mâine, și, după aceea, n-ai s-o mai vezi pe niciuna dintre rudele tale, întrucât mi-e teamă de limba lor!

Și, a doua zi, se înfățișă domniței Dalal în chip de mătușă a ei, soră a tatălui domniței. Și, după salamalecurile și sărutările de-o parte și de cealaltă, mătușa plânse din belșug, și suspină, și grăi:

– Ce prăpăd și ce jale pe capul nostru și pe capul tău, o, fiică a fratelui meu! Am auzit că cel cu care te-ai măritat este un ghul. Spune-mi adevărat, fata mea, pe harurile stăpânului nostru Mahomed – asupra-i fie rugăciunea și pacea!

Atunci Dalal nu putu să țină mai mult taina care o înăbușea, și spuse în șoaptă, tremurând:

– Taci tu, mătușă! taci, ori are să vină el și să ne facă să ni se amestece lungimea cu lățimea! Închipuiește-ți că îmi aduce niște capete de adamiți; și, întrucât eu nu le vreau, le mănâncă singur. Ah, tare mă tem că are să mă mănânce și pe mine în curând.

Or, de cum rosti Dalal vorbele acestea, mătușa își și luă înfățișarea ei cea adevărată, se făcu un ghul cu chip înfricoșător care începu să clănțăne din dinți. Și Dalal, la vederea lui, fu cuprinsă de spaima cea galbenă și de tremurici. Iar el îi spuse, fără a se sinchisi:

– Carevasăzică așa, îmi dai numaidecât în vileag taina, Dalal?

Iar ea se aruncă la picioarele lui și îi spuse:

– Mă pun sub ocrotirea ta, iartă-mă de data aceasta!

El îi zise:

– Da tu m-ai crușat fașă de mătușa ta? Și mi-ai ocrotit cinstea? Nu! Nu pot să te cruț. De unde să încep să te mănânc?

Ea îi răspunse:

– Dacă chiar trebuie numaidecât să mă mănânci, asta-i pentru că așa mi-a fost ursita. Da astăzi sunt murdară, iar gustul cărnii mele are să fie rău în gura ta. Așa că ar fi mai bine să mă duc mai întâi la hammam, ca să mă spăl, anume pentru tine. Și când am să ies de la scaldă, am să fiu albă și dulce. Și mireasma cărnii mele are să fie desfătătoare în gura ta. Și ai să poți atunci să mă mănânci, începând de unde vei vrea.

Și ghulul răspunse:

– Asta așa-i, o, Dalal!

Și pe clipă pe dată îi și aduse un lighean mare pentru spălat și niște rufe pentru hammam. Pe urmă se duse să caute un ghul, prieten de-al lui, pe care îl preschimbă într-un măgar, iar el însuși se prefăcu într-un asinar. Și o puse pe Dalal călare pe asin, și ieși cu ea pe drumul dinspre hammamul din cel dintâi sat, purtând ligheanul de spălat pe capul său.

Și, ajungând la hammam, îi spuse femeii ce sta de pază:

– Iacătă pentru tine în dar trei dinari de aur ca să-i rostuiești o scaldă bună acestei hanâme, fiică de sultan. Și să mi-o aduci îndărăt precum ți-o încredințez.

Și o lăsă pe Dalal în seama paznicei, și ieși și șezu jos afară, dinaintea ușii de la hammam.

Iar Dalal intră în sala dintâi a hammamului, care era sala de așteptare, și șezu pe o laviță de marmură, singurică și tristă, lângă ligheanul ei de aur și lângă legătura cu haine scumpe, în vreme ce toate femeile cele tinerele intrau la scaldă, și se spălau, și se lăsau frământate de băieșițe, și ieșeau vesele și glumind între ele. Iar Dalal,

departe de a fi mulțumită, cum erau celelalte, plângea mocnit în colțul ei. Iar fetele veniră la ea, într-un sfârșit, și îi spuseră, fiecare:

– Ce ai tu, sora noastră, și pentru ce plângi? Ridică-te, mai bine, dezbracă-te și scaldă-te cu noi.

Ci ea le răspunse, după ce le mulțumi:

– Au poate scalda să spele grijile? Poate ea să vindece necazurile cele fără de leac?

Și adăugă:

– Mai e vreme destulă pentru a coborî la scaldă.

Estimp, o bătrână, precupeață de semințe de dovleac și de alune prăjite, intră în hammam, ducând pe cap blidul ei cu semințe și cu alune prăjite. Și fetele cumpărară de la ea, care pentru un piastru, care pentru o jumătate de piastru, care pentru doi piaștri. Și, la urmă, întristata de Dalal, vroind și ea să se desfete oleacă cu alune și cu semințe, o chemă pe precupeața cea bătrână și îi spuse:

– Vino, o, mătușă, și dă-mi niște semințe numai de un piastru obișnuit.

Iar vânzătoarea veni lângă ea și șezu jos și umplu cu semințe măsura de corn, pentru un piastru. Și Dalal, în loc să-i dea un piastru, îi puse în mână salba ei de mărgăritare, zicându-i:

– Mătușă, ia asta pentru copiii tăi.

Și cum precupeața se topea în mulțumiri și în sărutări de mână, Dalal îi spuse:

– Ai vrea să-mi dai blidul tău cu semințe și hainele rupte pe care le porți, și să iei de la mine, în schimbul lor, ligheanul acesta de aur, giuvaierurile mele, hainele mele și legătura aceasta de rufe scumpe?

Și precupeața cea bătrână, neputând să creadă în atâta mărinimie, răspunse:

– O, fata mea, pentru ce îți râzi de mine, care sunt săracă?

Iar Dalal îi spuse:

– Vorbele pe care ți le spun sunt curate, maică bătrână a mea!

Atunci bătrâna își scoase zdrențele și i le dete. Iar Dala se îmbrăcă degrabă, puse blidul cu semințe pe cap, se învălui într-o cârpă albastră, își înnegri mâinile cu noroiul de pe podeaua de la hammam, și ieși pe ușa la care ședea soțul ei ghulul. Și, cuprinsă din creștet până în tălpi de o spaimă rece, trecu pe dinaintea lui, strigând cu glas tremurat: „Semințe coapte care omoară vremea! Alune prăjite care veselesc inima!“ – așa cum fac vânzătoarele de semințe.

Or, când ea ajunse destul de departe, ghulul, care nu o băgase de seamă, îi simți mireasma, cu nasul lui de ghul, și își zise: „Cum este cu putință ca mireasma domniței Dalal să fie asupra acestei bătrâne precupețe de semințe? Pe Allah, ia să văd cam ce treabă poate să fie!“ Și strigă:

– Hei, vânzătoare de semințe! hei, niște alune!

Ci, întrucât vânzătoarea nu-și întoarse capul, ghulul își zise: „Mai bine-i să mă duc să văd ce e la hammam!“ Și se duse s-o întrebe pe paznică:

– De ce zăbovește să iasă hanâma pe care ți-am încredințat-o?

Ea răspunse:

– Numaidecât are să iasă, laolaltă cu celelalte hanâme, care nu pleacă decât spre seară, prinse cum sunt cu depăratul, cu zugrăvirea cu hennea a degetelor, cu înmiresmatul și cu pieptănatul cosițelor.

Și ghulul se liniști și se duse să stea la poartă. Și așteptă acolo până ce toate femeile ieșiră din hammam. Și străjera de la ușă ieși cea mai de pe urmă, și închise hammamul. Și ghulul îi zise:

– Hei, ce faci? Ce, o încui acolo și pe hanâma pe care ți-am încredințat-o?

Ea spuse:

– Nu mai este nimeni în hammam, afară de

vânzătoarea cea bătrână de semințe, pe care o lăsăm în toate serile să doarmă în hammam, din pricină că nu are adăpost.

Iar ghulul o luă pe străjeră de gât, și o zgâlțâi, și era mai-mai s-o sugrume. Și îi strigă:

– O, codoașo, tu ești răspunzătoare pentru domniță! Și de la tine am a o cere!

Ea răspunse:

– Eu sunt paznică de haine și de papuci, nu sunt paznică de femei.

Și întrucât ghulul o strângea rău de gât, începu să țipe:

– O, musulmanilor, ajutor!

Și căpcăunul începu s-o bată, pe când din toate părțile dădeau fuga oamenii din mahala. Iar el striga:

– De-ar fi ea și pe cea de a șaptea planetă, trebuie să mi-o dai îndărăt, o, tartoriță de târfe bătrâne!

Și-așa cu străjera de la hammam și cu negustătoreasa de semințe cea bătrână.

Ci, estimp, Dalal, iacătă! Odată ce se văzu ieșită din hammam și izbuti să înșele ochiul ghulului, merse mai departe, spre a se întoarce în țara ei. Iar când se depărtă de cetate la o depărtare destul de mare, găsi un izvor de apă unde se spălă pe mâini, pe obraz și pe picioare, și-apoi porni înspre o așezare ce se înălța în preajmă, și care era saraiul unui sultan.

Și șezu pe lângă zidul saraiului. Iar roaba arăpoaică, abătându-se pe acolo pentru o treabă, o văzu și se duse să-i spună stăpâne-sii:

– O, stăpâna mea, de n-ar fi frica și spaima pe care le am de tine, ți-aș spune, fără teamă că aș minți, că acolo jos se află o femeie mai frumoasă decât tine.

Ea răspunse:

– Bine. Du-te și spune-i să urce aici!

Și arăpoaica se duse jos și-i spuse:

– Hai să vorbești cu stăpâna mea, care te cheamă.

Ci Dalal răspunse:

– Au nu care cumva, din vreo întâmplare, mama mea o fi vreo roabă arăpoaică, ori tatăl meu vreun arap, ca să merg alături de robi?

Și arăpoaica se duse și spuse stăpâne-sii ce-i zisese Dalal. Atunci stăpâna trimise o roabă albă, poruncindu-i:

– Du-te tu și cheam-o pe femeia de jos.

Iar roaba albă coborî și îi spuse domniței Dalal:

– Vino, o, domnia ta, să vorbești cu stăpâna mea.

Ci Dalal îi răspunse:

– Nu sunt roabă albă și nici fiică de robi, ca să merg cu o roabă albă.

Și roaba se duse să-i spună stăpâne-sii ce-i zisese Dalal. Atunci sultana îl chemă pe fiul ei, copilul sultanului, și îi zise:

– Coboară tu atunci și adu-o pe femeia de jos.

Iar tânărul beizadea, care, ca frumusețe, era asemenea stelei Canope când strălucește peste mare, coborî la tinerică și îi zise:

– O, domniță, aibi bunătatea de a urca la harem, la sultană, mama mea.

Iar Dalal, de data aceasta, răspunse:

– Am să urc cu tine, întrucât ești fiu de domn și de sultan, așa cum sunt eu fiică de domn și de sultan.

Și urcă scările înaintea lui.

Or, de îndată ce beizadeaua o văzu pe Dalal suind scările, în frumusețea ei, dragostea pentru ea îi și coborî în inimă...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a nouă sute patruzeci și opta noapte

Urmă:

... Or, de îndată ce beizadeaua o văzu pe Dalal suind scările, în frumusețea ei, dragostea pentru ea îi și coborî în inimă. Precum și Dalal tresări în sufletul ei de frumusețea tânărului beizadea. Și, la rându-i, doamna, soția sultanului, când o văzu pe Dalal, își zise în sine: „Vorbele roabei sunt drepte. Cu adevărat, este mai frumoasă decât mine." Încât, după salamalecuri și temenele, fiul sultanului îi spuse maică-sii:

– Aș vrea să mă însor cu ea, întrucât e limpede că este o domniță de sânge de sultani.

Iar mama îi spuse:

– Este treaba ta, fiul meu. Trebuie să știi ce faci.

Și tânărul cocon chemă cadiul și, pe clipă pe dată, îl puse să scrie senetul de căsătorie, și prăznui nunta cu Dalal. Și intră în odaia miresii.

Da ce i s-a întâmplat ghulului în vremea aceasta? Iacătă.

Chiar în ziua când se prăznuia nunta, un om care mâna un berbec mare și alb veni să-i spună sultanului, tatăl beizadelei:

– O, doamne al meu, sunt un dijmaș de-al tău, și îți aduc în dar, cu prilejul acestei nunți, un berbec voinic și alb, pe care l-am îngrășat. Da se cade să legăm berbecul la ușa haremului, întrucât s-a născut și a fost crescut printre femei și, dacă l-ai lăsa jos afară, ar behăi toată noaptea și n-ar mai lăsa pe nimenea să doarmă.

Iar sultanul zise:

– Bine, este primit.

Și-i dete un caftan strălucit dijmașului, care plecă în calea sa.

Iar sultanul dete berbecul cel alb în seama agăi de la harem, spunându-i:

– Urcă și leagă berbecul acesta la ușa de la harem, întrucât nu are tihnă decât între femei!

Or, când veni noaptea bucuriei, și când fiul sultanului intră în odaia miresei, și când, după ce făcu ceea ce avea de făcut, adormi alături de Dalal, berbecul cel alb își rupse frânghia și intră în odaie. Și o luă pe Dalal și ieși cu ea în curte. Și îi spuse, fără a se mânia:

– Ia spune-mi, Dalal, mi-ai mai lăsat tu vreun strop de cinste?

Ea îi spuse:

– Mă pun sub ocrotirea ta! Să nu mă mănânci!

El îi zise:

– De data aceasta nu mai ține!

Atunci ea zise:

– Așteaptă, până a mă mânca, să intru oleacă la umblătorile din curte, pentru o nevoie.

Iar ghulul zise:

– Bine.

Și o duse la umblători, și rămase s-o vegheze la ușă, așteptând ca ea să isprăvească.

Or, de cum se văzu înlăuntru la umblători, Dalal își ridică amândouă mâinile și grăi:

– O, Doamnă a noastră, Zeinab, fiică a Prorocului nostru cel binecuvântat, o, tu cea care mântui de la rău, vino-mi într-ajutor!

Și preasfânta îi trimise numaidecât o soață de-a ei, dintre fiicele de ginni, care despică zidul și o întrebă pe Dalal:

– Ce dorești, Dalal?

Ea răspunse:

– Ghulul este la ușă, și are să mă mănânce de îndată ce am să ies.

Ea spuse:

– Dacă te scap de el, mă lași să te sărut o dată?

Ea spuse:

– Da.

Atunci ginnia preacuratei Sett Zeinab crăpă zidul dinspre curte și se repezi năprasnic asupra ghulului, și

îl izbi cu piciorul drept în boașe. Și ghulul se prăbuși mort întru totul.

Atunci ginnia se întoarse la umblători și o luă pe Dalal de mână și îi arătă berbecul cel alb întins pe jos fără suflare. Pe urmă îl târâră afară din curte și îl aruncară în șanț. Și iacă-așa cu el, gata!

Iar ginnia o sărută pe Dalal o dată pe obraz, și-i zise:

– Acuma, o, Dalal, vreau să-ți cer să-mi faci un bine.

Ea răspunse:

– La poruncile tale, dulceața mea.

Ea spuse:

– Vreau să vii cu mine, numai pentru un ceas, la Marea de Smarald!

Ea răspunse:

– Bine. Da de ce?

Iar ginnia răspunse:

– Fiul meu este bolnav, iar hakimul nostru a spus că nu are să se vindece decât dacă bea o strachină cu apă din Marea de Smarald. Or, nimeni nu poate să umple o strachină cu apă din Marea de Smarald, fără numai o fiică de oameni. Iar eu mă folosesc de prilejul venirii la tine spre a-ți cere binele acesta.

Și Dalal răspunse:

– Pe capul și pe ochii mei, numai să fiu îndărăt aici înainte de a se trezi soțul meu.

Ea spuse:

– De bună seamă.

Și o puse să încalece pe umerii ei, și o duse pe țărmul Mării de Smarald. Și îi dete o strachină de aur. Și Dalal umplu strachina cu apa aceea minunată. Dar, când o scoase, o undă de apă îi udă mâna, care numaidecât se făcu verde ca trifoiul. După care ginnia o luă iarăși pe Dalal călare pe umerii ei și o duse îndărăt în odaia de nuntă, lângă beizadea. Și iacă-așa cu soața preacuratei Sett Zeinab – asupra-i fie rugăciunea și pacea!

Or, Marea de Smarald are un cantaragiu care vine

s-o cântărească în fiecare dimineață, spre a vedea dacă a furat cineva din ea ori ba. Și răspunde de treaba aceasta. Și, în dimineața aceea, cantaragiul o cântări și o măsură, și găsi lipsă o strachină, întocmai. Și se întrebă: „Cine să fie făptașul furtișagului? Am să dau fuga să-l caut, pe toate drumurile, până ce am să-l găsesc. Căci, de-o avea pe mână vreun semn de la Marea de Smarald, am să-l duc la sultanul nostru, care o să știe ce va avea de făcut cu el."

Și-așa că luă niște brățări de sticlă și niște inele, și le puse pe o tabla pe care și-o așeză pe creștetul capului. Și începu să bată drumurile, pe tot pământul, pe sub ferestrele saraiurilor domnești, strigând: „Brățări de sticlă, o, domnițelor! Inele de smarald, o, fetelor!"

Și străbătu așa țară după țară, fără a da peste stăpâna mânei celei verzi, până ce ajunse sub ferestrele saraiului în care se afla Dalal. Și acolo începu iar să strige: „Brățări de sticlă, o, domnițelor! Inele de smarald, o, fetelor!" Și Dalal, care sta la fereastră, văzu pe tabla brățările și inelele, care îi plăcură. Și-i spuse negutătorului:

– O, neguțătorule, așteaptă să cobor ca să le încerc pe mâna mea.

Și coborî la neguțător, care era cantaragiul Mării de Smarald, și întinse mâna stângă, spunând:

– Încearcă-mi niște inele și niște brățări, dintre cele ce le ai tu mai frumoase.

Ci vânzătorul se minună, zicând:

– Cum de nu îți este rușine, o, domniță, să-mi întinzi mâna stângă? Eu nu fac încercările decât pe mâna dreaptă.

Și Dalal, tare nevenindu-i la îndemână să-i arate mâna dreaptă, care era verde ca trifoiul, îi spuse:

– Mâna mea dreaptă este bolnavă.

El îi zise:

– Și ce dacă? Eu nu vreau decât s-o văd cu ochii mei, și am să știu măsura.

Și Dalal îi arătă mâna.

Or, de cum văzu mâna domniței Dalal, care avea semnul verde, cantaragiul Mării de Smarald știu că ea luase strachina de apă. Și o și înșfăcă în brațe și o duse la sultanul Mării de Smarald. Și i-o dete în seamă, zicând:

– Ea a prădat o strachină din apa ta, o, doamne al Mării. Și tu știi ce ai de făcut cu ea.

Și sultanul Mării de Smarald se uită la Dalal cu mânie. Ci, de cum îi căzură ochii asupra ei, rămase tulburat de frumusețea ei și îi zise:

– O, copilo, vreau să întocmesc senetul de căsătorie cu tine.

Ea îi spuse:

– Ce păcat că sunt măritată, prin legătură legiuită, cu un tinerel asemenea la frumusețe cu steaua Canope când strălucește peste mare.

Atunci el îi spuse:

– Și nu ai vreo soră care să-ți semene, ori vreo fiică?...

Ea spuse:

– Am o fată care, de astăzi, a ajuns la vârsta măritișului, întrucât a împlinit zece ani și care seamănă la frumusețe cu tatăl ei.

El spuse

– Bine.

Și îl chemă pe cantaragiul Mării de Smarald și îi zise:

– Du-o pe stăpâna ta în locul de unde ai luat-o.

Și cantaragiul o luă pe umeri. Iar sultanul Mării de Smarald plecă odată cu ei, ținând-o pe Dalal de mână.

Și intrară în saraiul sultanului, și sultanul veni după Dalal până la soțul ei, și îi zise, când se cunoscură:

– Cer să leg cumetrie cu tine, prin fiica ta.

El îi zise:

– Bine, hotărăște zestrea pe care ai să mi-o dai pentru ea.

Și sultanul Mării de Smarald spuse:

– Zestrea pe care am să ți-o dau pentru ea va fi de patruzeci de cămile încărcate cu smaralde și cu hiacinturi.

Și legătura se încheie. Și se prăznui nunta sultanului Mării de Smarald cu fata domniței Dalal și a crăișorului cel frumos ca steaua Canope. Și trăiră cu toții împreună, în desăvârșită înțelegere. Și mărire lui Allah, în toată împrejurarea!

După ce ispravnicul de agie Gamal Al-Din istorisi această poveste, sultanul Baîbars, fără a-i da răgaz să se întoarcă la locul său, îi zise:

– Pe Allah, ya Gamal Al-Din, aceasta-i cea mai frumoasă poveste pe care am auzit-o vreodată!

Iar el răspunse:

– Așa să fie, acuma când a fost îndrăgită de stăpânul nostru!

Și se întoarse în rând. Atunci păși înainte un al șaptelea, pe care îl chema ispravnicul Fakr Al-Din; și sărută pământul dintre mâinile sultanului Baîbars, și grăi:

– Eu, o, emire și doamne al nostru, am să-ți spun o pățanie care mi s-a întâmplat chiar mie, și care nu are altă însușire decât aceea de a fi scurtă. Iacăt-o.

POVESTEA ISTORISITĂ DE CĂTRE CEL DE AL ȘAPTELEA ISPRAVNIC DE AGIE

Într-o zi ca toate zilele, în satul în care mă aflam pe atunci, un hoț de arab veni noaptea la casa unui gospodar să fure un sac de grâu. Ci oamenii din gospodărie îl auziră și mă chemară cu glasuri amarnice, strigând: „Hoțul! hoțul!“ Da procletul nostru izbuti să se ascundă atâta de bine încât, cu toate căutările, nu izbutirăm să-l oblicim.

Şi cum luasem calea îndărăt spre poartă ca să plec,

trecui pe lângă o grămadă mare de grâu din curte. Şi în vârful grămezii de grâu era un lighean de aramă ce slujea la măsurat. Şi deodată auzii o vântuitură năprasnică stârnită în grămada de grâu. Şi văzui totodată ligheanul de aramă aruncat în sus la cinci picioare înălțime. Eu atunci, în pofida uimirii mele, mă repezii să scotocesc în grămada de grâu şi dădui acolo peste arapul care se ascunsese în ea, cu fundul întors în sus. Şi după ce îl înşfăcai şi îl legai belci, îl întrebai ce-a fost cu zgomotul ciudat care mi-a dezvăluit unde se afla. Iar el îmi răspunse:

– A fost cu voia mea, o, doamne al meu!

Iar eu îi răspunsei:

– Bătu-te-ar Allah! Și izgonit fie Cel-Viclean! Pentru ce să te vântureşti aşa spre paguba ta?

Şi el îmi răspunse:

– Dreptu-i, ya sidi, am lucrat spre paguba mea, asta-i limpede. Da am făcut-o anume întru folosul tău.

Iar eu îl întrebai:

– Cum aşa, o, pui de lele? Şi-apoi de când o vântuitură, fie ea şi de mărimea acesteia, a slujit în folosul cuiva pe pământ?

Iar el răspunse:

– Nu mă omorî, o, ispravnice! Eu nu m-am vânturit decât spre a te cruța de osteneala căutărilor prea îndelungate, şi de truda de a bate zadarnic cetatea şi câmpurile pe urmele mele. Mă rog, aşadar, să-mi răspunzi la bine cu bine, întrucât eşti fiu de oameni de bine!

Eu atunci, o, doamne al meu, n-am putut să nu cinstesc atare judecată. Şi i-am dat drumul.

Şi aceasta-i pățania mea!

Şi, după ce ascultă snoava ispravnicului Fakr Al-Din, sultanul Baîbars îi zise:

– Hei uallah! bunăvoința ta a fost la locul ei!

Pe urmă, cum Fakr Al-Din se şi întorsese la locul

său, un al optulea, pe care îl chema Nizam Al-Din, păși înainte. Şi grăi:

– Ceea ce am să-ți povestesc eu nu are nimic asemenea, nici de aproape, nici de departe, cu cele ce ai ascultat până acuma, o, stăpâne al nostru sultane!

Şi Baîbars îl întrebă:

– Este ceva văzut ori ceva auzit?

El spuse:

– Nu, pe Allah, o, stăpâne al meu, este ceva ce eu numai am auzit. Iacătă!

Şi spuse:

POVESTEA ISTORISITĂ DE CĂTRE CEL DE AL OPTULEA ISPRAVNIC DE AGIE

A fost odată un cântăreț din clarinet, care cânta și el pe unde putea. Și era însurat cu o muiere. Și muierea rămase însărcinată, din ostenelile lui, și, cu ajutorul lui Allah, născu un băiat. Ci clarinetistul nu avea niciun bănuț în casa lui, nici spre a o plăti pe moașă, nici spre a-i cumpăra ceva soției sale, lăuza. Și nemaiștiind ce să facă, plecă amărât, spunându-i nevesti-sii:

– Am să mă duc pe drumul lui Allah, să cerșesc doi bănuți de aramă de la oamenii miloși; și un bănuț am să i-l dau ca plată moașei, iar pe celălalt, tot ca plată, negustorului de găini, ca să-ți cumpăr o găină, cu care să te hrănești în zilele lăuziei tale.

Și ieși, așadar, din casă. Și cum străbătea un câmp, dete peste o găină aciuită pe un dâmb. Și se apropie încetișor de găină, și o prinse mai înainte ca ea să aibă vreme de a fugi. Și sub ea găsi un ou ouat proaspăt. Și îl puse în sân, zicând: „Binecuvântarea a pogorât astăzi. Este taman ceea ce-mi trebuia; și nu mai am de ce mă duce să cerșesc. Întrucât am să-i dau găina fiicei socrului meu, după ce am s-o frig, în ziua aceasta a

ușurării ei; și am să vând oul pe un bănuț de aramă, pe care am să-l dau ca plată moașei." Și, cu gândul acesta, plecă la sukul de ouă.

Or, când trecu prin sukul argintarilor și al giuvaiergiilor, se întâlni cu un giuvaiergiu evreu pe care îl cunoștea și care îl întrebă:

– Ce duci acolo?

El răspunse:

– O găină cu oul ei!

El îi zise:

– Ia dă să văd!

Și clarinetistul îi arătă giuvaiergiului găina și oul. Iar giuvaiergiul îl întrebă:

– Vrei să vinzi oul?

El răspunse:

– Da!

El spuse:

– Cu cât?

El răspunse:

– Spune tu întâi!

Giuvaiergiul spuse:

– Ți-l cumpăr pe zece dinari de aur! Nu prețuiește mai mult!

Iar săracul zise, gândind că giuvaiergiul își bate joc de el:

– Îți bați joc de mine pentru că sunt sărac; știi bine că nu acesta îi este prețul.

Iar giuvaiergiul gândi că îi cere mai mult, și îi zise:

– Îți dau, ca ultim preț, cincisprezece dinari!

El răspunse:

– Allah vede!

Atunci giuvaiergiul îi spuse:

– Iacătă douăzeci de dinari de aur noi! Îi iei ori nu-i iei?

Atunci clarinetistul, văzând că târguiala era adevărată, îi dete oul, pe douăzeci de dinari de aur, și zori să-i arate spatele. Ci giuvaiergiul dete fuga după el și îl întrebă:

– Ai multe ouă de-acestea acasă?

El răspunse:

– Am să-ți aduc unul mâine după ce are să-l facă găina, și tot la prețul de-acum. Da dacă ar fi altcineva în locul tău, nu i l-aș vinde nici cu treizeci de dinari de aur!

Iar giuvaiergiul zise:

– Arată-mi unde-i casa ta; și în fiecare zi am să vin să iau oul, fără ca tu să te mai ostenești; și am să-ți dau cei douăzeci de dinari.

Iar clarinetistul îi arătă casa și dete fuga apoi să cumpere o altă găină în locul ouătoarei aceleia, și se duse s-o dea la fript pentru nevastă-sa. Și o răsplăti din belșug pe moașă pentru ostenelile ei.

Și a doua zi îi spuse nevesti-sii:

– O, fiică a socrului meu, să nu care cumva să tai găina cea neagră care se află în cuhnie. Ea-i binecuvântarea casei. Ea ne ouă niște ouă care prețuiesc, fiecare, la prețul zilei, douăzeci de dinari de aur...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a nouă sute patruzeci și noua noapte

Urmă:

... Ea ne ouă niște ouă care prețuiesc, fiecare, la prețul zilei, douăzeci de dinari de aur. Și giuvaiergiul *cutare* ni le cumpără la prețul acesta!

Și chiar că giuvaiergiul începu să vină în fiecare zi să ia oul proaspăt ouat, plătind peșin douăzeci de dinari de aur. Iar clarinetistul nu zăbovi a răzbate la o bunăstare aleasă, și a-și deschide o prăvălie frumoasă de negutător în suk.

Iar când fiul său, cel care se născuse în ziua găsirii găinii, fu destul de mare pentru a putea să meargă la școală, clarinetistul de odinioară puse să se zidească pe cheltuiala sa o școală frumoasă, și îi strânse acolo pe copiii săraci, ca să învețe a citi și a scri împreună cu fiul său. Și găsi pentru ei toți un dascăl de școală strălucit, care știa *Coranul* ca pe apă, și care putea să li-l spună pe dinafară, chiar începând de la cuvântul cel mai de pe urmă spre a ajunge la cel dintâi.

După care clarinetistul se hotărî să plece în hagialâc la Hedjaz, și îi spuse nevesti-sii:

– Ia bine seama să nu-și râdă giuvaiergiul de tine și să-ți ia găina!

Pe urmă purcese cu o caravană la Mecca. Or, la o vreme după plecarea clarinetistului de odinioară, giuvaiergiul îi spuse într-o zi femeii:

– Am să-ți dau o ladă plină cu aur. Da-mi dai găina în schimb?

Ea răspunse:

– Cum să ți-o dau, bre omule? Soțul meu, înainte de a pleca, m-a sfătuit stăruitor să nu-ți dau decât ouăle.

El spuse:

– Dacă s-o supăra, tu nu ai nicio vină. Iau răspunderea asupra mea, iar el n-are decât să mă tragă la răspundere pe mine, care mă aflu în prăvălia mea din inima sukului.

Și îi deschise lada și îi arătă aurul din ea. Iar muierea se bucură să aibă atâta aur deodată, și-i dete giuvaiergiului găina. Iar el o luă și o omorî pe dată, și-i spuse femeii:

– Curăț-o și frige-o; am să vin s-o iau. Da dacă o lipsi o bucățică din ea, ca s-o scot îndărăt am să-i spintec pântecele aceluia care ar mânca-o.

Și plecă.

Or, la ceasul amiezii, fiul clarinetistului se întoarse de la școală. Și o văzu pe maică-sa că scoate găina din

cratiță și o pune pe o tavă de farfuriu și o copere cu un ștergar de muselină. Și sufletul lui de școlar pofti numaidecât să mănânce o bucățică din găina aceea ispititoare. Și îi spuse maică-sii:

– Dă-mi și mie o bucată, mamă.

Ea îi spuse:

– Taci tu! da ce, e a noastră?

Pe urmă, când femeia ieși o clipită din odaie, băiatul ridică ștergarul de muselină și, dintr-o mușcătură, rupse târtița găinii și o înfulecă fierbinte încă. Iar una dintre roabe îl văzu și îi zise:

– O, stăpâne al meu, ce nenorocire și ce năpastă fără de izbăvire! Fugi de acasă, căci giuvaiergiul, care are să vină să-și ia găina, are să-ți spintece pântecele ca să scoată din el târtița pe care ai mâncat-o!

Iar băiatul zise:

– Așa? Mai bine-i să plec decât să pierd târtița aceasta bună!

Și încălecă pe catârca lui și plecă.

Or, giuvaiergiul nu zăbovi a veni să-și ia găina. Și văzu că lipsea târtița. Și o întrebă pe mamă:

– Unde este târtița?

Ea răspunse:

– Pe când am ieșit o clipită din odaie, fiul meu a rupt târtița cu dinții și a înfulecat-o.

Iar giuvaiergiul strigă:

– Vai de mine! Am dat tot aurul meu pe târtița aceea. Unde este fiul tău, pușlamaua, ca să-i deschid pântecele și s-o scot?

Ea răspunse:

– A fugit, de frică!

Iar giuvaiergiul ieși în grabă mare și porni să-l caute, prin cetăți și prin sate, spunând cum arată băiatul, până ce dete de el, adormit într-un câmp. Și se apropie încetișor de el, spre a-l ucide, când băiatul, care nu dormea decât cu un ochi, sări din somn. Iar giuvaiergiul țipă la el:

– Vino încoace, o, fiu al clarinetei. Cine ți-a spus să mănânci târtița? Eu am plătit pentru ea o ladă plină cu aur și m-am învoit cu maică-ta. Iar acuma învoiala are să se împlinească prin moartea ta!

Ci băiatul, fără a se tulbura, îi răspunse:

– Du-te de-aici, o, giuvaiergiule! Nu ți-e rușine să bați atâta cale pentru o târtiță de găină? Și nu-i o rușine încă și mai mare să vrei să-mi spinteci pântecele din pricina acelei târtițe?

Ci giuvaiergiul răspunse:

– Știu eu ce am de făcut.

Și își trase cuțitul de la brâu ca să deschidă pântecele băiatului. Ci băiatul îl apucă pe afurisit numai cu o mână, și îl săltă, și îl izbi de pământ, unde îi sfărâmă oasele și îi făcu lungimea să i se întrepătrundă cu lățimea. Iar procletul – afurisit să fie el! – muri la ceasul lui.

Or, băiatul avea să dovedească în curând urmările, asupra sa însuși, ale acelei târtițe de găină. Într-adevăr, luă calea îndărăt, spre a se întoarce la maică-sa; ci se rătăci pe drum, și ajunse într-o cetate unde văzu un sarai domnesc care avea spânzurate la poartă patruzeci de capete fără unul. Și întrebă oamenii:

– Pentru ce sunt spânzurate capetele acelea?

I se răspunse:

– Sultanul are o fată tare vitează la lupta în meidan. Cel care va îndrăzni și o va birui, o va lua de soție; iar celui care nu o va birui, i se va reteza capul.

Atunci băiatul intră fără a șovăi la sultan și îi spuse:

– Vreau să cobor pe meidan cu fiica ta, ca să-mi măsor puterile cu ea.

Și sultanul îi răspunse:

– O, copilul meu, crede-mă, du-te de aici! Câți bărbați mai tari decât tine au venit și-au fost biruiți de fata mea! E păcat să te omoare!

La astea, el răspunse:

– Vreau să mă biruiască, să-mi taie capul și să mi-l spânzure la poartă.

Și sultanul zise:

– Bine, scrie așa și pune-ți pecetea pe hârtie.

Iar băiatul scrise și pecetlui.

În vremea aceasta, se așternu un chilim în curtea de dinăuntru, iar fata și băiatul coborâră pe meidan, și se prinseră unul pe altul pe după mijlocul trupului, și își puseră umerii unul într-altul. Și luptară amândoi minunat. Și ba flăcăul o lua și o răsturna la pământ, ba fata se ridica, întocmai ca un șarpe, și îl răsturna pe el la rându-i. Și tot așa mai departe urmară a se răsturna ba el pe ea, ba ea pe el, vreme de două ceasuri de luptă, fără ca vreunul dintre ei să izbutească a-l face pe potrivnic să atingă pământul cu umărul. Atunci sultanul se supără văzând-o pe fiică-sa, de data aceasta, că nu se dovedește mai voinică. Și grăi:

– Ajunge pentru astăzi. Ci mâine aveți să mai coborâți o dată pe meidan, pentru luptă.

Pe urmă sultanul îi despărți, se întoarse în iatacurile sale, chemă hakimii de la sarai și le zise:

– În noaptea asta, să-i dați băiatului care a luptat cu fata mea să răsufle în somn niște bang adormitor; și când bangul are să-și împlinească rostul, voi să-i cercetați trupul băiatului spre a vedea de nu poartă asupra lui vreun talisman care îl face atâta de puternic. Întrucât chiar că dintre toți vitejii cei voinici din lume, fata mea i-a biruit pe cei mai tari și i-a făcut să muște pământul pe patruzeci fără unul dintre ei. Și-atunci cum de n-a putut să-l doboare pe un copilandru ca acesta? Așa încât trebuie să fie vreo pricină tainică, și pricina trebuie s-o dezvăluiți voi. Altminteri, meșteșugul vostru mi se va dovedi zadarnic, iar ajutorul vostru mi se va arăta fără de volnicie, și am să vă izgonesc din saraiul și din cetatea mea!

Încât, când să lăsă noaptea și când băiatul adormi, hakimii se duseră să-i dea să răsufle bangul cel adormitor,

și îl adormiră adânc. Și îi cercetară trupul, bucățică cu bucățică, ciocănindu-l cum se ciocănesc urcioarele și, într-un sfârșit, găsiră înlăuntru pieptului lui, învăluită în măruntaie, târtița găinii. Și își aduseră foarfecele și sculele, făcură o tăietură și scoaseră târtița găinii din pieptul băiatului. Pe urmă îi cusură la loc pieptul, îl stropiră cu oțet tare, și îl aduseră în starea în care fusese.

Or, dimineața, băiatul se trezi din somnul cel rău și își simți pieptul ostenit, și el însuși nu mai avea vârtoșia de mai înainte. Căci puterile i se duseseră odată cu târtița găinii, care avea însușirea de a-l face de nebiruit pe cel care o mâncase. Și, văzându-se acuma mai slab, nu vroi să se primejduiască a încerca o înfruntare amarnică, și fugi, de frică să nu-l înfrângă și să-l omoare fata cea luptătoare.

Și, slobozindu-și picioarele în vânt, nu se opri din fugă până ce nu ajunse dincolo de vederea saraiului și a cetății. Și dete peste trei inși care se certau între ei. Și îi întrebă:

– Pe ce vă certați?

Ei răspunseră:

– Pe un lucru!

El le spuse:

– Un lucru? Ce lucru?

Ei răspunseră:

– Avem chilimul acesta de colea. Dacă se așază pe el cineva, și îl lovește cu varga aceasta, și îi cere să meargă fie până și pe vârful muntelui Kaf, chilimul îl duce acolo cât ai clipi din ochi. Iar noi acuma ne omorâm pentru chilimul acesta!

El le zise:

– În loc să vă omorâți între voi pentru chilimul zburător, mai bine luați-mă pe mine ca judecător, și am să vă judec fără părtinire.

Iar ei răspunseră:

– Fii-ne judecător în pricina noastră.

El le spuse:

– Întindeți chilimul pe pământ, ca să-l văd cât este de lung și de lat.

Și se așeză în mijlocul chilimului și le spuse:

– Am să arunc o piatră din toate puterile mele, iar voi să fugiți după ea tustrei. Și acela care are s-o ajungă cel dintâi va căpăta chilimul zburător.

Ei îi spuseră:

– Bine.

Băiatul atunci luă o piatră și o azvârli; iar cei trei o luară la fugă după ea. Și, pe când ei fugeau, el lovi chilimul cu varga, spunându-i:

– Du-mă drept în mijlocul curții de la saraiul sultanului *cutare*!

Și chilimul îndeplini porunca pe clipă pe dată, și îl lăsă pe fiul clarinetei în curtea saraiului cu pricina, acolo unde de obicei aveau loc luptele domniței.

Și băiatul strigă:

– Iată luptătorul! Să vină învingătorul său!

Și fata coborî, de față cu toată lumea, în mijlocul curții, și veni pe chilim dinaintea băiatului. Și numaidecât băiatul lovi chilimul cu varga, spunând: „Zboară cu noi până în vârful muntelui Kaf." Și chilimul se ridică în slăvi, spre uluirea tuturora, și, în mai puțină vreme decât ar trebui pentru a închide un ochi și a-l deschide iar, îi și lăsă pe vârful muntelui Kaf.

Atunci băiatul îi spuse fetei:

– Cine este acuma biruitorul? Este cea care mi-a răpit din piept târtița de găină, ori cel care a răpit-o pe fata sultanului din mijlocul saraiului ei?...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a nouă sute cincizecea noaptea

Urmă:

... Cine este acuma biruitorul? Este cea care mi-a răpit din piept târtița de găină, ori cel care a răpit-o pe fata sultanului din mijlocul saraiului ei?

Ea răspunse:

– Mă pun sub ocrotirea ta! Iartă-mă! Și, dacă vrei să mă duci îndărăt în saraiul tatălui meu, am să mă mărit cu tine, spunând: „Acesta m-a biruit." Și am să le poruncesc hakimilor să pună îndărăt în pieptul tău târtița găinii.

El zise:

– Bine. Da o zicală spune: „Bate fierul cât e cald!" Iar eu vreau să fac cu tine ceea ce știi, până a nu te duce.

Ea spuse:

– Bine.

Atunci el o luă și se culcă lângă ea și, găsind-o cum se cuvine, se pregăti să bată fierul unde trebuia, câtă vreme era cald. Ci deodată fata îi aldui o lovitură de picior care îl aruncă de-a dura hăt dincolo de chilim. Și lovind chilimul cu varga, spuse: „Zboară, o, chilimule, și du-mă în saraiul tatălui meu!" Și chilimul, tot atunci, își și luă zborul cu ea și o duse la sarai.

Iar fiul clarinetistului rămase singur pe vârful muntelui, primejduit să moară de foame și de sete, fără ca baremi vreo furnică să-i mai poată da de urmă. Și purcese să coboare din munte, mușcându-și mâinile de ciudă.

Și coborî așa vreme de o zi și o noapte fără a se opri, și ajunse, pe la revărsat de ziuă, la mijlocul muntelui. Și, spre norocul lui, găsi acolo doi curmali care se frângeau sub povara lor de curmale coapte.

Or, unul dintre curmali avea curmale roșii, iar celălalt curmale galbene. Și băiatul se repezi să culeagă câte

o creangă din fiecare soi. Și cum îi plăceau mai mult cele galbene, începu să mănânce cu poftă una dintre acele curmale galbene. Ci deodată simți o mâncărime la cap; și își duse mâna la cap, la locul unde simțea mâncărimea, și pipăi un corn care îi creștea din cap cu mare iuțeală, și care se răsucea împrejurul curmalului. Și degeaba se zbătu el mult și bine ca să scape, că rămase priponit de curmal cu cornul său. Atunci își zise: „Moarte pentru moarte! Mai bine-i, până una alta, să-mi astâmpăr foamea, și pe urmă să mor!" Și se apucă să mănânce și curmalele cele roșii. Și ia uite! De cum înghiți una dintre roșcovanele acelea, își și simți cornul cum se desface de pe curmal și capul cum îi rămâne slobod. Și cât ai clipi din ochi, cornul fu ca și cum nici n-ar fi fost vreodată. Și nu mai rămase din el nici măcar o urmă pe cap.

Atunci băiatul își zise: „Bine." Și se apucă să mănânce toate curmalele roșii, până ce își stâmpără foamea. Pe urmă își umplu sânul cu curmale roșii și galbene, și plecă la drum mai departe, mergând zi și noapte, vreme de două luni întregi, până ce ajunse la cetatea potrivnicei lui, fata sultanului.

Și se duse sub ferestrele saraiului și începu să strige, spunând: „Hei, curmale trufanda, hei, curmale! Degete de domnițe, hei, curmalele! Cete de viteji, hei, curmalele!" Iar fata sultanului auzi strigarea vânzătorului de curmale trufanda, și le spuse soațelor sale:

– Coborâți repede și cumpărați-mi niște curmale de la vânzătorul acela, și alegeți-le cât mai zemoase, o, fetelor.

Și ele coborâră să cumpere curmale, care nu le fură lăsate, dată fiind raritate lor, decât la prețul de un dinar pentru fiecare. Și fetele cumpărară șaisprezece, pentru șaisprezece dinari, și se duseră să le dea stăpânei lor.

Și fata sultanului văzu că erau curmale galbene, chiar cele care îi plăceau ei mai mult. Și le mâncă pe

toate șaisprezece, aruncându-le în gură una după alta. Și zise:

– O, surorile mele, tare sunt bune!

Ci nici nu isprăvi ea bine de rostit vorbele acestea, că și simți o mâncărime aprigă, care o gâdila, în șaisprezece locuri felurite de pe cap. Și își duse mâna repede la cap, și simți că șaisprezece coarne îi înmugureau prin piele, dintre plete, în șaisprezece locuri diferite. Și până să dea ea vreun țipăt, cele șaisprezece coarne se și lungiseră și, patru câte patru, se prinseră vârtos de perete.

La priveliștea aceea și la țipetele sfâșietoare pe care fata, deodată cu soațele ei, începuse să le sloboadă, taică-său veni în fugă, gâfâind, și întrebă:

– Ce-i aici?

Iar soațele îi răspunseră:

– O, stăpâne al nostru, ridicam ochii când am văzut deodată aceste șaisprezece coarne cum ieșeau din capul stăpânei noastre și cum se întindeau să se prindă patru câte patru de perete, așa cum le vezi.

Atunci, tatăl domniței adună hakimii cei mai iscusiți, aceia care scoseseră din pieptul băiatului târtița găinii. Și hakimii aduseră ferăstraie ca să taie coarnele; ci coarnele nu se lăsară tăiate. Și încercară alte chipuri, da fără a ajunge la vreo izbândă, și fără a dovedi s-o lecuiască pe domniță.

Atunci, tatăl ei încercă alte chipuri de mântuire, și trimise un crainic în cetate să strige: „Acela care va da un leac fetei sultanului, și o va scăpa de cele șaisprezece coarne, o va căpăta de soție și va fi făcut urmaș la scaunul împărătesc."

Or, ce să vezi!

Fiul clarinetistului, care nu aștepta decât clipita aceea, intră în sarai și se duse sus la domniță, spunând:

– Am s-o scap eu de coarne.

Și de cum ajunse dinaintea ei, luă o curmală roșie,

o făcu bucățele și o puse în gura domniței. Și în chiar clipita aceea un corn se și desprinse de perete și, văzând cu ochii, se chirci și, până la urmă, pieri cu totul de pe capul fetei.

La priveliștea aceea, toți cei de față, cu Măria Sa în frunte, se minunară cu bucurie și strigară:

– O! ce hakim mare!

Iar el spuse:

– Mâine am s-o mai scap de un corn!

Atunci fu oprit la sarai, unde șezu șaisprezece zile, în fiecare zi scăpând-o pe domniță de câte un corn, până ce o mântui de toate cele șaisprezece coarne.

Și-așa că sultanul, până peste fire de minunat și de mulțumitor, puse să se scrie numaidecât senetul de căsătorie al băiatului cu domnița. Iar nunta fu prăznuită cu voioșie și în potop de lumini. Pe urmă veni și noaptea de datină.

Or, de îndată ce băiatul intră la soția sa, în odaia de nuntă, îi zise:

– Și-acuma? Care dintre noi doi este biruitor? Este aceea care mi-a luat din piept târtița găinii și care mi-a furat chilimul cel vrăjit? Ori mai degrabă este acela care te-a făcut să-ți crească șaisprezece coarne pe cap, și le-a făcut să piară într-o nimicură de vreme?

Iar ea îi zise:

– Tu ești, așadar? Uf, efritule!

El îi răspunse:

– Da, eu sunt, fiul clarinetistului.

Ea îi spuse:

– Pe Allah! m-ai biruit!

Și se culcară amândoi laolaltă, și se dovediră amândoi la fel de tari și la fel de volnici. Și ajunseră sultan și sultană. Și trăiră cu toții împreună în deplină bucurie și în fericire desăvârșită.

Și-aceasta-i povestea mea!

După ce auzi istorisirea ispravnicului Nizam Al-Din, sultanul Baîbars strigă:

– Uallahi, nu știu dacă nu-i aceasta povestea cea mai frumoasă pe care am auzit-o vreodată!

Atunci un al nouălea ispravnic de agie, pe care îl chema Gelal Al-Din, păși înainte și sărută pământul dintre mâinile sultanului Baîbars, și grăi:

– Inșallah, o, doamne al vremilor, povestea pe care am să ți-o istorisesc are să-ți placă numaidecât.

Și spuse:

POVESTEA ISTORISITĂ DE CĂTRE CEL DE AL NOUĂLEA ISPRAVNIC DE AGIE

A fost odată o femeie care, în pofida tuturor strădaniilor, nu prindea rod și nu năștea. Încât într-o zi se sculă și se rugă Atoatedătătorului, zicând: „Dă-mi o fată, măcar de-ar fi și să moară de mireasma inului!"

Și, grăind astfel despre mireasma inului, ea vroia să ceară o fată, chiar dacă ea ar fi fost să fie atâta de gingașă și de simțitoare încât până și mireasma cea ușoară a inului s-o stânjenească de s-o facă să moară.

Și iacătă că prinse rod și născu, fără de supărare, fata pe care Allah i-o dăruise, și care era la fel de frumoasă ca luna la răsăritul ei, și galbenă ca o lumină de lună, și gingașă ca ea. Și-i puseră numele de Sittukhan.

Or, când fata se făcu mare și ajunse la vârsta de cincisprezece ani, fiul sultanului trecu pe uliță și o văzu aplecată peste fereastră. Și dragostea de ea coborî în inima lui, și flăcăul se întoarse acasă bolnav.

Iar hakimii veniră unul după altul la el, fără să dibăcească leacul care-i era de trebuință. Atunci urcă să-l vadă și o babă, trimisă de nevasta străjerului de la poartă; și baba îi spuse, după ce se uită la el:

– O, ești îndrăgostit, sau poate că ai vreo drăguță la care ții?

El răspunse:
– Sunt îndrăgostit.
Ea îi zise:
– Spune-mi de cine, iar eu am să fiu legătura dintre tine și ea.
El spuse:
– De preafrumoasa Sittukhan.
Ea răspunse:
– Răcorește-ți ochii și liniștește-ți inima, că am să ți-o aduc!
Și baba plecă, și o găsi pe fată, care se revenea în pragul porții sale. Și, după salamalecuri și temenele, îi spuse:
– Mântuirea fie asupra unor preafrumoase ca tine, fata mea! Cele care-ți seamănă, și care au degete atâta de sulegete ca ale tale, ar trebui să învețe cum să țeasă inul. Că nimica nu este mai frumos decât fusul între niște degete ca fusul.
Și plecă.
Iar fata se duse la maică-sa și-i zise:
– Du-mă, mamă, la meșteră.
Ea o întrebă:
– Ce meșteră?
Ea răspunse:
– La meștera de in.
Iar maică-sa strigă:
– Taci! Inul este primejdios pentru tine. Mireasma lui îți face rău la piept. Dacă te atingi de el, ai să mori.
Ea spuse:
– Ba n-am să mor.
Și atâta stărui, și atâta plânse, încât maică-sa o trimise la meștera de in.
Iar fata șezu acolo o zi întreagă, să învețe să toarcă inul. Și toate soațele sale se minunau de frumusețea ei și de frumusețea degetelor ei. Și iacătă că un fulgulet de in îi intră la deget între carne și unghie. Și fata căzu jos, fără de simțire.

Și toți o crezură moartă, și careva se duse la tatăl și la mama ei și le spuse:

– Veniți să vă luați fata, și alungească-vă Allah zilele: a murit!

Atunci tatăl și mama fetei, pentru care ea era singura bucurie, își rupseră hainele și, bătuți de vântul urgiei, se duseră, cu giulgiul, s-o îngroape. Ci iacătă că trecu pe acolo baba și le spuse:

– Sunteți oameni bogați și-ar fi rușine pentru voi să vă îngropați fata în pământ.

Ei întrebară:

– Și ce să facem?

Ea răspunse:

– Zidiți-i un chioșc în mijlocul apelor râului. Și culcați-o pe un pat în chioșcul acela. Și veți putea să vă duceți s-o vedeți ori de câte ori vi s-o face dor de ea.

Iar ei îi zidiră un chioșc de marmură, pe niște pilaștri, în mijlocul apelor râului. Și îl înconjurară cu o grădină plină cu straturi de flori. Și puseră fata pe un crivat de fildeș, în chioșc, și plecară plângând.

Or, ce să vezi?

Baba se duse numaidecât la fiul sultanului, cel bolnav de dragoste, și îi spuse:

– Hai s-o vezi pe fată. Te așteaptă, culcată într-un chioșc, în mijlocul apelor râului.

Atunci crăișorul se sculă și îi spuse vizirului tatălui său:

– Hai cu mine la o preumblare.

Și ieșiră amândoi, ținându-se de departe după baba care îi arăta crăișorului drumul. Și ajunseră la chioșcul de marmură, iar fiul sultanului îi spuse vizirului:

– Așteaptă-mă la ușă. N-am să zăbovesc.

Pe urmă intră în chioșc. Și o găsi pe fată moartă. Și șezu jos s-o plângă, rostind stihuri despre frumusețea ei. Și îi luă mâna, ca să i-o sărute; și-i văzu degetele cele atâta de subțiri și de gingașe. Și, minunându-se de ele,

găsi la unul fulgușorul de in dintre unghie și carne. Și se miră de fulgul acela de in, și îl trase afară cu gingășie.

Și numaidecât fata se trezi din leșinul ei...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a nouă sute cincizeci și una noapte

Urmă:

Și numaidecât fata se trezi din leșinul ei, și se ridică dreaptă în capu oaselor, și îi zâmbi tânărului beizadea, și îl întrebă:

– Unde mă aflu?

Iar el o strânse la piept și răspunse:

– Cu mine!

Și o sărută, și se culcă lângă ea. Și șezură laolaltă patruzeci de zile și patruzeci de nopți, fericiți până peste poate.

Pe urmă crăișorul își luă bun-rămas de la ea, spunându-i:

– Trebuie să plec, din pricina vizirului tatălui meu, care mă așteaptă la ușă. Îl duc îndărăt la sarai și mă întorc.

Și coborî la vizir. Și ieși cu el, și străbătu grădina. Și deteră peste niște trandafiri albi și peste niște iasomii. Și crăișorul se tulbură când le văzu și îi spuse vizirului:

– Ia seama! Trandafirii și iasomiile sunt albe ca albul obrajilor preafrumoasei Sittukhan! O, vizirule, așteaptă-mă aici trei zile, ca să mă duc să mai văd o dată obrajii preafrumoasei Sittukhan!

Și se sui îndărăt, și șezu trei zile cu Sittukhan, să se minuneze de obrajii ei, care erau ca trandafirii cei albi și ca iasomiile.

Apoi coborî și îl luă pe vizir, și își urmă cu el preumblarea prin grădină înspre ieșire. Și deteră peste un

roșcov, cu poamele lungi și negre. Și crăișorul rămase tulburat de acea priveliște și îi spuse vizirului:

– Ia seama! roșcovele sunt lungi și negre ca sprâncenele preafrumoasei Sittukhan! O, vizirule, mai așteaptă aici trei zile, ca să mă duc să mai văd o dată sprâncenele preafrumoasei Sittukhan!

Și urcă îndărăt, și șezu trei zile cu ea, să se minuneze de sprâncenele ei frumoase, lungi și negre ca roșcovele cele două câte două pe ramuri.

Apoi coborî și îl luă pe vizir și își urmă cu el preumblarea prin grădină înspre ieșire. Și deteră peste o fântână țâșnitoare, cu șuvoiul frumos și singuratic. Și crăișorul rămase tulburat de priveliștea aceea și îi spuse vizirului:

– Ia seama! șuvoiul fântânii este ca mijlocul preafrumoasei Sittukhan! O, vizirule, mai așteaptă-mă și aici trei zile, ca să mă duc să mai văd o dată mijlocul preafrumoasei Sittukhan!

Și urcă îndărăt, și șezu trei zile cu ea, să se minuneze de mijlocul ei, care era asemenea cu șuvoiul fântânii.

Apoi coborî la vizir, spre a-și urma cu el preumblarea prin grădină spre ieșire. Ci ia uite! Fata, când îl văzuse pe iubitul ei că suie astfel îndărăt la ea și a treia oară, îndată după ce coborâse, își zise în sinea ei: „Vreau să mă duc să văd, de data aceasta, pentru ce tot pleacă și iar se întoarce așa!“ Și coborî din chioșc și se piti după ușa care da înspre grădină, spre a-l vedea cum pleacă. Și crăișorul, întorcându-se, o văzu cum își lipea capul de ușă. Și se întoarse la ea, galben și trist, și îi spuse:

– Sittukhan, Sittukhan! n-am să te mai văd, o, niciodată!

Și plecă, și ieși cu vizirul, spre a nu se mai întoarce.

Atunci Sittukhan porni să rătăcească prin grădină, plângându-se pe sine însăși, și părându-i rău că nu era moartă cu adevărat. Și pe când rătăcea așa, văzu ceva strălucind lângă apă. Și ridică lucrul acela de jos, și

văzu că era un inel solomonesc. Și frecă ușurel cornalina învrâstată care îl împodobea, și numaidecât inelul îi grăi:

– La poruncile tale, iacătă-mă. Spune, ce-mi ceri?

Ea răspunse:

– O, inel al lui Solomon, cer de la tine un sarai lângă saraiul crăișorului care m-a iubit, și să-mi dai frumusețe mai mare decât frumusețea mea.

Și inelul îi grăi:

– Închide-ți ochii și deschide-i iar!

Iar ea își închise ochii și, când îi deschise iar, se văzu într-un sarai măreț, zidit alături de saraiul coconului domnesc. Și se privi în oglindă, și rămase vrăjită de frumusețea sa.

Și se duse să se rezeme în coate la fereastră, pe când crăișorul trecea călare pe calul lui. Și o văzu, fără a o cunoaște, și plecă îndrăgostit. Și ajunse la mama lui și îi spuse:

– Mamă, nu ai tu vreun lucru osebit de frumos pe care să te duci să i-l dai ca dar domniței care s-a mutat în saraiul cel nou? Și n-ai putea tu să-i spui totodată: „Mărită-te cu fiul meu?"

Iar sultana, maică-sa, îi spuse:

– Am două bucăți de atlaz împărătesc. Am să i le duc și am să-i pun întrebarea.

El îi spuse:

– Bine, du-i-le.

Și mama beizadelei se duse la fată și îi spuse:

– Fata mea, primește darul acesta; fiul meu dorește să se însoare cu tine.

Iar fata o chemă pe arăpoaica sa și îi spuse:

– Ia aceste două bucăți de atlaz și fă-le cârpe de spălat podelele.

Iar sultana plecă îmbufnată și se duse la fiu-său, care o întrebă:

– Ce ți-a spus, mamă?

Ea răspunse:
– A pus-o pe roabă să ia cele două bucăți de atlaz daurii și i-a poruncit să facă din ele cârpe de șters prin casă!
El îi spuse:
– Mă rog ție, o, maică a mea, nu cumva mai ai vreun lucru de preț, pe care să i-l duci? Că sunt bolnav de dorul după ochii ei.
Ea îi spuse:
– Am o salbă de smaralde fără cusur și fără pată.
El îi spuse:
– Bine. Du-i salba!
Și mama beizadelei sui la fată și îi spuse:
– Primește de la noi darul acesta, fata mea; fiul meu dorește să se însoare cu tine.
Iar ea răspunse:
– Darul tău este primit, o, Măria Ta!
Și o chemă pe roabă și-i spuse:
– Porumbeii au mâncat, ori nu încă?
Ea răspunse:
– Nu încă, ya setti.
Ea îi spuse:
– Ia atunci boabele acestea de smarald și dă-le porumbeilor, ca să le mănânce și să se sature!
Auzind vorbele acestea, mama crăișorului îi zise fetei:
– Ne-ai umilit, fata mea! Mă rog ție să-mi spui numai dacă vrei să te măriți cu fiul meu, ori ba.
Ea răspunse:
– Dacă vrei să mă mărit cu fiul tău, spune-i să se prefacă mort; învelește-l cu șapte giulgiuri, du-l prin cetate și spune-le slugilor tale să nu-l îngroape decât în grădina care se află în saraiul meu.
Iar mama beizadelei spuse:
– Bine. Am să mă duc să-i spun fiului meu dorința ta. Și se duse să-i spună fiului său:
– Habar n-ai! Dacă vrei să te însori cu ea, îți cere să

te prefaci că ai murit, să te învelesc în șapte giulgiuri, să te port cu alaiul prin cetate, și să te duc la ea ca să fii îngropat. Și-atunci are să se mărite cu tine.

Iar el răspunse:

– Numai atâta, mamă? Atunci, sfâșie-ți hainele, țipă și zi: „Fiul meu a murit!"

Iar mama beizadelei își sfâșie hainele și țipă cu glas ascuțit și jalnic: „O, vai de mine și de mine! fiul meu a murit!"

Atunci toată lumea din sarai, auzind țipătul, dete fuga și îl văzu pe beizadea întins pe jos, asemenea cu morții, și pe mama lui cuprinsă de jale. Și luară trupul răposatului, îl spălară și îl înváluiră în șapte giulgiuri. Pe urmă cititorii din *Coran* și șeicii se adunară și ieșiră în alai dinaintea trupului, coperit cu năframe scumpe. Și după ce plimbară mortul prin toată cetatea, se întoarseră să-l așeze în grădina fetei, așa cum ceruse ea. Acolo îl lăsară și plecară în calea lor.

Or, când nu mai fu nimeni în grădină, fata care murise odinioară dintr-un fulguț de in, și care se asemuia la obraji cu trandafirii cei albi și cu iasomiile, la sprâncene cu roșcovele de pe ramuri, și la boiu cu șuvoiul havuzului, coborî la domnișorul care era învăluit în cele șapte giulgiuri. Și desfăcu de pe el giulgiurile unul câte unul. Și, când scoase și cel de al șaptelea giulgiu, îi spuse:

– Ce, tu erai? Ia uite că patima ta după femei te-a împins să te lași învelit în șapte giulgiuri!

Iar beizadeaua rămase plin de buimăceală, și își mușcă degetele, și și le sfâșie de rușine. Iar fata îi zise:

– Nu-i nimic, de data aceasta.

Și rămaseră împreună, să se iubească și să se desfete.

Iar sultanul Baîbars, după ce ascultă povestea, îi spuse ispravnicului Gelal Al-Din:

– *Uallahi ua tellahi*, tare socot că ăsta-i tot ce am auzit eu mai minunat!

Atunci un al zecelea ispravnic de agie, pe care îl chema Helal Al-Din, veni între mâinile sultanului Baîbars și zise:

– Am de istorisit o poveste care-i sora mai mare a cesteilalte!

Și spuse:

POVESTEA ISTORISITĂ DE CĂTRE CEL DE AL ZECELEA ISPRAVNIC DE AGIE

A fost odată un sultan care avea un fiu pe care îl chema Mohammad. Și fiul îi spuse într-o zi lui taică-său:

– Vreau să mă însor.

Iar tatăl său îi răspunse:

– Bine, așteaptă s-o trimitem pe maică-ta să vadă fetele de măritat de prin haremuri și să ceară vreuna pentru tine.

Ci fiul sultanului spuse:

– Nu, tată, eu vreau să mă însor numai prin ochii mei, după ce am să văd fata.

Și sultanul răspunse:

– Bine.

Atunci tânărul beizadea sări pe calul său frumos ca din basme și plecă în drumeție.

Și, după două zile de drumețit, dete peste un om care ședea jos într-un câmp și smulgea niște praz din pământ, pe când fiică-sa, o copilandră, lega firele de praz.

Și crăișorul, după salamalecuri, șezu jos lângă ei și îi zise fetei:

– Nu cumva ai un pic de apă?

Ea răspunse:

– Ba am.

El spuse:

– Dă-mi și mie să beau.

Iar ea se sculă și îi aduse ulciorul. Și el bău.

Or, fata îi plăcu, și-așa că-i zise tatălui ei:

– O, șeicule, mi-ai da-o de soție pe fata ta de colea?

El răspunse:

– Suntem slugile tale.

Și crăișorul îi spuse:

– Bine, o, șeicule! Stai aici cu fata, până dau fuga în țara mea să iau cele de trebuință pentru nuntă, și-apoi mă întorc iar.

Și beizadea Mohammad se duse la tătâne-său și-i zise:

– M-am logodit cu fata sultanului prazului.

Iar tată-său îi spuse:

– Da ce, prazul are acuma sultan?

El răspunse:

– Da, iar eu vreau să mă însor cu fata lui!

Iar sultanul grăi:

– Mărire lui Allah, o, fiul meu, carele a dat un sultan prazului!

Și adăugă:

– De vreme ce fata îți place, așteaptă măcar s-o trimitem pe mama ta în țara prazului, ca să-l vadă pe tatăl prazului, și pe mama prazului, și pe fata prazului!

Iar beizadea Mohammad spuse:

– Bine.

Și așa că maică-sa plecă în țara tatălui fetei, și văzu că aceea despre care fiu-său îi spusese că este fiica sultanului prazului era o copilandră minunată din toate privințele și într-adevăr făcută spre a fi soția unui fiu de sultan. Și îi plăcu de ea până peste poate; și o sărută și îi spuse:

– Fată dragă, eu sunt sultană, mama crăișorului care te-a văzut, și am venit ca să te mărit cu el!

Iar fata îi spuse:

– Ce, fiul tău este fiu de sultan?

Ea răspunse:

– Da, fiul meu este fiul sultanului, iar eu sunt mama lui!

Și fata spuse:
– Atunci, nu mă mărit cu el.
Ea întrebă:
– Păi de ce?
Ea îi spuse:
– Eu nu mă mărit decât cu un om care are o meserie!
Atunci sultana plecă îmbufnată și îi spuse soțului ei:
– Fata din țara prazului nu vrea să se mărite cu fiul nostru!
Sultanul întrebă:
– Pentru ce?
Ea spuse:
– Pentru că nu vrea să se mărite decât cu un om care să aibă în mâinile lui o meserie.
Sultanul spuse:
– Are dreptate.
Da beizadeaua, când auzi, căzu bolnav.
Atunci sultanul se ridică și porunci să fie chemați la el toți șeicii isnafelor; și când se aflară cu toții dinaintea lui, îi grăi celui dintâi, care era șeicul tâmplarilor:
– În câtă vreme l-ai învăța meseria ta pe fiul meu?
El răspunse:
– În doi ani, poate chiar mai mult, da nu mai puțin.
Sultanul zise:
– Bine. Treci deoparte.
Pe urmă se întoarse înspre cel de al doilea, care era șeicul fierarilor, și îl întrebă:
– În câtă vreme l-ai învăța meseria ta pe fiul meu?
El răspunse:
– Îmi trebuie un an, zi la zi.
Sultanul zise:
– Bine. Treci colea deoparte.
Și tot așa îi întrebă pe toți șeicii de bresle, care cerură unii un an, alții doi, iar alții trei, ba chiar și patru ani. Și sultanul nu știu ce hotărâre să ia, când îl zări pe unul în spatele celorlalți și care ba sărea, ba se apleca, ba făcea

semne cu ochii și cu degetul ridicat. Și sultanul îl chemă și îl întrebă:

– Ce te tot bâțâi și te scălâmbi așa?

El răspunse:

– Ca să mă fac văzut de stăpânul nostru sultanul, întrucât eu sunt sărac, iar șeicii breslelor nu mi-au dat de știre despre venirea lor aici. Iar eu sunt țesător, și l-aș învăța pe fiul tău meseria mea într-un ceas de vreme.

Atunci sultanul îi lăsă pe toți șeicii de isnafe să plece și nu-l opri decât pe țesător, și îi aduse mătăsuri de toate culorile și un război de țesut, și îi spuse:

– Învață-l pe fiul meu meșteșugul tău.

Iar țesătorul se întoarse înspre beizadea, care se ridicase, și îi zise:

– Uită-te! eu n-am să-ți spun: „Fă așa, ori fă așa!" Nu, eu îți spun: „Cască ochii și vezi! Și ia seama la mâinile mele cum se duc și cum se întorc."

Și, într-o nimicură de vreme, țesătorul țesu o năframă, pe când crăișorul se uita la el cu luare-aminte.

Pe urmă țesătorul îi spuse ucenicului său:

– Acuma vino și fă și tu o năframă ca aceasta.

Și crăișorul se apucă să lucreze, și țesu o năframă minunată, zugrăvind în țesătura ei saraiul și grădina tatălui său...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a nouă sute cincizeci și doua noapte

Urmă:

... Și crăișorul se apucă să lucreze, și țesu o năframă minunată, zugrăvind în țesătura ei saraiul și grădina tatălui său.

Și omul luă cele două năframe și sui la sultan, și îi spuse:

– Care dintre aceste două năframe este munca mea și care este munca fiului tău?

Iar sultanul, fără a șovăi, arătă cu degetul pe cea a fiului său, acolo unde era zugrăveala cea frumoasă cu saraiul și cu grădina, și zise:

– Aceasta-i munca ta, iar cealaltă este tot munca ta!

Da țesătorul strigă:

– Pe vredniciile preastrăluciților tăi strămoși, o, Măria Ta, năframa cea frumoasă este munca fiului tău, iar ceastălaltă, cea urâtă, este munca mea.

Atunci sultanul, minunându-se, îl căftăni pe țesător șeic peste toți șeicii breslelor, și îl lăsă să plece mulțumit. După care îi spuse nevesti-sii:

– Ia năframa lucrată de fiul tău și du-te să i-o arăți fetei sultanului prazului și să-i spui: „Fiul meu este, de meserie, țesător de mătase."

Și mama crăișorului luă năframa și se duse la fată, și îi arătă năframa, spunându-i vorbele sultanului. Iar fata se minună de năframă și spuse:

– Acuma am să mă mărit cu fiul tău.

Iar vizirii sultanului luară cadiul și se duseră să facă senetul de căsătorie. Și se prăznui nunta. Și crăișorul intră la fetișcana din țara prazului si dobândi de la ea niște copii care toți erau însemnați, pe coapse, cu un semn de praz. Și fiecare învăță o meserie. Și trăiră toți mulțumiți și înfloritori. Ci Allah știe mai bine!

Pe urmă sultanul Baîbars spuse:

– Povestea aceasta a fetei sultanului prazului mi-a plăcut pentru tâlcul ei. Da nu mai este nimeni printre voi care să mai aibă de povestit ceva?

Atunci păși înainte un alt ispravnic de agie, care era cel de al unsprezecelea, și-l chema Salah Al-Din.

Și, după ce sărută pământul dintre mâinile sultanului Baîbars, spuse:

– Eu! Iacătă povestea mea!

POVESTEA ISTORISITĂ DE CĂTRE CEL DE AL UNSPREZECELEA ISPRAVNIC DE AGIE

I s-a întâmplat odată unui sultan să i se nască un fiu la sorocul la care și o iapă de soi ales din staniștile împărăției aducea pe lume un mânz. Și sultanul spuse:

–Mânzul care a venit pe lume este scris întru norocul fiului meu, nou-născutul, și este bunul lui de drept.

Or, când copilul se făcu mare și crescu în ani, maică-sa muri: și, tot în ziua aceea, muri și mama mânzului.

Și zilele trecură, și sultanul luă de soție altă femeie, pe care și-o alese dintre roabele de la sarai. Iar copilul fu dat la școală, fără să-i mai poarte cineva de grijă și fără a-l mai iubi cineva. Și orfanul de mamă, de fiecare dată când se întorcea de la școală, se ducea la calul său, îl mângâia și îi da să mănânce și să bea, și îi povestea necazurile sale și părăsirea în care se afla.

Or, roaba cu care se însurase sultanul avea un ibovnic, care era un hakim evreu. Și cei doi ibovnici își vedeau tare stânjenite întâlnirile lor, tocmai de faptul că în sarai trăia și acel orfănel de mamă. Și se întrebară între ei:

– Ce să facem?

Și cugetară în privința aceasta, și hotărâră să-l otrăvească pe tânărul beizadea.

Cât despre el, când se întoarse de la școală, se duse să-și vadă calul, ca de obicei. Și îl găsi plângând. Și îi spuse, mângâindu-l:

– Ce te face să plângi, calule al meu?

Iar calul îi răspunse:

– Plâng pieirea vieții tale.

El îl întrebă:
– Da cine vrea pieirea vieții mele?
Calul îi răspunse:
– Femeia tatălui tău, și hakimul, afurisitul acela.
Copilul întrebă:
– Cum așa?
Calul spuse:
– Ți-au pregătit o otravă pe care au scos-o din pielea unui arap. Și au s-o pună în mâncarea ta. Or, tu ia seama să nu care cumva să guști din mâncarea lor.
Și-așa că, atunci când tânărul fiu al sultanului urcă la soția tatălui său, ea îi puse mâncarea dinainte. Iar el luă mâncarea și, la rându-i, o puse dinaintea pisicii soției sultanului, care mieuna pe acolo. Și până să apuce stăpână-sa s-o oprească, pisica înfulecă mâncarea și muri pe clipă. Și crăișorul se sculă și ieși, fără a da vreun semn că pricepuse ceva.
Iar femeia sultanului și hakimul se întrebară:
– Cine i-o fi spus taina?
Și își răspunseră:
– Nimeni nu i-a spus, decât numai calul.
Atunci femeia zise:
– Bine.
Și se prefăcu bolnavă. Iar sultanul chemă să-i vină hakimul evreu, care era vraciul lor, ca s-o cerceteze pe sultană. Și el o cercetă și grăi:
– Leacul ei stă într-o inimă de mânz dintr-o iapă de soi ales, de *cutare* și *cutare* culoare.
Iar sultanul spuse:
– Nu este decât un mânz, în împărăția mea, care să îndeplinească toate acestea, și-anume mânzul fiului meu cel orfan de mamă.
Și când băiatul se întoarse de la școală, tatăl lui îi zise:
– Tușică-ta, sultana, este bolnavă, și nu se află alt leac pentru ea decât inima mânzului tău, fiul iepei de soi ales.

El îi răspunse:

– Nu este nimic împotrivă. Ci, o, taică al meu, eu nu am călărit încă niciodată pe mânzul meu. Aș vrea să-l încalec mai întâi și, pe urmă, să-l înjunghie și să-i ia inima.

Iar sultanul zise:

– Bine.

Și tânărul crăișor încălecă pe cal, dinaintea întregii curți, și îl slobozi în galop pe meidan. Și, gonind așa, pieri din ochii oamenilor. Și călăreții porniră năvalnic după el, da nu-l mai găsiră.

Și băiatul ajunse astfel într-o altă împărăție decât cea a tatălui său, lângă grădina sultanului de peste împărăția aceea. Iar calul îi dete un smoc de păr din coamă și o piatră de cremene și îi spuse:

– Dacă ai nevoie de mine, să aprinzi un fir de păr de-al meu, iar eu am să fiu numaidecât lângă tine. Acuma este mai bine să te las, mai întâi spre a mă duce să rostuiesc ceva nutreț pentru mine, și-apoi ca să nu te stânjenesc la întâlnirile cu ursita ta.

Și se sărutară și se despărțiră.

Iar tânărul fiu de sultan se duse la baș-grădinar și îi zise:

– Sunt străin aici. Nu vrei să mă iei în slujba ta?

El îi răspunse:

– Bine. Chiar că aveam trebuință de cineva să mâne boul care trage la roata fântânii de udat grădina.

Iar tânărul crăișor se duse la roata de apă și începu să îndemne boul grădinarului.

Or, fetele sultanului se plimbau în ziua aceea prin grădină, iar cea mai mică dintre ele îl zări pe băiatul care mâna boul de la roata fântânii. Și dragostea coborî în inima ei. Și fără a se da pe față, le spuse surorilor sale:

– Surorile mele, da până când avem noi să stăm nemăritate? Oare tatăl nostru vrea să ne lase să ne oțetim de tot? O să ni se streghețească sângele în noi.

Iar surorile sale îi ziseră:

– Asta așa-i! Suntem aproape să ne acrim, iar sângele nostru stă să se streghețească.

Și se strânseră toate și se duseră tusșapte la mama lor și-i spuseră:

– Oare tatăl nostru vrea să ne facă să ne acrim în casa lui? Are să ni se streghețească sângele. N-ar fi mai bine, într-un sfârșit, să ne găsească niște soți care să ne scape de primejdia aceasta grea?

Atunci mama se duse la sultan și-i vorbi despre necazul fetelor. Iar sultanul porunci să se strige obștei că toți tinerii din cetate să vină să treacă pe sub ferestrele saraiului, pentru că domnițele urmează să se mărite. Și ori de câte ori vreunul dintre ei îi plăcea vreuneia dintre surori, ea își arunca asupra lui năframa. Și, în felul acesta, șase dintre fete se căpătuiră cu câte un soț pe placul lor, și se arătară mulțumite.

Ci fata cea mezină nu-și aruncă năframa asupra nimănuia. Și i se spuse despre aceasta sultanului, care zise:

– Nu mai este așadar nimenea în cetate?

I se răspunse:

– Nu mai este decât un băiat sărac, care muncește la roata de apă din grădină.

Și sultanul spuse:

– Trebuie să treacă și el numaidecât, măcar că știu că fiică-mea nu are să-l aleagă.

Și se duse careva să-l caute, și îl împinse sub ferestrele saraiului. Și iacătă că năframa fetei căzu drept peste el. Și o măritară cu el. Și, de mâhnire, sultanul, tatăl fetei, căzu bolnav.

Și se strânseră hakimii și hotărâră, ca izbăvire și ca leac, să bea lapte de ursoaică dintr-un burduf făcut din piele de ursoaică fecioară. Și sultanul spuse:

– Este ușor. Am șase gineri, tusșase niște călăreți viteji, care nu seamănă întru nimic cu nevolnicul acela de-al șaptelea, băiatul de la roata de apă. Duceți-vă și

spuneți-le să-mi aducă laptele!

Atunci cei șase gineri ai sultanului săriră pe caii lor cei falnici și plecară să caute laptele de ursoaică. Iar băiatul, soțul mezinei, încălecă pe un catâr ghebos și plecă și el, în vreme ce toată lumea îl lua în râs. Și, când ajunse într-un loc mai ferit, lovi în cremene și arse un fir de păr din coama calului său. Și calul se și ivi, și se sărutară. Și băiatul îi ceru ceea ce avea să-i ceară.

Or, de la o vreme, cei șase gineri ai sultanului se întoarseră din drumurile lor, aducând un burduf din piele de ursoaică, plin cu lapte de ursoaică. Și i-l deteră sultanei, mama soțiilor lor, spunându-i:

– Du-l socrului nostru, sultanul!

Și sultana bătu din palme, iar hadâmbii veniră, și ea le spuse:

– Dați laptele acesta hakimilor ca să-l cerceteze.

Și hakimii cercetară laptele și grăiră:

– Este lapte de ursoaică bătrână, și este adus într-un burduf din piele de ursoaică bătrână. Nu poate să fie decât vătămător pentru sănătatea sultanului.

Și iacătă că hadâmbii urcară iarăși la sultană și îi deteră alt burduf, spunându-i:

– Burduful acesta cu lapte ne-a fost adus jos adineaori de un flăcău călare, mai frumos ca îngerul Harut!

Și sultanul le zise:

– Duceți-l hakimilor ca să-l cerceteze.

Și hakimii cercetară, atât burduful cât și ceea ce se afla în el, și grăiră:

– Iacătă ceea ce căutam. Este lapte de ursoaică tânără, într-o piele de ursoaică fecioară.

Și-i deteră să bea sultanului, care se vindecă pe clipă pe dată, și grăi:

– Cine a adus leacul?

I se răspunse:

– Un flăcău călare, mai frumos ca îngerul Harut.

El spuse:

– Să i se înmâneze din partea mea inelul domniei, și să fie pus în scaunul meu împărătesc. Pe urmă am să mă scol și am să mă duc s-o despărțesc pe fata mea mezină de băiatul de la roata fântânii. Și am s-o mărit cu flăcăul care m-a făcut să mă întorc din țara morții.

Și i se îndepliniră poruncile.

Pe urmă sultanul se sculă și se sui în sala scaunului împărătesc. Și căzu la picioarele flăcăului cel frumos, care ședea în jeț, și i le sărută. Și lângă el o văzu pe fata sa mezină, care zâmbea. Și sultanul îi spuse:

– Bine, fata mea! Văd că te-ai despărțit de băiatul de la roata fântânii, și că ți-ai aruncat de bunăvoie alegerea asupra acestui flăcău care este mai frumos ca îngerul Harut.

Iar ea îi spuse:

– Tată, băiatul de la roata de apă, flăcăul care ți-a adus laptele de ursoaică fecioară, precum și cel care șade acuma în scaunul de domnie, nu sunt decât unul și același ins.

Iar sultanul rămase uluit de vorbele ei, și se întoarse înspre flăcău și îl întrebă:

– Este adevărat ce spune?

El răspunse:

– Da, este adevărat. Și, dacă nu mă vrei de ginere, lucrul îți este lesne, întrucât fiica ta este încă fecioară!

Și sultanul îl sărută și îl strânse la inima lui. Pe urmă porunci să se prăznuiască nunta cu fata lui. Și, la ceasul anume, flăcăul se dovedi atâta de harnic, încât o mântui pe tânăra lui soție pentru totdeauna de acreală și de streghețarea sângelui.

După care se întoarse cu ea în împărăția tatălui său, în fruntea unei oștiri mari. Și acolo află că tatăl său murise și că soția tatălui său ocârmuia treburile domniei, în cârdășie cu hakimul ei, afurisitul acela! Atunci puse să fie înșfăcați amândoi și îi înfipse în țeapă deasupra unui rug aprins. Și se mistuiră în țeapă. Și se isprăvi cu ei!

Or, mărire lui Allah, cel carele trăiește fără a se mistui în veci!

Și sultanul Baîbars, după ce ascultă povestea ispravnicului Salah Al-Din, zise:

– Ce păcat că nu mai este nimeni să-mi istorisească vreo poveste asemenea acestora!

Atunci păși înainte ispravnicul de agie pe nume Nassr Al-Din, care, după ce îi ură viață lungă și pace sultanului Baîbars, zise:

– Eu încă nu am spus nimic, o, doamne al vremilor! Și, de altminteri, după mine nimeni nu are să mai spună nimic, întrucât nu are să mai fie nimic de spus!

Și Baîbars fu mulțumit și grăi:

– Scoate ce ai!

Atunci el spuse:

POVESTEA ISTORISITĂ DE CĂTRE CEL DE AL DOISPREZECELEA ISPRAVNIC DE AGIE

Se povestește – da mai este oare vreo știință afară de aceea a lui Allah? – că a fost odată, după Allah, un sultan pe pământ. Și sultanul acela era însurat cu o sultană stearpă. Or, într-o zi, un maghrebin veni la sultan și îi spuse:

– Dacă îți dau un leac pentru ca femeia ta să rodească și să nască, atâta cât va vroi, mi-l dai mie pe fiul tău cel dintâi?

Și sultanul răspunse:

– Bine, ți-l dau.

Atunci maghrebinul îi dărui sultanului două zumaricale, una verde și una roșie, și îi spuse:

– Tu s-o mănânci pe cea verde, iar femeia ta pe cea roșie. Și Allah va face ceea ce mai rămâne.

Pe urmă plecă.

Și sultanul mâncă zumaricaua cea verde, și-i dete soției sale, care o mâncă, zumaricaua cea roșie. Și sultana rămase plină și născu un fiu pe care îl numiră Mohammad – fie binecuvântat numele acesta! Și copilul începu să crească, și se făcu mare, destoinic la învățătură și dăruit cu un glas frumos.

Pe urmă sultana mai făcu un fiu, pe care îl numiră Ali, și care începu să crească neajutorat și neîndemânatec întru totul. După care sultana iar rămase însărcinată, și născu un al treilea fiu, numit Mahmud, care începu să crească și se făcu mare, prostălău și tâmp.

Or, peste zece ani, maghrebinul veni la sultan și îi zise:

– Dă-mi-l pe fiul meu.

Iar sultanul zise:

– Bine.

Și se duse la soția sa și îi spuse:

– Maghrebinul a venit să-l ceară pe fiul nostru cel mare.

Iar ea răspunse:

– Niciodată! Dă-i-l pe Ali cel neisprăvit.

Și sultanul zise:

– Bine.

Și îl chemă pe Ali cel neisprăvit, îl luă de mâna și i-l duse maghrebinului, care îl luă și plecă.

Și merse cu el pe drumuri, prin arșiță, până la amiază. Pe urmă îl întrebă:

– Au ție nu ți-e nici foame, nici sete?

Și băiatul răspunse:

– Pe Allah! ce mai întrebare! Cum ai vrea ca, după o jumătate de zi trecută fără a mânca și fără a bea, să nu-mi fie nici foame, nici sete?

Atunci maghrebinul făcu: „Hum!“ și îl luă pe băiat de mână și îl duse îndărăt la părintele său, zicându-i:

– Acesta nu este fiul meu!

Și sultanul îl întrebă:

– Da care este fiul tău?

El răspunse:

– Adu-i pe tustrei să-i văd, și am să-l iau pe fiul meu.

Atunci sultanul îi chemă pe cei trei fii ai săi. Și maghrebinul întinse mâna și îl luă pe Mohammad, băiatul cel mare, care era chiar cel dăruit cu un glas frumos. Pe urmă plecă.

Și merse cu el o jumătate de zi și îi zise:

– Ți-e foame? Ți-e sete?

Iar destoinicul răspunse:

– Dacă ție îți este foame ori sete, și mie îmi este și foame și sete.

Iar maghrebinul îl sărută și îi spuse:

– Așa, destoinicule, tu ești într-adevăr fiul meu.

Și îl duse în țara lui, în afundul Maghrebului, și îl pofti să intre într-o grădină, unde îi dete să mănânce și să bea. După care îi aduse o carte de farmazonie și îi zise:

– Citește din cartea aceasta.

Iar băiatul luă cartea și o deschise; ci nu știu să descifreze niciun cuvînt. Și maghrebinul se mânie și îi zise:

– Ce? ești fiul meu și nu știi să descifrezi cartea aceasta de farmece? Pe Gog și pe Magog și pe focul stelelor rotitoare, dacă într-o lună de treizeci de zile nu ai să știi toată cartea ca pe apă, am să-ți tai mâna dreaptă.

Pe urmă îl lăsă și ieși în grădină.

Și băiatul luă cartea de vrăji și se strădui s-o citească vreme de douăzeci și nouă de zile. Ci, după acel răstimp, încă nu izbutise să afle în ce fel trebuia s-o țină spre a o citi. Atunci își zise în sine: „De vreme ce nu mi-a mai rămas decât o zi, hai, moarte pentru moarte! am să mă duc să mă plimb prin grădină, mai degrabă decât să-mi chiorăsc ochii mai departe pe cartea asta de vrăji."

Și se afundă pe sub pomii din grădină, și deodată văzu dinaintea lui o fată spânzurată de pletele ei. Și se repezi s-o dezlege. Iar ea îl sărută și îi spuse:

– Sunt o domniță căzută în puterea maghrebinului. Și m-a spânzurat din pricină că am învățat pe dinafară cartea de vrăji.

Atunci el îi spuse:

– Și eu sunt fiu de sultan. Iar maghrebinul mi-a dat cartea de vrăji s-o învăț în treizeci de zile; și nu mai lipsește pentru moartea mea decât ziua de mâine.

Iar fata îi spuse:

– Am să te învăț eu cartea de vrăji; ci, când are să vină maghrebinul, să-i spui că nu ai învățat-o.

Ea atunci șezu jos lângă el, îl luă strâns în brațe și îl învăță cartea de vrăji...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a nouă sute cincizeci și treia noapte

Urmă:

... Ea atunci șezu jos lângă el, îl luă strâns în brațe și îl învăță cartea de vrăji. Pe urmă îi spuse:

– Trebuie să mă spânzuri precum eram.

Și el o ascultă.

Și maghrebinul veni, la sfârșitul celei de-a treizecea zile, și îi spuse băiatului:

– Spune-mi cartea de farmece.

El răspunse:

– Cum să ți-o spun, câtă vreme n-am descâlcit niciun cuvânt?

Iar maghrebinul îi și tăie mâna dreaptă și îi spuse:

– Mai ai un răgaz de treizeci de zile. Dacă, după acest răspas de vreme, nu ai să știi cartea, am să-ți zbor capul.

Pe urmă plecă.

Iar băiatul se duse la fată, sub pomi, ținându-și în mâna stângă mâna tăiată. Și o dezlegă pe fată. Iar fata îi spuse:

– Uite trei frunze de la o iarbă pe care am găsit-o, și pe care maghrebinul o caută de patruzeci de ani, spre a-și împlini cu ea meșteșugul tainelor vrăjitoriei. Lipește-le pe cele două bucăți de mână ale tale, și mâna are să ți se vindece.

Iar băiatul făcu așa. Și mâna i se făcu precum fusese.

După asta, fata frecă o altă frunză, citind din cartea de vrăji. Și, într-o clipită, două cămile iuți ieșiră din pământ și îngenuncheară spre a-i lua. Și fata îi spuse băiatului:

– Să ne întoarcem fiecare la părinții noștri. Pe urmă tu să vii să mă ceri de soție, la saraiul tatălui meu, în *cutare* loc, din *cutare* țară!

Și îl sărută cu drag. Și, după ce se făgăduiră unul altuia, fiecare plecă înspre țara sa.

Iar băiatul Mohammad ajunse la părinții lui, în goana năzdrăvană a cămilei. Ci nu le spuse nimic din câte i se întâmplaseră. Dete numai cămila în seama căpeteniei hadâmbilor, zicându-i:

– Du-te s-o vinzi la oborul de vite, da ai grijă să nu care cumva să vinzi și frânghia din nasul ei.

Și hadâmbul luă de funie cămila și se duse s-o vândă la oborul de vite.

Atunci se înfățișă un vânzător de hașiș, care vroia să cumpere cămila. Și, după îndelungă tocmeală, o cumpără de la hadâmb pe un preț tare scăzut, dat fiind că de obicei hadâmbii habar n-au de meseria vânzării și a cumpărării. Și, spre a desăvârși târgul, o vându cu frânghie cu tot.

Și-așa că vânzătorul de hașiș duse cămila dinaintea prăvăliei lui și o lăsă acolo, ca să se minuneze de ea mușteriii săi obișnuiți, mâncătorii de hașiș. Iar el se duse să aducă o căldare de apă, ca să adape cămila, și puse

căldarea dinaintea cămilei, pe când bețivanii de hașiș se uitau la el, râzând până în fundul beregăților lor. Iar cămila își puse cele două picioare ale ei de dinainte în căldare. Atunci vânzătorul de hașiș o lovi și strigă la ea: „Îndărăt, o, codoașo!" Iar cămila, auzind așa, își ridică în sus celelalte două picioare și se cufundă, cu capu-nainte, în apa din căldare, și nu se mai întoarse.

La priveliștea aceea, vânzătorul de hașiș își plesni mâinile una de alta și începu să țipe:

– O, musulmanilor, ajutor! mi s-a înecat cămila în căldare!

Și, țipând așa, arăta frânghia care-i rămăsese în mână. Și oamenii se strânseră din toate părțile sukului și îi spuseră:

– Taci, bre omule! ce, ești nebun? Cum poate să se înece o cămilă într-o căldare?

El le răspunse:

– Ia cătați-vă-ți de treabă! Ce căutați aici? Vă spun că s-a înecat în căldare, cu capu-nainte. Și iacătă-i frânghia care mi-a rămas în mână! Întrebați-i pe preacinstiții care se află în prăvălia mea dacă spun adevărul ori dacă mint.

Ci negustorii cu scaun la cap din suk îi spuseră:

– Și tu și cei care se află la tine nu sunteți decât niște bețivani de hașiș fără nicio crezare.

Or, pe când ei se gâlceveau așa, maghrebinul, care prinsese de veste despre fuga beizadelei și a domniței, fu cuprins de o mânie fără de margini, și își mușca degetul și și-l rupea, zicând: „Pe Gog și pe Magog și pe focul stelelor rotitoare, am să pun eu gabja pe ei, măcar de s-ar afla fie și pe cel de al șaptelea pământ!" Și dete fuga mai întâi în cetatea destoinicului; și nimeri drept peste gâlceava dintre bețivanii de hașiș și oamenii din suk. Și auzi pomenindu-se despre frânghie și despre cămilă și despre căldarea ce slujise de mare și de mormânt, și se duse la vânzătorul de hașiș și îi zise:

– O, sărmanul de tine, dacă ți-ai pierdut cămila,

sunt gata să ți-o plătesc eu, în numele lui Allah! Dă-mi ce ți-a mai rămas de la ea, adică frânghia aceea, iar eu am să-ți dau prețul cât ai plătit, și încă o sută de dinari ca dobândă pentru tine.

Și târgul fu încheiat, pe clipă pe dată. Și maghrebinul luă frînghia cămilei și plecă, zburând de bucurie.

Or, de frânghia aceea era legată puterea de priponire. Și nu avu decât să i-o arate de departe beizadelei, pentru ca numaidecât acela să vină singur să-și petreacă nasul în frânghie. Și fu preschimbat pe dată într-o cămilă de goană și îngenunche dinaintea maghrebinului, care se sui pe spinarea lui.

Și maghrebinul îl mână înspre cetatea în care ședea domniță. Și ajunseră degrabă sub zidurile grădinii care înconjurau saraiul tatălui ei. Ci, în clipita când maghrebinul trăgea de frânghie spre a o face pe cămilă să îngenuncheze pentru ca el să poată să descalece de pe ea, Mohammad cel destoinic izbuti să apuce frânghia cu dinții și s-o reteze chiar peste mijloc. Și puterea care era legată de frânghie fu spulberată cu acea retezătură. Și Mohammad cel destoinic putu să scape de maghrebin și se prefăcu într-o rodie mare, și, sub înfățișarea aceea, se duse de se agăță într-un rodiu înflorit.

Arunci maghrebinul intră la sultan, tatăl domniței, și, după salamalecuri și temenele, îi spuse:

– O, doamne al vremilor, am venit să-ți cer o rodie, întrucât fiica socrului meu este însărcinată, iar sufletul ei râvnește amarnic o rodie. Și tu știi ce păcat se săvârșește când nu se împlinește pofta unei femei însărcinate.

Iar sultanul se minună de cererea lui și răspunse:

– Bre omule, vremea de-acum nu este vremea rodiilor, iar rodiii din grădina mea n-au înflorit decât de ieri încoace.

El spuse:

– O, doamne al vremilor, dacă în grădina ta nu s-o afla nicio rodie, să-mi tai capul!

Atunci sultanul îl chemă pe grădinarul său și îl întrebă:
– Este adevărat, o, grădinarule, că se află rodii coapte în grădina mea?
Și grădinarul răspunse:
– O, stăpâne al meu, da ce, vremea de-acuma este vremea rodiilor?
Iar sultanul se întoarse înspre maghrebin și îi zise:
– Gata, capul tău s-a dus...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a nouă sute cincizeci și patra noapte

Urmă:

... Iar sultanul se întoarse înspre maghrebin și îi zise:
– Gata, capul tău s-a dus.
Da maghrebinul răspunse:
– O, Măria Ta, până a pune să-mi zboare capul, dă poruncă grădinarului să se ducă și să se uite la rodii.
Și sultanul zise:
– Bine.
Și îi făcu semn grădinarului să se ducă să vadă dacă în pomi se află ori ba vreo rodie trufanda. Iar grădinarul coborî și găsi, într-un rodiu, o rodie mare care nu-și avea seamăn cu niciuna dintre rodiile trecute. Și o luă și plecă să i-o ducă sultanului. Iar sultanul luă rodia și se miră de ea cu mirare mare; și nu știa dacă trebuia s-o păstreze pentru sine însuși ori dacă se cădea să i-o dea acelui ins care i-o cerea pentru femeia lui bântuită de poftele sarcinii. Și îi zise vizirului:
– O, vizirule, tare aș vrea să mănânc eu rodia aceasta! Tu cum socoți?
Și vizirul îi răspunse:

– O, Măria Ta, dacă nu s-ar fi găsit rodia, așa-i că tu i-ai fi tăiat capul maghrebinului?

El spuse:

– Ba de bună seamă!

Și vizirul zise:

– Atunci rodia i se cade de drept.

Atunci sultanul, cu chiar mâna sa, îi dete maghrebinului rodia. Ci, de cum o atinse maghrebinul, rodia plesni și toate semințele săriră din ea și se împrăștiară în toate părțile. Și maghrebinul începu să le adune una câte una, până ce ajunse la sămânța cea mai de pe urmă, care căzuse într-o găurică, la piciorul jețului domnesc. Or, chiar în sămânța aceea era ascunsă viața lui Mohammad cel destoinic. Și maghrebinul își lungi gâtul înspre sămânța aceea, și își întinse mâna ca să o ia și s-o sfarme. Ci deodată țâșni din sămânță un jungher care se înfipse cu toată lungimea limbii lui în inima maghrebinului. Și maghrebinul muri pe dată, scuipându-și sufletul cel păcătos odată cu sângele.

Și tânărul beizadea Mohammad se ivi în toată frumusețea lui, și sărută pământul dintre mâinile sultanului. Iar fata, tot atunci, intră și grăi:

– Iată-l pe flăcăul care mi-a dezlegat pletele, pe când eram legată cu ele.

Și sultanul spuse:

– De vreme ce acesta este flăcăul care te-a dezlegat, nu poți să faci altminteri decât să te măriți cu el.

Și fata zise:

– Bine.

Și nunta lor fu prăznuită precum se cuvenea. Iar noaptea lor fu mai binecuvântată decât toate nopțile. Și, de-atunci, șezură laolaltă, mulțumiți și înfloritori, și avură copii mulți, băieți și fete. Și s-a sfârșit.

Or, slavă și mărire Celuia singur fără de pereche, carele nu are nici sfârșit, nici început!

Astfel grăi cel de al doisprezecelea ispravnic de agie, pe care îl chema Nassr Al-Din. Și el era cel mai de pe urmă. Și sultanul Baîbars se înfioră de plăcerea poveștii lui; iar mulțumirea lui ajunse până peste poate. Și, spre a le dovedi ispravnicilor de agie plăcerea sa, îi căftăni pe toți în slujba de musaipi la sarai, cu simbrii de o mie de dinari pe lună, plătiți din vistieria domniei. Și îi luă ca soți de pahar și nu se mai despărți de ei nici la vreme de război, nici la vreme de pace. Asupra lor a tuturora să fie mila Celui Preaînalt!

Pe urmă, Șeherezada zâmbi și tăcu. Iar sultanul Șahriar îi spuse:

– O, Șeherezada, ce scurte sunt acuma nopțile care nu îmi îngăduie să ascult mai mult la gura ta!

Iar Șeherezada spuse:

– Da, o, Măria Ta! Ci eu tot socot că aș mai putea în noaptea acesta, dacă îmi îngăduiești, să-ți mai istorisesc o poveste care le lasă departe în urma ei pe toate câte le-ai ascultat până acuma.

Și sultanul Șahriar spuse:

– De bună seamă, Șeherezada, poți s-o începi, de vreme ce ea, nu mă mai îndoiesc, este minunată.

Iar Șeherezada spuse:

POVESTEA CU NĂZDRĂVANA RUJĂ DE MARE ȘI CU DOMNIȚA DIN CHINA

Se povestește, o, doamne al vremilor, că a fost odată, într-o împărăție îndepărtată dintre împărățiile din Șarkistan – ci Allah Preamăritul știe mai bine – un sultan, Zein El-Muluk pe nume, vestit în întreaga lume, iar ca vitejie și ca mărinimie frate cu leii. Or, încă de tânăr, avusese doi fii, împodobiți cu haruri, după care, ca urmare a milelor Domnului său și a bunătății Atoatedătătorului, i se născu și al treilea băiat, copil vrăjit, a cărui frumusețe risipea negurile, precum o lună copilă într-a paisprezecea noapte. Și, pe măsură ce anii lui tineri se adunau, ochii-i, pocale de beție, îi scoteau din minți până și pe oamenii cei mai cuminți, cu cele două văpăi din privirile sale fierbinți; și fiecare geană de-a lui ardea ca tăișul cel încovoiat al iataganului; cârlionții părului său de mosc întunecat tulburau inimile ca nardul cel străcurat; obrajii-i erau luminoși fără de sulemeneală și dau de rușine până și obrajii fetelor celor mai de fală; zâmbetele lui îndatoritoare erau tot atâtea sulițe ucigătoare; călcătura lui cilibie era numai gingășie; colțul stâng al gurii lui era împodobit cu o aluniță rotunjită cu măiestrie; iar pieptu-i alb și strălucitor era ca o tablă de cleștar orbitor, și adăpostea o inimă vie și plină de vitejie.

Iar sultanul Zein El-Muluk cel vestit, până peste

poate de fericit, porunci să vină ghicitorii și astrologii în jurul lui, spre a întocmi horoscopul copilului. Iar ei scuturară nisipul, și traseră liniile chipurilor astrologicești, și rostiră descântecele cele grele ale ghicitului. După care îi grăiră sultanului:

– Ursita acestui copil este strălucită, iar steaua lui i-a menit o fericire nesfârșită. Ci în ursita lui stă scris deopotrivă că, dacă tu, tatăl său, ai să te uiți la el vreodată în vremea tinereții lui, ai să-ți pierzi vederea pe dată.

La spusele acestea ale ghicitorilor și ale astrologilor, lumea se înnegură dinaintea chipului sultanului. Și Măria Sa porunci să fie dus copilul de acolo, și îi porunci vizirului să-l așeze, dimpreună cu maică-sa, într-un sarai depărtat, în așa fel ca el să nu se poată întâlni niciodată cu fiul său prin sarai. Iar vizirul răspunse cu supunere și cu ascultare, și îndeplini porunca stăpânului, întocmai și fără de amânare. Și ani trecură după ani. Iar vlăstarul cel frumos din grădina lui Zein El-Muluk sultan creștea pe nevăzute, plin de sănătate, de frumusețe și de virtute.

Or, cum nimeni nu poate să șteargă niciodată scrisa ursitei, tânărul beizadea Nurgihan sări, într-o zi, pe bidiviul său năzdrăvan și porni în goană prin păduri la vânătoare. Iar sultanul Zein El-Muluk plecase și el, tot așa, în ziua aceea, să vâneze căprioare. Și vru păcatul ca sultanul, cu toată nesfârșirea acelei păduri, să treacă pe lângă fiul său. Și, fără a-l cunoaște, privirea sa căzu asupra lui. Și, pe dată, însușirea ochilor săi de a vedea pieri. Și rămase supus al împărăției nopții.

Și pricepând atunci că orbirea îi fusese pricinuită de întâlnirea cu călărețul cel tânăr, și că acel tânăr călăreț nu putea să fie decât feciorul său, spuse plângând: „De obicei, ochii unui părinte care se uită la fiul său se fac mai luminoși. Ci ai mei, din vrerea triștei mele, au orbit pe totdeauna.“

După care porunci să se adune în saraiul său hakimii

cei mai de seamă ai veacului, și care, cu știința lor, îl întreceau pe Ibn-Sina, și îi întrebă ce căi ar fi spre a se vindeca de orbire. Și toți, după ce chibzuiră și se sfătuiră, se îndemnară să-i mărturisească sultanului că orbia aceea nu putea fi tămăduită pe cale obișnuită. Și adăugară:

– Singurul leac pentru a dobândi îndărăt vederea este atâta de anevoie de căpătat, încât mai degrabă să nici nu ne mai gândim la el. Întrucât leacul cu pricina este numai ruja de mare, pe care o crește o copilandră din China...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a nouă sute cincizeci și cincea noapte

Urmă:

... Întrucât leacul cu pricina este numai ruja de mare, pe care o crește o copilandră din China.

Și îi lămuriră sultanului că, în lăuntrul cel depărtat al țării chitailor, se află o domniță, fata sultanului Firuz-Șah, care are în grădina sa singurul pui de pom, ce se cunoștea din acea rujă de mare, a cărei putere tămăduiește ochii și dă vedere până și celor orbi din născare. Iar sultanul Zein El-Muluk, auzind vorbele acelor hakimi, porunci să se crăinicească de-a lungul și de-a latul întregei crăimi, de către crainicii Măriei Sale, că acela care îi va aduce ruja de mare a copilandrei din China va primi, ca răsplată, jumătate din împărăția lui. Pe urmă rămase așteptând, ca Iacov plângând, mistuindu-se ca Iov și adăpându-se cu sângele din inima lui sfâșiată, fără de istov.

Or, printre cei ce plecară cu înfrigurare în China

să caute ruja de mare erau și cei doi fii mai mari ai lui Zein El-Muluk sultan. Iar beizadea Nurgihan plecă și el năpristan. Întrucât își zisese: „Vreau să încerc îndatamare, pe piatra de încercare a primejdiilor celor grele, aurul ursitei mele. Și de vreme ce eu, fără de vrere, sunt pricina orbirii părintelui meu, pe drept se cere să-mi pun viața spre a-i aduce tămăduire și mângâiere."

Și-așa că Nurgihan, crăișorul stingher, soarele acela dintr-al patrulea cer, își încălecă bidiviul cel iute ca vântul, pe dată, la ceasul când luna, drumeața din carâta nopții celei întunecate, smucea de frâu dinspre răsărit. Și drumeți zorit vreme de zile și de luni în șa, străbătând câmpii și pustii în care nu se mai afla altcineva decât Allah și iarba cea rea. Și ajunse, într-un sfârșit, într-un codru nemărginit și mai înnegurat decât mintea omului neînvățat, și-atâta de întunecat, încât nu se mai putea osebi noaptea de zi, nici nu se mai putea osebi laptele de păcură și albul de negură. Iar Nurgihan, care numai cu obrazul său cel strălucitor lumina întunericul înconjurător, mergea înainte cu inima lui de oțel fierbinte prin acel codru cu copaci fel de fel, în care, pe alocuri, în loc de poame, atârnau capete vii, care începeau să rânjească și să râdă, și să cadă pe jos, pe când, de pe alte ramuri, alte poame, ce semănau cu niște oale de pământ, se deschideau pocnind și slobozind din pântecele lor niște păsări cu ochii de aur strălucitor.

Și iacătă că într-o dimineață se pomeni față în față cu un ginn cu pletele cărunte, semănând cu un munte, care ședea pe un buștean de roșcov uriaș. Și Nurgihan i se temeni cuminte dinainte cu salamalecul său, și lăsă să iasă din sipetul gurii sale de rubin câteva cuvinte cu har, care se topiră în mintea acelui ginn precum într-un lapte niște zahăr. Și ginnul, tulburat de frumusețea acelei mlădițe subțiri din grădina veșnicei străluciri, îl pofti să șadă jos lângă el. Iar Nurgihan descălecă de pe cal și scoase din desagă o plăcintă coaptă în unt și făcută

din făină de grâu mărunt, și i-o dărui, ca mărturie de prietenie, ginnului care o primi și, dintr-o înfulecătură, o și înghiți. Și fu atâta de mulțumit de plăcinta aceea, încât sări în sus de bucurie și grăi:

– Hrana aceasta a fiilor de Adam îmi face mai multă bucurie decât dacă aș fi primit plocon pucioasa cea roșie, care slujește de piatră la inelul stăpânului nostru, Soleiman! Și, pe Allah! sunt atâta de vrăjit, încât dacă fiecare fir de păr de-al meu s-ar preschimba într-o sută de mii de limbi, și dacă fiecare dintre aceste limbi ți-ar înălța urări de bine, tot nu mi-aș putea mărturisi îndatorința pe care o simt față de tine. Cere-mi, așadar, în schimb, orice vei vrea și-ți voi împlini dorința fără a zăbovi. Altminteri, inima mea, necăjită foarte, ar fi ca o farfurie ce ar cădea de pe o terasă și s-ar face o puzderie de cioburi sparte.

Iar Nurgihan îi mulțumi ginnului pentru vorbele sale îndatoritoare și-i răspunse la îmbărbătare:

– O, căpetenie de ginni și cunună a lor, o, străjerule neadormit al acestei păduri, întrucât îmi îngăduiești să-mi mărturisesc o dorință, iacăt-o fără de înconjur. Nu îți cer decât să mă ajuți a răzbate, fără tărăgăneală și fără zăbavă, nevătămat și întreg, în împărăția de slavă a regelui Firuz-Șah, unde nădăjduiesc să culeg ruja de mare a copilandrei din China cea mare.

Or, când auzi vorbele sale, ginnul, paznicul pădurii, scoase un suspin de jale, se plesni peste cap cu mâinile amândouă pe rând și se prăbuși la pământ. Iar Nurgihan îl îngriji cum nu se poate mai drăgăstos; ci văzând că toate îngrijirile lui rămâneau fără de folos, îi puse în gură iar o plăcintă coaptă în unt, cu zahăr, și făcută din făină de grâu mărunt. Și numaidecât ginnul își veni în fire și se trezi din acea leșuire, și, încă tulburat cu totul de gustul acelei plăcinte, și de rugăminte, îi spuse coconului, într-un sfârșit:

– O, stăpâne al meu, ruja de mare, de care mi-ai

pomenit, și pe care o are o copilă domniță din China, se află sub paza ginnilor din văzduh, care, zi și noapte, stau străji la hotare spre a nu lăsa nici pasărea să zboare pe deasupra ei, nici stropii de ploaie cei grei să nu-i strice florile, nici soarele să n-o ardă cu văpaia lui. Așa că nu prea văd, odată ce te-aș duce în grădina în care trăiește, cum aș putea face spre a înșela luarea-aminte a acelor străjeri din văzduh, care sunt îndrăgostiți de ea. Într-adevăr, necazul meu este un necaz greu! Ci ia mai dă-mi o plăcintă de-aceea minunată, care mi-a făcut atâta de bine pe dată. Și poate că dulceața ei are să-mi ajute minților să dibăcească jinduitul temei. Întrucât se cuvine să-mi îndeplinesc făgăduiala față de tine, ajutându-te să răzbați pe cale până la ruja dorurilor tale.

Și beizadea Nurgihan mai scoase o plăcintă și se grăbi să i-o dea ginnului străjer al pădurii, care, după ce o făcu să piară în genunea gurii, își afundă capul în gluga de cugetare. Și deodată își ridică fruntea și grăi:

– Plăcinta și-a împlinit rostul. Suie-te pe brațul meu și hai, avem să zburăm până la țara acelor chitai. Întrucât am găsit calea de a-i amăgi pe străjerii din văzduh ai rujei de mare. Iar amăgirea-i de a le arunca o plăcintă de-aceasta de minuni făcătoare, coaptă în unt topit, cu zahăr, și frământată din făină de grâu norocit.

Iar beizadea Nurgihan, care începuse să se cam îngrijoreze când îl văzuse pe ginnul pădurii prăbușit de amar, se însenină și se lumină iar; și înmuguri ca o grădină fir cu fir, și înflori ca un boboc de trandafir. Și răspunse:

– Nu am împotrivă nimic.

Atunci, ginnul pădurii îl așeză pe beizadea pe brațul său stâng și porni înspre țara Chinei cea mare, la drum, ocrotindu-l de razele de soare, cu brațul cel drept, pe fiul de Adam. Și, înghițind în zbor depărtare după depărtare, ajunse fără de supărare, mulțumită ocrotirii lui Allah, deasupra cetății de scaun a țării chitailor. Și

îl lăsă jos încetișor pe beizadea, la poarta unei grădini vrăjitoare, care nu era decât grădina în care trăia ruja de mare. Și îi spuse:

– Poți să intri cu inima liniștită în grădina vrăjită, întrucât eu am să mă duc să-i amăgesc pe străjerii rujei cu plăcinta pe care mi-ai dat-o pentru ei. Pe urmă ai să mă găsești tot aci, așteptându-te și gata să te duc unde vei vroi.

Și-așa că Nurgihan cel frumos și năzdrăvan se despărți de prietenul său, ginnul, și intră în grădină. Și văzu, într-un sfârșit, că grădina aceea, bucățică ruptă din raiul lui Allah, se așternea dinaintea ochilor lui, frumoasă ca un amurg daurit...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a nouă sute cincizeci și șasea noapte

Urmă:

... Și văzu, într-un sfârșit, că grădina aceea, bucățică ruptă din raiul lui Allah, se așternea dinaintea ochilor lui, frumoasă ca un amurg daurit.

Și, în mijlocul grădinii, era un havuz, larg și plin cu apă de trandafir până sus. Iar în mijlocul acelui havuz cu apă scumpă se înălța, singură pe tulpina sa, o floare, roșie ca focul. Și era chiar ruja de mare. O, tare mai era minunată! Numai dulcea privighetoare ar fi în stare s-o zugrăvească în strălucirea ei toată.

Și beizadea Nurgihan, minunat de frumusețea florii, și beat de mireasma ei, înțelese fără de caznă că numai o asemenea rujă slăvită putea să fie dăruită cu puterile cele vrăjite. Și, fără a șovăi, se dezbrăcă pe dată, intră în apa înmiresmată și se duse ca furtuna să culeagă trandafirul cu

floarea lui cea numai una. Pe urmă coconul, stăpân pe acea gingașă povară, se întoarse la marginea havuzului iară și ascunse floarea sub mantia sa, pe când păsărelele, pitite în trandafiri, povesteau izvoarelor, pe limbile lor subțiri, răpirea rujei vrăjite.

Ci nu vru să plece din grădina aceea fermecată până a nu intra să vadă și chioșcul cel strălucit, care se ridica la malul apei, și care era zidit numai și numai din cornalină de la Yemen. Și porni înspre chioșc și intră în el fără sfială. Și se pomeni într-o sală, minunat întocmită, și zugrăvită cu o măiestrie desăvârșită, și frumoasă în toată alcătuirea sa. Iar în mijlocul acelei săli era un pat de fildeș împodobit cu nestemate, împrejurul căruia atârnau niște perdele meșteșugit chindisite. Și Nurgihan, fără a șovăi, se duse la pat, trase la o parte perdeaua subțire și rămase înmărmurit de uimire când zări, culcată pe perne, o copilă gingașă, fără alt veșmânt ori podoabă decât numai frumusețea ei goală. Și era cufundată într-un somn adânc, fără a-i da prin minte că, pentru întâia oară în viața ei, un ochi omenesc se uita la ea fără de vălul cerut de sfială. Iar pletele ei erau răvășite, iar mânușița ei durdulie, cu cele cinci gropițe mărunte, o ținea galeș pe frunte. Iar negura nopții se aciuise în părul ei de culoarea moscului, pe când Pleiadele, surorile sale, se ascunseseră sub văl de nori grei văzând șiragul strălucitor al dinților ei.

Iar priveliștea frumuseții depline a acelei copile din țara Chinei, pe care o chema Obraz-de-Crin, îl tulbură până într-atâta pe beizadea Nurgihan, încât flăcăul se prăbuși văduvit de simțire. Ci nu zăbovi mult până a-și veni iar în fire și, scoțând un oftat înghețat, se apropie de pat și de urechea preafrumoasei care îl vrăjise, și nu se putu opri să nu rostească aceste stihuri nescrise:

Când dormi pe purpura-ți de foc,
Ți-e chipul luminos ca zorii,

Iar ochii: ca pe-al mării joc
Un cer de care nu știu norii.
Când trupul tău, acoperit
Cu trandafiri și cu narcise,
În blândul lunii răsărit,
Trezit din lene și din vise,
Se-naltă luminos și cald,
Nu-i e asemeni, o clipită,
Nici zveltul palmier înalt,
Cel din Arabia slăvită.
Când pletele-ți, sclipind mereu,
Ca niște nestemate rare,
Atârnă revărsate greu
Ori se răsfiră ca o boare,
Nu poți găsi mătase-așa
Pe toată-ntinderea lumească,
Să aibă-atâta preț cândva
Cât strălucirea lor firească.

După care, vrând să-i lase acelei adormite preafrumoase o urmă a trecerii sale, îi puse în deget un inel de pe degetul lui, și scoase de pe degetul copilei inelul pe care îl purta ea și pe care și-l petrecu pe degetul său. Și-atunci ieși din chioșc, fără a o trezi pe copilă, rostind aceste stihuri:

Plec din grădina fără seamăn, iată –
Ci-n inimă, ca pe-o lalea de sânge,
Duc rana grea a dragostei, curată,
Cea care-n pieptul meu acuma plânge.

Nefericit este cel care pleacă
Din strălucita lumilor grădină,
Fără să ia și floarea cea mai dragă
În poala hainei lui, ca pe-o lumină.

Și se duse la străjerul pădurii, bunătatea de ginn, care aștepta la poarta acelei grădini, și îl rugă să-l ducă fără zăbavă în împărăția lui Zein El-Muluk sultan, în Șarkistan.

Iar ginnul răspunse:

– A asculta înseamnă a mă supune! Da nu până a nu-mi mai da o plăcintă din cele bune.

Și Nurgihan îi dete cea mai de pe urmă plăcintă care mai rămăsese. Și numaidecât ginnul îl luă pe brațul său cel stâng și porni cu el, prin văzduh, în zbor avan, înspre Șarkistan.

Și ajunseră cu bine în împărăția emirului orb, Zein El-Muluk sultan. Și, când se lăsară pe pământ, ginnul îi zise preafrumosului Nurgihan:

– O, comoară a vieții și a bucuriei mele, nu vreau să mă despart de tine fără a-ți lăsa un semn de dragoste de la mine. Ia, într-adevăr, smocul acesta de păr, pe care mi-l smulg din barbă anume pentru tine. Și ori de câte ori vei avea nevoie de mine, nu ai decât să arzi un fir de-acesta de păr. Și numaidecât îți voi sta dinainte.

Și, după ce grăi astfel, ginnul sărută mâna care îl hrănise cu minunatele plăcinte; și plecă pe drumul lui înainte.

Pe când Nurgihan grăbi să suie în saraiul tătânelui său, după ce trimisese vorbă să fie primit și dăduse de știre că adusese leacul dorit. Și, când fu poftit dinaintea sultanului orb, scoase de sub caftan trandafirul cel fermecat și i-l întinse. Iar măritul sultan nu avu decât să-și apropie de ochi oleacă ruja de mare, a cărei mireasmă și frumusețe răpitoare vrăjeau sufletul tuturor celor de față, că ochii lui, pe clipă pe dată, se și făcură luminoși ca niște stele.

Atunci, bucuros și mulțumit până peste poate, măritul sultan îl sărută pe frunte pe fiul său, Nurgihan, și îl strânse la piept, mărturisindu-i dragostea cea mai fierbinte, pe drept. Și porunci să se dea de veste în toată

împărăția că de aci înainte împarte domnia între el și fiul său mezin, Nurgihan. Și dete poruncile cuvenite pentru ca, vreme de un an, să fie prăznuite sărbătorile domnești, ținându-se deschisă, pentru toți supușii, bogați și săraci, poarta bucuriei și a zaiafetului, și să se închidă cea a mohorălii și a durerii lumești.

Pe urmă Nurgihan, ajuns iarăși mult-iubitul tătânelui său, care de aci înainte, fără teamă de rău, putea să se uite la el, se gândi să răsădească ruja de mare, ca să nu se stingă de sub soare. Și, pentru aceasta, ceru ajutor de la ginnul pădurii cel haihui, pe care îl chemă dând foc unui fir de păr din barba lui. Și ginnul îi zidi, în răspas de o noapte, un havuz adânc de două sulițe, cu fundul lucrat din aur străcurat, și cu temeliile durate din nestemate. Și Nurgihan răsădi numaidecât ruja în mijlocul acelui havuz. Și fu o minunăție pentru ochi, și un balsam pentru miros...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a nouă sute cincizeci și șaptea noapte

Urmă:

... Și fu o minunăție pentru ochi, și un balsam pentru miros.

Estimp, cu toată acea vindecare, cei doi fii mai mari, care se întorseseră cu nasul alungit, născociră cum că trandafirul de mare n-ar fi dăruit cu niciun fel de putere de leac, și că sultanul, oricât i-ar fi cu neplac, nu-și căpătase vederea decât ca urmare a vrăjitoriei și a uneltirilor, în treaba aceasta, a Diavolului cel bătut cu pietre, Procletul cel mare.

Ci sultanul, părintele lor, mânios pe clevetirile lor, și

supărat pe lipsa lor de judecată, îi pofti pe amândoi dinaintea fratelui lor, Nurgihan, și îi certă aspru, și le grăi:

– Pentru ce vă îndoiți de puterea acestei ruje asupra vederii mele? Oare nu vă vine să credeți că Allah Preaînaltul poate să pună leacul în inima unui trandafir, el, carele poate să facă dintr-o femeie bărbat și dintr-un bărbat femeie? D-apoi ia ascultați, în privința aceasta, ce i s-a întâmplat fiului unui sultan de la Ind.

Și spuse:

A fost odată, în vechimea vremilor, un sultan peste țara Indului, și care avea în haremul lui o sută de femei frumoase și tinere, alese dintre miile de fetișcane ce nu-și aveau asemuire în saraiurile domnești. Ci niciuna dintre ele nu rodea cu el și nu zămislea. Și de-aci se făcu tot mai mohorât și mai supărat sultanul acela de la Ind, care era bătrân și încovoiat de ani. Ci, într-un sfârșit, din mila lui Allah Atotputernicul, cea mai tânără dintre soțiile sale rămase însărcinată și, peste nouă luni, aduse pe lume o fată, tare frumoasă și cu o înfățișare cu adevărat de basm. Iar mama ei, de teamă ca nu cumva sultanul să se supere văzând că nu avea un băiat, lăsă să se răspândească zvonul că pruncul nou-născut este băiat. Și se înțelese cu astrologii să lase a se crede că sultanul nu trebuie să-l vadă pe copil până ce nu vor trece zece ani.

Or, când fetița, care creștea tot mai frumoasă, ajunse la vârsta când sultanul, părintele ei, putea, într-un sfârșit, s-o vadă, maică-sa îi dete sfaturile de trebuință și îi arătă cum se cădea să se poarte spre a fi luată drept băiat. Și copila, pe care Allah o dăruise cu isteciune și cu înțelepciune, pricepu întru totul sfaturile mamei sale și se purta întocmai în orice împrejurare. Și se ducea și se întorcea prin iatacurile împărătești, îmbrăcată băiețește, și se purta de parcă chiar ar fi și fost de parte bărbătească. Iar sultanul, tatăl ei, se bucura zi de zi de

frumusețea copilei pe care o credea băiat. Și, când acel așa-zis băiat ajunse la vârsta de cincisprezece ani, sultanul hotărî să-l însoare cu o domniță, fata unui sultan megieș. Și se hotărî nunta. Iar când veni vremea sorocită, sultanul puse să fie îmbrăcat fiul său într-un caftan falnic, îl pofti să stea lângă el într-un palanchin de aur, purtat pe spinarea unui elefant, și îl duse cu mare alai în țara celei ce urma să-i fie soție. Și, în acea împrejurare atâta de stânjenitoare, tânărul cocon, care era în sinea sa o domniță, plângea și râdea rând pe rând.

Or, într-o noapte, alaiul poposi într-o pădure deasă; iar domnița ieși de sub polog și se duse departe în pădure pentru o treabă la care până și domnițele sunt roabe.

Și iacătă că domnița se pomeni nas în nas cu un ginn tânăr, tare frumos, care ședea sub un pom și care era străjerul acelei păduri. Și ginnul, uluit de frumusețea domniței, îi dete binețe cu drăgălășenie și o întrebă unde se duce. Iar ea, căpătând încredere din purtarea lui îndatoritoare, îi istorisi de șart toată povestea ei și îi spuse cât are să se găsească de stânjenită, în noaptea nunții, când are să intre în patul aceleia ce-i fusese menită de soție.

Atunci, ginnul, înduioșat de necazul ei, chibzui o vreme; pe urmă, filotim, se îmbie să-i împrumute odorul lui și să-l ia pe al ei; ci cu legământul de a-i da înapoi cu credință odorul la întoarcere. Și fata, plină de îndatorință, primi treaba și se învoi cu legământul. Și, din mila vrerii Celui Atotputernic, schimbul se săvârși numaidecât, fără de nicio greutate și fără de nicio încurcătură. Și, fericită până peste marginile fericirii, tânăra domniță se întoarse la tatăl ei și se sui la loc în palanchin. Ci, cum nu era încă deprinsă cu adausurile sale cele noi, nepricepută, șezu pe ele și dete un țipăt de durere. Ci apoi și le potrivi numaidecât, pe furiș, spre a nu fi băgată de seamă, și de-aci încolo se purtă cu toată luarea-aminte și cu toată grija să nu mai facă mișcarea aceea, nu numai ca să nu

mai îndure vreo durere, da și ca să nu vatăme cumva odorul ce-i fusese încredințat și pe care trebuia să-l dea îndărăt în bună stare stăpânului lui.

Și, peste câteva zile, alaiul ajunse în cetatea logodnicei. Iar nunta fu sărbătorită cu mare saltanat. Iar soțul știu să se slujească de minune de odorul ce-i fusese împrumutat cu atâta drăgălășenie de către ginn, încât mireasa rămase însărcinată, fără de zăbavă și fără de tăgadă. Și toată lumea fu mulțumită.

Or, peste nouă luni, măritata născu un băiat minunat. Și, după ce lăuza se ridică din patul ei, soțul îi spuse:

– A venit vremea să ne întoarcem în țara mea, ca s-o vezi pe mama mea, pe rudele mele și împărăția mea.

Așa-i spuse, da de fapt voia, fără a zăbovi mai mult, să-i dea îndărăt ginnului pădurii odorul nevătămat.

Iar tânăra soție răspunzând cu ascultare și cu supunere, porniră la drum. Și nu peste mult ajunseră la pădurea în care sălășluia ginnul stăpân al chiverniselii. Și beizadea se îndepărtă de caravană și se duse la locul unde sălășluia ginnul. Și îl găsi stând tot acolo, vădit ostenit și cu o înfățișare de femeie cu pântecele plin. Și, după salamalecuri, îi zise:

– O, căpetenie de ginni și cunună a lor, mulțumită bunăvoinței tale am izbutit pe deplin în ceea ce aveam de făcut și am dobândit ceea ce îmi doream. Și-acuma am venit, precum am făgăduit, să-ți dau îndărăt nevătămat bunul tău și să-mi iau îndărăt bunul meu.

Ci ginnul îi răspunse:

– De bună seamă, bună-credința ta este o bună-credință mare, iar cinstea ta este până peste poate. Ci, spre marea mea părere de rău, se cade să-ți spun că nu mai am nicio poftă acum de-a lua îndărăt ceea ce ți-am împrumutat, și nici de a-ți da ceea ce am asupra mea. Este o treabă încheiată, și așa a rânduit-o ursita. Căci, de când ne-am despărțit, s-a petrecut un fapt nou, care nu mai îngăduie între noi de aci încolo niciun fel de schimbare.

Iar fata de odinioară întrebă:

– Și care este, o, ginn măreț, faptul acela nou, care nu ne mai îngăduie să ne luăm îndărăt odorul?

El răspunse:

– Află, o, copilo de altădată, că te-am așteptat multă vreme aici, veghind cu gingășie asupra odorului pe care mi l-ai încredințat, în schimbul alui meu; și n-am precupețit nimic spre a-l păstra în starea lui minunată de feciorie și de nevinovăție, până când, într-o zi, un ginn, chehaia peste stăpânirile mele, a trecut prin pădure și a venit să mă vadă. Și a simțit, după mireasma mea cea nouă, că aveam o ferecătură pe care el nu mi-o știa. Și fu cuprins de o dragoste aprigă față de mine; și, tot așa, și el stârni în mine un simțământ la fel. Și se împreună cu mine în chipul știut, și sparse în odor pecetea fecioriei. Și simții tot ceea ce simte o femeie în atare împrejurare. Și-acuma nu pot să-mi mai iau îndărăt bunul, întrucât am rămas însărcinată de la soțul meu, chehaiaua; și dacă, din nenorocire, aș primi să mă fac iarăși bărbat și aș ajunge să-l nasc, în starea aceea de bărbat, pe copilul pe care îl port în sânul meu, de bună seamă că aș muri de durere și cu pântecul sfâșiat. Acesta-i faptul cel nou, care mă silește să păstrez pe viață ceea ce mi-ai împrumutat. Așa încât, la rândul tău, păstrează ceea ce ți-am împrumutat. Și să dăm slavă lui Allah carele a chivernisit totul fără de pagubă și fără de necaz, și carele ne-a îngăduit trocul acesta, care nu dăunează nimănuia.

Și sultanul, după ce le istorisi povestea aceasta celor doi fii mai mari ai săi, de față cu fratele lor, Nurgihan, urmă:

– Așa că nimic nu este cu neputință la sfânta atotputință a Atoatefăcătorului. Și acela carele a putut să schimbe o fată în flăcău și un ginn bărbat în femeie însărcinată tot așa a putut și să pună zviduirea vederii mele în inima unei ruje.

Și, după ce grăi astfel, îi goni pe cei doi fii mai mari de dinaintea sa, și îl opri lângă el pe tânărul Nurgihan, coperindu-l cu hatâruri și cu dovezi de dragoste. Și-așa cu el.

Ci, în ceea ce o privește pe domnița Obraz-de-Crin, copila din China, stăpâna rujei de mare, iacătă:

După ce înmiresmătorul cerului aduse tablaua de aur a soarelui, plină cu camfora zorilor, la fereastra Răsăritului, domnița Obraz-de-Crin își deschise ochii vrăjitori și se dete jos din patul ei. Și își pieptănă părul, își legă cosițele și porni încetișor, legănându-se dulce, înspre havuzul unde se afla ruja de mare. Întrucât, în fiecare dimineață, gândul ei cel dintâi și drumul cel dintâi erau la acel trandafir. Și străbătu grădina, al cărei văzduh era îmbălsămat ca prăvălia unui negutător de arome, și ale cărei poame pe crengi erau ca tot atâtea șipuri de zahăr agățate în vânt. Și dimineața acelei zile era mai frumoasă decât toate diminețile, iar cerul alhimist era de culoarea sticlei și a peruzelei. Și fiecare pas al copilei celei cu trup de trandafir părea că face să se nască flori, iar praful pe care îl stârneau poalele rochiei sale era ca un colir pentru niște ochi de filomelă.

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a nouă sute cincizeci și opta noapte

Urmă:

... iar praful pe care îl stârneau poalele rochiei sale era ca un colir pentru niște ochi de filomelă.

Și ajunse lângă havuz, și își aruncă ochii înspre locul în care sălășluia ruja ei dragă. Ci nu-i văzu nici baremi urma și nu-i simți nici baremi mireasma. Atunci, friptă de durere, era să se topească precum aurul într-un ceaun,

și să se stingă ca un mugur în simunul mâhnirii. Și, tot atunci, spre-a împlini nenorocirea, băgă de seamă că inelul pe care îl purta pe deget era un inel străin, și că cel pe care îl purtase, de ani și ani, pierise.

Încât, aducându-și aminte de goliciunea sa pe pe când dormea, și pricepând că ochii unui străin rupseseră nepedepsiți toată taina vrăjită a făpturii ei, se scufundă într-o genune de tulburare. Și se întoarse în graba mare în chioșcul ei de rubin, și se puse pe plâns, singură-singurică, toată ziua. După care, chibzuind, îi veniră niște gânduri mai cuminți și își zise: „Hotărât, este greșită zicala care spune: «Nu se poate găsi vreo urmă din ceea ce nu lasă urmă; căci, dacă s-ar găsi, n-ar mai rămâne din ea nici urmă». Și, pe deasupra, tot așa, nimic nu este mai mincinos decât zicala aceasta: «Când începi să cauți un luciu pierdut, trebuie să te pierzi pe tine însuți ca să-l găsești». Încât eu, pe Allah! așa de tânără și așa fată cum sunt, vreau să pornesc, din clipita aceasta, în căutarea celui ce mi-a răpit ruja și să aflu pricina prădăciunii. Și am să-l pedepsesc pentru că a cutezat să-și îndrepte privirea ispitelor sale asupra feciorei mele de domniță ațipită."

Spuse și, pe clipă, porni la drum, pe aripile nerăbdării, urmată de fetele roabe ale sale, pe care le îmbrăcă în haine de viteji.

Și, căutându-și calea, tot întrebând peste tot pe unde trecea, până la urmă ajunse cu bine în Șarkistan, împărăția lui Zein El-Muluk, tatăl lui Nurgihan.

Și, intrând în cetatea de scaun, văzu peste tot împodobirile pentru sărbătoarea care avea să țină un an întreg, și auzi pe la fiecare poartă răsunând cântările și chiotele de bucurie. Și, ispitită să afle pricina acelor zaiafeturi, îi întrebă, tot străvestită ca un flăcău, care-i rostul acelei bucurii obștești, ce domnea printre locuitorii din cetate. Și i se răspunse:

– Sultanul era orb; ci fiul său, Nurgihan, strălucitul

și preafrumosul, a izbutit, după osteneli amarnice, să-i aducă ruja de mare a copilei din China. Și numai atingerea ochilor cu acea rujă vrăjită i-a dat sultanului îndărăt vederea. Iar ochii lui s-au făcut luminoși ca niște stele. Și, cu acest prilej, sultanul, a poruncit să se dea slobozie tuturor la desfătări și petreceri vreme de un an întreg, pe cheltuiala visteriei domnești, și ca la fiecare poartă cântările și muzichiile să răsune fără contenire de dimineața până seara.

Și Obraz-de-Crin, până peste poate de bucuroasă că, într-un sfârșit, avea vești temeinice despre trandafirul ei, se duse dintru-ntâi să se scalde în râu, spre a se despovăra de ostenelile drumului. Pe urmă, punându-și iarăși hainele sale de flăcău, porni înspre saraiul domnesc, străbătând mândră sukurile. Iar cei care se uitau la tânărul acela se stingeau de minunare, ca urmele pașilor pe nisip. Iar zulufii încârlionțați ai pletelor lui răsuceau inima celor care îl vedeau.

Și ajunse astfel la grădină, și văzu, în havuzul de aur străcurat, ruja ei de mare, în mijlocul apei celei scumpe de trandafiri, vrajă pentru ochi și balsam pentru miros. Și, după bucuria trăită cu prilejul acelei întâlniri, își zise: „Acuma am să mă ascund printre pomi, spre a-l vedea pe neobrăzatul care mi-a răpit trandafirul din grădină și inelul de pe deget."

Și nu peste mult, se ivi lângă havuz și flăcăul ai cărui ochi, pocale de beție, îi scoteau din minți până și pe oamenii cei mai cuminți cu cele două văpăi din privirile sale fierbinți, și care din fiecare geană fulgera ca din tăișul încovoiat al unui iatagan, și care cu cârlionții părului său de mosc negru întunecat tulbura inimile ca nardul străcurat, care cu obrajii-i luminoși fără sulemeneală da de rușine până și obrajii de catifea ai fetelor celor mai de fală, și cu zâmbetele lui îndatoritoare, care erau tot atâtea sulițe ucigătoare, și cu călcătura lui cilibie făcută numai din gingășie, și care avea în colțul din stânga al

gurii lui o nebunie de aluniță rotunjită cu măiestrie, și-al cărui piept alb și strălucitor era ca o tablă de cleștar orbitor și adăpostea o inimă vie și plină de vitejie.

Și, la vederea lui, Obraz-de-Crin căzu într-un fel de sminteală și aproape că-și pierdu mințile. Căci cu dreptate spusese poetul:

Dacă-ntr-un loc unde-i strâns mult popor,
Sprâncenele-i, din arcul lor subțire,
Trimite-și-vor săgețile de dor,
Ele nu vor lovi cu vârful lor
Decât un suflet vrednic de iubire.

Iar când Obraz-de-Crin își veni în simțiri, se frecă la ochi, se uită în toate părțile și nu îl mai văzu pe flăcău. Și își zise: „Iată că hoțul trandafirului mi-a răpit acum și sufletul, și inima. Nu numai că a spart cu piatra ispitei șipul cel de preț al cinstei mele, ci mi-a mai și rănit viclenește inima cu săgeata dragostei. Vai! departe de țara și de mama mea, unde să mă mai duc și cui să mă mai plâng acum spre a cere dreptate pentru toate pagubele acestea?" Și, cu inima arsă de patimă, se întoarse la fetele sale luptătoare. Și, simțindu-se însingurată în mijlocul lor, luă un calam și o hârtie și îi scrise lui Nurgihan o scrisoare pe care i-o dete, dimpreună cu inelul de pe deget, însoțitoarei sale celei mai dragi, cu sarcină de a le înmâna în chiar mâinile tânărului beizadea. Și fata ajunse într-o clipire de ochi la Nurgihan, și îl găsi stând și părând a visa la stăpâna lui, Obraz-de-Crin. Și, după salamalecurile cuvenite, îi înmână scrisoarea și inelul cu care o însărcinase încrederea domniței. Iar Nurgihan, până peste poate de tulburat, cunoscu inelul. Și desfăcu scrisoarea, și citi cele ce urmează:

„Mai întâi, mărire Făpturii care este neatârnată de niciun cum *și de niciun* pentru ce, *care a dăruit fecioarelor gingășia și frumusețea, iar flăcăilor, ochiul cel negru*

al ispitei, aprinzând în inima unora și-a altora fanarul dragostei în care, ca un fluture, înțelepciunea vine să se mistuie.

Iată că mor de dor după ochii tăi cei galeși, iar pârjolul patimii mă arde și pe dinăuntru, și pe dinafară. Ah, ce mincinoasă este zicala care spune: «Inimile se înțeleg între ele». Căci mă mistui, iar tu nu știi nimic. Ce răspuns îmi vei da dacă te voi întreba pentru ce m-ai omorât cu făptura ta vrăjitoare?

Ci, o, calam al meu, să nu mai scrii nimic: destul m-am lăsat răpită de o durere pătimașă."

La citirea acelei scrisori, focul dragostei se învâlvoră de sub cenușa din inima lui Nurgihan și, nerăbdător ca argintul-viu, coconul luă în mână calamul și hârtia și răspunse cu aceste rânduri:

„Aceleia care este mai presus decât toate preafrumoasele cu trup de argint, și al cărei arc al sprâncenelor este ca o sabie în mâinile unui războinic beat!

O, copilă vrăjitoare, a cărei frunte, asemenea planetei Zohra, stârnește pizma frumuseților Chinei, cuprinsul scrisorii tale răscolește rănile inimii mele însingurate, care va bate pentru tine atâta vreme cât zbenghiurile frumuseții se vor ivi pe obrazul lunii pline.

O scânteie din inima ta a căzut pe rănile mele, iar fulgerarea dorului meu a scăpărat peste roadele tale. Numai cel ce iubește știe farmecul pe care îl trăiești mistuindu-te. Și iacătă-mă asemeni unui puișor pe jumătate ucis, care se zbate pe jos zi și noapte, și care nu mai are mult până să piară, dacă nu va fi mântuit repede.

O, Obraz-de-Crin, nu mai este niciun văl peste chipul tău, dar chiar tu ești vălul acela pentru tine însăți. Ieși de sub văl și arată-te. Întrucât inima este un lucru minunat și, în ciuda micimii ei, Atoateziditorul și-a așezat acolo lăcașul.

Ci, o, vrăjitoareo, nu se cade să vorbesc mai răzvedit, nici să încredințez mai multe taine calamului meu, de

vreme ce calamul nu trebuie să fie îngăduit în haremul tainelor celor îndrăgostiți.“

Pe urmă, beizadea Nurgihan împături scrisoarea de dragoste, puse pe ea pecetea ochiului său și i-o înmână tinerei aducătoare, însărcinând-o să-i spună prin viu grai stăpânei sale, Obraz-de-Crin, lucrurile gingașe, pe care nu le putuse mărturisi în scris. Iar cadâna plecă fără de zăbavă și ajunse la stăpâna ei.

Și o găsi șezând, cu ochii ei de narcisă tânjitoare, și cu fiecare geană de-a ei preschimbată într-o fântână...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a noua sute cincizeci și noua noapte

Urmă:

... Și o găsi șezând, cu ochii ei de iasomie tânjitoare, și cu fiecare geană de-a ei preschimbată într-o fântână. Și se duse la ea zâmbind și îi spuse:

– O, trandafir din tufărișul bucuriei, fie ca pricina ce te face să speli cu lacrimile-ți scumpe floarea chipului tău să cadă asupra-mi; ca tu să fii pururea mulțumită și zâmbitoare! Iată că îți aduc veste bună.

Și îi înmână răspunsul lui Nurgihan, însoțindu-l cu lămuririle sale cele dulci, pe care, anume pentru stăpâna sa, i le dăduse flăcăul cel frumos. Și când Obraz-de-Crin luă știre de scrisoare, și când auzi din gura soației sale dragi lucrurile dulci, pe care nu putuse a le mărturisi prin scris preafrumosul răpitor Nurgihan, se sculă mângâiată și le îngădui fetelor s-o dichisească, s-o gătească și s-o îmbrace.

Atunci, minunatele acelea se slujiră de toată priceperea lor spre a-și face stăpâna să strălucească. O pieptănară

și o înmiresmară cu atâta măiestrie, prefirându-i pletele prin piepteni, încât, de zavistie, moscul din Tartaria s-ar fi risipit ca fumul dinaintea miresmei desfătătoare, pe care o revărsa ea, și inimile dănțuiau în piepturi văzând coada părului strălucită, ce-i cădea până pe șale, împletită ca palmii în zilele de sărbătoare. Și îi petrecură apoi împrejurul mijlocului un colan de sangulie roșie, din care fiecare fir se împletea pentru înlănțuirea inimilor. Pe urmă o învăluiră într-un izar trandafiriu, ce lăsa să se întrevadă culoarea trupului, și cu niște șălvărași de o lărgime împărătească, dintr-o țesătură mai grea, în stare să subjuge lumea. Și împodobiră cu mărgăritare cărarea ce-i despărțea părul, atâta de strălucit, încât stelele din Calea Laptelui se coperiră cu tulburare. Și-i puseră pe frunte un diadem care o făcu atâta de luminoasă, încât ai fi putut să crezi că s-a mai ivit pe cer o lună. Și o făcură grozav de frumoasă și de minunată.

Și, după ce fu împodobită astfel, se duse, cu inima bătând, sub pomii din grădină, acolo unde umbra era mai deasă. Și, văzând-o, Nurgihan își pierdu dintru-ntâi firea, atâta de năprasnic fu simțământul pe care îl trăi. Ci numaidecât, sub adierea dulce a miresmei ce-o revărsa Obraz-de-Crin, Nurgihan deschise ochii și se ridică la zenitul fericirii, uitându-se cu drag la iubita lui. Și, la rându-i, Obraz-de-Crin îl găsi pe flăcău atâta de aidoma cu icoana pe care și-o zugrăvise singură pe foaia inimii, încât nu găsi osebire nici măcar un fir de păr ori un punctișor. Și își ridică vălul sfiiciunii, și puse dinaintea preaiubitului ei tot ceea ce aducea în dar: mărgăritarele dinților, rubinul buzelor mai mândru decât foile florilor de trandafir, brațele-i de argint, strălucirea de lună a zâmbetului, aurul obrajilor, moscul răsuflării, mai presus decât moscul de Tartaria, migdalele ochilor, ambra neagră a pletelor, mărul bărbiei, diamantele privirilor și cele treizeci și șase de înfățișări zugrăvite ale trupului ei fecioresc. Și dragostea își strânse lanțurile ei asupra celor două

piepturi vrăjitoare și asupra celor două frunți tinerești. Și nimeni nu știa ce avea să se petreacă, în noaptea aceea, în desimea umbrei, între cei doi preafrumoși tineri.

Ci întrucât dragostea și moscul nu pot să rămână tăinuite, părinții nu zăboviră a prinde de veste despre treburile celor doi îndrăgostiți și grăbiră să-i împreune prin căsătorie. Și viața li se scurse în fericire, împărțită între dragoste și priveliștea rujei de mare.

Or, mărire lui Allah carele face trandafirii să înflorească și inimile îndrăgostiților să se împreune, Atotputernicul și Preaînaltul. Și binecuvântarea, și rugăciunea fie asupra domnului și stăpânului nostru, Mahomed, sultanul trimișilor, și asupra tuturor celor ai săi. Amin.

Și, după ce Șeherezada istorisi povestea aceasta, tăcu. Iar tânăra Doniazada, sora ei, strigă:

– O, sora mea, ce dulci și ce vrăjite, și ce miezoase sunt vorbele tale în prospețimea lor! Și ce minunată este *Povestea rujei de mare și a copilandrei din China*! Oh! fii bună! grăbește-te, cât mai este vreme, și ne mai spune ceva care să i se asemuiască!

Iar Șeherezada zâmbi și grăi:

– Da, și ceea ce vreau să istorisesc este cu mult mai minunat, o, micuțo! Ci de bună seamă că nu am s-o spun mai înainte de a-mi da îngăduința stăpânul nostru, sultanul.

Iar Șahriar zise:

– Au te mai îndoiești de îngăduința mea, o, Șeherezada? Și aș mai putea eu de-acuma încolo să-mi mai petrec vreo noapte fără vorbele tale la urechile mele și fără chipul tău în ochii mei?

Iar Șeherezada îi mulțumi cu un zâmbet și grăi:

– Atunci, am să istorisesc *Povestea cu sarailia unsă cu miere de albine și afurisita de nevastă a cavafului.*

Și spuse:

POVESTEA CU SARAILIA UNSĂ CU MIERE DE ALBINE ȘI AFURISITA DE NEVASTĂ A CAVAFULUI

Se povestește, printre câte se povestesc, o, mult-norocitule sultan, că trăia în cetatea cea binecuvântată, Cairo, un cavaf care avea o fire minunată și vrednică de toate prețuirile. Și își ținea viața cârpocind papucii bătrâni. Îl chema Maruf și fusese blagoslovit de către Allah cel Atoatedătătorul – preaslăvit fie El în toată împrejurarea! – cu o afurisită de muiere fiartă în păcură și în smoală, și pe care o chema Fattumah. Da vecinii o porecliseră „Baligă încinsă", căci chiar că era ca un ir împuțit pe inima papucarului, soțul ei, și ca o ciumă neagră în ochii celor din preajmă-i. Și otrava aceea chiar că se prilejea și răsprilejea de bunătatea și de supușenia bărbatului ei; și îl ocăra și îl afurisea de o mie de ori pe zi, și nu-i da pic de tihnă toată noaptea. Și amărâtului ajunsese să-i fie frică de răutatea ei și să tremure de certurile ei, întrucât era om liniștit, cuminte, simțitor și cu grijă față de gura lumii, măcar că era sărac și de stare umilă. Și își făcuse obiceiul, spre a scăpa de tocăneală și de țipete, să-și prăpădească tot ce câștiga ca să plătească toate târguielile pe care le făcea soția sa, făptura aceea aprigă și rea, și arțăgoasă. Și, dacă i se întâmpla să aibă ghinionul de-a nu câștiga îndeajuns în vreo zi, îi vuiau urechile de țipete și capul de potopuri înfricoșate, toată noaptea, fără tihnă, nici odihnă. Și îl făcea să-și treacă

astfel niște nopți mai negre decât chiar cartea triștei lui. Și acelei muieri anume i se potrivea spusa poetului:

Of, câte nopți fără nădejde-mi trec
Lângă soția mea, beleaua hâdă!
Oare pentru ce, minte de zevzec,
În noaptea nunții mele mohorâtă,
Nu i-oi fi dat o cupă de otravă
Să scap pe veci de chin și de gâlceavă?

Or, printre multe alte necazuri îndurate de acel Iov al răbdării...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a nouă sute șaizecea noapte

Urmă:

... Or, printre multe alte necazuri îndurate de acel Iov al răbdării, iacătă ce i se întâmplă:

Soția lui veni, într-adevăr, la el într-o zi – Allah alunge de la noi asemenea zile! – și îi spuse:

– O, Maruf, vreau ca deseară, când ai să te întorci acasă, să-mi aduci o bucată de kenafa unsă cu miere de albine.

Și Maruf, săracul de el, răspunse:

– O, fiică a socrului meu, dacă Preadarnicul Allah o binevoi să mă ajute a câștiga banii trebuitori pentru cumpărarea acelei kenafale cu miere de albine, de bună seamă că am să ți-o cumpăr, pe capul și pe ochii mei! Că astăzi, pe Prorocul! – asupra-i fie rugăciunea și pacea! – nu am dobândit încă nicio amărâtă de para. Ci Allah este darnic, și are să ne dea lesne lucrurile anevoioase.

Iar harpia strigă:

– Ce-mi trăncănești tu despre mila lui Allah întru hatârul tău? Au tu socotești că am să stau să aștept, pentru a-mi împlini pofta de kenafaua aceea, până ce îndurarea cerească ți-o veni ori nu ți-o veni? Ba, pe viața mea, felul tău de a vorbi nu-mi este deloc pe plac. Ori de câștigi, ori de nu câștigi ceva pe ziua ta de muncă, mie să-mi aduci o uncie de kenafa unsă cu miere de albine; și, orice-ar fi, nu am să îngădui a lăsa să mi se întoarcă neîmplinită vreo poftă de-a mea! Și dacă, spre pacostea ta, ai să te întorci deseară acasă fără sarailie, am să-ți fac noaptea asupra capului tău tot atâta de neagră ca ursita care te-a dat pe mâinile mele.

Și nenorocitul de Maruf oftă:

– Allah este îndurător și darnic, și numai la El îmi este tot ajutorul!

Și amărâtul de el plecă de acasă, iar necazul și ciuda îi năboiau prin pielea de pe frunte.

Și se duse să-și deschidă prăvălia din sukul cavafilor, și, ridicându-și mâinile spre cer, rosti: „Mă rog, ție, Doamne, să mă ajuți a câștiga preț de o uncie din kenafaua aceea, și să mă aperi la noapte de răutatea afurisitei mele de muieri!“ Da degeaba așteptă el mult și bine în hardughia lui de prăvălie, că nimeni nu veni să-i aducă de lucru; și-așa că, la sfârșitul zilei, nu câștigase nici baremi atâta cât să cumpere pâinea pentru cină. Atunci, cu inima strânsă și plină de spaimă pentru ceea ce îl aștepta din partea nevesti-sii, își închise prăvălia și își luă trist drumul spre casă.

Or, străbătând sukurile, trecu chiar pe dinaintea prăvăliei unui plăcintar, negutător de kenafale și de alte zumaricale, care îl cunoștea și căruia îi cârpise cândva imineii. Iar plăcintarul îl văzu pe Maruf cum mergea cu capul cufundat în deznădejde și cu grumazul încovoiat ca sub povara unei dureri grele. Și îl strigă pe nume și văzu atunci că ochii lui Maruf erau plini de lacrimi, și

că era galben și jalnic la chip. Și îi zise:

– O, meștere Maruf, de ce plângi? Și care-i pricina mâhnirii tale? Hai, intră colea să te odihnești și să-mi povestești ce necaz te-a lovit!

Iar Maruf se apropie de tejgheaua cea frumoasă a plăcintarului și, după salamalecuri, îi spuse:

– Nu este mântuire decât întru Allah Milosârdnicul! Ursita mă bate și nu-mi dă nici măcar pâinea pentru cină.

Și cum plăcintarul stăruia să capete amănunte mai multe, Maruf îi istorisi despre dorința nevesti-sii și despre neputința lui, din lipsă de orice câștig pe ziua aceea, de a cumpăra nu numai sarailia cu pricina, da nici baremi o coajă de pâine.

Când auzi vorbele lui Maruf, plăcintarul râse cu bunătate și zise:

– O, meștere Maruf, poți tu măcar să-mi spui câte uncii de kenafa vrea fiica socrului tău să-i duci?

Maruf răspunse:

– Cinci uncii poate că i-ar ajunge.

Plăcintarul urmă:

– Nu e mult. Am să te îndatorez eu cu cinci uncii de sarailie, și ai să mi le plătești atunci când mila Atoateîmpărțitorului are să coboare și în talgerul tău.

Și tăie din tava cea mare, în care kenafaua înota în unt și în miere, o bucată strașnică, ce cântărea cu mult peste cinci uncii, și i-o dete lui Maruf, spunându-i:

– Sarailia aceasta unsă este o bunătate vrednică de-a fi așternută pe tablaua unui sultan. Da se cade să-ți spun că nu este îndulcită cu miere de albine, ci cu miere de trestie de zahăr; întrucât este cu mult mai gustoasă așa.

Iar Maruf, care nu cunoștea, bietul de el, osebirea dintre mierea de albine și mierea de trestie de zahăr, răspunse:

– Este primită din mâna dărniciei tale.

Și dete să-i sărute mâna plăcintarului, care se apără iute, și care îi spuse, pe deasupra:

– Kenafaua este numai pentru fiica socrului tău anume; ci tu, o, Maruf, nu vei avea astfel nimica de cinat. Ține, ia pâinea și brânza aceasta, binefacere de la Allah, și să nu-mi mulțumești deloc, căci nu sunt decât mijlocitorul.

Și îi dete lui Maruf, odată cu sarailia cea minunată, o pâine proaspătă și pufoasă și aromitoare, și o roată de brânză albă învelită în frunze de smochin. Iar Maruf, care în toată viața lui nu avusese atâtea bunuri deodată, nu mai știa ce să facă spre a-i mulțumi plăcintarului cel milos, și, până la urmă, plecă înălțându-și ochii la cer spre a-l lua de martor al îndatorinței lui față de binefăcătorul său.

Și ajunse acasă, încărcat cu kenafaua, cu pâinea cea frumoasă și cu bucata de brânză albă. Și, de cum intră, nevastă-sa țipă la el cu un glas acru și oțărât:

– Ei, ai adus sarailia?

El răspunse:

– Allah e darnic. Iacăt-o.

Și-i puse dinainte farfuria pe care i-o împrumutase plăcintarul, și pe care se lăfăia, în toată frumusețea ei de zumarica aleasă, kenafaua cea grasă, care se topea în gură.

Ci afurisita nici nu-și aruncă bine ochii înspre farfurie, că și scoase un țipăt ascuțit de mânie, lovindu-se peste obraji, și zise:

– Bătu-l-ar Allah pe Cel-gonit-cu-pietre! Nu ți-am spus să-mi aduci o sarailie făcută cu miere de albine? Și ia uite cum, anume ca să mă înfrunți, îmi aduci ceva gătit cu miere de trestie de zahăr! Socoteai cumva că ai să izbutești să mă înșeli și că n-aș băga de seamă vicleșugul? A, ticăloase, vrei să mă ucizi de pofta neîmplinită!

Și bietul Maruf, doborât de toată mânia aceea, la care de data aceasta nici cu gândul nu gândise, îngăimă niște iertăciuni cu un glas tremurat și spuse:

– O, fiică de oameni de treabă, kenafaua aceasta nu

am cumpărat-o, ci plăcintarului *cutare*, pe care Allah l-a dăruit cu o inimă bună, i s-a făcut milă de starea mea și mi-a dat-o pe veresie, fără a-mi hotărî sorocul de plată.

Ci harpia cea de spaimă strigă:

– Tot ce îngaimi tu acolo nu sunt decât vorbe goale, iar eu nu-ți dau nicio crezare. Na! ține-ți kenafaua cu miere de trestie de zahăr! Eu nu mănânc așa ceva!

Și, rostind acestea, îi aruncă în cap farfuria cu kenafa, plină cum era, și adăugă:

– Scoală-te acuma, o, mișelule, și du-te să-mi aduci una scăldată în miere de albine!

Și, adăugând fapta la vorbă, îi plesni peste gură un dos de labă atâta de amarnic, că-i și rupse un dinte din față, iar sângele începu să-i curgă pe barbă și pe piept.

La năprăsnicia aceasta de la urmă, bietul Maruf, scos din papuci și pierzându-și răbdarea, avu o mișcare repezită, care o lovi pe harpie ușor în obraz. Și harpia, stârnită și mai cumplit de lovitura nevinovată a celui oropsit de ea, se repezi asupra-i și îl înșfăcă de barbă cu amândouă mâinile, și se agăță cu toată greutatea ei de părul din barba aceea, țipând din toate beregățile: „Ajutor, o, musulmanilor! Săriți că mă omoară!"...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a nouă sute șaizeci și una noapte

Urmă:

... Și harpia, stârnită și mai cumplit de lovitura nevinovată a celui oropsit de ea, se repezi asupra-i și îl înșfăcă de barbă cu amândouă mâinile, și se agăță cu toată greutatea ei de părul din barba aceea, țipând din

toate beregățile: „Ajutor, o, musulmanilor! Săriți că mă omoară!"

Și la țipetele vipiei deteră fuga vecinii și săriră să-i despartă, și de-abia izbutiră să scoată barba nenorocitului de Maruf din mâinile încleștate ale afurisitei lui de soții. Și văzură fața lui Maruf plină de sânge, barba năclăită și dintele rupt, fără a mai pune la socoteală și părul din barbă, pe care i-l smulsese muierea mâniată. Și, cunoscând încă de multă vreme purtarea ei ticăloasă față de bietul om, și-apoi văzând și dovezile care arătau apriat că Maruf era încă o dată mucenicul afurisitei, o mustrară și îi ținură niște dăscăleli cuminți, care ar fi copleșit-o de rușine și ar fi adus-o la calea cea dreaptă pe oricare alta decât ea. Și, după ce o certară așa, adăugară:

– Noi toți mâncăm, de obicei, cu poftă kenafaua făcută cu miere de trestie de zahăr și o găsim cu mult mai bună decât pe cea făcută cu miere de albine! Care-i, așadar, nelegiuirea săvârșită de bietul tău soț, ca să i se cuvină toate răutățile amarnice pe care i le faci, precum ruperea dintelui și smulgerea bărbii?

Și o alimăniră cu toții și plecară în calea lor.

Or, de cum plecară, harpia cea cumplită se întoarse înspre Maruf, care, cât durase vânzoleala, șezuse tăcut în colțul său, și îi zise, cu un glas șoptit și tot pe-atâta de plin de ură:

– A, va să zică așa îi asmuți asupra mea pe vecini? Prea bine. Numai că ai să vezi tu ce-ai să pățești.

Și se duse să șadă jos, mai încolo, uitându-se la el cu niște ochi de tigroaică, și chibzuind împotriva-i niște socoteli negre.

Iar Maruf, care chiar că se căia de mișcarea lui nestăpânită, nu știa ce să mai facă spre a o potoli. Și se hotărî să strângă sarailia care zăcea pe podea în mijlocul țăndărilor de farfurie, și, după ce o curăți, i-o întinse sfios nevesti-sii, spunându-i:

– Pe viața ta, o, fiică a socrului meu, mănâncă măcar oleacă din kenafaua aceasta, și mâine, de-o vrea Allah, am să-ți aduc alta.

Ci ea îl împinse cât colo cu o lovitură de picior, țipând la el:

– Du-te de-aici cu kenafaua ta, o, câine de potlogar! Gândești că am să mă ating de ceea ce îți aduce meseria de codoș de plăcintari? Inșallah! mâine am să izbutesc eu să-ți înfund lungimea în lățime.

Atunci, nefericitul, repezit astfel în ultima lui încercare de împăcare, se gândi măcar să-și potolească foamea ce-l chinuia încă de dimineață, dat fiind că nu mâncase nimic toată ziua. Și își zise: „De vreme ce ea nu vrea să mănânce kenafaua aceasta minunată, binevoiesc s-o mănânc eu.“ Și șezu jos dinaintea farfuriei și începu să mănânce bunătatea cea aromitoare, care îi gâdila dulce gâtlejul. Pe urmă trecu la pâinea cea pufoasă și la roata de brânză, și nu mai lăsă din ele o firimitură pe tablà. Iacă-așa! Iar nevastă-sa se uita cu niște vipii de ochi la ce face el, și nu mai contenea să-i tot ureze, la fiecare îmbucătură: „Stați-ar în gât și îneca-te-ar!“, ori încă: „Dare-ar Allah să ți se preschimbe în otravă de foc și să-ți ardă mațele!“ și alte asemenea blagoslovenii. Ci Maruf, flămând, mânca înainte cu sârg, fără a sufla o vorbă; lucru care, până la urmă, aduse la nebunie mânia nevesti-sii, care se sculă deodată ca o îndrăcită și, aruncându-i în cap tot ce-i cădea în mână, se duse să se culce, ocărându-l și în somn, până dimineața.

Și Maruf, după noaptea pătimită, se sculă de cu vreme; și, îmbrăcându-se în grabă, plecă la prăvălia lui, cu nădejdea că soarta are să-l ajute în ziua aceea. Și iacătă că după câteva ceasuri doi oameni de la agie veniră să-l zeberească, la porunca dată de cadiu, și îl târâră de-a lungul sukurilor, cu mâinile legate la spate, până la judecătorie. Și Maruf, spre marea lui înmărmurire, o găsi acolo, dinaintea cadiului, pe soția sa, care sta

cu mâinile înfășurate în cârpe, cu capu-nvăluit într-un ștergar mânjit de sânge și ținând în degete un dinte rupt. Și cadiul, de cum îl zări pe înfricoșatul de cârpaci, țipă la el:

– Ia vino-ncoace! Au ție nu ți-e teamă de Allah Preaînaltul când o faci să îndure atâtea năprasne grele pe această biată muieruță, soția ta, fiica socrului tău, și îi zdrobești cu atâta cruzime mâna și dinții?

Iar Maruf, în spaima lui, ar fi dorit să vadă pământul cum se cască și îl înghite; și lăsă capu-n jos încurcat, și păstră tăcere. Întrucât, în jindul lui după liniște și în dorul lui de a-și păstra cinstea nesmintită și obrazul soției sale curat, nu vroi s-o înfunde pe blestemată și s-o învinuiască și să-i dea în vileag ticăloșiile, chemându-i, la nevoie, ca martori, pe toți vecinii. Iar cadiul, încredințat că tăcerea era dovada vinovăției lui Maruf, porunci slujbașilor însărcinați cu îndeplinirea osândelor să-l întoarcă și să-i alduiască la tălpi o sută de lovituri de vergi. Ceea ce se îndeplini pe dată, dinaintea afurisitei care se înfiora de mulțumire în sinea ei.

Iar Maruf, la ieșirea de la judecătorie, de-abia mai putea să se târască. Și, întrucât de-acuma și-ar fi dorit mai degrabă să moară de moarte cruntată decât să se mai întoarcă în casa lui și să-i mai vadă afurisitei chipul, căută o casă năruită, care se afla pe malurile Nilului, și așteptă acolo, potopit de lipsuri și de nevoi, să se vindece de loviturile care îi umflaseră picioarele. Și când putu, într-un sfârșit, să se ridice, se tocmi corăbier pe puntea unei dahabia ce cobora pe Nil. Și când ajunse la Damietta, plecă pe o catargă, năimindu-se drept cârpaci de pânze, și își încredință triștea Stăpânului triștelor.

Or, după mai multe săptămâni de plutire, catarga fu potopită de o furtună amarnică și se scufundă, și ea, și tot ce se afla pe ea, în adâncul mării. Și toată lumea se înecă și muri. Dar nu și Maruf. Întrucât Allah Preaînaltul îl mântui și îl scăpă de la înec aducându-i

sub mână o bucată de lemn, frântă din catargul cel mare. Și Maruf se agăță de lemn, și izbuti să se suie călare pe el, ca urmare a unor trude nemaipomenite, de care îl făcură în stare primejdia și dragostea de sufletul său, care este lucru scump. Și începu atunci să bată apa cu picioarele, ca și cum ar fi bătut-o cu niște vâsle, pe când valurile se jucau cu el și îl răsturnau ba la dreapta, ba la stânga. Și rămase să lupte așa cu noianul de ape vreme de o zi și o noapte. După care vântul și zbaterea valurilor îl duseră până la țărmul unei țări unde se înălța o cetate cu case bine zidite.

Și rămase dintru-ntâi întins pe țărm, nemișcat și ca fără de simțire. Și nu zăbovi să adoarmă într-un somn adânc. Iar când se trezi, văzu aplecat deasupra-i un om îmbrăcat strălucit, dindărătul căruia ședeau doi robi cu brațele încrucișate. Și omul cel bogat se uita la Maruf cu o luare-aminte osebită. Și când îl văzu, într-un sfârșit, că se trezește, strigă:

– Mărire lui Allah, o, străinule! Grăbește de-mi spune din ce țară ești și din care cetate, căci îmi pare a cunoaște, după ce ți-a mai rămas pe spinare din hainele tale, că ai fi din țara Egiptului.

Iar Maruf răspunse:

– Adevărat este, o, doamne al meu, sunt un locuitor dintre locuitorii din țara Egiptului, iar cetatea Cairo este cetatea în care m-am născut și în care am sălășluit.

Și omul cel bogat îl întrebă, cu un glas tulburat:

– Și ți-ar fi cu supărare dacă te-aș întreba pe ce uliță din Cairo locuiai?

El răspunse:

– Pe Ulița Roșie, o, stăpâne al meu.

El întrebă:

– Și ce oameni cunoști de pe ulița aceea? Și ce meserie ai, o, fratele meu?

El răspunse:

– Ca meserie și ca isnaf, o, stăpâne al meu, sunt

cavaf, peticar de încălțări rupte. Cât despre oamenii pe care îi cunosc, apoi aceia sunt niște oameni de rând, de teapa mea, de altmintrelea cinstiți și vrednici. Și, dacă vrei să ți-i spun pe nume, iacătă vreo câțiva.

Și îi înșirui numele mai multor inși pe care îi cunoștea și care locuiau pe Ulița Roșie. Iar omul cel bogat, al cărui chip se lumina de bucurie pe măsură ce se desfășura între ei taifasul acela, întrebă:

– Și îl cunoști cumva, o, fratele meu, pe șeicul Ahmad, negutătorul de mirodenii?

El răspunse:

– Lungească-i Allah zilele! Este vecin cu mine, zid în zid.

El întrebă:

– O duce bine?

El răspunse:

– Slavă lui Allah, o duce bine!

El întrebă:

– Câți copii are acum?

El răspunse:

– Tot trei. Țină-i-i Allah! Sunt Mustafa, Mohammad și Ali.

El întrebă:

– Ce fac ei?

El spuse:

– Mustafa, cel mai mare, este dascăl de școală într-o madrassah. Este învățat vestit, știe pe dinafară toată *Cartea cea Sfântă* și poate s-o spună în șapte feluri osebite. Cel de al doilea, Mohammad, este negutător de mirozii, bacal, ca și tatăl lui, care i-a deschis o dugheană alături de a sa, spre a-i prăznui nașterea unui copil ce i s-a născut. Cât despre cel mai mic, Ali, potopească-l Allah cu toate darurile sale cele mai alese! era prietenul meu din pruncie și ne petreceam zilele jucându-ne laolaltă și făcând o grămadă de șotii trecătorilor. Ci, într-o zi, prietenul meu, Ali, făcu ce făcu cu un copil de copht,

fiu de nazareean, care se duse să plângă la părinții lui că fusese ugilit în chipul cel mai rău, și siluit. Iar prietenul meu, Ali, ca să scape de răzbunul nazareenilor, luă fuga și pieri. Și nimenea nu l-a mai văzut, măcar că au și trecut douăzeci de ani de la povestea aceea. Țină-l Allah și depărteze de la el toată răutatea și necazul!

La vorbele acestea, bogătanul își aruncă deodată brațele în jurul gâtului lui Maruf, și îl strânse la piept, plângând, și îi spuse:

– Slăvit fie Allah, carele îi adună la un loc pe prieteni. Eu sunt Ali, tovarășul tău din copilărie, o, Maruf! Sunt fiul șeicului Ahmad, bacalul de pe Ulița Roșie.

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a nouă sute șaizeci și doua noapte

Urmă:

... Slăvit fie Allah, carele îi adună la un loc pe prieteni. Eu sunt Ali, tovarășul tău din copilărie, o, Maruf! Sunt fiul șeicului Ahmad, bacalul de pe Ulița Roșie.

Și după dovezile cele mai vii de bucurie și dintr-o parte, și din cealaltă, îl rugă să-i istorisească cum de ajunsese pe țărmul acela. Și după ce află că Maruf șezuse o zi și o noapte fără de hrană, îl pofti să se suie la spatele său pe catâr și îl duse acasă la el, într-un sarai strălucit. Și îl omeni împărătește. Și numai a doua zi, măcar că tare ar fi avut chef să mai stea la taclale, veni iar la Maruf și putu, într-un sfârșit, să tăifăsuiască pe îndelete cu el. Și află astfel toate necazurile câte le pătimise bietul Maruf, din ziua când se însurase cu soția lui cea afurisită, și cum hotărâse mai degrabă să-și lase și dugheana și țara decât să mai rămână pradă răutăților

acelei harpii. Și află, tot așa, ce bătaie căpătase la tălpi, și cum se scufundase corabia cu el, și cum era să moară înecat. Și, la rându-i, Maruf află de la prietenul său Ali că cetatea în care se aflau acuma era cetatea Khaiitan, cetatea de scaun a Sohatanului. Și mai află că Allah îl ajutase pe prietenul său, Ali, la treburile de alișverișuri și îl făcuse negustorul cel mai bogat și navapul cel mai proslăvit din cetatea Khaiitan.

Pe urmă, după ce își deșertară în tihnă inimile, negușătorul cel bogat, Ali, îi spuse prietenului său:

– O, Maruf, fratele meu, să știi că bogățiile care mi-au venit de la Atoatedătătorul nu sunt decât un zălog al Atoatedătătorului în mâinile mele. Or, cum aș putea să folosesc mai bine zălogul acesta decât încredințându-ți o bună parte din el, pentru ca tu s-o faci să rodească?

Și, de început, îi dete o pungă de o mie de dinari de aur, și meremetisi să fie îmbrăcat cu haine falnice, după care adăugă:

– Mâine de dimineață ai să încaleci pe catârul meu cel mai frumos și ai să te duci la suk, unde ai să mă vezi stând în mijlocul negustorilor celor mai grași. Iar eu, la sosirea ta, am să mă scol spre a-ți ieși înainte, și am să mă învârtesc împrejurul tău, și am să apuc de frâiele catârului tău, și am să-ți sărut mâinile, arătându-ți toate dovezile de cinstire și de laudă cu putință. Iar purtarea aceasta din partea mea are să-ți aducă pe dată o mare prețuire. Și am să orânduiesc să ți se lase slobodă o prăvălie nemăsurată, după ce mă voi îngriji să pun a fi umplută cu mărfuri. Și am să te duc apoi să-i cunoști pe navapi și pe toți negustorii cei mari din cetate. Și daravelile tale negustorești, cu ajutorul lui Allah, au să rodească, iar tu, departe de fiica cea afurisită a socrului tău, ai să fii până peste poate de mulțumit și de bine chivernisit.

Iar Maruf, neputând să găsească destule vorbe spre

a-i mărturisi prietenului său toată îndatorința, se plecă să-i sărute pulpana caftanului. Ci mărinimosul de Ali se feri repede și îl sărută pe Maruf între ochi, și șezu cu el să tăifăsuiască mai departe, ba despre una, ba despre alta, din trecutul lor de copii, până când veni ceasul somnului.

Și, a doua zi, Maruf, îmbrăcat falnic și având întru totul înfățișarea unui negustor bogat de pe alte meleaguri, încălecă pe un catâr minunat, de culoarea sturzului, strălucit înfotăzat, și se duse în suk la ceasul hotărât. Și între el și prietenul său Ali se petrecu aidoma prefăcătoria ce fusese pusă la cale. Și toți negustorii rămaseră năpădiți de minunare și de cinstire față de noul venit, mai cu seamă când îl văzură pe negustorul cel mare, Ali, cum îi săruta mâna și cum îl sprijinea să coboare de pe catâr, și când îl văzură chiar pe Maruf cum se așeza cu măreție și domol în jețul pe care i-l pregătise de mai înainte prietenul său, Ali, pe prispa prăvăliei celei noi. Și toți veniră să-l întrebe pe Ali în șoaptă, zicându-i:

– De bună seamă că prietenul tău este un negustor mare!

Iar Ali se uită la ei cu milă și răspunse:

– Ya Allah, negustor mare spuneți? Păi acesta-i unul dintre cei mai de frunte negustori de pe pământ, și are în lumea întreagă atâtea prăvălii și capanuri câte nici focul n-ar putea să le mistuie. Și până și eu nu sunt față de el decât un mămular de rând. Iar sameșii săi și vânzătorii săi și haznadarii săi sunt o puzderie prin toate cetățile de pe pământ, de la Egipt și de la Yemen până la Ind și până la fruntariile cele mai depărtate ale țării Chitaiului. A, o să vedeți voi ce om este când are să vă fie dat a-l cunoaște mai de aproape!

Și, după încredințările acestea, făcute cu glasul celui mai neclătinat adevăr și cu tâlcul cel mai pătruns, negustorii își făcură cea mai strălucită părere despre Maruf. Și veniră la el să-i închine salamalecurile și temenelile,

și urările lor de bună-venire. Și ținură cu cinste să-l poftească toți la cină, unii după alții, pe când el zâmbea cu un chip binevoitor și cerându-și iertăciune că nu poate să primească, dat fiind că era mai întâi mosafirul negustorului Ali, prietenul său. Iar starostele negustorilor veni la el la prăvălie în ospeție, lucru întru totul străin de datina care cere ca noul venit să se ducă el mai întâi în ospeție; și nu pregetă a-l înștiința despre prețul la care se vând mărfurile și despre feluritele bunuri ale țării. Și-apoi, spre a-i arăta că stă gata întru totul a-i fi de folos și a-i înlesni alișverișul mărfurilor pe care le adusese de prin țările cele depărtate, îi zise:

– O, stăpâne al meu, fără de îndoială că vei fi având multe viguri de atlazuri galbene? Întrucât aici se caută cel mai abitir atlazurile galbene.

Iar Maruf, fără a șovăi, răspunse:

– Atlazuri galbene? Păi cu toptanul!

Și starostele întrebă:

– Da bogasiuri roșii ca sângele de gazelă, ai cumva mai multe?

Și Maruf, cu deplină încredințare, răspunse:

– A, în ce privește bogasiul cel roșu ca sângele de gazelă este prea destul. Întrucât printre vigurile mele se află asemenea marfă, de soiul cel mai ales.

Și la toate întrebările asemănătoare, Maruf răspundea mereu:

– Cu toptanul!

Iar starostele îl întrebă atunci cu sfială:

– Ai binevoi, o, stăpâne al meu, să ne arăți câteva soiuri?

Iar Maruf, fără a se da bătut de încurcătură, răspunse cu înțelegere:

– Păi de bună seamă, păi de bună seamă!

Și îi lămuri, pe staroste și pe negustorii strânși roată împrejur, că așteaptă sosirea, peste câteva zile, a unei ditamai caravane de o mie de cămile încărcate cu boccele

de mărfuri de toate culorile și de toate soiurile. Iar adunarea se miră cu mirare mare și se minună la vestea apropiatei sosiri a acelei caravane de pomină.

Ci minunarea lor nu ajunse până peste poate, dincolo de orice putință de a o zugrăvi, decât atunci când fură martori la întâmplarea următoare. Întrucât iată că, pe când ședeau ei așa de vorbă, căscând ochii uluiți la vestea sosirii caravanei, un cerșetor se apropie de locul unde se aflau și întinse mâna la fiecare, rând pe rând. Și unii îl miluiseră cu o para, alții cu o jumătate de para, iar cei mai mulți se mulțumiră, fără a-i da nimic, să răspundă numai: „Miluiască-te Allah!"

Iar Maruf, când cerșetorul veni și la el, scoase un pumn plin cu dinari de aur și-i puse în mâna cerșetorului, tot atâta de firesc ca și cum i-ar fi dăruit un bănuț de aramă. Iar dumirirea negustorilor fu atâta de mare, încât o tăcere adâncă se așternu peste toată adunarea lor, iar mintea li se aburi și priceperea li se năuci. Și gândiră: „Ya Allah, bogat mai trebuie să fie omul acesta, dacă se arată atâta de darnic!" Și așa dobândi Maruf într-o clipită o mare lefterie și o faimă de mirare despre bogăția și despre filotimia lui.

Și zvonul despre mărinimia lui și despre purtările lui strălucite ajunse până la urechile sultanului cetății, care porunci numaidecât să vină vizirul său și îi zise:

– O, vizirule, are să sosească la noi o caravană încărcată cu bogății nemăsurate, și care sunt ale unui strălucit negutător venetic. Or, n-aș vrea ca negustorii din suk, pungași äia, care și-așa sunt cam prea bogați, să pună mâna pe chilipirul unei caravane precum aceea. Și-așa că ar fi mai bine să mă bucur eu de prilej, dimpreună cu soția mea, stăpâna ta, și cu domnița, fiica mea.

Iar vizirul, care era un om plin de chibzuință și de socotință, îi răspunse sultanului:

– Nu stă nimica împotrivă. Dar nu socotești, o, doamne al vremilor, că mai întâi s-ar cuveni a aștepta

sosirea caravanei și numai apoi a lua hotărârile de trebuință?

Ci sultanul se burzului și grăi:

– Ce, te-ai smintit? Și-apoi de când se ia carnea de la măcelar după ce au înfulecat-o câinii? Mai degrabă dă zor și rânduiește să vină dinaintea mea negutătorul acela străin și bogat, ca să mă înțeleg cu el.

Iar vizirul fu nevoit, în pofida nasului său, să ducă la îndeplinire porunca sultanului.

Și când Maruf sosi dinaintea sultanului, se temeni adânc și sărută pământul dintre mâinile aceluia, și îi închină o urare gingașă. Iar sultanul se minună de vorbirea lui aleasă și de purtările lui alese, și îi puse un șir de întrebări despre negustoriile și despre bogățiile lui. Iar Maruf se mulțumea să răspundă, zâmbind:

– Stăpânul nostrul, sultanul, are să vadă și are să fie mulțumit, atunci când caravana are să sosească.

Iar sultanul se încredință, precum toți ceilalți; și, vrând să vadă până unde mergea întinderea priceperii lui Maruf, îi arătă un mărgăritar de o grosime și de o strălucire uluitoare, care prețuia pe puțin o mie de dinari, și îi zise:

– Da în agarlâcurile de pe caravana ta ai cumva și mărgăritare de soiul acesta?

Iar Maruf luă mărgăritarul, îl cântări cu un ochi zeflemitor și îl aruncă la pământ ca pe un lucru fără de preț; și, izbindu-l cu călcâiul, din toată puterea lui, îl sfărâmă liniștit. Iar sultanul, înmărmurit, strigă:

– Ce faci, bre, omule? Ai zdrobit un mărgăritar de o mie de dinari!

Și Maruf, zâmbind, răspunse:

– Da, de bună seamă, cam atâta prețuia! Ci eu am saci și saci plini cu mărgăritare nemăsurat mai mari și mai frumoase decât acesta, în agarlâcurile de pe caravana mea.

Iar minunarea și lăcomia sultanului sporiră și mai

mult la vorbele acestea; și gândea: „Hotărât! trebuie să-l iau de soț pentru fata mea pe bărbatul acesta de-a mirările!“

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a nouă sute șaizeci și treia noapte

Urmă:

„... Hotărât! trebuie să-l iau de soț pentru fata mea pe bărbatul acesta de-a mirările!“

Și sultanul se întoarse înspre Maruf și îi zise:

– O, preacinstitule și prealuminatule emir, vrei să primești de la mine, ca dar, cu prilejul sosirii tale în țara noastră, pe singura mea fată, slujnica ta? Și aș lega-o cu tine prin legăturile căsătoriei, iar tu ai domni peste împărăție, după moartea mea!

Iar Maruf, așezat și chibzuit, răspunse cu un glas plin de bună-cuviință:

– Darul sultanului îl cinstește pe robul care se află dinaintea sa. Ci nu socoți, o, doamne al meu, că ar fi mai bine să așteptăm, pentru sărbătorirea nunții, ca mai întâi să sosească aici caravana mea cea mare? Întrucât zestrea unei domnițe, cum este fiica ta, cere din partea-mi cheltuieli mari, pe care nu sunt în stare să le fac la ceasul de-acum. Că va trebui, iacătă, să-ți plătesc, ca danie pentru domniță, ție, părintele ei, pe puțin o sută de mii de pungi de câte o mie de dinari fiecare. Apoi va trebui să împart o mie de pungi de câte o mie de dinari săracilor și milogilor, în noaptea nunții; și alte o mie de pungi celor care vor purta darurile; și o mie de pungi pentru întocmirea ospețelor. Pe deasupra, va trebui să dau ca dar câte o salbă de o sută de mărgăritare mari la

fiecare dintre hanâmele din harem, și să fac plocon ție și soacrei mele, sultana, o sumedenie de giuvaieruri și de nestemate. Or, toate acestea, o, doamne al vremilor, nu se pot face chibzuit decât după sosirea caravanei mele.

Iar sultanul, mai uluit ca oricând de toată acea înșiruire vrăjită, și încredințat până în adâncul sufletului de chibzuința, de gingășia simțămintelor și de bunăcuviința lui Maruf, strigă:

– Nu, pe Allah! Eu însumi am să iau pe seama mea toate cheltuielile nunții. Iar în ce privește avutul fetei mele, ai să mi-l plătești când are să vină caravana. Ci țin neabătut să te însori cu fata mea cât mai curând cu putință. Și poți să iei din vistieria domnească toți banii de care vei avea trebuință. Și să nu-ți faci nicio grijă în privința aceasta, întrucât tot ceea ce este al meu este și al tău.

Și, pe clipă pe dată, îl chemă pe vizir și îi spuse:

– Du-te, o, vizirule, și spune-i șeicului al-islam să vină să vorbesc cu el. Căci vreau să întocmesc chiar astăzi senetul de căsătorie dintre emirul Maruf și fiica mea.

Iar vizirul, auzind vorbele sultanului, lăsă capu-n jos cu o înfățișare tare stânjenită. Și, văzând că sultanul nu mai avea răbdare, se duse lângă el și îi spuse în șoaptă:

– O, doamne al vremilor, omul acesta nu-mi place, iar chipul lui nu-mi spune nimic bun. Pe viața ta, până a-i da fata de nevastă, așteaptă baremi să căpătăm oarecare dovezi în privința caravanei lui. Căci, până acum nu avem decât vorbe peste vorbe! Or, o domniță ca fiica ta, o, Măria Ta, prețuiește în terezie mai mult decât ceea ce ține în mâna lui omul acesta străin.

Da sultanul, auzind asemenea vorbe, văzu lumea cum se întunecă dinaintea feței lui, și răcni la vizir:

– O, viclean mișel care îl urăști pe stăpânul tău, nu vorbești așa, căutând a mă abate de la această căsătorie, decât numai pentru că dorești să te însori tu cu fata

mea. Da asta-i departe de nasul tău! Așa că oprește-te de-a mai încerca să arunci șovăiala și bănuiala în cugetul meu în privința acestui om strălucit și bogat, cu suflet înalt și cu purtări alese. Că de unde nu, în mânia mea pe vicleșugurile tale, pun să ți se petreacă lungimea prin lățime.

Și adăugă, tare stârnit:

– Ori poate că vrei ca fiică-mea să-mi rămână pe vatră, bătrână și necăutată de pețitori? Aș mai putea eu să găsesc vreodată un ginere cum este acesta, desăvârșit din toate privințele, și mărinimos, și chibzuit, și mândru, și care, fără de nicio îndoială, are s-o îndrăgească pe fata mea, și are să-i dăruiască lucruri minunate, și are să ne îmbogățească pe toți, de la cel mai mare până la cel mai mic? Hai, uști de-aci, și du-te să-l aduci pe șeicul al-islam!

Și vizirul, cu nasul alungit până la picioare, plecă să-l cheme pe șeicul al-islam, care veni numaidecât la sarai și se înfățișă dinaintea sultanului. Și ticlui, pe loc, senetul de căsătorie.

Și întreaga cetate fu împodobită și luminată, la porunca sultanului. Și pretutindeni nu mai fu decât chef și zaiafet. Iar Maruf, cavaful, amărâtul care văzuse moartea cea neagră și moartea cea roșie, și care gustase din toate năpastele, șezu pe un jeț, în curtea saraiului. Și un potop de panglicari, de măscărici și de pehlivani zănatici se înfățișară dinainte-i spre a-l înveseli pe el și spre a-i înveseli pe sultan și pe mai-marii de la sarai. Și își desfășurară toată iscusința și toate harurile. Iar Maruf puse să i se aducă, de către chiar vizirul, saci după saci cu aur, și începu să ia dinarii și să-i arunce cu pumnii la toată gloata care bătea din darabane, dănțuia și chiuia. Iar vizirul, crăpând de ciudă, nu avea o clipă de tihnă, tot ostenind să aducă fără contenire alți și alți saci cu galbeni.

Iar petrecerile și ospețele, și veselirile ținură vreme

de trei zile și trei nopți; iar cea de a patra zi, seara, fu ziua nuntirii și a împreunării. Și alaiul miresei era de o strălucire fără de asemuire, întrucât așa vroise sultanul; și fiecare hanâmă, la trecerea domniței, o încărca cu daruri, pe care le strângeau, pe măsură ce veneau, însoțitoarele ei. Și-așa fu dusă până la odaia de nuntă, pe când Maruf, la rându-i, își zicea: „Prăpăd peste prăpăd peste prăpăd! Ce-o fi o fi! Puțin îmi pasă! Așa a vrut soarta. N-ai cum să scapi de ce ți-e dat. Fiecare își poartă triștea legată de gât! Toate astea ți-au fost scrise la cartea ursitei, o, cârpaciule de iminei rupți, o, bătutule de nevastă, o, Maruf, o, mangositule!“

Și-așa că, atunci când toată lumea plecă și când Maruf se văzu singur de față cu tânăra domniță, soția lui, culcată galeș sub pologul de mătasă, șezu jos pe podea și, frângându-și mâinile, păru prada unei deznădejdi năprasnice. Și cum sta așa mai departe, fără a da vreun semn de clintire, fata scoase capul de sub polog...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a nouă sute șaizeci și patra noapte

Urmă:

... Fata scoase capul de sub polog și îl întrebă pe Maruf:

– O, doamne al meu mult-frumos, pentru ce stai așa, departe de mine, pradă tristeții?

Iar Maruf, scoțând un oftat, răspunse cu caznă:

– Nu este ajutor și nădejde decât întru Allah cel Atotputernic!

Iar ea îl întrebă tulburată:

– Pentru ce spui așa, o, stăpâne al meu? Mă găsești

urâtă ori pocită, ori poate că ai o altă pricină de mâhnire? Numele lui Allah fie asupra-ți și împrejuru-ți! Vorbește și nu-mi ascunde nimic, ya sidi.

Și Maruf, mai scoțând un oftat, răspunse:

– Toate astea, vezi tu, sunt din vina tatălui tău!

Și ea întrebă:

– Astea, care? Și ce vină a săvârșit tatăl meu?

El spuse:

– Ce? Păi tu n-ai văzut ce zgârcit m-am dovedit, de-o zgârcenie ticăloasă, față de tine și față de hanâmele de la sarai? Of, părintele tău s-a făcut tare vinovat că nu mi-a îngăduit să aștept mai întâi sosirea caravanei, până să mă însoare! Că atunci ți-aș fi dăruit niște salbe cu câte cinci sau șase șiruri de mărgele mari cât ouăle de porumbel, și niște rochii frumoase, care nu-și află seamăn pe la fetele de sultan, și niște giuvaieruri nu tocmai nevrednice de stepena ta. Pe deasupra, aș fi putut să arăt o mână nu chiar atâta de goală rudelor și musafirilor tăi. Da iacătă! tatăl tău m-a pus la mare încurcătură cu gândul lui de a face lucrurile prea cu zorul; și-așa că a săvârșit față de mine o faptă asemenea cu aceea pe care o săvârșește cel ce dă foc la o iarbă verde.

Ci fata îi spuse:

– Pe viața ta, nu-ți mai face asemenea griji pentru niște fleacuri, și nu te mai necăji. Mai bine scoală-te, aruncă-ți hainele de pe tine și vino degrabă lângă mine, să ne bucurăm amândoi. Și lasă-le-ncolo toate gândurile alea despre daruri și alte nevoi care nu au nimic cu ce urmează să facem noi în noaptea aceasta. Cât despre caravană și despre bogății, n-am nici habar. Ceea ce îți cer, o, viteazule, este mult mai lesne și mai de zahăr! Cutează, așadar!

Iar Maruf răspunse:

– Haide, dar!

Și, grăind așa, se dezbrăcă repede și dete fuga, țopăind, înspre domnița de sub polog. Și se întinse lângă

copila aceea dulce, gândind: „Păi eu sunt Maruf, păi chiar eu sunt, cârpaciul de iminei de odinioară, de pe Ulița Roșie, din Cairo! Cine-am fost și cine sunt?“ Și cu asta avu loc dulcea împreunare de brațe tremurătoare și de mâini vorbitoare. Și lupta se încinse. Și Maruf puse mâna pe genunchii fetei și-i cuprinse, iar fata se și rândui numaidecât și i se ghemui la sân, cuprinzându-l de gât. Și buza grăia surorii ei pe limba sa; și veni și clipita care îi făcu pe copil să-și uite și tatăl, și mama, și ursita. Și se strânseră la piept, în așa fel încât să-și mărturisească de-a dreptul mierea toată. Iar Maruf deodată îndemnă la goană, ca într-o hârjoană, strigând cu vorba celor făloși: „Haide, o, taică de pupăcioși!“ Și nădi fără de zăbovire ceea ce era de nădire; și, bucurând copila, aprinse feștila, și cu drag băgă ața în ac, și lăsă acul să lunece lin în focul care trosnea din plin, îngânând toate tereremurile, cumu-i din toate vremurile, pe când ochiu-i grăia: „Strălucește!“, iar limba grăia: „Gungurește!“ iar dinții grăiau: „Mușcă!“, iar mâna dreaptă grăia: „Împușcă“, iar mâna stângă grăia: „Jefuiește!“, iar buzele grăiau: „Pârjolește! O, fată mult-minunată, o, mărgăritar în scoică de jar, bucură-te mereu de-atâta plăcere de miere, o, mult-iubito de-ai tăi și de sufletul meu!“ Și, grăind așa, mândra cetate fu spartă în cele patru unghiuri fermecate și se dezlănțui vie năprasnica bătălie, fără vânătăi, fără botituri, fără rupturi, pârâituri și julituri, fără murmur, fără dureri, fără cusur, fără vătămături, și totul fu împlinit cu pricepere isteață și într-o goană măreață! Or, mărire Stăpânului făpturilor tuturor, carele a făcut-o pe fată minunată și coaptă pentru sfânta faptă, și carele a dăruit tânărului flăcău pentru ceea ce nu e rău voinicia și bărbăția zămislirii pe pământ a neamurilor care se trag din cei care sunt!

Și-așa că, întru sfârșit, după o noapte întreagă petrecută fericit în desfătări și-n îmbrățișări, Maruf se hotărî

liniștit să se scoale spre a se duce la hammam, însoțit de suspinele mulțumite și de părerile de rău ale copilei vrăjite. Și după ce se scaldă frumos și se îmbrăcă cu un caftan arătos, se duse la divan și șezu de-a dreapta strălucitului sultan, socrul său, tatăl soției sale, spre a primi temenelile și urările emirilor și mai-mărimilor. Și cu de la sine putere, îl chemă pe vizir, vrăjmașul său, și îi porunci să împartă caftane falnice la toți cei de față, și să le facă daruri nemăsurate, atât emirilor și soțiilor emirilor, cât și dregătorilor de la sarai și soțiilor dregătorilor, și străjerilor și soțiilor lor, și hadâmbilor, mari și mici, tineri ori bătrâni. Pe deasupra, îl puse să aducă niște saci cu dinari și începu să ia din ei aurul cu pumnul și să-l împartă pe la toți câți îl doreau. Și așa că toată lumea îl binecuvântă și îl îndrăgi, și îi făcu urări de belșug și de viață lungă. Și se scurseră astfel douăzeci de zile, folosite de Maruf spre a face daruri nemăsurate ziua, și spre a se hârjoni în voia lui noaptea, cu domnița, soția sa, care se îndrăgostise pătimaș de el.

Or, la capătul celor douăzeci de zile, în răspasul cărora nu veni nicio știre despre caravana lui Maruf, risipele și smintelile sale fuseseră duse atâta de departe, încât într-o dimineață vistieria fu lefterită pe deplin, iar când se deschiseră haznalele cu saci, vizirul văzu că erau goale de tot și că nu se mai afla în ele nimica de scos. Atunci, năucit până peste poate și plin în sufletul său de mânie înfundată, se duse să se înfățișeze dinaintea sultanului și să-i spună:

– Depărteze Allah de la noi veștile cele ticăloase, o, Măria Ta! Ci sunt dator să-ți spun, ca să nu stârnesc, prin tăcerea mea, certarea ta îndreptățită, că visteria domnească este zvidiuită cu totul, iar caravana cea minunată a emirului Maruf, ginerele tău, încă nu s-a ivit spre a umple la loc sacii goi.

Iar sultanul, la cuvintele acestea, se cam îngrijoră oarecum și zise:

– Da, pe Allah! este adevărat, caravana a cam zăbovit oleacă. Da are să sosească, inșallah!

Iar vizirul zâmbi a râde și grăi:

– Încarce-te Allah cu milele sale, o, stăpâne al meu, și sporească-ți zilele! Ci am căzut în cele mai rele belele de când cu venirea în țara noastră a emirului Maruf! Și, în starea de acum a lucrurilor, nu văd nicio poartă de ieșire pentru noi. Căci, pe de-o parte, vistieria este goală, și, pe de alta, fiica ta a ajuns soția acelui venetic, acelui necunoscut! Ocrotească-ne Allah de Cel-Viclean, de procletul, de bătutul cu pietre! Starea noastră este o stare tare rea!

Iar sultanul, care și începuse să se tulbure și să se îngrijoreze, răspunse:

– Vorbele tale mă sâcâie și apasă greu pe cugetul meu. În loc să trăncănești așa, ai face mult mai bine să-mi arăți calea de îndreptare a lucrurilor, și mai cu seamă să-mi dovedești că ginerele meu, emirul Maruf, este un mangosit și un mincinos.

Și vizirul răspunse:

– Drept spui, o, Măria Ta, și gândul acesta este un gând minunat. Trebuie să dovedești, până a osândi. Or, ca să ajungem la adevăr, nu avem pe nimeni care ar putea să ne fie de un ajutor mai prețios decât domnița, fiica ta. Căci nimenea nu este mai aproape de taina unui soț decât soția lui. Trimite, dară, să vină aici, ca să pot s-o iscodesc de după perdeaua care are să ne despartă, și să mă dumiresc astfel în privința care ne frământă.

Iar sultanul răspunse:

– Nu stă nimica împotrivă. Și, pe viața capului meu! dacă are să ni se dovedească cum că ginerele meu m-a înșelat, am să-l fac să moară de moartea cea mai rea, și am să-l fac să guste sfârșitul cel mai greu.

Și numaidecât trimise la domniță, să fie rugată a pofti dinaintea lui în sala de taifas. Și porunci să se ridice între ea și vizir o perdea mare, pe după care domnița

șezu jos. Și toate astea fură spuse, ticluite și îndeplinite în răstimpul unei lipse de acasă a lui Maruf.

Și-așa că vizirul, după ce cugetă la întrebările de pus și după ce își chibzui bine socotelile, îi spuse sultanului că el e gata. Și, la rându-i, domnița, de după perdea, îi spuse tatălui ei:

– Iacătă-mă, o, părintele meu. Ce dorești de la mine?

El răspunse:

– Să stai de vorbă cu vizirul.

Iar ea îl întrebă atunci pe vizir:

– Ei, tu, vizirule, ce vrei?

El spuse:

– O, stăpâna mea, trebuie să știi că vistieria domnească este goală de tot, de pe urma cheltuielilor și a risipelor emirului Maruf, soțul tău. Pe deasupra, despre caravana cea uluitoare, de care de-atâtea ori ne-a tot pomenit că are să sosească, nu ne-a dat nicio știre. Încât sultanul, tatăl tău, îngrijorat de starea lucrurilor, a socotit că numai tu ai putea să ne luminezi, spunându-ne ce crezi despre soțul tău, și ce părere a stârnit în mintea ta, și ce bănuieli ai simțit față de el, de-a lungul celor douăzeci de nopți pe care le-a petrecut cu tine.

La vorbele vizirului, domnița răspunse de după perdea:

– Coperească-l Allah cu milele sale pe fiul socrului meu, emirul Maruf! Ce cred eu despre el? Păi, pe viața mea! nimic decât de bine. Nu se află pe pământ miez de zumarica vrednică de asemuit cu a lui, ca dulceață, ca gust și ca desfătare. De când sunt soția sa, m-am îngrășat și m-am făcut frumoasă, și toată lumea, minunată de înfățișarea mea voioasă, rostește când trec: „Apere-o Allah de deochi și ferească-o de pizmași și de zavistioși!“ Ah, fiul socrului meu, Maruf, este o alifie de desfătări, el e bucuria mea, iar eu sunt bucuria lui. Allah să ne lase pe unul altuia!

Iar sultanul, auzind acestea, se întoarse înspre vizirul său, care își lungise nasul, și îi zise:

– Iaca vezi? Ce ți-am spus eu? Ginerele meu, Maruf,

este un om minunat, iar ție, pentru prepunerile tale, ți s-ar cuveni a pune să fii tras în țeapă!

Ci vizirul, întorcându-se înspre perdea, întrebă iar:

– Da caravana, o, stăpâna a mea, da caravana care nu mai vine?

Ea răspunse:

– Și ce mă privește caravana pe mine? Ori de sosește, ori de nu sosește, oare fericirea mea are să sporească sau are să se micșoreze?

Și vizirul zise:

– Da cine are să-ți mai dea să mănânci, acuma când haznalele vistieriei sunt goale? Și cine are să mai plătească cheltuielile emirului Maruf?

Ea răspunse:

– Allah e darnic și nu-i lasă nevoii pe drept-credincioșii săi.

Iar sultanul îi spuse vizirului:

– Fiică-mea are dreptate. Taci!

Pe urmă îi spuse domniței:

– Încearcă, totuși, o, dulceață a tatălui tău, să afli de la fiul socrului tău, emirul Maruf, cam pe când socoate că are să-i ajungă aici caravana. Aș vrea să știu numai spre a ne chivernisi cheltuielile și spre a vedea dacă nu e de trebuință să punem niște biruri noi, care să poată coperi golul din haznalele noastre.

Și domnița răspunse:

– Ascult și mă supun! Copiii datoresc ascultare și cinstire părinților lor. Chiar în seara aceasta am să-l întreb pe emirul Maruf și am să-ți dau de știre despre ceea ce are să-mi spună.

Și-așa că, la căderea nopții, când domnița, ca de obicei, fu gata să se tolănească lângă Maruf, iar el se tolăni lângă ea, îi puse mâna la stinghie spre a-l întreba și, mai dulce ca mierea, și alintăcioasă, și răsfățată, și drăgăstoasă, și pisicoasă ca toate femeile care au vreun lucru de râvnit și de dobândit...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a nouă sute șaizeci și cincea noapte

Urmă:

... Și-așa că, la căderea nopții, când domnița, ca de obicei, fu gata să se tolănească lângă Maruf, iar el se tolăni lângă ea, îi puse mâna la stinghie spre a-l întreba și, mai dulce ca mierea, și alintăcioasă, și răsfățată, și drăgăstoasă, și pisicoasă ca toate femeile care au vreun lucru de râvnit și de dobândit, îi zise:

– O, lumină a ochilor mei, o, poamă a lăuntrurilor mele, o, sâmbure al inimii mele, și viață, și desfăt ale sufletului meu, văpăile dragostei mi-au cuprins pieptul tot. Și sunt gata a-mi jertfi și viața pentru tine, și să împart soarta mea cu a ta, oricare ar fi ea. Ci, pe viața mea asupra-ți! să nu ții nimica ascuns față de fata socrului tău. Spune-mi, dar, mă rog ție, spre a o păstra în cea mai adâncă taină a inimii mele, pentru care pricină caravana aceea mare, de care pomenesc mereu tatăl meu și vizirul său, nu a sosit încă? Iar dacă ai vreun necaz ori vreun rău în privința aceasta, spune-mi mie, cu toată inima, și am să mă străduiesc să găsesc vreo cale de a abate orice supărare de dinaintea liniștii tale.

Și, vorbind așa, îl sărută și îl strânse la pieptul ei, și se topi în brațele lui. Iar Maruf se porni deodată pe un râs cu hohote și răspunse:

– O, dulceața mea, pentru ce faci atâtea ocolișuri ca să mă întrebi un lucru atâta de ușor? Că eu sunt gata, fără de nicio împotrivire, să-ți povestesc tot adevărul și să nu-ți ascund nimic.

Și tăcu o clipită spre-a înghiți în sec, apoi urmă:

– Află, într-adevăr, o, dulceața mea, că eu nu sunt

nici negustor, nici stăpân de caravane, nici domn peste vreo avere ori alte asemenea pacoste. Întrucât, în țara mea, nu eram decât un biet cavaf cârpaci, însurat cu o ciumă de muiere numită Fattumah Baligă-încinsă, o otravă pe inima mea și o urgie pe ochii mei. Și mi s-a întâmplat cu ea *cutare* și *cutare* lucru.

Și începu să-i istorisească domniței toată povestea cu soția lui de la Cairo și tot ce i s-a mai întâmplat ca urmare a pățaniei cu kenafaua cu miere de albine. Și nu-i ascunse nimic, și nu sări peste niciun amănunt din toate câte i se întâmplaseră din ceasul acela până la prăbușirea în apele mării și la întâlnirea cu prietenul său din copilărie, mărinimosul negustor Ali. Ci nu ar fi de niciun folos să le mai spunem și noi încă o dată.

Când auzi povestea acestei istorii a lui Maruf, domnița se porni pe un râs, de se prăbuși pe spate. Iar Maruf începu și el să râdă la fel și spuse:

– Toate ursitele de la Allah izvorăsc. Iar tu ai fost scrisă la ursita mea, o, stăpână a mea.

Iar ea îi spuse:

– Hotărât, o, Maruf, ești mare meșter în coțcării și nimeni nu-ți poate fi asemuit ca viclenie, ca isteciune, ca gingășie și ca bucurie. Da ce are să spună tatăl meu, și ce are să spună mai cu seamă vizirul său, vrăjmașul tău, dacă au să afle adevărul despre povestea ta și despre născocirea cu caravana? De bună seamă că au să te dea morții; iar eu, de durere, aș muri alături de tine. Așa că ar fi mai bine, până una alta, să fugi de la sarai și să te afunzi în vreo țară depărtată, unde să aștepți până am să găsesc vreun chip de-a orândui lucrurile și de a lămuri ceea ce este de nelămurit.

Și adăugă:

– Ia, așadar, acești cincizeci de mii de dinari pe care îi am, sari pe cal și du-te să trăiești în vreun loc ascuns, dându-mi de știre despre adăpostul tău, ca să pot, în fiecare zi, să-ți trimit un sol care să-ți aducă vești de la

mine și care să-mi aducă vești de la tine. Și iacă aceasta este, o, iubitul meu, cea mai bună hotărâre pe care o avem de luat în această împrejurare.

Iar Maruf răspunse:

– Mă încredințez ție, o, stăpâna mea, și mă pun sub ocrotirea ta.

Iar ea îl sărută și făcu cu el treaba obișnuită, până la nămiez de noapte.

Atunci îi spuse să se scoale, îl îmbrăcă în niște haine de mameluc și îi dete calul cel mai bun din grajdurile tatălui ei. Iar Maruf ieși din cetate, străvestit în mameluc de-al sultanului, și plecă în calea sa. Și, deocamdată, iată asta fu cu el. Ci în ceea ce îi privește pe domniță, pe sultan, pe vizir și caravana cea de nevăzut, iacătă.

A doua zi, dis-de-dimineață, sultanul veni și șezu în sala de taifasuri, avându-l alături pe vizirul său. Și trimise să fie chemată domnița, ca să afle de la ea despre cele ce o sfătuiseră să afle. Și, ca și în ajun, domnița veni să stea în dosul perdelei, care o despărțea de bărbați, și întrebă:

– Ce este, o, părinte al meu?

El întrebă:

– Ei bine, fata mea, ce ai aflat și ce ai a ne spune?

Iar ea răspunse:

– Ce am a spune, o, părintele meu? Uf, Allah să-l bată pe Cel-Viclean, pe izgonitul-cu-pietre! Și, totodată, afurisească-i pe clevetitori, și întuneca-i-ar chipul de catran al vizirului tău, care a vrut să ne împăcureze chipurile, mie și soțului meu, emirul Maruf!

Și sultanul întrebă:

– Da cum așa? Și pentru ce?

Ea spuse:

– Cum este cu putință, pe Allah, să-i dai crezare omului acesta pizmătareț, care a pus la cale totul pentru a-l ponegri la cugetul tău pe fiul socrului meu?

Și tăcu o clipă, ca sugrumată de năduf, și adăugă:

– Află, dar, o, părintele meu, că nu se află pe fața pământului un om atâta de cinstit, atâta de drept și atâta de curat ca emirul Maruf – coperi-l-ar Allah cu milele sale! Iacătă ce s-a întâmplat, din ceasul când ne-am despărțit. La căderea nopții, în clipita când soțul meu mult-iubit a intrat în iatacul meu, iată că hadâmbul pe care îl am în slujba mea ceru să ne vorbească pentru o știre ce nu îngăduia amânare. Și fu lăsat să intre; și ținea în mână o scrisoare. Și ne spuse că scrisoarea aceea tocmai îi fusese înmânată de către zece mameluci străini, bogat îmbrăcați, care cereau să vorbească cu stăpânul lor, Maruf. Iar soțul meu desfăcu scrisoarea și o citi; pe urmă mi-o dete mie, și o citii și eu. Or, scrisoarea era de la chiar căpetenia acelei caravane pe care voi o așteptați cu atâta nerăbdare. Și căpetenia caravanei, care are sub poruncile lui, pentru a însoți alaiul, cinci sute de mameluci tineri, asemenea cu cei zece care așteptau la poartă, arăta, în scrisoare, că, pe când drumețeau, avuseseră o întâlnire păcătoasă cu un buluc de beduini hoți, prădători la drumul mare, care vruseseră să le taie calea. De-aci, întâia pricină a zăbovirii caravanei. Și mai arăta că, după ce biruise bulucul, fuseseră loviți, noaptea, la câteva zile mai târziu, de altă ceată de beduini, mult mai mare și mai bine înarmată. Și urmase o luptă sângeroasă,s în care, din păcate, caravana pierduse cincizeci de mameluci, uciși, două sute de cămile și patru sute de boccealâcuri cu mărfuri scumpe. La acea știre păguboasă, soțul meu, departe de a se lăsa tulburat, rupse scrisoarea, zâmbind, fără ca baremi să mai ceară vreo lămurire de la cei zece robi care așteptau la poartă, și îmi spuse: „Ce sunt acele patru sute de agarlâcuri și acele două sute de cămile pierdute? De-abia dacă înseamnă o pierdere de nouă sute de mii de dinari de aur. Chiar că nu se cade să mai vorbim de ele, și mai ales să-ți faci tu vreo grijă, dulceața mea. Singura supărare care se trage de-aci pentru noi este că sunt nevoit să lipsesc vreo

câteva zile, spre a mă duce să zoresc sosirea caravanei." Și se sculă, râzând, și mă strânse la pieptul său, și își luă rămas-bun de la mine, pe când eu vărsam lacrimile despărțirii. Și coborî, sfătuindu-mă iar să-mi liniștesc inima și să-mi înseninez ochii. Iar eu, văzând cum se duce sâmburele inimii mele, mă plecai pe fereastra care dă înspre curte și îl văzui pe mult-dragul meu cum sta de vorbă cu cei zece tineri mameluci, frumoși ca niște lune, care aduseseră scrisoarea. Și sări pe cal, și ieși în fruntea lor din sarai, spre a se duce să grăbească sosirea caravanei.

Și, vorbind astfel, tânăra domniță își trase cu zgomot nasul, cum face cineva care ar fi plâns din pricina despărțirii, și adăugă cu un glas dintr-odată supărat:

– Ei, tată, ce s-ar fi întâmplat, ia spune-mi, dacă aș fi făcut necuviința de a-i vorbi soțului meu, așa cum mă povățuisei tu să fac, stârnit cum ai fost de vizirul tău de păcură? Da, ce s-ar fi întâmplat? Soțul meu m-ar fi măsurat de aci încolo cu ochiul silei și al neîncrederii, și nu m-ar mai fi iubit, ba chiar m-ar fi urât, și pe bună dreptate, într-adevăr! Și toate astea din pricina prepunerilor mișele și a bănuielilor ponegritoare ale vizirului tău, barba aceea a prăpădului!

Și, vorbind astfel, domnița se ridică, în dosul perdelei, și plecă, făcând zarvă mare și vădindu-și supărarea. Iar sultanul se întoarse înspre vizir și țipă:

– A, pui de cățea, vezi ce pățim din pricina ta? Pe Allah! nu știu ce mă mai ține să nu-ți petrec lungimea prin lățime. Da mai dă tu sfat încă o dată să se arunce îndoiala asupra ginerelui meu, Maruf, și-ai să vezi ce te așteaptă!

Și îi aruncă o privire poncișă, și puse capăt divanului. Și-atâta cu ei!

Ci în ceea ce îl privește pe Maruf, iacătă.

După ce ieși din cetatea Kaiitanului, care era cetatea de scaun a sultanului, tatăl domniței, și după ce călători

prin câmpurile pustii vreme de câteva ceasuri, începu să simtă că o osteneală grea îl deșela, dat fiindcă el nu era deprins să călărească pe cai domnești, și că meseria lui de cavaf nu-l menise nicidecum să fie într-o zi călărețul fălos care era acum. Și, pe deasupra, nu mai contenea să fie îngrijat de urmările poveștii lui; și începea să-i pară amarnic de rău că îi istorisise domniței adevărul. Și își zicea: „Iacătă că ai ajuns acuma să rătăcești pe drumuri, în loc să te desfeți în brațele soției tale celei ca untul, care cu alinturile ei te făcuse s-o uiți pe afurisita de Balegă-încinsă din Cairo."...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a nouă sute șaizeci și șasea noapte

Urmă:

... „Iacătă că acuma ai ajuns să rătăcești pe drumuri, în loc să te desfeți în brațele soției tale celei ca untul, care cu alinturile ei te făcuse s-o uiți pe afurisita de Balegă-încinsă din Cairo."

Și, gândindu-se la toți îndrăgostiții din alte vremi, cărora despărțirea le arsese inimile, îl prinse mila de starea lui și începu să plângă cu lacrimi de foc, rostind stihuri deznădăjduite despre despărțire. Și, gemând așa și vărsându-și durerea de îndrăgostit în ofurile stihurilor asemănătoare cu jalea lui, ajunse, după răsăritul soarelui, lângă un sătuc. Și zări într-un câmp un felah care ara cu un plug la care erau înjugați doi boi. Și cum, în graba lui de a fugi din sarai și din cetate, uitase să-și ia merinde pentru la drum, îl chinuiau și foamea, și setea; și se duse la felah și îi dete binețe, grăind:

– Salamalecul fie asupra-ți, o, șeicule!

Iar felahul îi răspunse la binețe, rostind:

– Și asupra-ți fie salamalecul, mila și binecuvântările lui Allah! Tu, fără de îndoială, o, stăpâne al meu, ești un mameluc dintre mamelucii sultanului!

Iar Maruf răspunse:

– Da.

Iar felahul zise:

– Fii binevenit, o, chip de lapte, și fă-mi cinstea de a descăleca lângă mine și de a primi să-mi fii oaspe.

Iar Maruf, care văzu îndată că avea de a face cu un om darnic, repezi o aruncătură de ochi înspre amărâta de așezare din preajmă și luă seama că nu cuprindea nimic cu ceea ce și-ar fi putut cineva stâmpăra foamea ori setea.

Și îi spuse felahului:

– O, fratele meu, nu văd nimic la casa ta, ce-ai putea să-i dai unui oaspete flămând ca mine. Cum ai să faci, așadar, dacă aș primi poftirea ta?

Și felahul răspunse:

– Binele lui Allah nu ne lipsește; se găsește din plin. Dă-te numai jos de pe cal, o, stăpâne al meu, și lasă-mă să te îngrijesc și să te ospețesc în numele lui Allah. Satul este colea aproape, iar eu am să dau o fugă repede, cu toată iuțeala picioarelor mele, și am să-ți aduc de acolo ceea ce îți trebuie spre a-ți potoli foamea și a te simți mulțumit. Și nu am să preget nici să-ți aduc niște nutreț și niște grăunțe pentru hrana calului.

Iar Maruf, cuprins de gânduri cinstite și nevroind să-l stânjenească pe omul acela sărac și să-l smulgă de la munca lui, îi răspunse:

– Păi, dacă satul este colea aproape, o, fratele meu, mult mai iute aș da eu o fugă călare până acolo, și aș cumpăra din suk tot ce trebuie, pentru mine și pentru cal.

Ci felahul, care nu se putea îndura, în bunătatea lui înnăscută, să lase să plece așa, fără a-i da găzduire, un străin de pe drumurile lui Allah, i-o întoarse:

– Despre ce suk vorbești, o, stăpâne al meu? Ori un pârlit de sătuc ca al nostru, unde casele sunt zidite din balegă de vacă, are vreun suk ori fie ce-o fi care, mai de aproape ori mai de departe, să semene cu un suk? Noi nu avem niciun soi de daraveli de vânzare ori de cumpărare; și fiecare trăiește din puținul pe care îl are. Mă rog, așadar, ție, pe Allah și pe Prorocul cel binecuvântat, să descaleci colea, spre a mă îndatora și spre a face o bucurie cugetului și inimii mele. Și mă duc repede în sat și mă întorc și mai repede.

Atunci Maruf, văzând că nu poate să nu primească poftirea acelui felah sărac fără a-l mâhni și a-l îndurera, se dete jos de pe cal și se duse să șadă la intrarea în bordeiul de balegă uscată, pe când felahul, numaidecât, slobozindu-și picioarele în vînt spre sat, nu zăbovi a pieri în depărtare.

Și, așteptându-l să se întoarcă cu merindea, Maruf începu să cugete și să-și spună: „Iacătă-mă că sunt pricină de griji și de necazuri pentru sărmanul acesta, cu care mă asemuiam atâta de mult pe vremea când nu eram decât un amărât de cavaf cârpaci! Ci, pe Allah! am să îndrept pe cât îmi stă în putință paguba pe care i-o pricinuiesc lăsându-l să-și părăsească așa munca. Și, dintru-ntâi, am să mă străduiesc, pe ogor, să ar în locul lui și să-l ajut să-și dobândească astfel îndărăt vremea pe care o irosește pentru mine."

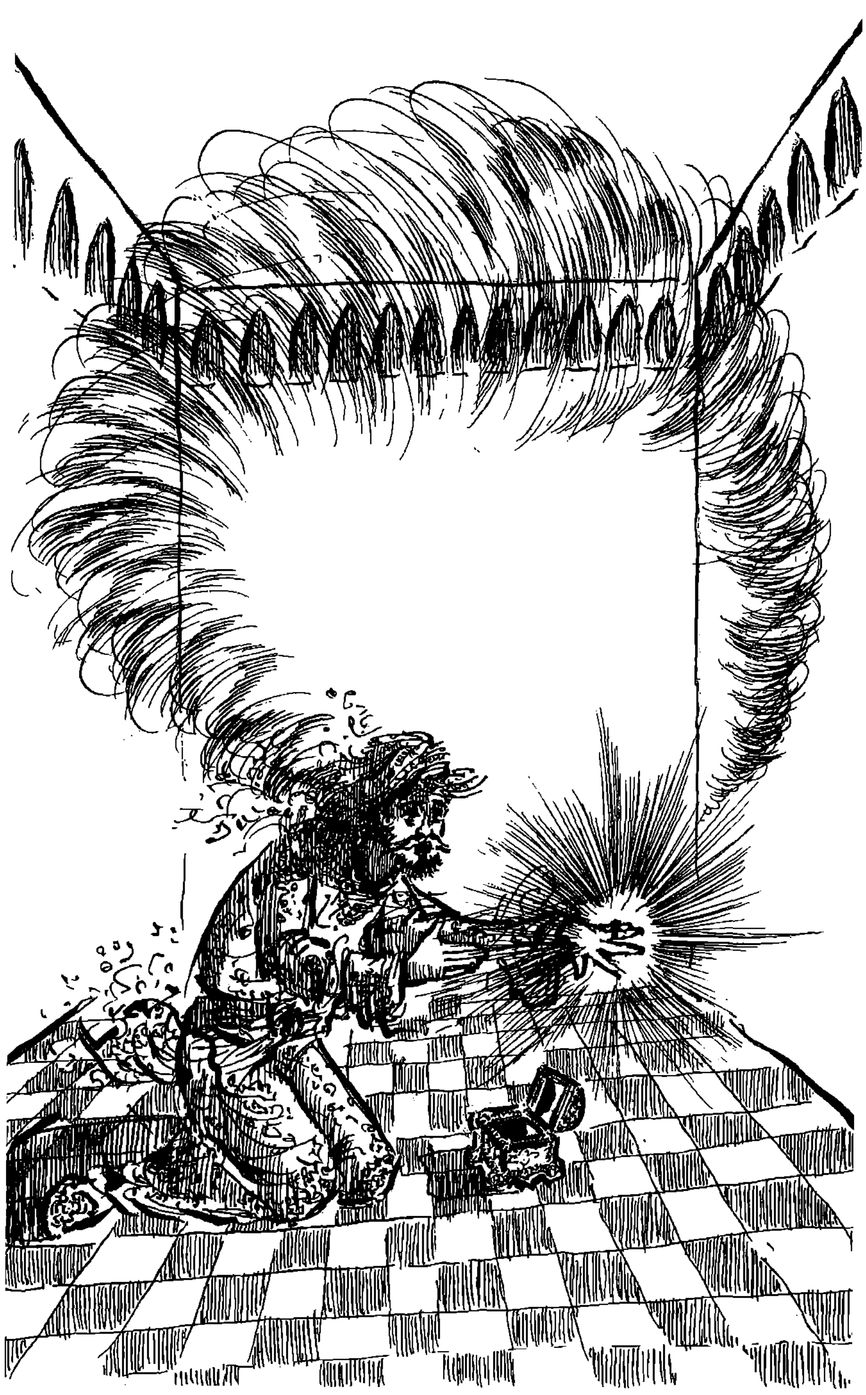
Și se sculă, pe clipă pe dată, și, îmbrăcat în hainele lui daurite de mameluc împărătesc, puse mâna pe plug și îndemnă perechea de boi de-a lungul brazdei începute. Da nici nu apucase bine să facă boii să meargă câțiva pași, că râmocul plugului se și opri deodată, cu un scrâșnet ciudat, înțepenit în ceva ce îi sta în cale; și boii, opintiți în jug, se poticniră pe picioarele lor de dinainte. Iar Maruf, dându-le gură, îndemnă vitele să se ridice, și le biciui aprig, ca să biruie împotrivirea. Ci, cu toată opintirea amarnică, pe care boii o încercară, plugul

nu se clinti nici cât de-un deget și rămase pironit în glie ca întru așteptarea Zilei Judecății ce va să vie.

Atunci Maruf se hotărî să cerceteze cam ce treabă putea să fie. Și, după ce dete pământul la o parte, văzu că brăzdarul plugului se înfipsese cu vârful într-o toartă strașnică de aramă roșie înțepenită într-o lespede de marmură, aproape de fața arăturii.

Și îl împinse ispita să se apuce să încerce a mișca și a ridica lespedea aceea de marmură. Și, după câteva încercări, izbuti până la urmă s-o clintească și s-o facă să alunece într-o parte. Și zări, sub ea, o scară ce ducea, pe niște trepte de marmură, într-o hrubă de sub pământ, pătrată și mare cât un hammam. Și Maruf, rostind bismillahul, coborî în hrubă și văzu că era alcătuită din patru săli în șir. Și cea dintâi dintre săli era plină cu galbeni, de la podea până sus la tavan; iar cea de a doua era plină cu mărgăritare, cu smaralde și cu mărgeanuri roșii, tot așa, de la podea până la tavan; iar cea de a treia, cu balașuri, rubine, peruzele, olmazuri și nestemate de toate culorile; da cea de a patra, care era cea mai largă și cea mai bine întocmită, nu cuprindea nimic altceva decât un pilastru din lemn de abanos, pe care sta un sipețel mititel de cleștar, nu mai mare decât o lămâie.

Și Maruf se miră cu mare mirare de cele ce vedea, și se bucură de comoară. Da ceea ce îl ispitea cel mai mult era sipețelul cel măruntel de cleștar, singurul lucru ce se vedea în acea a patra sală, atâta de mare, de sub pământ. Încât, neputând să-și înfrâne îndemnurile sufletului, întinse mâna înspre flecuștețul acela, care îi atrăgea privirile nemăsurat mai mult decât toate minunățiile din comoară; și, apucându-l, îl deschise. Și găsi în el un inel de aur, împodobit cu o boabă de cornalină, pe care erau săpate, cu niște slove până peste poate de gingașe și semănând cu piciorușele de furnică, niște scrieri talismanice. Și Maruf, cu o mișcare firească, își petrecu inelul pe deget și îl potrivi frecându-l.

Și pe dată ieși un glas puternic din nestemata inelului, care grăi:

– La poruncile tale! la poruncile tale! Spune! Vrei să dărâm ori să zidesc, să omor niscaiva sultani și niscaiva sultane, ori să ți-i aduc aici? Să fac să răsară din pământ o cetate întreagă, ori să nimicesc o țară întreagă? Să acopăr cu flori un meleag, ori să-l pustiesc? Să șterg de pe fața lumii un munte, ori să sec o mare? Spune, dorește, poruncește! Da fie-ți milă, nu mă freca atâta de amarnic, o, stăpâne al meu! Sunt robul tău, din voia Stăpânului ginnilor, izvoditorul zilei și al nopții!

Și Maruf, care dintru-ntâi nu-și dăduse bine seama de unde ieșea glasul, luă aminte până la urmă că ieșea din chiar bobița de pe inelul pe care și-l pusese pe deget, și spuse celui ce se afla în cornalină:

– O, făptură a Stăpânului meu, cine ești?

Iar glasul din cornalină răspunse:

– Sunt ginnul Părintele Norocului, robul inelului acestuia. Și împlinesc fără cârtire poruncile oricui va fi ajuns stăpân pe inel. Și nimic nu îmi este cu neputință, întrucât sunt baș-căpetenie peste șaptezeci și două de seminții de ginni, de efriți, de șeitani, de auni și de marezi. Și fiecare seminție este alcătuită din douăsprezece mii de voinici năprasnici, mai tari ca elefanții și mai sprinteni ca argintul-viu. Ci, precum ți-am spus, o, stăpâne al meu, sunt, la rându-mi, supus al acestui inel; și oricât de mare ar fi puterea mea, ascult de cine stăpânește inelul, ca un copil de mama lui. Da îngăduie-mi să te vestesc că dacă, din nenorocire, ai să freci de două ori la rând nestemata, în loc de o dată, ai să mă faci să mă mistui în pojarul numelor cumplite, care sunt săpate pe inel. Și ai să ne pierzi pe totdeauna, și pe mine, și pe el...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a nouă sute șaizeci și șaptea noapte

Urmă:

... Da îngăduie-mi să te vestesc că dacă, din nenorocire, ai să freci de două ori la rând nestemata, în loc de o dată, ai să mă faci să mă mistui în pojarul numelor cumplite care sunt săpate pe inel. Și ai să ne pierzi pe totdeauna, și pe mine, și pe el.

Și Maruf, auzind acestea, îi răspunse efritului din cornalină:

– O, strălucitule și preaputernicule Taică al Norocului, să știi că mi-am țintuit vorbele tale în locul cel mai temeinic al ținerii mele de minte. Ci, pentru început, poți tu să-mi spui cine te-a închis în cornalină și cine te-a supus puterii stăpânului inelului?

Iar ginnul răspunse din lăuntrul nestematei:

– Află, ya sidi, că locul unde ne aflăm este vistieria cea din străvechime a lui Ședad, fiul lui Aad, ziditorul cetății celei vestite, acuma în năruire, Iram-cea-cu-Pilaștri. Or, eu, pe vremea vieții lui, eram rob al sultanului Ședad. Iar tu ești stăpân chiar pe inelul său, pe care l-ai găsit în cleștarul în care fusese închis pe vremuri!

Și cârpaciul de încălțări de altădată de pe Ulița Roșie din Cairo, ajuns acuma, datorită stăpânirii acelui inel, moștenitorul drept al neamului lui Nemrod și al acelui viteaz și falnic Ședad, care trăise vârsta a șapte vulturi, vroi să încerce, fără de zăbavă, puterile vrăjite închise în nestemată. Și îi spuse celui din cornalină:

– O, rob al inelului, ai putea tu să faci să iasă din sălile acestea de sub pământ și să duci deasupra, la lumină, comoara închisă aici?

Și glasul Părintelui Norocului răspunse:

– Păi fără de îndoială! iar lucrul acesta îmi este chiar cel mai ușor!

Și Maruf îi zise:

– Dacă-i așa, îți cer să dai zor a scoate toate bogățiile și minunățiile câte sunt aci, fără a lăsa nimic celor ce ar putea să mai vină după mine, nici măcar urma.

Și glasul răspunse:

– Ascult și mă spun!

Pe urmă strigă:

– Hei, băieți!

Și pe dată Maruf văzu cum se ivesc dinainte-i doisprezece băieți de o frumusețe mare, purtând pe capete niște coșuri nemăsurate. Și, după ce sărutară pământul dintre mâinile lui Maruf fermecat, se ridicară iar și, într-o clipire de ochi, duseră afară, în câteva poveri, toate comorile cuprinse în cele trei săli de sub pământ. Și, după ce își isprăviră treaba, veniră iar să-și aștearnă temenelile la picioarele lui Maruf, tot mai vrăjit, și pieriră precum se iviseră.

Maruf atunci, până peste poate de mulțumit, se întoarse înspre cel ce sălășluia în cornalină și îi spuse:

– Este desăvârșit. Ci aș vrea acuma niște lăzi, niște catâri cu catârgiii lor, și niște cămile cu cămilarii lor, pentru a duce aceste comori în Kaiitan, cetatea de scaun a împărăției Sohatan.

Și robul închis în nestemată răspunse:

– La poruncile tale! nimic nu este mai lesne de rostuit.

Și dete un strigăt mare și, tot atunci, catâri și catârgii, cămile și cămilari, lăzi și coșuri, și mameluci îmbrăcați falnic, frumoși ca niște lune, se iviră dinaintea lui Maruf, câte șase sute din fiecare soi. Și, într-un răspas mai scurt decât ți-ar trebui ca să închizi un ochi și să-l deschizi iar, încărcară pe vite lăzile și coșurile, umplute mai întâi cu aur și cu giuvaieruri, și se rânduiră în șir frumos. Iar tinerii mameluci săriră pe caii lor mândri și împresurară, înșiruiți din loc în loc, caravana.

Iar cavaful de odinioară îi spuse atunci slujitorului inelului:

– O, Taică al Norocului, doresc de la tine acuma o mie de alte vite, încărcate cu mătăsuri și cu atlazuri aurite, și cu alte mărfuri scumpe de la Siria, de la Egipt, de la Grecia, de la Persia, de la Ind și de la Chitai.

Iar ginnul răspunse cu ascultare și cu supunere. Și pe dată cele o mie de cămile încărcate cu lucrurile pomenite, se iviră dinaintea lui Maruf și se duseră să se rânduiască singure, în șir frumos, la urma alaiului, străjuite, ca și suratele lor, de alți mameluci tineri, îmbrăcați falnic, și călări ca și frații lor. Iar Maruf fu mulțumit și îi spuse celui ce sălășluia în inel:

– Acuma, până a pleca, vreau să mănânc. Ridică-mi, dar, un cort de mătasă, și adu-mi niște tăvi cu mâncăruri bune și cu băuturi reci.

Și totul fu îndeplinit pe loc.

Iar Maruf intră în cort și șezu dinaintea tăvilor, chiar în clipita când felahul cel bun se întorcea din cătun. Și, bietul de el, venea aducând pe cap un blid plin cu linte prăjită în ulei, sub brațul stâng niște pâine neagră și niște ceapă, iar sub brațul drept o traistă plină cu ovăz pentru cal. Și văzu, dinaintea casei sale, caravana cea vrăjită, și cortul de mătase în care ședea Maruf înconjurat de robii zoriți, care îl slujeau, pe când alți robi stăteau în spatele lui, cu brațele încrucișate pe piept. Și rămase tulburat până peste poate, și gândi: „De bună seamă că sultanul, care l-o fi trimis înaintea sa pe mamelucul cel dintâi, pe care l-am văzut, a sosit aici în lipsa mea! Ce păcat că nu m-am gândit să tai cele două găini ale mele și să i le fi gătit cu unt de vacă!“ Și se hotărî pe dată să facă așa, măcar că zăbovise, și se repezi după cele două găini să le taie și să le dea sultanului, fripte în unt de vacă, numaidecât...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a nouă sute șaizeci și opta noapte

Urmă:

... și se repezi după cele două găini să le taie și să le dea sultanului, fripte în unt de vacă, numaidecât.

Da Maruf îl zări și îl strigă. Și le spuse totodată robilor care îl slujeau:

– Aduceți-l la mine!

Iar ei deteră fuga după el și îl aduseră pe sus în cort, cu blidul lui cu linte, cu cepele, cu pâinea cea neagră și cu traista lui cu ovăz. Și Maruf se ridică în cinstea lui, îl îmbrățișă și îi zise:

– Ce aduci acolo, o, fratele meu întru sărăcie?

Și felahul cel sărac se miră cu mare mirare că i se vorbește cu atâta dragoste de către un om cu atâta greutate, și că îl aude grăind cu glasul acela și că îi spune „frate întru sărăcie." Și își zise: „Dacă acesta este un sărăcan, atunci eu ce mai sunt?" Și îi răspunse:

– Îți aduc merindea ospeției, o, stăpâne al meu, și tainul calului tău. Ci mă rog ție să ierți neștiința mea. Căci, de-aș fi știut că ești sultanul, nu aș fi șovăit să jertfesc în cinstea ta cele două găini pe care le am, și să ți le frig în unt de vacă. Ci sărăcia îl face pe om orb și îl văduvește de toată isteciunea.

Și lăsă capu-n jos, peste măsură de rușinat și de fâstâcit. Iar Maruf, la vorbele sale, aducându-și aminte de starea lui de odinioară, de pe când trăia într-o ticăloșie asemenea, ori chiar și mai rea ca a felahului acela sărman, începu să plângă. Și lacrimile-i curgeau șuvoi printre firele bărbii și cădeau în farfurie. Și îi spuse felahului:

– O, fratele meu, liniștește-ți inima. Eu nu sunt nicidecum sultanul, ci numai ginerele lui. Și, în urma unor încurcături pe care le-am avut între noi, am plecat de la sarai. Ci îmi trimite acuma toți robii aceștia și toate

aceste daruri, spre a-mi dovedi că vrea să se împace cu mine. Cât despre tine, fratele meu, care ai vrut să mă omenești fără a ști cine sunt, cu atâta bunătate, află că nu ai semănat într-un pământ uscat.

Și îl sili pe felah să șadă de-a dreapta lui și îi spuse:

– În ciuda tuturor bunătăţurilor pe care le vezi în farfuriile acestea, mă jur pe Allah că nu vreau să mănânc decât din blidul tău de linte, și că nu am să mă ating de nimic altceva decât de pâinea aceasta și de cepele acestea.

Și le porunci robilor să dea mâncărurile cele scumpe felahului; și, la rându-i, nu mâncă decât lintea din blid, pâinea cea neagră și cepele. Și se lumină, și se bucură privind uimirea bietului felah la vederea atâtor bunătăţuri a căror mireasmă sătura minţile, și a atâtor bucate care vrăjeau privirile.

Și, după ce isprăvi de mâncat, mulţumi Atoatedătătorului pentru binefacerile sale; iar Maruf se ridică și, luându-l pe felah de mână, îl duse afară din cort, înspre caravană. Și îl sili să-și aleagă, din fiecare soi de marfă și de agarlâc, câte o pereche de cămile și câte o pereche de catâri. Pe urmă îi spuse:

– Astea intră în stăpânirea ta, o, fratele meu. Și îţi mai las, pe deasupra, și cortul acesta, cu tot ce se află în el.

Și, fără a vroi să-i asculte nici împotrivirile, nici mărturiile de mulţumire, își luă rămas-bun de la el, sărutându-l încă o dată, încălecă pe cal, trecu în fruntea caravanei și, trimiţând înainte-i la cetate un sol mai iute ca fulgerul, însărcinat să-i ducă veste sultanului despre sosirea sa, porni la drum.

Or, solul lui Maruf ajunse la sarai în clipita când vizirul tocmai îi spunea sultanului:

– Scutură-te de greșala ta, o, stăpâne al meu, și nu da crezământ spuselor domniţei, fiica ta, despre plecarea soţului ei. Întrucât, pe viaţa capului tău! emirul Maruf a plecat de aici ca fugar, de frica dreptei tale

mânii, și nicidecum spre a se duce să zorească sosirea unei caravane care nu se află. Pe sfintele zile ale vieții tale, omul acela nu este decât un mincinos, un viclean și un pezevenghi!

Și când sultanul, pe jumătate încredințat de vorbele vizirului, taman deschidea gura spre a da răspunsul cuvenit, solul intră și, după ce se temeni, îi vesti sosirea lui Maruf, spunând:

– O, doamne al vremilor, vin la tine ca vestitor. Și îți aduc vestea cea bună a sosirii, pe urma mea, a stăpânului meu, emirul preaputernic și mult-darnic, viteazul fără de seamăn, Maruf, ginerele tău, care este în fruntea unei caravane ce n-a putut să meargă la fel de iute ca mine, din pricina averilor grele cu care e încărcată.

Și, grăind așa, mamelucul cel tânăr sărută iar pământul dintre mâinile sultanului și plecă precum venise.

Atunci sultanul, peste măsură de bucuros, da mâniat pe vizirul său, se întoarse înspre el și-i zise:

– Cătrăni-ți-ar Allah obrazul și facea-ți-l-ar tot atâta de întunecat pe cât ți-e și mintea! Și bătu-ți-ar barba aceea, o, vicleanule, și încredința-te-ar de minciună și de vicleșug, așa cum ai să fii încredințat, într-un sfârșit, de strălucirea și de puternicia ginerelui meu cel iubit!

Și vizirul, încremenit și vântuit de orice cuget, se aruncă la picioarele stăpânului său, fără a mai avea putere să răspundă baremi o vorbă. Iar sultanul îl lăsă așa, și ieși să dea poruncă să se împodobească și să se gătească toată cetatea, și să se orânduiască totul spre a ieși, cu mare saltanat, înaintea ginerelui său.

După care se duse la iatacul copilei sale și îi împărtăși vestea cea fericită. Și domnița, când îl auzi pe tatăl său că vorbește despre venirea soțului ei în fruntea unei caravane pe care gândea că ea însăși a născocit-o bucată cu bucată, rămase până peste poate de uluită și de minunată. Și nu mai știa ce să creadă, ce să spună ori ce să răspundă; și se întreba dacă nu cumva soțul ei își

bate joc încă o dată de sultan, ori dacă nu cumva a voit, în noaptea când îi istorisise povestea sa, să-și râdă de ea, ori poate că numai s-o pună la încercare, ca să vadă dacă ea are o dragoste adevărată față de el. Și, orice-ar fi fost, gândi că mai degrabă să păstreze numai pentru ea îndoielile și nedumeririle, așteptând să vadă cum stă treaba. Și se mărgini să-i arate părintelui ei un chip înflorit de mulțumire. Iar sultanul ieși de la ea și trecu în fruntea alaiului care porni în calea lui Maruf.

Da cel care fu cel mai uluit dintre toți, și cel mai năucit, fu, fără de tăgadă, strălucitul negustor Ali, tovarășul de copilărie al lui Maruf, care știa, mai bine decât oricine, ce temei aveau bogățiile lui Maruf, încât, când văzu împodobeala cetății, și pregătirile de sărbătoare, și alaiul domnesc care ieșea din cetate, îi opri pe trecători ca să-i întrebe despre pricina acelei frământări. Iar ei îi răspunseră:

– Ce, nu știi? Păi ginerele sultanului, emirul Maruf, se întoarce în fruntea unei caravane falnice!

Iar prietenul lui Maruf își plesni mâinile una de alta și își zise: „Cam ce-o mai fi și cu pehlivănia aceasta nouă a cavafului? Pe Allah! au de când munca de cârpaci de pingele o fi putut să-l ridice pe prietenul meu, Maruf, stăpân și căpetenie de caravane? Da mare e Allah...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a nouă sute șaizeci și noua noapte

Urmă:

... Iar prietenul lui Maruf își plesni mâinile una de alta și își zise: „Cam ce-o mai fi și cu pehlivănia aceasta nouă a cavafului? Pe Allah! au de când munca

de cârpaci de pingele o fi putut să-l ridice pe prietenul meu, Maruf, stăpân și căpetenie de caravane? Da mare e Allah! Și mântuiască-i el cinstea, și ferească-l de rușinea obștească!“ Și rămase acolo, așteptând, ca și ceilalți, sosirea caravanei.

Și în curând alaiul își făcu intrarea în cetate. Și Maruf călărea în frunte, mai strălucitor de o mie de ori decât sultanul, și măreț, și falnic, de să facă să plesnească fierea în porcii-de-câine. Iar în urma lui venea caravana cea nesfârșită, străjuită de mamelucii cei mândri, îmbrăcați în atlazuri minunate. Și toate astea erau atâta de frumoase și de uluitoare, că nimeni nu-și amintea să mai fi văzut ori să mai fi auzit pomenindu-se despre ceva asemenea. Iar negustorul Ali îl văzu și el pe Maruf în starea aceea nemaipomenită, și își zise: „Iaca na! Pesemne că a pus ceva la cale cu domnița, soția sa, ca să-și râdă de sultan.“ Și se apropie de Maruf, și izbuti să ajungă lângă el, prin toată vâlva care îl impresura, și îi spuse, da în așa chip, încât să nu fie auzit decât numai de el:

– Fii binevenit, o, șeicule al pușlamalelor norocite, și cel mai iscusit dintre pezevenghi! Ce vrea să zică toate astea? Ci, pe Allah, ți se și cuvin toate hatârurile și tot huzurul la care ai ajuns, o, prietene al meu. Hai, fii fericit și veselește-te! Iar Allah să-ți sporească pișicherlâcurile și pungășiile!

Și Maruf începu să râdă de vorbele prietenului său, și își dete întâlnire cu el pe-a doua zi.

Și, cu asta, Maruf ajunse la sarai, alături de sultan, și se sui să șadă, în slava lui, pe un jeț domnesc așezat în sala cea mare de primire. Și porunci să se înceapă cu ducerea în vistieria sultanului a lăzilor umplute cu aur, cu giuvaieruri, cu mărgăritare și cu nestemate, să se umple cu acele minunății toți sacii din haznale, și să i se aducă apoi tot ce mai rămăsese, adică boccealâcurile cu atlazurile cele scumpe și cu mătăsăria. Și i se îndepliniră întocmai poruncile. Și puse să se desfacă în fața lui lăzile

și boccealâcurile, una câte una, și începu să împartă, cu mâinile amândouă, mai-marilor de la saraiul împărătesc și soțiilor lor, atlazurile cele minunate, mărgăritare și nestemate, și să facă daruri mari mădularelor divanului împărătesc, negustorilor pe care îi cunoștea, săracilor și prostimii. Și, în pofida mustrărilor sultanului, care vedea lucrurile acelea scumpe cum pier ca apa prin ciur, Maruf nu se ridică până ce nu împărți tot agarlâcul caravanei. Căci darul cel mai mic pe care îl dăruia era un pumn sau doi de aur, de smaralde, de mărgăritare ori de rubine. Și le zvârlea cu amândouă mâinile, pe când sultanul suferea amarnic și se strâmba de durere, strigând de fiecare dată:

– Destul, o, fiul meu, destul! Nu are să ne mai rămână nimic.

Da Maruf, zâmbind, răspundea de fiecare dată:

– Pe viața ta! să nu-ți faci frică de una ca asta. Căci ceea ce am eu este de neisprăvit.

Estimp, vizirul veni să-l vestească pe sultan că haznalele din vistierie erau pline cu vârf acuma și că nu se mai putea pune nimic în ele. Și sultanul îi spuse:

– Bine. Caută altă sală și umple-o ca și pe cealaltă!

Iar Maruf, fără să se uite la el, îi zise:

– Poți!

Și adăugă:

– Și ai să umpli și-a treia sală, apoi pe-a patra. Și, dacă sultanul nu se împotrivește, aș putea să umplu la fel toate sălile saraiului cu asemenea lucruri care pentru mine nu au niciun preț.

Iar sultanul nu mai știa dacă toate astea se petreceau în vis ori aievea. Și era uluit până peste marginile uluirii. Iar vizirul ieși spre a se duce să mai umple alte vreo două-trei săli cu bogățiile aduse de Maruf.

Iar Maruf, de îndată ce acestea toate se sfârșiră, și după ce dovedi astfel că îndeplinise tot ceea ce făgăduise, ba chiar cu asupra de măsură, dete zor să pună

capăt divanului de filotimie și să se ducă la tânăra lui soție. Iar domnița, de cum îl văzu, veni la el, cu ochii plini de bucurie, și îi sărută mâna, și îi zise:

– Fără de îndoială, o, fiu al socrului meu, ai vrut să te veselești pe seama mea și să-ți râzi de mine, ori poate ca să-mi pui dragostea la încercare, istorisindu-mi povestea despre sărăcia ta de altădată și despre necazurile tale cu soția ta, afurisita de Fattumah Baligă-încinsă. Da mulțumesc lui Allah că nu m-a lăsat să mă port față de tine, o, stăpâne al meu, altminteri de cum am făcut.

Și Maruf o sărută, îi dete răspunsul de cuviință și îi dărui o haină fără de asemuire, și o salbă închisă cu zece șiruri de câte patruzeci de mărgăritare fără pereche, mari cât ouăle de porumbel, și niște brățări, și niște lănțuguri făurite de vrăjitori. Și domnița, văzând toate acele lucruri frumoase, simți o bucurie mare și strigă:

– Hotărât! am să păstrez rochia aceasta frumoasă și podoabele acestea numai pentru zile de sărbătoare.

Iar Maruf zâmbi și îi spuse:

– O, dulceața mea, nu te îngrija de asta! În fiece zi am să-ți dăruiesc alte rochii și alte podoabe, câtă vreme dulapurile tale n-au să dea pe dinafară și câtă vreme lăzile tale nu vor fi pline până-n buză.

Și, cu asta, făcură treaba lor, obișnuită, până dimineața.

Or, încă nici nu ieșiseră de sub polog, când auziră glasul sultanului care cerea să intre. Și Maruf se repezi să-i deschidă, și îl văzu tulburat și galben la față, și speriat la chip. Și îl pofti cu grijă să intre și să șadă pe divan; și domnița se sculă, cu totul tulburată de acea sosire neașteptată și de înfățișarea părintelui ei, și dete zor să-l stropească cu apă de trandafiri spre a-i potoli starea și a-l face să-și capete iar darul vorbirii. Și când el, într-un sfârșit, putu să grăiască, îi spuse lui Maruf:

– O, fiul meu, sunt, ah, aducător de știri rele! da se cade să ți le spun, ca să fii prevestit de năpasta care te paște. Uf, se cade ori nu se cade?

Și Maruf răspunse:

– Se cade, de bună seamă!

Și sultanul spuse:

– Eh, află, o, copile al meu, că slugile mele și străjerii mei, până peste poate de uluiți, au venit să-mi dea de știre, acum o clipită, că cei două mii de mameluci ai tăi, chervanagiii, cămilarii și catârgii au pierit as'noapte, fără ca să știe cineva pe ce cale au plecat, și fără să lase nici cea mai mică urmă de drumul lor. O pasăre care își ia zborul de pe o creangă lasă o urmă mai mult decât n-a lăsat toată chervanaua aceea pe drumurile noastre. Or, cum pierderea asta este o pierdere fără de leac pentru tine, am fost atâta de năucit, că și-acuma sunt tot buimăcit.

Iar Maruf, auzind vorbele sultanului, începu să râdă și răspunse:

– O, socrule, liniștește-ți cugetul. Căci pierderea sau pieirea chervanagiilor mei și a vitelor mele nu are mai multă însemnătate pentru mine decât pierderea unui strop de apă din mare. Întrucât, astăzi, ca și mâine, și ca și poimâine, și ca și în celelalte zile, voi putea, numai dorindu-mi, să am mai mulți chervanagii și mai multe vite de povară, cu încărcătura lor cu tot, cât nici n-ar putea să încapă în toată cetatea Khaiitanului. Poți, dar, să-ți liniștești sufletul, să te înseninezi la față și să ne lași acuma să ne sculăm ca să ne ducem la hammamul de dimineață.

Și sultanul, mai năucit decât fusese el vreodată, ieși de la Maruf și se duse să-și cheme vizirul și să-i povestească tot ce se petrecuse, și să-i spună:

– Ei, de data aceasta pricepi ceva despre puterea de nepriceput a ginerelui meu?

Iar vizirul, care nu uitase umilirile îndurate de când Maruf se ivise în calea lui, își zise: „Iacătă prilejul de a mă răzbuna pe blestematul acela!“ Și îi spuse sultanului cu un glas supus:

– O, doamne al vremilor, sfatul meu nu poate să fie

de nicio luminare. Da, întrucât mi-l ceri, nu voi spune decât că singura cale pentru tine de a ști întru cât să te întemeiezi pe puternicia cea tainică a ginerelui tău, emirul Maruf, este de a te aduna cu el la un pahar și de a-l îmbăta. Și când aburul băuturii are să-i facă mințile să dănțuiască, tu să-l iscodești cu iscusință despre averea lui; iar el are să-ți răspundă, de bună seamă, fără a-ți ascunde nimica din ce e adevărat.

Și sultanul spuse:

– Acesta-i un gând minunat, o, vizirule, și am să-l pun în faptă chiar în astă seară.

Și-așa când veni seara, sultanul se adună cu ginerele său Maruf și cu vizirul, dinaintea tablalelor cu băuturi.

Și pocalele începură să se vânture. Și beregata lui Maruf fu un urcior fără fund. Și starea lui ajunse o stare jalnică. Și limba începu să i se vântuie ca aripile unei mori de vânt...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a nouă sute șaptezecea noapte

Urmă:

... Și beregata lui Maruf fu un urcior fără fund. Și starea lui ajunse o stare jalnică. Și limba începu să i se vântuie ca aripile unei mori de vânt. Și când nu mai știu să-și osebească mâna dreaptă de mâna stângă, sultanul, tatăl soției lui, îi spuse:

– Chiar că, o, ginere al nostru, tu nu mi-ai povestit niciodată întâmplările din viața ta, care trebuie să fi fost o viață minunată și nemaipomenită. Și tare aș avea poftă să ascult, în seara aceasta, cum îmi istorisești pățaniile tale uluitoare.

Și Maruf, care era fără de niciun tertip la sufletul său, și fără de niciun vicleșug, se lăsă ispitit, în beția lui, ca toți oamenii beți, cărora le place lăudăroșenia, să istorisească sultanului și vizirului toată povestea, de la început până la sfârșit, începând din ceasul când, biet potlogar de iminei, se însurase cu afurisita din Cairo, până în ziua când găsise comoara și inelul cel vrăjit în ogorul felahului cel sărac. Ci nu ar fi de niciun folos s-o mai spunem și noi încă o dată.

Iar sultanul și vizirul, la povestirea acelei istorii pe care erau departe de-a și-o fi închipuit atâta de năucitoare, se uitară unul la altul, mușcându-și pumnii. Iar vizirul îi spuse lui Maruf:

– O, stăpâne al meu, arată-ne o clipită inelul care are atâta putere vrăjită.

Și Maruf, ca un smintit văduvit de minte, scoase de pe deget inelul și i-l puse vizirului dinainte, zicând:

– Iacătă-l! în cornalină lui se află prietenul meu, efritul Părintele Norocului.

Și vizirul, cu ochii învăpăiați, luă inelul și frecă nestemata, cum îi dezvăluise Maruf.

Și pe dată glasul ieși din cornalină, grăind:

– Iacătă-mă! iacătă-mă! dă poruncă și mă supun! Vrei să năruiești o împărăție, să zidești o cetate de scaun sau să omori un sultan?

Și vizirul răspunse:

– O, slujitor al inelului, îți poruncesc să-l înșfaci pe codoșul ăsta de sultan, dimpreună cu ginerele său, Maruf, pezevenghiul, și să-i arunci în vreo pustie fără apă, ca să moară acolo de sete și de lipsuri.

Și, pe clipă, sultanul și Maruf fură înhățați ca un fir de pai și duși într-o pustie sălbatică, cu totul și cu totul înfricoșată, care era pustia setei și a foamei, locuită de moartea cea cruntată și de deznădejde. Și-așa cu ei!

Cât despre vizir, dete zor să strângă divanul și să le arate dregătorilor, emirilor și mai-marilor că fericirea

supușilor și liniștea țării ceruseră ca sultanul și ginerele său, Maruf, un înșelător de cea mai mișelească teapă, să fie surghiuniți departe, și că el, vizirul, a fost căftănit domn peste împărăție. Și adăugă:

– Și-apoi, dacă șovăiți cumva să vă supuneți la noua rânduire a treburilor și să mă primiți de stăpân legiuit al vostru, vă trimit într-o clipită, în temeiul puterii mele de acum, să vă întâlniți cu stăpânul vostru de mai înainte și cu codoșul lui de ginere în colțul cel mai sălbatic din pustia setei și a morții cruntate.

Și-i puse astfel să i se închine cu jurământ pe toți cei de față, în ciuda nasului lor, și căftăni pe cine căftăni, și mazili pe cine mazili. După care trimise vorbă domniței: „Gătește-te să mă primești, întrucât am mare poftă de tine.“ Iar domnița care aflase, ca și toți ceilalți, întâmplările cele proaspete, îi trimise răspuns prin hadâmb. „De bună seamă! te primesc cu drag, da acuma am beleaua cea de fiecare lună, care este firească la femei și la fete. Da de cum am să fiu curată de orice necurăție, am să te primesc.“

Ci vizirul îi spuse: „Eu nu vreau nicio zăbavă, și habar n-am nici de beleaua de fiecare lună, nici de beleaua de fiecare an. Și doresc să te văd acuma, năpristan.“ Atunci ea îi răspunse: „Bine! vino, peste un ceas, la mine.“

Și domnița se îmbrăcă pe cât mai strălucit cu putință, și se împodobi, și se parfumă. Și când, după un ceas de vreme, vizirul tatălui ei intră în iatac, îl întâmpină cu un chip mulțumit și bucuros, și îi spuse cu drag:

– Câtă cinste pe mine! Și ce noapte de bucurie are să fie noaptea ce va să vie!

Și se uită la el cu niște ochi care topiră cu totul inima vicleanului. Și, cum o zorea să se dezbrace, ea începu să-și scoată hainele, da tot numai cu codeli, cu fandoseli și cu marghioleli. Și deodată, scoțând un țipăt, speriată, sări îndărăt, acoperindu-și obrazul. Iar vizirul, nedumerit, o întrebă:

– Ce ai, o, stăpâna mea! Și pentru ce țipătul acesta de spaimă și obrazul acesta acoperit deodată?

Iar ea îi răspunse, învăluindu-se mereu:

– Ce, tu nu vezi?

Și el răspunse:

– Nu, pe Allah! Ce este? nu văd nimic!

Ea spuse:

– O, ce rușine pe mine! o, ce necinstire! Pentru ce vrei să mă arăți goală privirilor acelui om străin, cu care ai venit?

Și vizirul, după ce se uită ba la dreapta, ba la stânga, îi răspunse:

– Ce om cu care am venit? Și unde este?

Ea spuse:

– Colo, în buburuza de cornalină de pe inelul pe care îl ai pe deget!

Și vizirul răspunse:

– Pe Allah! așa este. Nu m-am gândit la asta. Ci, ya setti, acesta nu este un fiu de Adam, o făptură omenească. Este un efrit, slujitorul inelului!

Iar domnița, plină de spaimă, strigă, afundându-și capul sub perne:

– Un efrit, of, păcatele mele! mi-e tare spaimă de efriți! Ah, fie-ți milă, du-l de aici! Mi-e teamă și mi-e rușine de el!

Și vizirul, ca s-o liniștească și ca să ajungă, într-un sfârșit, la ceea ce râvnea de la ea, își scoase de pe deget inelul vrăjit și îl ascunse sub perna de pe pat. Pe urmă se apropie de domniță, până peste poate de înfierbântat.

Iar domnița îl lăsă să se apropie și deodată îi repezi o izbitură de picior atâta de năprasnică, drept în burtă, că îl și trânti cu spatele la pământ, și cu capu-naintea picioarelor. Și, fără a pierde o clipită, înhăță inelul, frecă nestemata și îi grăi efritului din cornalină:

– Înșfacă-l repede pe mișel și aruncă-l în temnița din beciurile saraiului. Pe urmă du-te, fără de zăbavă, și ia-i

pe tatăl și pe soțul meu din pustia în care i-ai dus, și să mi-i întorci aici teferi și fără vătămare, nezdruncinați și în bună stare...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a nouă sute șaptezeci și una noapte

Urmă:

... Pe urmă du-te, fără de zăbavă, și ia-i pe tatăl și pe soțul meu din pustia în care i-ai dus, și să mi-i întorci aici teferi și fără vătămare, nezdruncinați și în bună stare.

Și pe dată vizirul fu strâns cum se strânge o cârpă și fu aruncat în afundul temniței de sub sarai. Și, peste un răspas de vreme tare scurt, sultanul și Maruf se aflau în iatacul domniței, sultanul tare speriat, iar Maruf de-abia trezit din beție. Și domnița îi întâmpină cu o bucurie de nespus, și începu mai dintru-întâi cu a le da să mănânce și să bea, dat fiind că goana aceea iute îi flămânzise și îi însetoșase. Și, estimp, le povesti cele ce se petrecuseră, și cum îl întemnițase pe viclean. Și sultanul strigă:

– Acuma să-l tragem în țeapă și să-l ardem!

Iar Maruf spuse:

– Nu am nimica împotrivă.

Pe urmă se întoarse înspre soția sa și îi zise:

– Ci, o, dulceața mea, mai întâi dă-mi îndărăt inelul.

Iar domnița răspunse:

– A, asta nu! De vreme ce n-ai știut să-l păstrezi, am să-l păstrez eu de-acuma înainte, de teama ca nu cumva să te primejduiești a-l pierde iar, că ești fără luare-aminte.

Și Maruf zise:

– Bine! E drept!

Atunci porunciră să se pregătească țeapă, pe meidan, în fața porții de la sarai. Și, dinaintea norodului adunat, fu înfipt în ea vizirul. Și pe când scripetele scârțâia, fu aprins un rug mare la piciorul stâlpului. Și muri vicleanul, înțiglat și fript. Și gata cu el.

Iar sultanul împărți cu Maruf puterea domnească și îl meni ca singur moștenitor la slava lui împărătească. Iar inelul rămase de-atunci înainte pe degetul domniței care, mai isteață și mai cuminte decât soțul ei, îi purta de grija cea mai luătoare-aminte. Iar Maruf, în tovărășia ei, fu până peste poate de mulțumit și de voios.

Și iacătă că într-o noapte, tocmai când își isprăvise cu domnița treaba îndătinată, și când se întorsese în iatacul lui ca să doarmă, o femeie bătrână ieși dintr-odată de sub patul lui, cu mâna ridicată și amenințându-l. Și nici nu apucă Maruf să se uite bine la ea, că, după fălcile-i cumplite, după dinții cei lungi și după urâciunea-i neagră, o și cunoscu pe afurisita lui de nevastă, Fattumah Baligă-încinsă. Și nici n-apucă să bage bine de seamă toate astea, că și dobândi, una după alta, două scatoalce plesnite, care îi mai rupseră doi dinți din gură. Și muierea țipă la el:

– Unde-mi umbli, o, secătură? Și cum de ai cutezat să lași casa noastră din Cairo, fără să-mi spui și fără să-ți iei ziua-bună de la mine? A, pui de cățea, am pus mâna pe tine!

Și Maruf, până peste fire de înfricoșat, o luă deodată la fugă înspre iatacul domniței, țipând: „Ajutor! Sari, efritule din cornalină!“ Și intră ca un smintit la domniță, și se prăbuși la picioarele ei, pierit de spaimă. Și numaidecât, în odaia în care domnița îi da îngrijirile sale lui Maruf stropindu-l cu apă de trandafiri, dete năpusta vipia cumplită, ținând în mână o bâtă pe care o adusese cu ea din țara Egiptului. Și țipa: „Unde este fleandură ăla, plodul de târfă?“ Iar domnița, văzând acel chip de păcură, avu vreme să frece cornalina și

să dea o poruncă zorită efritului, Părintele Norocului. Și, pe clipă, năprasnica Fattumah, ca și cum ar fi fost prinsă de patruzeci de mâini, rămase țintuită locului, cu înfățișarea-i amarnică, pe care o avea când intrase.

Și Maruf, venindu-și în simțiri, o văzu pe soția lui de odinioară în starea aceea de neclintire. Și, scoțând un țipăt de spaimă, se prăbuși iarăși fără simțire. Iar domnița, pe care Allah o dăruise cu isteciune de minte, pricepu atunci că femeia care-i sta dinainte, cu înfățișarea aceea de amenințare neputincioasă, nu era alta decât harpia cea cumplită, Fattumah din Cairo, nevasta dintâi a lui Maruf, de pe vremea când era cavaf. Și nevoind să-l lase pe Maruf pradă răutăților pe care le-ar mai fi putut săvârși afurisita, frecă inelul și îi dete efritului din cornalină o altă poruncă; și pe dată harpia fu ridicată și dusă în grădină. Și fu legată, cu un lanț greu de fier, de un roșcov uriaș, cum sunt legați urșii nedomesticiți. Și rămase acolo, osândită să-și schimbe firea, ori să moară de moarte grea. Și iacă-așa cu ea.

Cât despre Maruf și soția lui, domnița, apoi aceștia trăiră de-atunci înainte în huzur desăvârșit, sporindu-și vița, vreme de ani și ani, până la sosirea Despărțitoarei celor ce se au dragi, Sfărâmătoarea fericirii, Ziditoarea de morminte, Moartea cea de neabătut.

Or, mărire celuia Singurul viu, a căruia suflare durează peste viață și peste moarte, pe tărâmul veșniciei, departe.

Pe urmă Șeherezada, în noaptea aceea, nesimțindu-se deloc toropită de oboseală și văzând că sultanul Șahriar era gata s-o mai asculte, începu povestea următoare, care este povestea cu un tânăr bogat, care a privit prin *Bageacurile Științei și ale Istoriei.*

CUPRINS